

BRITISH LIBRARY
OF POLITICAL AND
ECONOMIC SCIENCE

LONDON SCHOOL OF
ECONOMICS AND
POLITICAL SCIENCE

BLPES

21 0362184 2

68
( )

STATISTICS
BACK-UP

CENSUS
OF THE
UNION OF SOUTH AFRICA
1911

REPORT

Price 3s. 6d.

CENSUS
VAN DE
UNIE VAN ZUID-AFRIKA
1911

RAPPORT

Prijs 3s. 6d.

PRETORIA
THE GOVERNMENT PRINTING AND STATIONERY OFFICE
1913

S728-17/12/12-1750
U.G. 32-1912J
Cost of Printing: £304, 17s. 9d.

STATISTICS
BACK-UP

68
(4A161)

CENSUS

OF THE

UNION OF SOUTH AFRICA

CENSUS REPORT, SCHEDULE B.

ERRATA.

Page clxxvi. For heading "Census District, 1904" read "Census District, 1911", and for "Corresponding Census District, 1911", read "Corresponding Census District, 1904".

Blz. clxxvii. Voor opschrift "Censusdistrikt, 1904", lees "Censusdistrikt, 1911", en voor "Overeenkomend Censusdistrikt, 1911", lees "Overeenkomend Censusdistrikt, 1904".

STATISTICS
BACK-UP

68
(4A/61)

CENSUS

OF THE

UNION OF SOUTH AFRICA

1911

REPORT

PRETORIA
THE GOVERNMENT PRINTING AND STATIONERY OFFICE
1913

8725-24/12/12-1750
U.G. 32-1912.J

CENSUS, 1911.

UNION OF SOUTH AFRICA.

Report.

	Paragraph.	Page.
GENERAL	—	i-ix
POPULATION—		
Comparison—Preliminary and Final Returns	1	x
" All Races	2	xi
" European or White	3-32	xi
" Other than European or White	33-54	xvii
Bantu Race, detailed	55	xxi
Mixed and Coloured Races other than Bantu, detailed	56-64	xxii
Proportions of the Races	65-69	xxiv
Proportions of the Sexes	70-73	xxvii
Density of the Population	74-82	xxix
Dwellings	83-85	xxxi
Population : Urban and Rural Areas	86-96	xxxii
Parliamentary Representation	97-98	xxxvi
AGES	99-114	xxxvii
EDUCATION	115-127	xl
CONJUGAL CONDITION	128-142	xliv
OCCUPATIONS	143-149	xlvii
RELIGIONS	150-182	xlix
BIRTHPLACES	183-207	lvii
SICKNESS AND INFIRMITIES	208-225	lxvi
LIVE STOCK AND AGRICULTURE—		
Live Stock	226-248	lxx
Agriculture	249-269	lxxiii
SUPPLEMENTARY TABLES—		
Special Education Returns	122-127, and 271	xli lxxix
Special Ecclesiastical Returns	173-182, and 272	lv lxxix
Fisheries	273	lxxix
Industries	274	lxxx
Mines	275	lxxx
Vehicles	276	lxxx
SCHEDULE A—Population of Cape of Good Hope, 1865-1911	—	clxviii
" B—Population of the Census Districts grouped Geographically	—	clxx
" C—List of Areas treated as Urban	—	clxxii
" D—Fifteen Largest Towns in Order of Population—(1) All Races, (2) European or White, (3) Other than European or White	—	clxxxvii
" E—Return of Indians	—	clxxxviii
" F—Map showing Distribution of Races	—	—
" G—Map showing Density of Population	—	—
" H—Map showing Magisterial Districts, etc., as at 7th May, 1911	—	—

STATISTICS
BACK-UP

68
(HA)
161

CENSUS OF THE UNION OF SOUTH AFRICA, 1911.

REPORT

TO

THE HONOURABLE THE MINISTER OF THE INTERIOR,
PRETORIA.

CENSUS OFFICE, PRETORIA,
14TH SEPTEMBER, 1912.

SIR,

The first census of the population of the Union of South Africa was taken on the 7th May, 1911.

In addition to information relating to the persons returned as living at midnight on Sunday, 7th May, statistics were collected regarding buildings, live stock, agriculture, religious denominations, schools, mines, industrial undertakings, and fisheries throughout the Union.

Prior to my appointment on the 1st July, 1910, as Director of the Census for the Union of South Africa, I had had no experience whatever of census administration, or statistical work or methods.

There was no census staff or office in existence, and the time available for making the preliminary arrangements was, as I am sure every one acquainted with the subject will admit, inadequate for as thorough and complete organization as was desirable for such an undertaking.

The only action taken in any of the Colonies before Union in anticipation of a census was the appointment in January, 1910, of an Inter-colonial Commission, which drafted forms of returns, and the preparation of maps of the several districts in the Cape Province.

The Commission had not finally decided on forms of returns. Those drafted by it were, however, adopted with a few minor modifications.

The printing of the forms could not be proceeded with until the Census Act had been passed. The Act was not promulgated until late in December, 1910.

We thus had only four months for the printing and distribution of the forms throughout the Union.

Consequently the instruction and training of the enumerators, of whom there were about 5,500, had to be hurried.

The Census Act passed by the Union Parliament is a general one, and its provisions can be applied to any census that may be taken throughout the Union at any time. In future, therefore, the Government will be able to give ample notice of its intention to take a census, and to decide at an earlier date than was possible on this occasion on the particulars to be asked for. The preliminary arrangements, on which so much depends, can then receive more thorough and careful attention than they did in 1911.

I realized at once that it was out of the question in the limited time available to deal with the definition of enumerators' areas, the appointment of enumerators, and the other details in connection with the organization from one central office. I accordingly arranged for the preliminary work in the Provinces of Natal, the Transvaal, and the Orange Free State being undertaken by officers who acted as my deputies and to whom I delegated my powers and functions. The work for the Cape Province was done at the head office, which was for a time in Capetown, where I had the assistance of Mr. A. F. F. Scharffenorth, Assistant Registrar of Births and Deaths, who had been through the census mill at the Cape in 1891 and 1904.

The officers selected to represent me in the other Provinces were, in Natal, Mr. C. J. Bird, C.M.G., Acting Under-Secretary for the Interior; in the Transvaal, Mr. J. J. Erlank, Registrar-General of Births, Deaths, and Marriages; and in the Orange Free State, Dr. G. Pratt Yule, Medical Officer of Health, who had had charge of the census taken in that State in 1904.

I am indebted to these gentlemen for so readily undertaking to assist me while at the same time carrying on their ordinary duties. Their knowledge of the local conditions in their respective Provinces enabled them to make many valuable suggestions and to render me material assistance.

The system inaugurated in 1891 by Mr. Henry de Smidt, C.M.G., in the taking of the census in the Cape Colony, and followed there and, to a great extent, in the Transvaal and Orange River Colony, in 1904, was adopted as far as practicable throughout the whole Union.

Each magisterial district or division, the latter term being the one used in Natal for the area under a magistrate's jurisdiction, was constituted a census district, with the exception of the Districts of Woodstock and Wynberg in the Cape Province, which were included with the District of Capetown in one district described as the Cape Census District, for which a special supervisor was appointed.

For the other districts, the Resident Magistrates were appointed supervisors and were responsible for the carrying out of the enumeration throughout the districts under their charge.

Each supervisor was supplied with copies of a map of his district and was required to sub-divide the district into enumeration areas. As a rule the areas were arranged so that an enumerator could make a complete round of his area within from three to five days.

In many instances, however, this limit of time had to be exceeded.

The areas were also arranged so that by combining any of them, where necessary, the population of field cornetries or wards, municipalities (and any of their sub-divisions), villages, native locations, fiscal divisions, parliamentary and provincial council electoral divisions could be ascertained.

A map with the areas marked thereon, together with a detailed description of each area, was sent by the supervisor to the head office for the Province, where it was carefully examined, any discrepancies corrected, and all questions of doubt as to boundaries were settled after reference to the Surveyor-General's office.

The selection of persons to be employed as enumerators was entrusted to the supervisors, who submitted their recommendations to the head offices.

The persons approved were required where possible to attend at the magistrates' offices to receive personal instructions as to their duties, and every effort was made to ensure that every enumerator understood what was required of him.

In some of the large and thickly populated areas supervising enumerators were employed. These officers, while the census was being taken, visited areas assigned to them and supervised the work of the individual enumerators.

The 7th May was fixed for the census day after consultation with the Governments of Basutoland, the Bechuanaland Protectorate, Rhodesia, and Swaziland, who all adopted the same date. In Basutoland, however, it was found necessary later to alter the date, and the census was taken in that territory on the 23rd April.

It was first suggested that the census should be taken on the same date as that fixed in England and in other parts of the Empire. It was feared, however, that this would be too early in the season, especially in the northern territories. Moreover, the time available was so short that an additional month for completing the arrangements was a consideration.

So far as the weather conditions were concerned, the postponement did not attain the desired object, for in some of the northern districts, especially the Orange Free State and the Transvaal, late rains set in a day or two before the census day and continued for several days, making travelling extremely difficult, if not impossible, in some of the outlying districts.

This caused considerable delay in some districts.

The Union was divided into 206 Census Districts and 5,447 Enumeration Areas, as follows, viz. :—

	Districts.	Areas.
Cape of Good Hope	117	2,911
Natal	42	703
Transvaal	23	1,213
Orange Free State	24	620

Each enumerator was required to enter in a book a summary of the number of persons enumerated each day, distinguishing males and females, persons under 21 years of age and 21 years of age and over, persons of European or White Race, Natives, and persons belonging to other Coloured Races.

On completion of the enumeration, the enumerator delivered his returns to the supervisor, who, as soon as he had received all the returns, framed from the enumerators' books a summary for the district, which was forwarded to the head office, which had been transferred from Capetown to Pretoria.

Preliminary returns for the Union based on these summaries were then prepared, and were published in a blue-book which was issued in July, 1911.

In the meantime all forms were examined in the supervisors' offices, errors and omissions rectified as far as possible, and the forms and returns dispatched either to Capetown or to Pretoria, it having been arranged that the tabulation of the results for the Cape Province, excluding Griqualand West and Bechuanaland, should be carried out in Capetown, while those for the remainder of the Union should be tabulated at Pretoria, which became the headquarters of the department.

This division was made to save the expense of transferring the whole of the staff at Capetown to Pretoria and the additional charge for local allowances at the latter place, but in practice it was found inconvenient. I recommend that in future all the work be done at one centre.

The enumeration of persons and live stock travelling by rail on the night of the census day was entrusted to officials of the Railway Department under the direction of three supervisors—Messrs. Chignell, of Capetown; Corry, of Bloemfontein; and Murray, of Johannesburg—who efficiently organized and supervised the details of the enumeration.

Enumerators at the ports were responsible for the collection of returns relating to persons and live stock on board ships and boats in Union waters on the census night.

In the tabulation of the results of the population census the card system was adopted, the particulars regarding each individual being recorded on a separate card.

Portion of this work was done by clerks in other departments, who were employed in the evenings for about a fortnight.

A staff of nearly thirty officers in the Civil Service was employed for several months before the census day.

These officers, with the exception of four, were transferred to the Census Office from the Income Tax Office, Capetown, on the latter being closed early in 1911.

The number was gradually reduced by transfers to other departments as permanent appointments became available from time to time.

The retirement on pension of six officers, for whom no suitable employment could be found, has been approved, and three are being retained in the permanent Census and Statistical Office which it has now been decided to maintain.

From June, 1911, to July, 1912, a large staff of temporary clerks was employed, the average per month being 80 at Pretoria and 40 at Capetown.

The Capetown office was closed in July and the Pretoria staff reduced to 28 on 1st August.

Several of the latter will be retained for a time in the permanent Census and Statistical Office.

The staff required to be kept in future will depend on the scope and extent of the duties to be undertaken by the office.

At present it is proposed that, in addition to carrying out the quinquennial census provided for by the Act of Union, this office is to co-ordinate and publish annually statistics relating to the activities of the several public departments, which will arrange for the collection of such statistics.

For these limited functions a large staff will not be required during the intercensal periods.

This staff will, however, form a valuable nucleus for the enlarged staff that will be necessary when a census is taken.

The censuses in future will therefore not suffer under the disadvantages that have attended previous censuses in this country, for each of which an entirely new organization had to be created, and a staff consisting mainly of untrained and inexperienced clerks had to be engaged. Moreover, the permanent staff will have ample time in which to consider and work out plans and make all preliminary arrangements for the taking of each census.

Census taking, including the tabulation of its results, is technical work, efficiency in which can only be acquired by practical experience and training.

I was fortunate in securing the services of Messrs. A. F. F. Scharffenorth, who served in the Cape Census Office in 1891 and 1904, and A. W. Carruthers, whose census experience was gained in Scotland in 1901 and in the Orange River Colony in 1904. These officers made up for my shortcoming in this respect.

Mr. P. Davidson, who acted as supervisor for the Cape Census District, was appointed Assistant Director of Census in May, 1911, and was in charge of the office at Capetown until December, 1911, when he was transferred to the Irrigation Department at Pretoria.

He was succeeded by Mr. Scharffenorth, who remained in charge at Capetown until the office was closed.

At Pretoria, Mr. H. M. D. Hutchinson supervised the staff engaged in carding and sorting.

With a large, hastily collected staff, a certain amount of trouble and friction was inevitable, but this Mr. Hutchinson reduced to the minimum by his tactful management of the staff.

Prior to taking up his duties at Pretoria, Mr. Hutchinson acted as assistant supervisor at Johannesburg, where the Resident Magistrate, owing to his multifarious duties, could not give the time and attention necessary for the supervision of the enumeration in such a large and thickly populated district.

Mr. A. W. Carruthers, who had assisted Dr. Pratt Yule in making the preliminary arrangements for the census in the Orange Free State, attended to the tabulation of the results and the drafting of the tables and their publication.

To the above named, as well as to the rest of the permanent staff, I take this opportunity of expressing my appreciation of the way in which they have carried out their duties. No one could have been more loyally served than I have been by these officers.

Amongst the temporary staff, the value of the work done by individuals naturally varied considerably, but generally they took an interest in their duties and discharged them efficiently.

The Resident Magistrates, who acted as supervisors, and their staffs rendered excellent service.

While the cases of zealous and thorough work were numerous, those of slackness were exceptional.

The supervision of the taking of the census threw an enormous amount of work on these officers which had to be carried out within a limited time, very often under trying and difficult conditions.

Your predecessor was good enough to sanction the payment of bonuses amounting to a little over £5000 to supervisors and their staffs. Amongst so many the amount available for individuals was not large, but it was at least some tangible recognition of the services rendered by them, and as such was generally appreciated.

The Commissioners of Police co-operated readily and allowed members of the Police to act as enumerators as far as this could be done without undue interference with their ordinary duties. In many districts where suitable and reliable enumerators could not be obtained, the employment of Police officers removed an otherwise insuperable difficulty.

The Postal Department deserves recognition for the way in which it dealt with the packages and letters entrusted to it.

Returns published by the Postmaster-General show that 59,574 letters and 8,974 book packets and parcels were sent through the post.

The Press assisted by drawing the attention of the public to the requirements of the Census Act, and as a rule the public responded readily to the applications made to them for information.

The results of the census of the population have been divided into eight parts, which were completed and sent to the printer on the following dates, viz. :—

Part	I. Population and Dwellings	...	...	16th January, 1912.
"	II. Ages	...	...	29th March, 1912.
"	III. Education	...	...	2nd May, 1912.
"	IV. Conjugal Condition	...	...	4th June, 1912.
"	V. Occupations	...	...	20th July, 1912.
"	VI. Religions	...	...	14th August, 1912.
"	VII. Birthplaces	...	...	22nd August, 1912.
"	VIII. Infirmities	...	...	ready for the printer on 1st September, 1912.

The order in which these were prepared is not the most convenient from the departmental point of view, but was adopted as particulars with regard to ages were required as soon as possible and the remaining parts followed in the order in which they were prepared.

Besides the information contained in the published tables, the department will be in a position to furnish details on many points to individuals and public bodies which were not of sufficient general interest or importance to justify the expense of publication.

In addition to the above, two parts will be ready for the printer shortly, viz. :—

Part IX, containing returns of Live Stock, Agriculture, Irrigation, etc.

Part X, containing supplementary tables relating to Schools, Religious Denominations, Industrial Undertakings, Mines, Fisheries, and Vehicles.

In future statistics relating to these will presumably be collected and published annually independently of the census.

This will be far more satisfactory than the practice hitherto adopted of obtaining such returns in conjunction with the census.

My experience is that in the limited time available, enumerators cannot, in addition to getting returns relating to the population, secure the satisfactory completion of the agricultural forms.

The census enumerators' duties should be limited to vital statistics, and perhaps buildings and live stock.

As far as practicable comparative tables for the years 1911 and 1904 have been furnished.

The cost of enumeration and tabulation for the 1911 census will be about £110,000, compared with £131,000 for the same area spent in 1904 by the four Colonies now comprising the Union of South Africa.

Notes and explanations relating to the statistical tables are subjoined, together with schedules and maps referred to herein.

I have the honour to be,

Sir,

Your obedient Servant,

J. B. MOFFAT,

Director of Census.

Part I.—Population and Dwellings.

Comparison between preliminary and final Returns.

1. The population of the Union according to the preliminary returns published in July, 1911, which were based on the enumerators' summaries, was 5,958,499.

After the detailed examination of the schedules this figure was increased to 5,973,394, the European or White population being reduced by 1,783 and the Other than European or White being increased by 16,678.

The following are the details of the additions and deductions, viz. :—

All Races.

	Preliminary.	Final.	Increase.	
			Number.	Per Cent.
TOTAL	5,958,499	5,973,394	14,895	0·25
Cape of Good Hope	2,563,024	2,564,965	1,941	0·08
Natal	1,191,958	1,194,043	2,085	0·17
Transvaal	1,676,611	1,686,212	9,601	0·57
Orange Free State	526,906	528,174	1,268	0·24

European or White Race.

	*Preliminary.	Final.	Decrease.	
			Number.	Per Cent.
TOTAL	1,278,025	1,276,242	1,783	0·14
Cape of Good Hope	583,177	582,377	800	0·14
Natal	98,582	98,114	468	0·47
Transvaal	420,831	420,562	269	0·06
Orange Free State	175,435	175,189	246	0·14

Other than European or White.

	Preliminary.	Final.	Increase.	
			Number.	Per Cent.
TOTAL	4,680,474	4,697,152	16,678	0·36
Cape of Good Hope	1,979,847	1,982,588	2,741	0·14
Natal	1,093,376	1,095,929	2,553	0·23
Transvaal	1,255,780	1,265,650	9,870	0·79
Orange Free State	351,471	352,985	1,514	0·43

More than half the addition in the Province of the Transvaal was in respect of the District of Zoutpansberg, which has an area of over 23,000 square miles and a population of 336,000, of whom 97 per cent. are natives. In this district, owing to its extent and large native population, and to adverse weather conditions, the enumeration was attended with exceptional difficulties.

Making allowance for these and considering all the circumstances, the percentage of error in the preliminary returns cannot be regarded as excessive.

GENERAL COMPARISON.—ALL RACES.

2. Table I gives, for the Union and for each Province, a comparative summary for 1911 and 1904 of the population classified under the three main race distinctions, viz. :—European, Bantu, Mixed and Coloured other than Bantu. The returns show increases for the Union at the following rates :—

Rates of increase in population : 1904 to 1911.

All Races	15·41	per cent.
European	14·28	"
Bantu	15·12	"
Mixed and other Coloured	19·40	"

In considering the increases, however, it must be borne in mind that the population of this country is subject to abnormal fluctuations, which affect the returns temporarily only.

For instance, between 1904 and 1911 the Naval and Military forces in the Union were reduced by about 14,000, natives from extra-Union territories employed in the Labour Districts of the Transvaal increased by 55,000, and the arrivals from oversea of Indians in Natal exceeded the departures by 17,000. These figures should be taken into account when ascertaining the normal increase in the population.

3. Making allowance for these, the returns would be, in thousands—

	1911.	1904.	Increase.	
			Number.	Per cent.
<i>For Europeans</i>	1,276	1,117		
Less Military	12	26		
	<u>1,264</u>	<u>1,091</u>	173	15·86
<i>For Bantu</i>	4,019	3,491		
Less temporary labourers	124	69		
	<u>3,895</u>	<u>3,422</u>	473	13·82
<i>For Mixed and other Coloured</i>	678	568		
Less Indian arrivals	17	—		
	<u>661</u>	<u>568</u>	93	16·37

EUROPEAN OR WHITE RACE.—UNION.

3. The total increase in the European or White population of the Union is 159,436, which can be accounted for approximately as follows, viz. :—

Comparison : European population : Union of South Africa.

Excess of births over deaths registered	195,000
Less Excess of departures over arrivals by sea :—	
Civil	17,000
Military	14,000
	<u>31,000</u>
	<u>164,000</u>

leaving about 5,000 to represent excess of departures over arrivals by land.

The only published returns of persons entering and leaving Union territories overland are those of departures and arrivals to and from the north by rail through Ramathlabama on the northern boundary of the Cape Province during the years 1907 to 1909. According to these there were—

	Arrivals.	Departures.	Excess of Departures.
In 1907	5,380	7,235	1,855
In 1908	6,446	9,526	3,080
In 1909	7,349	10,139	2,790
Total	19,175	26,900	7,725

The increase in the population of Southern Rhodesia between April, 1904, and September, 1907, was only 1,422, and between 1907 and 1911 it was 9,588. The movement of population in the years 1904-1906 must therefore, if anything, have been against Rhodesia; the net balance for the seven years 1904 to 1911 is probably about the same as for the years 1907 to 1909, given above.

Returns of passengers from and to Lourenco Marques to and from Transvaal and Orange Free State stations during the years 1904 to 1909, kindly supplied to me by the Railway Department, show an excess of nearly 4,000 departures from over entries into the Union.

These two bring the estimated increase of the European population down to about 153,000 compared with 159,000 according to the enumeration.

Comparison: European population of Union, 1891-1911.

4. So far as the Union is concerned, the earliest date with which a comparison can be made is 1891. Censuses of the European population were taken in the Cape Colony and Natal in April, 1891, and in the Transvaal and Orange Free State in March, 1890.

Changes in boundaries between 1890 and 1904.

In making a comparison between the years 1890-91 and 1904 and 1911, adjustments have to be made to cover the following changes in boundaries between 1890 and 1904, viz. :—

- (1) Pondoland (excepting the Township of Port St. John's) and British Bechuanaland annexed to the Cape in 1894 and 1895.
- (2) Zululand annexed to Natal in 1897, and the Districts of Vryheid, Utrecht, and part of Wakkerstroom transferred to Natal in 1903 from the Transvaal, now forming the Districts of Vryheid, Utrecht, Ngotshe, and Paulpietersburg in Natal.

The following are the populations of the areas comprising the four States as constituted in 1890-91, that is presuming no changes of boundaries had taken place, viz. :—

	1890-91.	1904.	1911.
Cape of Good Hope (1891)	376,987	569,441	566,289
Natal... ..	46,788	87,776	88,395
Transvaal ... .. (1890)	119,128	304,917	428,161
Orange Free State... ..	77,716	142,679	175,189
	—	1,104,813	1,258,034

showing numerical increases—

	1890-1 to 1904.	1890-1 to 1911.	1904 to 1911.
Cape of Good Hope	192,454	189,302	-3,152
Natal... ..	40,988	41,607	619
Transvaal	185,789	309,033	123,244
Orange Free State	64,963	97,473	32,510
TOTAL	—	—	153,221

or percentage increases—

	1890-1 to 1904.	1890-1 to 1911.	1904 to 1911.
Cape of Good Hope	51.05	50.21	-0.55
Natal	87.60	88.93	0.71
Transvaal	155.96	259.41	40.42
Orange Free State... ..	83.59	125.42	22.79
TOTAL	—	—	13.87

("Minus" sign signifies decrease.)

I gather from the reports on the Transvaal and Orange Free State Censuses in 1890 that the enumeration was not regarded as altogether satisfactory. If, say, 10 per cent. is added to the figures for those States in 1890, the totals arrived at would probably give fairly approximately the population as in 1891; the total for the four States would then be 640,303.

Transvaal and Orange Free State Census, 1890.

Allowing for Naval and Military 3000, 26,000, and 12,000 in the years 1891, 1904, and 1911 respectively, we get as the normal European population—

in 1891	637,300
„ 1904	1,078,800
„ 1911	1,246,000

showing increases—

1891-1904	441,500 or 69.28 per cent.
1891-1911	608,700 or 95.51 per cent.

The European permanent population of the States comprising the Union has thus, irrespective of additions through annexations, practically doubled in twenty years.

EUROPEAN OR WHITE RACE.—CAPE OF GOOD HOPE.

5. Censuses were taken in the Cape of Good Hope in the years 1865, 1875, 1891, and 1904.

Comparison: European population: Cape Province, 1865-1904.

In Schedule A, page clxviii, will be found returns showing the population of the Cape of Good Hope at each census and the increases during the intercensal periods.

No change of boundaries took place between 1904 and 1911.

6. While the European population of the Cape Province increased between 1891 and 1904 from 376,987 to 579,741, the latter including 10,300 due to annexations, the returns for 1911 show an increase of 2,636 only since 1904, there being a decrease of 17,276 males and an increase of 19,912 females. Reduction of Military Garrisons is responsible for a decrease of about 6,500 males.

Comparison: European population: Cape Province, 1904-1911.

A detailed return giving the increases and decreases of population in each district will be found in Schedule B, page clxx, in which the districts are grouped geographically.

Western
Districts.

7. The Western Districts show a decrease of 22,625, for which the Cape District, including Simonstown, is responsible, there being a decrease there of 22,814, viz :— 20,787 males and 2,027 females.

At the time the last census was taken the population of the coast towns was inflated by the presence of a large number of men who had remained in the country after the war and had gravitated to the coast owing to the commercial depression then existing in the inland towns.

The railway returns for the years 1903 to 1905 show a steady exodus from the Transvaal to the coast which ceased about 1906, when the tide turned and the stream began to flow north.

Arrivals and
departures
by sea :
Capetown,
1906-7-8.

According to the returns published by the Customs Statistical Bureau, the number of passengers, exclusive of Naval and Military Forces, that embarked at Capetown during the years 1906, 1907, and 1908 exceeded the number that landed there by 18,520, the details being as follows, viz :—

	Embarked.	Landed.	Excess of Embarkation.
Adult Males ...	59,875	45,299	14,576
Adult Females ...	21,125	21,055	70
Children ...	14,357	10,483	3,874
TOTAL	95,357	76,837	18,520

The returns do not distinguish between Europeans and others, but the difference of 18,520 may be taken to be practically all Europeans.

For two of the years mentioned returns are given in the Cape Statistical Register which show European and Coloured separately. During these two years there was a difference of only 150 between departures and arrivals of coloured persons.

Cape Census
District.

8. The subjoined returns of the European population of the Cape Census District show that although the population fell off between 1904 and 1911, the increase between 1891 and 1911 is over 100 per cent., viz :—

	Males.	Females.	Total.
1891 ...	26,008	22,536	48,544
1904 ...	71,652	48,823	120,475
1911 ...	50,865	46,796	97,661

Increase 1891 to 1911—

Number	24,857	24,260	49,117
Per cent.	95.57	107.65	101.18

The district in the Western Area having the greatest increase is Piquetberg, which since the advent of the railway has developed considerably.

North-
Western
Districts.

9. The returns for the North-Western Districts show increases throughout amounting on the total to 24.02 per cent., the largest in proportion to its population being the District of Kenhardt, with an increase of 78.29 per cent. The agricultural possibilities of these long-neglected districts are at last being realized.

10. In the South-Western group I have placed thirteen districts, embracing the area along the coast from Caledon to Knysna and back inland from Uniondale, Oudtshoorn, Ladismith, to Robertson and Worcester.

South
Western
Districts.

These districts show increases throughout, the increase per cent. on the total being 13.48. The lowest is Worcester with 1.38 per cent., and the highest Oudtshoorn with 21.60 per cent. All the other districts are within about 2 per cent. of the mean, excepting George, 10.36, and Knysna, 8.83 per cent.

11. I have divided what may be regarded as the Central Districts of the Province into three groups, Western, Northern, and Eastern.

Central
Districts.

12. The first of these, the West Central, has an increase of 6.51 per cent., towards which the highest contributor is Willowmore with an increase of 13.46 per cent., while Victoria West reduces the average with a decrease of 8.47 per cent. The decrease in the latter district may be attributed to the fact that in 1904 the railway to Carnarvon through the district was being constructed, and it therefore had a temporary addition to its population at the time the census was taken in 1904.

West Central
Districts.

13. The North Central Area has a decrease of 720, equal to 4.07 per cent., which is due to special causes. In 1904 the railway from De Aar to Prieska through Britstown was being constructed, and troops belonging to the Middelburg Command were stationed at Naauwpoort in the District of Colesberg.

North Central
Districts.

14. In the East Central Area there has been a decrease of 6,493, towards which Middelburg contributes 5,347. In 1904 there was a Military Camp in this district with a population of over 4,400. Its removal accounts for the decrease, the European population of the village itself having fallen from 2,700 to 1,800 as a consequence of the removal of the camp.

East Central
Districts.

15. The South-Eastern Area also shows a decrease, for which Port Elizabeth is responsible, the cause being the same as that affecting the Cape Census District.

South-
Eastern
Districts.

16. In the Eastern Area the European population has also lost ground, the increases being as a rule trifling, while East London and Queenstown show a marked falling off.

Eastern
Districts.

17. The North-Eastern Area has an increase of 3.70 per cent.

North-
Eastern
Districts.

18. Griqualand West has improved to the extent of 9.69 per cent., due mainly to the increase in the population of Barkly West, where the river diamond diggings have developed considerably during the last few years.

Griqualand
West.

19. The European population of Bechuanaland has increased by 59.23 per cent., the comparative cheapness of land in that territory having attracted farmers from other parts of the Union, more especially from some of the central districts of the Cape Province.

Bechuana-
land.

20. In the Transkeian Territories the European population has increased by 17.18 per cent., the principal increases being in the Districts of Maclear, Mount Fletcher, Matatiele, Mount Currie, and Umzimkulu. The only district in the Territories in which the European population is nearly equal to the Coloured, viz., Elliot, shows a small decrease in Europeans.

Transkeian
Territories.

Walfish Bay.

21. Walfish Bay returns a decrease of 77·78 per cent., due to the fact that the population enumerated there in 1904 included the crew of one of His Majesty's ships that happened to be at the port on the census day.

Travellers by Rail.

22. In the returns for 1904 travellers by rail were distributed amongst the districts through which they were travelling. I have shown them separately in the 1911 returns.

EUROPEAN OR WHITE RACE.—NATAL.

Comparison :
European
population :
Province of
Natal.

23. Between the years 1891 and 1904 the European population of Natal, excluding Zululand, annexed in 1897, and the districts transferred from the Transvaal in 1903, increased from 46,788 to 87,776, equal to 87·60 per cent. The 1891 figures include Mixed Races not specified separately. The number of the latter would be small and would not materially affect the rate of increase.

During the period from 1904 to 1911 the population has been practically stationary, there being a decrease of 4,263 males, of which number 1,300 are accounted for by reduction of garrisons, and an increase of 5,268 females.

The returns of arrivals and departures by sea from 1904 to 1910 show a balance of 86 of the former over the latter.

Natal—
Districts.

24. Details of the increases and decreases in districts will be found in Schedule B, page clxxvi.

Zululand and the Northern Area are the only areas returning any considerable difference in population, the former having an increase of 25·22 per cent., and the latter 11·07 per cent. In the former there has been an influx of sugar growers, while the development of the Natal coal industry accounts for the growth in the population in the four northern districts.

EUROPEAN OR WHITE RACE.—TRANSVAAL.

Comparison :
European
population :
Province of
Transvaal.

25. In 1890 the European population of the Transvaal, as now constituted, was 113,713.

In 1904 and 1911 the population was 297,277 and 420,562 respectively.

These figures include about 8,200 and 5,000 troops.

The normal population for the years 1904 and 1911 was therefore 289,000 and 416,000 respectively, being increases, in thousands—

1890 to 1904—14 years	...	175,	equal to 153·51 per cent.
1890 to 1911—21 years	...	302,	" 264·91 "
1904 to 1911—7 years	...	127,	" 43·94 "

26. Details of the increases in each magisterial district will be found in Schedule B, page clxxviii.

Witwaters-
rand
Districts.

27. The four Districts of Boksburg, Germiston, Johannesburg, and Krugersdorp formed in 1904 the Witwatersrand District. This area shows the largest increase—equal to nearly 60 per cent.—and accounts for more than half the numerical increase in the Province.

South-
Western
Districts.

28. The area with the next highest percentage of increase is the South-Western, with 40·43 per cent., the Districts of Wolmaransstad, Bloemhof, and Lichtenburg having increased by 90·22, 78·02, and 65·51 per cent. respectively.

The river diamond diggings have attracted a large number of people to the Districts of Bloemhof and Wolmaransstad, while in addition to considerable agricultural development in the Lichtenburg District a railway was being constructed in the district during the year 1911.

29. Other districts in which portion of the increases returned may be attributed to the latter cause are Ermelo and Piet Retief in the South-Eastern and Zoutpansberg in the Northern Areas.

30. There were 2,000 troops in the District of Middelburg in 1904 and nearly 1,000 in the District of Standerton. Had the troops not been removed, these districts would have shown increases of about 20 per cent. each instead of only 4·22 and 9·06 per cent. respectively.

EUROPEAN OR WHITE RACE.—ORANGE FREE STATE.

31. The first census in the Orange Free State was taken in the year 1880, when the European population was returned as 61,022.

Comparison :
European
population :
Province of
Orange Free
State.

According to the next census in 1890, the population had increased in ten years to 77,716, being an increase of 16,694, equal to 27·36 per cent. for ten years.

Making allowance for troops stationed in the Province in 1904 and 1911, the figures for those two years are 135,000 and 171,000 respectively, showing increases, in thousands—

1890 to 1904—14 years	...	57,	equal to 73·08 per cent.
1890 ,, 1911—21 "	...	93,	" 119·23 "
1904 ,, 1911—7 "	...	36,	" 26·67 "

32. On reference to the details given in Schedule B, page clxxx, it will be seen that the Western Area has the largest percentage (40·02 per cent.) of increase, followed by the Northern with 33·86.

Orange Free
State—
Districts.

In the former, the District of Hoopstad with 81·82 per cent. heads the list, the only district in the area with less than 20 per cent. being Philippolis.

The advance of this and the North Central Area is due to the agricultural development of those districts since the year 1904.

The Districts of Bloemfontein, Harismith, and Ladybrand have been affected by the reduction in the case of the first two, and by the withdrawal in the case of Ladybrand, of garrisons.

Bethlehem owes its large increase to railway extension and agricultural development resulting therefrom.

OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE RACE.

33. No census of the population of other than European or White Race having been taken in Natal and the Transvaal before 1904, the only comparison that can be made for the Union is between the years 1904 and 1911, which is made in Table I, and dealt with in paragraph 2, page xi.

Comparison :
Other than
European or
White
population.

34. Details of the increase of the population in the Cape Province between 1865 and 1911 will be found in Schedule A, page clxviii, and a detailed comparison between 1904 and 1911 according to sections and districts is given in Schedule B, page clxx.

Cape
Province :
Comparison,
1865 to 1904.

Cape Province : Comparison, 1904 to 1911.

35. Table I (2) shows that the non-European population of the Cape Province increased between 1904 and 1911 by 152,525, equal to 8.33 per cent., the increase in number of males and females being 6.00 per cent. and 10.60 per cent. respectively.

The returns for the Labour Districts in the Transvaal show that while in 1904 there were 15,000 natives from Cape Colony employed in those districts, the number had risen to 75,000 in 1911, a difference of 60,000.

Allowing for these, the adjusted returns would be, in thousands—

	Persons.	Males.	Females.
1904	1,830	900	930
Plus absentees	15	15	—
	<u>1,845</u>	<u>915</u>	<u>930</u>
1911	1,983	955	1,028
Plus absentees	75	75	—
	<u>2,058</u>	<u>1,030</u>	<u>1,028</u>

showing increases—

Persons	213, equal to 11.54 per cent.
Males	115, „ 12.57 „
Females	98, „ 10.54 „

No allowance is made for labourers from the Cape Province who may have been absent in other districts than those classed as Labour Districts in the Transvaal. The variations in these between 1904 and 1911 are not, however, likely to be considerable.

North-Western Districts.

36. Of the areas in the Cape Province, the North-Western returns the largest increase, viz., 25.04 per cent., the increase of 75.20 in Kenhardt being nearly the same as that of the European population. All the districts in this area show increases.

South-Western and Griqualand West Districts.

37. The South-Western and the Griqualand West Areas come next with 18.23 and 17.68 per cent. respectively.

Cape Census District.

38. In the Cape Census District the Bantu population decreased by 6,420, while the Mixed and other Coloured population increased by 13,320, making a net increase of 6,900. The decrease of Bantu is due to the falling off in the number of natives employed at the Capetown docks and on the construction of the docks at Simonstown.

Western Districts.

39. The district in the Western Area having the largest increase is Piquetberg, which is due to railway construction and development following it.

North Central Districts.

40. The percentage for the North Central Area is only 3.70, there being reductions in Britstown due to completion of railway construction and in Colesberg due to the removal of a Military Camp since 1904. The removal of the garrison from Middelburg also brings down the net increase in the East Central Area.

41. In the South-Eastern Districts, while the non-European population of Port Elizabeth and Uitenhage has remained practically stationary, the rural districts of Humansdorp, Alexandria, and Bathurst have considerable increases, the last named nearly 50 per cent.

South-Eastern Districts.

42. The Eastern Area, which, with the exception of the Transkeian Territories, is the one most affected by the temporary exodus of native labourers to the mines, shows a small increase of 0.10 per cent., although in the four Districts of Komgha, Stutterheim, Stockenstrom, and Cathcart the Bantu are gradually improving their position.

Eastern Districts.

43. In the North-Eastern Area the increase is 6.45 per cent., an increase in Barkly East, where a railway was under construction in 1911, being set off by a reduction at Molteno, where the coal mines have been affected in recent years by competition from other areas.

North-Eastern Districts.

44. The Griqualand West Area owes its increase mainly to the Barkly West river diggings and the extension of operations at the asbestos mines in the District of Hay.

Griqualand West.

45. The net increase in the Transkeian Territories is 8.70 per cent.

Transkeian Territories.

The increases in the districts vary considerably, while there are decreases in five out of the twenty-nine districts. These variations are presumably due to some districts having more men absent at the time the census was taken than others. This area is the one that contributes the principal portion of the native labourers going to the mines from the Cape Province.

The increase in the Bantu population of the Territories since 1904 is :—

Persons	69,553, equal to 8.59 per cent.
Males	26,964, „ 7.17 „
Females	42,589, „ 9.82 „

46. The total increase in the non-European population of Natal since 1904, which is the earliest date with which a full comparison can be made, is 84,284, equal to 8.33 per cent., distributed as follows, viz. :—49,357 Bantu or 5.46 per cent., and 34,927 Mixed and other Coloured Races or 32.46 per cent.

Natal : Comparison, 1904 to 1911.

Allowing for the difference between native labourers from Natal at the Transvaal labour centres in 1904 and 1911, viz., 15,000 and 39,000 respectively, the normal Bantu population of Natal in those years would be, in thousands—

	Persons.	Males.	Females.
1904	904	427	477
Plus absentees	15	15	—
TOTAL	<u>919</u>	<u>442</u>	<u>477</u>
1911	953	427	526
Plus absentees	39	39	—
TOTAL	<u>992</u>	<u>466</u>	<u>526</u>

showing increases—

Persons	73, equal to 7.94 per cent.
Males	24, „ 5.43 „
Females	49, „ 10.27 „

Bantu. 47. The Bantu population of the Province as returned was distributed as follows in the years 1904 and 1911, viz.:—

	Persons.	Males.	Females.
Natal, excluding Zululand—1911	738,429	338,102	400,327
1904	700,668	339,435	361,233
Increase—number	37,761	—	39,094
Per cent.	5·39	—	10·82
Decrease—number	—	1,333	—
Per cent.	—	0·39	—
Zululand—1911	214,969	88,959	126,010
1904	203,373	87,331	116,042
Increase—number	11,596	1,628	9,968
Per cent.	5·70	1·86	8·59

Mixed and Other Coloured. 48. The Mixed and other Coloured Races in Natal in 1911 numbered 142,531, of whom 133,031 were returned as Indians.

Indians. The growth of the Indian population since 1891 has been 91,889, the following being the returns for the years 1891, 1904, and 1911, viz.:—

	Persons.	Males.	Females.
1891 ...	41,142	25,686	15,456
1904 ...	100,727	63,311	37,416
1911 ...	133,031	80,160	52,871

the increase in the totals being—

1891 to 1904—13 years	...	144·83 per cent.
1891 to 1911—20 years	...	223·35 "
1904 to 1911—7 years	...	32·07 "

Of the increase of 32,304 between 1904 and 1911, the excess of arrivals from oversea over departures accounts for 17,000.

Coast Districts. 49. The Coast Districts, as shown in Schedule B, page clxxvi, return 343,119 persons of non-European Race, or nearly half the Coloured population of Natal, excluding Zululand.

Of these, 236,913 are Bantu and 106,206 of Mixed and Coloured Races, practically all Indians, who account for 23,525 of the total increase of 37,102 in this area.

Central Districts. 50. The Central Area has an increase of 7·98 per cent., the individual districts varying from increases of over 20 per cent. in Estcourt, Bergville, and Umvoti to decreases of 3·26, 8·50, 8·87, and 5·32 in Ipoela, Pietermaritzburg, Lions River, and Krantzkop.

In the other areas the increases are 4·16 and 5·36, while Zululand has a net increase of 6·82.

Province of the Transvaal. 51. The increase of the non-European population of the Transvaal between 1904 and 1911 is equal to 30·12 per cent.

Allowing for the presence of native labourers from outside the Transvaal at labour centres in the Transvaal, the number of whom increased from 103,000 to 244,000 between 1904 and 1911, the normal increase of the population of the Province is shown as follows, in thousands, viz.:—

	Persons.	Males.	Females.
1904	972	524	448
Deduct labourers	103	103	—
	869	421	448
1911	1,266	735	531
Deduct labourers	244	244	—
	1,022	491	531

showing increases—

Persons	153, equal to 17·60 per cent.
Males	70, " 16·63 "
Females	83, " 18·53 "

The returns of Birthplaces of the people show that, in addition to the increase in the number of native labourers, there has been immigration of both natives and coloured people into the Transvaal since last census. Immigration has thus contributed to some extent to the high rates of increase given above.

52. Only two districts in the Transvaal return decreases of non-European population, viz., Piet Retief in the south-east, with 4·03 per cent., and Marico in the west, with 2·66 per cent. Transvaal—Districts.

The Witwatersrand Area has an increase of 101·26 per cent., while the other areas vary from 5·60 in the Northern to 57·72 per cent. in the South-Western.

53. The returns show an increase of 44·29 per cent. of the non-European population of the Province of the Orange Free State, every district excepting Bloemfontein, where there is a slight decline, having an increase, the percentages varying from 245·94 in Hoopstad to 9·70 in Ladybrand. Orange Free State.

54. At the request of the Government of India a special return giving certain particulars regarding British Indians residing in the Union was framed. British Indians.

A copy of the return will be found in Schedule E (p. clxxxviii).

BANTU RACE, DETAILED.

55. The instruction in the Race column on the forms issued to the public was that in the case of natives, "Nat." should be inserted, and the name of the particular tribe added. Bantu Race, detailed.

Table II (pp. 10-11) gives the numbers returned as belonging to each tribe. Although the figures may give a general idea of the numbers of each tribe, I think that very often, owing to want of knowledge on the part of enumerators and others, many individuals have been wrongly described. Moreover, owing to intermarriage and the gradual breaking down of the tribal system in some parts of the Union, distinction between members of different tribes is becoming difficult, if not impossible, in many districts.

The tribes specified in the return were selected after consultation with the Native Affairs Department. Those adopted and given in the return are the principal divisions of the Bantu Race living in the Union.

Where a tribe or section of a tribe, such, for instance, as the Tonga, is settled in the Union, all the members of such tribe in the Union on the census day figure under that name, although some of them may have come from outside the Union.

TABLE III.—MIXED AND COLOURED RACES OTHER THAN BANTU.

56. More than two-thirds of this section of the community are returned in the Cape Province and over one-fifth in Natal, the number in the latter being nearly all Indians.

Province of the Cape of Good Hope. 57. Eighty-four per cent. of those in the Cape Province are described as of Mixed Race.

Those returned as Malay, Griqua, and Mozambique should logically be classed as of Mixed Race.

It is a question whether these classes should any longer be shown separately. The description Malay is no longer a racial one, and is now generally applied to coloured persons who are Mohammedans.

58. The return for the Cape Province shows the following decreases as compared with the 1904 census, viz. :—

Bushman 105, Hottentot 58,288, Griqua 842, Mozambique 568,
Chinese 557, Indian 1,883 ;

while the increases are—

Koranna 3,319, Namaqua 8, Malay 4,081, Mixed 111,665, Others 543.

Hottentots. 59. The question as to the classification of persons as Hottentots has exercised the minds of Census Directors at the Cape on previous occasions.

The term "Hottentot" is colloquially applied to many persons who, though their forebears in the distant past may have belonged to the Hottentot race, should strictly speaking be classed now as of Mixed Race.

The large decrease shown under this heading is due to the classification in 1911 differing from that in 1904, and portion of the increase in the Mixed class is accounted for by the transfer of a number of persons who, on the 1904 basis, would have come under the heading "Hottentot."

The number of Hottentots as returned at the last five censuses in the Cape are :—

1865	...	...	...	81,598
1875	...	...	...	98,561
1891	...	...	...	42,891
1904	...	...	...	85,892
1911	...	...	...	27,604

In 1875 a large number of persons were returned as Hottentots who did not belong to that race.

In the instructions issued to the enumerators in 1891, it was impressed on them that it was not intended that persons should be classed as Hottentots unless the distinctive characteristics of that race predominated.

I gather that in 1904 this point was not brought to the notice of enumerators as prominently as it was in 1891, with the result that the description "Hottentot" was more loosely applied, and the returns consequently showed a large increase, amounting to one hundred per cent.

The 1891 instructions were repeated in 1911, and the number fell to 27,604, a reduction of 35 per cent. on the 1891 figures.

There can be very few, if any, pure-bred Hottentots in the country now, and the number retaining the distinctive characteristics of the race must be declining rapidly.

60. In the Province of Natal, Indians account for 133,031 out of 142,531 persons of Coloured Races other than Bantu, equal to 93 per cent, while of the balance of 9,500, there are 6,194 persons returned as of Mixed Race. Province of Natal.

61. In the Transvaal about half the coloured persons are of Mixed Race and nearly one-fourth are Indians; the former have increased since 1904 from 12,474 to 22,655, being at the rate of 81.62 per cent., and the latter from 9,984 to 10,048, or at the rate of 0.64 per cent. Province of Transvaal.

62. There is a comparatively high rate of increase in the various sections of the Hottentot race compared with the returns for 1904. These, however, are probably due to the differences in classification by enumerators and others. Hottentots.

63. Only 8 persons have returned themselves as Syrians compared with 373 in 1904. I have been informed that in this Province the Syrians as a rule returned themselves as of European race. Syrians.

The birthplaces returns show that 475 persons in the Transvaal stated that they were born in Syria.

The population of Syria is a mixed one, including amongst other nationalities a number of Greeks.

An enumerator, who cannot of course see every individual enumerated, cannot go into the genealogy of each person, and has therefore to accept the description of race given, unless he has evidence showing it to be obviously incorrect.

64. More than half the Coloured population other than Bantu of the Orange Free State is returned as of Mixed Race, and more than one-third as belonging to the Hottentot race including the Bushmen, Hottentot, Koranna, and Namaqua sections. Province of Orange Free State.

Persons of Mixed Race have increased from 11,481 to 15,112, and persons belonging to the various branches of the Hottentot race from 6,833 to 10,253.

The latter increase, however, is probably due to transfers from one section to another, Koranna, for instance, not having been specified separately in 1904.

TABLE IV.—PROPORTIONS OF THE RACES.

Comparison:
British South
Africa.

65. The following gives the proportions of the population of European or White Race, and other than European or White Race, in the Union and the other States of British South Africa, as returned at the census taken in 1911:—

State.	Population.			Proportion per Cent. of Total Population.	
	Total.	European.	Other.	European.	Other.
Total : British South Africa ...	7,374,287	1,304,019	6,070,268	17·68	82·32
Union of South Africa ...	5,973,394	1,276,242	4,697,152	21·37	78·63
Basutoland ...	404,507	1,396	403,111	0·35	99·65
Bechuanaland Protectorate ...	125,350	1,692	123,658	1·35	98·65
Southern Rhodesia ...	771,077	23,606	747,471	3·06	96·94
Swaziland ...	99,959	1,083	98,876	1·08	98·92

In 1904 the returns were:—

State.	Population.			Proportion per Cent. of Total Population.	
	Total.	European.	Other.	European.	Other.
Total : British South Africa ...	6,336,972	1,132,191	5,204,781	17·87	82·13
Colonies now comprising Union of South Africa ...	5,175,824	1,116,806	4,059,018	21·58	78·42
Basutoland ...	348,848	895	347,953	0·26	99·74
Bechuanaland Protectorate ...	120,776	1,004	119,772	0·83	99·17
Southern Rhodesia ...	606,033	12,596	593,437	2·08	97·92
Swaziland ...	85,491	890	84,601	1·04	98·96

The relative positions of the two race divisions have altered very slightly in favour of the non-European Races during the seven years.

66. The proportion per cent. of Europeans to the total population of each Province at this and previous censuses is as follows:—

Year.	Cape.	Natal.	Transvaal.	Orange Free State.
1865	36·58	—	—	—
1875	32·84	—	—	—
1880	—	—	—	45·70
1890	—	—	—	37·45
1891	24·68	—	—	—
1904	24·06	8·76	23·41	36·84
1911	22·71	8·22	24·94	33·19

From 1865 to 1891 the population of the Cape Province was affected by the annexation of areas thickly populated by natives.

Between 1891 and 1904, in spite of the annexation of Pondoland and Bechuanaland with 10,300 Europeans and 276,522 of other races, the position improved slightly, only to decline again in the next seven years.

Natal has lost ground to a small extent since 1904, while the Transvaal has improved.

The Orange Free State began well in 1880 with a proportion of 45·70 per cent. of Europeans. Its complexion, however, has not improved since then, although it can still claim to be the fairest of the South African States.

67. Details of the proportions of the three race divisions in Urban and Rural Areas will be found in Table XIII on pages 24 to 43.

Proportions
of Races :
Urban and
Rural Areas.

The proportions of the population of Urban and Rural Areas in the Union are as follows:—

Race.	Proportion Per Cent. of	
	Urban Population.	Rural Population.
European or White ...	44·54	13·70
Bantu ...	34·38	78·14
Mixed and Other Coloured ...	21·08	8·16
TOTAL ...	100·00	100·00

The percentage of the urban population returned as European varies from 41·00 in Natal to 51·97 in the Orange Free State.

The percentage of the rural population who are of European race presents marked contrasts, the Cape and the Transvaal being almost on a level with 15·01 and 15·51 per cent. respectively, while Natal has only 3·38 and the Orange Free State 28·46 per cent.

The following is the district in each Province with the highest percentage of the population returned as European or White, viz.:—

Cape of Good Hope	Piquetberg	with 60·63
Natal ...	Pietermaritzburg	„ 48·23
Transvaal ...	Wolmaransstad	„ 54·05
Orange Free State ...	Philippolis	„ 52·82

68. In Schedule F will be found a map of the Union on which the districts are coloured as follows, viz.:—

Districts in which the European returns show—

- (1) 10 per cent. or less of the total population ... Blue.
- (2) Over 10 up to 30 per cent. ... Brown.
- (3) Over 30 up to 50 per cent. ... Yellow.
- (4) Over 50 per cent. ... White.

On this basis the districts in each Province are distributed as follows, viz. :—

Province.	Number of Districts.	Blue.	Brown.	Yellow.	White.
Cape of Good Hope ...	117	33	20	43	21
Natal	42	36	4	2	0
Transvaal	23	5	8	7	3
Orange Free State ...	24	0	8	14	2
TOTAL ...	206	74	40	66	26

Districts by groups.

69. Making a comparison with the returns for 1904 of the areas into which the districts are grouped in Schedule B, the proportion of Europeans to the total of each area is as follows in each year, viz. :—

		<i>Cape.</i>	
		1904.	1911.
Western	...	52.37	47.12
North-Western	...	45.31	45.11
South-Western	...	51.94	50.91
West Central	...	48.63	46.31
North Central	...	45.95	44.02
East Central	...	35.90	32.66
South-Eastern	...	40.36	37.24
Eastern	...	15.37	14.71
North-Eastern	...	26.19	25.69
Griqualand West	...	30.02	28.56
Bechuanaland	...	11.09	14.98
Transkeian Territories	...	2.01	2.16
Walfish Bay	...	14.44	5.02
Travellers	...	—	65.85
		<i>Natal.</i>	
Coast Districts	...	12.69	11.94
Central Districts	...	10.17	8.81
Northern Districts	...	7.89	8.37
New Territory	...	7.64	7.25
Travellers	...	60.76	35.59
Zululand	...	0.82	0.97
		<i>Transvaal.</i>	
Witwatersrand	...	44.41	38.83
Central	...	32.28	30.94
South-Western	...	48.66	45.77
South and South-Eastern	...	27.66	26.44
Eastern	...	8.74	9.30
Western	...	23.12	26.01
Northern	...	31.55	39.57
Travellers	...	78.83	58.45

Orange Free State.

Western	55.55	43.62
South-Eastern	50.70	44.93
South Central	35.51	34.91
North Central	34.30	28.65
Eastern	24.72	23.63
Northern	42.10	35.90
Travellers	68.75	39.61

PROPORTIONS OF THE SEXES.

70. Table V gives the number of females to every 100 males of each Race for the Union and for each Province.

The details for districts and urban and rural areas for the three main race divisions will be found in Table XIV, pages 44 to 58.

71. The number of females to every 100 males has varied as follows in the Union since 1904, viz. :— Comparison : 1904-1911.

(Province.	All Races.	European.	Bantu.	Mixed and Other Coloured.	
Union	{ 1911	95	86	99	88
	{ 1904	93	76	101	83
Cape	{ 1911	104	93	111	99
	{ 1904	98	82	106	95
Natal	{ 1911	111	87	123	68
	{ 1904	101	71	112	60
Transvaal	{ 1911	74	78	73	59
	{ 1904	81	67	88	44
Orange Free State	{ 1911	90	85	93	88
	{ 1904	84	75	91	83

Amongst Europeans and the Mixed and Coloured Races other than Bantu the proportion of females to males has increased in each Province, as well as in the total for the Union.

The same has occurred with the Bantu, excepting in the total for the Union and the Transvaal, where the number of females to every 100 males has fallen from 101 to 99 and 88 to 73 respectively, owing to the increase in the number of native males from outside the Union employed at the mining centres.

The difference amongst Europeans is largest in the Transvaal, the number of females in the Province having increased by 54.28 per cent., compared with 32.91 per cent. in the case of males, indicating that men who come to the Province are bringing their wives and families and making their permanent homes here more frequently than they were inclined to do in the past.

72. The proportion of the sexes varies considerably in different districts. Districts.

The districts in each Province in which the number of females to every 100 males is highest and lowest are the following, viz. :—

EUROPEAN OR WHITE RACE.

Cape of Good Hope (Transkeian Territories treated as one district).

Highest.		Lowest.	
1. Graaff-Reinet... ..	108	1. Walfish Bay	52
2. Albany... ..	104	2. Port Nolloth	60
3. {Paarl	103	3. Simonstown	66
{Queenstown	103	4. Barkly West	77
{Bathurst	102	5. {Glen Grey	79
5. {Bedford	102	{Herschel	79
{Cradock	102		

Natal (Zululand treated as one district).

Highest.		Lowest.	
1. Inanda	102	1. Impofana	23
2. Alexandra	100	2. Mapumulo	48
3. Umgeni	100	3. Zululand	64
4. Paulpietersburg	98	4. Lions River	71
5. Newcastle	97	5. {Alfred	75
		{Ixopo	75

Transvaal.

Highest.		Lowest.	
1. Marico	94	1. Barberton	58
2. Rustenburg	90	2. Boksburg	62
3. Wakkerstroom	88	3. Germiston	68
4. {Bethal... ..	87	4. Krugersdorp	71
{Heidelberg	87	5. {Bloemhof	75
		{Piet Retief	75
		{Pretoria	75

Orange Free State.

Highest.		Lowest.	
1. {Jacobsdal	97	1. Harrismith	68
{Philippolis	97	2. Bloemfontein	74
3. Edenburg	96	3. Vrede	80
4. {Bethulie	94	4. {Bethlehem	86
{Ficksburg	94	{Fauresmith	86
		{Wepener	86
		{Winburg	86

OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE.

Cape of Good Hope (Transkeian Territories treated as one district).

Highest.		Lowest.	
1. Taung	134	1. Kimberley	40
2. Kingwilliamstown	124	2. Ceres	66
3. Komgha	123	3. George	73
4. Peddie	122	4. Britstown	74
5. {Glen Grey	120	5. Barkly East	77
{Victoria East... ..	120		

Natal (Zululand treated as one district).

Highest.		Lowest.	
1. Mapumulo	167	1. Durban... ..	30
2. Krantzkop	148	2. City (Pietermaritzburg) 40	
3. Ngotshe	146	3. Dundee	78
4. Helpmakaar	145	4. {Newcastle	97
5. Impofana	142	{Umlazi... ..	97

Transvaal.

Highest.		Lowest.	
1. Zoutpansberg... ..	143	1. Germiston	7
2. Waterberg	124	2. Johannesburg	10
3. Rustenburg	123	3. {Boksburg	11
4. Piet Retief	122	{Krugersdorp	11
5. Lydenburg	121	5. Pretoria	65

Orange Free State.

Highest.		Lowest.	
1. Vrede	112	1. Fauresmith	37
2. Lindley	109	2. Boshof... ..	77
3. Thaba 'Nchu	107	3. Philippolis	78
4. Senekal	105	4. {Kroonstad	79
5. Harrismith	103	{Wepener	79

73. The most striking feature of these returns is the small proportion of women to men of other than European race in the mining centre of the Transvaal, due to the congregation of native labourers there.

If the Bantu race alone is taken, the proportions in the urban areas in these four districts are :—

Boksburg	8 females to every 100 males.
Germiston	4 " " "
Johannesburg	4 " " "
Krugersdorp	5 " " "

These figures have an important bearing on the question of the position not only of white women, but of women generally, on the Rand in relation to native men, and deserve careful attention in the consideration of the question described as the "black peril" in this country.

The high proportion of females to males in the native districts is an index to some extent of the number of males away at labour centres, though the proportion of females to males amongst natives is high, the births of females being generally in excess of those of males.

DENSITY OF THE POPULATION.

74. Tables VI and VII contain summaries of returns, details of which for districts are given in Table XV, on pages 59 to 62.

75. In Schedule G will be found a map showing the density of the population in each district.

76. The total area of the Union is 473,100 square miles divided as follows between the Provinces, viz. :—

Cape	276,995 square miles, equal to 59 per cent. of the Union.
Natal	35,290 " " 7 " "
Transvaal	110,426 " " 23 " "
Orange Free State 50,389	" " 11 " "

Area of Union and Provinces.

Acreage per head of population.

77. The Cape, although the largest, is the most thinly populated Province, while Natal with the smallest area has the largest number of persons to the square mile, each individual having only 18.92 acres, compared with 69.11 in the Cape Province, 61.06 in the Orange Free State, and 41.91 in the Transvaal.

Persons per square mile.

78. The number of persons to the square mile for the Union is 12.63, of whom 2.70 are of European race and 9.93 of other races.

Persons per inhabited dwelling.

79. The number of persons to an inhabited dwelling varies from 3.64 in Natal to 5.24 in the Orange Free State, the average for the Union being 4.57.

Density : Comparison : Cape Province.

80. In the Cape Province, the density of the population in the years 1891, 1904, and 1911 was as follows :—

	Total.	European.	Other.
1911	9.26	2.10	7.16
1904	8.70	2.09	6.61
1891	6.90	1.70	5.20

Comparison : Natal.

In Natal in 1904 and 1911 :—

	Total.	European.	Other.
1911	33.83	2.78	31.05
1904	31.34	2.74	28.60

Comparison : Transvaal.

In the Transvaal in 1904 and 1911 :—

	Total.	European.	Other.
1911	15.27	3.81	11.46
1904	11.50	2.69	8.81

Comparison : Orange Free State.

In the Orange Free State in 1880, 1890, 1904, and 1911 :—

	Total.	European.	Other.
1911	10.48	3.48	7.00
1904	7.69	2.83	4.86
1890	4.12	1.54	2.58
1880	2.65	1.21	1.44

Density : Districts.

81. The most thickly populated districts in the Union are :—

District.	Persons to the Square Mile.		
	Total.	European.	Other.
1. Durban	3452.95	1578.76	1874.19
2. Johannesburg	1310.49	662.27	648.22
3. Pietermaritzburg	679.00	327.49	351.51
4. Germiston	635.34	199.27	436.07
5. Cape	331.86	163.32	168.54
6. Boksburg	321.93	83.60	238.33
7. Port Elizabeth	239.68	112.80	126.88
8. Umlazi	151.71	14.23	137.48
9. Inanda	133.38	5.81	127.57
10. Mapumulo	99.67	0.24	99.43

and the most thinly populated :—

District.	Persons to the Square Mile.		
	Total.	European.	Other.
1. Gordonia	0.70	0.18	0.52
2. Port Nolloth	0.74	0.17	0.57
3. Kenhardt	0.77	0.44	0.33
4. Fraserburg	0.81	0.46	0.35
5. Calvinia	1.01	0.51	0.50
6. Sutherland	1.12	0.67	0.45
7. Van Rhynsdorp	1.20	0.65	0.55
8. Carnarvon	1.29	0.61	0.68
9. Vryburg	1.34	0.27	1.07
10. Prieska	1.35	0.63	0.72

While in Durban there is only about one-fifth of an acre to each inhabitant, in Gordonia each individual has over nine hundred acres.

If the inhabitants of the former were distributed evenly over the whole district they would be thirty-two yards apart. If the same were done in the District of Gordonia, each individual would be one and one-third miles from his neighbour.

82. Compared with a density of 12.63 persons to the square mile in the Union, the following figures for other countries may be of interest :—

Belgium	655.23
United Kingdom	372.49
Italy	312.36
German Empire	310.87
British India	222.50
France	190.17
Spain	100.13
Basutoland	38.97
Sweden	31.68
United States of America	30.90
German East Africa	26.02
British East Africa	22.24
Belgian Congo	21.99
New Zealand	9.63
Canada	1.90
Commonwealth of Australia	1.53

Density : Comparison between Union and other Countries.

POPULATION AND DWELLINGS.

83. Table VIII gives summaries of the population residing in buildings classed according to materials of which built, Table IX the number of buildings and dwellings, and Table X the number of inhabited houses classed according to the number of rooms in each.

Details for districts, and for urban and rural areas of the former, will be found in Table XVI, pages 64 to 85.

The proportions per cent. of the population residing in dwellings of the various classes in the Union and each Province were as follows, viz. :—

Material.	Union.	Cape.	Natal.	Transvaal.	Orange Free State.
Brick and Stone	30	33	13	33	40
Wood and Iron	8	4	10	13	7
Wattle and Daub	61	61	77	53	52
Mud, Sod, etc., Huts					
Tents and Canvas	1	2	*	1	1
Wagons and others					
On board ship and travelling	*	*	*	*	*
TOTAL	100	100	100	100	100

* Percentage is so small that it has no significance.

84. The large proportion of dwellings returned as owned by the occupiers is due to the preponderance of the native population, the majority of huts occupied by them being owned by them.

85. The average number of inhabitants to a dwelling of each class is as follows :—

Number of inhabitants per dwelling.

Material.	Union.	Cape.	Natal.	Transvaal.	Orange Free State.
Brick and Stone	6.79	5.89	7.00	9.20	6.13
Wood and Iron	6.63	5.84	5.83	7.60	7.39
Wattle and Daub, Sod, Mud, etc., Huts	3.80	4.36	3.22	3.50	4.53

URBAN AND RURAL AREAS.

86. In Tables XIII, XIV, and XVI the totals of population, proportion of the sexes, and buildings and dwellings for the urban and rural portions of each district are given separately.

87. A special return of urban centres with 2,000 or more inhabitants is given in Table XVII, while a complete list of areas treated as urban will be found in Schedule C, page clxxxii, of this Report.

88. Difficulty has apparently always been experienced in deciding on the dividing line between urban and rural areas.

According to previous reports at the Cape, each individual case was considered on its merits in 1891 and 1904.

In Natal in 1904, Municipal and Local Board areas only were treated as urban.

Division into Urban and Rural Areas.

In his report on the 1904 census, the Director in the Transvaal stated that the division depended entirely upon whether any part of the area had been declared an urban area under the Municipal Ordinance.

In the Orange Free State, all towns and villages were classed as urban centres.

The Cape Births and Deaths Registration Act of 1894 provides that any area in which the "Villages Management Act, 1881," is in operation, is, for the purposes of that Act, to be regarded as urban.

In order to secure uniformity, I have adopted the same rule in the Cape Province. Some of the areas thus included as urban can certainly not be regarded as urban centres, but, having adopted an urban form of local government, they have been so classified.

In the other Provinces, all centres proclaimed under any law applying urban local government in any form have been similarly dealt with.

89. In order to make a comparison with 1904, the following adjustments have to be made to cover transfers from and to the urban class as follows :—

Transfers from Rural to Urban.

Transfers from Rural to Urban.

Province.	Number of Areas.	Population, 1911.		
		Total.	European.	Other.
Cape	23	29,510	7,568	21,942
Natal	23	33,692	7,487	26,205
Transvaal	7	53,445	13,133	40,312
Orange Free State	9	4,558	2,727	1,831
TOTAL	62	121,205	30,915	90,290

Transfers from Urban to Rural.

Province.	Number of Areas.	Population, 1911.		
		Total.	European.	Other.
Cape	11	7,889	656	7,233
Transvaal	5	2,152	697	1,455
TOTAL	16	10,041	1,353	8,688

90. After making these allowances, the following is the comparison between 1904 and 1911 :—

Comparison: 1911-1904.

Total Population—Urban.

Union	Increase, 170,105 = 14.22 per cent.
Cape	Decrease, 32,234 = 5.11 " "
Natal	" 3,817 = 3.10 " "
Transvaal	Increase, 202,447 = 58.55 " "
Orange Free State	" 3,709 = 3.80 " "

Total Population—Rural.

Union	...	...	Increase, 623,566 = 15.68 per cent.
Cape	...	...	" 184,956 = 10.39 " "
Natal	...	...	" 88,827 = 9.02 " "
Transvaal	...	...	" 213,237 = 23.09 " "
Orange Free State	...	...	" 136,546 = 47.17 " "

European Population—Urban.

Union	...	...	Increase, 40,738 = 6.93 per cent.
Cape	...	...	Decrease, 30,347 = 9.71 " "
Natal	...	...	" 3,480 = 5.93 " "
Transvaal	...	...	Increase, 70,199 = 41.58 " "
Orange Free State	...	...	" 4,366 = 9.12 " "

European Population—Rural.

Union	...	...	Increase, 116,751 = 22.12 per cent.
Cape	...	...	" 31,377 = 11.74 " "
Natal	...	...	" 4,505 = 11.83 " "
Transvaal	...	...	" 52,871 = 41.31 " "
Orange Free State	...	...	" 27,998 = 29.60 " "

Other than European—Urban.

Union	...	...	Increase, 129,367 = 21.26 per cent.
Cape	...	...	Decrease, 1883 = 0.59 " "
Natal	...	...	" 337 = 0.52 " "
Transvaal	...	...	Increase, 132,248 = 74.74 " "
Orange Free State	...	...	Decrease, 657 = 1.32 " "

Other than European—Rural.

Union	...	...	Increase, 506,815 = 14.69 per cent.
Cape	...	...	" 153,579 = 10.15 " "
Natal	...	...	" 84,322 = 20.16 " "
Transvaal	...	...	" 160,366 = 8.90 " "
Orange Free State	...	...	" 108,548 = 55.70 " "

European
Population:
Urban.

91. The decrease in the European urban population of the Cape Province is mainly due to decreases in the port districts and the removal of troops, the following being the items:—

Capetown and Suburbs	...	...	21,386
Port Elizabeth and Suburbs	...	...	3,179
East London and Suburbs	...	...	1,804
Simonstown	...	...	1,965
Middelburg Camp	...	...	4,436
Middelburg Municipality	...	...	903

33,673

In Natal there is a small decrease and in the Orange Free State a small increase, while the Transvaal has a considerable increase, viz., 70,199, equal to 41.58 per cent., mainly contributed by:—

Johannesburg	...	...	36,590
Pretoria and Suburbs	...	...	9,524
Boksburg	...	...	7,354
Germiston	...	...	6,750
Krugersdorp	...	...	6,186
Benoni, which did not figure in the 1904 returns, has a population of	...	...	8,639

92. In the Cape, Natal, and the Orange Free State there are small decreases of the urban population of other than European or White Race.

Other than
European
population:
Urban.

The large increase in the Transvaal is accounted for by the additional natives employed at the Mines in Johannesburg and the adjoining municipalities.

93. The districts returning the principal increases in the Rural population of European Race are:—

European
population:
Rural.

Cape.—Barkly West, Caledon, Calvinia, Carnarvon, Clanwilliam, Humansdorp, Kenhardt, Oudtshoorn, Piquetberg, Robertson, Swellendam, and Bechuanaland.

Transvaal.—Bloemhof, Heidelberg, Lichtenburg, Lydenburg, Middelburg, Potchefstroom, Rustenburg, Standerton, and Zoutpansberg.

Orange Free State.—Bethlehem, Frankfort, Heilbron, Hoopstad, Kroonstad, Senekal, Vrede, and Vredefort.

In Natal the total increase is only 4,505.

In the Cape Province, the increase in the European population of the country districts is thus confined to the North-Western and South-Western Districts, Barkly West, and Bechuanaland.

In the Transvaal, it is more generally distributed, and in the Orange Free State it is confined to districts in the northern half of the Province.

94. About one-half of the increase of the rural non-European population in the Cape Province is contributed by the Transkeian Territories, the districts mainly responsible for the balance being the North-Western, the South-Western, some of the South-Eastern and Border Districts, Barkly West, and Bechuanaland.

Population
other than
European:
Rural.

In Natal, the Coast and Central Districts and Zululand account for nearly the whole increase.

In the Transvaal and the Orange Free State, all rural districts, excepting Piet Retief and Marico, have increases in the non-European population.

95. In Schedule D is a return giving the population of the fifteen towns in the Union having (a) the largest population of All Races, (b) the largest population of European Race, and (c) the largest population of other than European Race.

96. The following shows the progress of Johannesburg, South Africa's largest town, since 1904:—

Population of
Johannes-
burg: 1904-
08-10-11.

Year.	Population.		
	Total.	European.	Other.
1904...	155,642	83,363	72,279
1908...	180,687	95,126	85,561
1910...	220,304	111,857	108,447
1911...	237,104	119,953	117,151

The returns for 1908 and 1910 are from censuses taken by the Municipality of Johannesburg.

REPRESENTATION OF THE PEOPLE IN PARLIAMENT AND IN
PROVINCIAL COUNCIL.

97. Tables XI and XII give particulars of the population and the number of voters in each Electoral Division for Parliamentary and Provincial Council purposes.

In the Cape and the Transvaal the Electoral Divisions for the House of Assembly and the Provincial Council are the same.

In Natal and the Orange Free State there are seventeen divisions for the former and twenty-five for the latter.

In the case of the Cape Province, voters of European race are distinguished from those of other races.

In one division only, viz., Tembuland, the latter exceed those of European race.

European
male adults:
Comparison,
1904-11.

98. The following return shows the increase or decrease in the number of European male adults, not being members of His Majesty's Regular Forces on full pay, in each Province since 1904:—

	Cape of Good Hope.	Natal.	Transvaal.	Orange Free State.
Number of European males 21 years of age and upwards	153,778	31,459	138,380	48,973
Less number of His Majesty's Regular Forces included in above	2,143	1,025	4,609	3,612
Number of European male adults, as defined by Section 34 (vi) of the South Africa Act, according to the Census of 1911	151,635	30,434	133,771	45,361
Number of European male adults, as defined by Section 34 (vi) of the South Africa Act, according to the Census of 1904	167,546	34,784	106,493	41,014
Increase	—	—	27,278	4,347
Decrease	15,911	4,350	—	—

Part II.—Ages of the People.

99. The instruction given on the form of return was—

“The age last birthday of persons one year and over to be given in *years*. If age less than one year insert a cross (X).”

100. The tendency to incorrect statement of age is recognized by all authorities on census taking. The adoption for tabulation of age-groups beginning with odd multiples of 5 for statistical calculations, avoids errors due to “round” numbers being given in instances in which the person filling up the schedule does not know the exact ages of the persons enumerated.

Incorrect
statement
of age.

In some cases mis-statements as to age are wilful. A variety of personal reasons present themselves to many people which make it in their opinion undesirable to reveal their ages, even to census officials.

101. In the case of natives, ages have in the majority of cases to be fixed by reference to some important event in the history of the tribe or district.

Ages of
natives.

102. At the request of the Education Department the ages of children up to 14 years of age were abstracted in single years, but the results show the figures to be obviously incorrect.

103. In the Tables the only figures for single years published are those for the years under 5.

Ages 1-5
years.

On reference to these (pages 120 to 125), it will be seen that in every instance the number returned as 1 year, i.e. between 1 and 2, is less than the number returned as 2, i.e. between 2 and 3.

A number of infants who had completed 1 year have evidently been returned as less than one year of age, while others have been prematurely promoted to a higher age.

The following returns of births show that during the past five years the number of births of Europeans has been practically stationary, there being very slight variations from year to year:—

Year.	Total.	Cape.	Natal.	Transvaal.	Orange Free State.
1906 ...	41,055	19,097	3,110	12,961	5,887
1907 ...	41,966	19,405	2,840	13,542	6,179
1908 ...	40,810	18,786	2,792	13,327	5,905
1909 ...	39,928	17,575	2,694	13,832	5,827
1910 ...	40,827	17,513	2,709	15,240	5,365

Instead of the gradual decline in numbers that should have occurred in the census tables, the returns give under 1 year highest, only 475 above 3 years, which is followed closely by 2 years and 4 years, and 1 year comes in a very bad last.

104. Amongst Europeans the proportion of the total population returned as under 15 has risen in each Province since 1904.

The exodus from the country after 1904 was mainly of adult males. This and the departure of 14,000 troops are reflected in the returns, which show an increase of 3.72 in the proportion per cent. of males in the population under 15 years of age as compared with 1904.

There is a slight decrease in the proportion of females under 15.

105. Amongst the non-European races, owing to the introduction of native labourers for the mining centres, the proportion for the Union of males under 15 is lower, that in the coast Provinces which send labourers to the mines and in the Orange Free State being a little higher, while the Transvaal, which absorbs most of the imported labour, is 6.46 per cent. lower than in 1904.

The figures for females of non-European race show slight variations throughout, Natal with 42.99 per cent. under 15 in 1904 and 39.07 per cent. in 1911, exhibiting the largest difference.

106. Tables with details for quinquennial age-periods are given for all areas on pages 120 to 136, for urban areas on pages 138 to 152, for principal urban centres on pages 154 to 165, for rural areas on pages 166 to 180, and for districts on pages 182 to 233.

107. Amongst persons under 15 years of age the proportions of the sexes are nearly equal, that of males being slightly higher in every instance, excepting Bantu in the Cape and Natal.

108. In the returns of persons 15 years of age and over the differences in favour of European males are greater than in the case of those under 15, although not so large as in 1904. In the latter year, out of every 100 Europeans 15 years of age and over 60.04 were males and 39.96 were females, a difference of 20.08. In 1911 the percentages had altered to 55.44 and 44.56, a difference of 10.88.

109. The disturbing influence of the labour movement is apparent in the returns for non-European races, the Cape and Natal having only 46.65 and 44.58 per cent. of males and the Transvaal 62.13 per cent. of the population 15 years of age and over.

110. In the Union, amongst Europeans, the preponderance of males over females is greatest at the age-period 35-39 years in urban areas, and at 55-59 years in rural areas, while the fair sex is strongest in proportion to males at 90 years and over in urban areas and under 5 years of age in rural areas.

111. Among the non-European races, males attain the highest percentage at the ages 25-29 in urban and at 10-14 years in rural areas, and fall to the lowest points at 85-89 years in urban and at 80-84 years in rural areas.

Table II—
Proportion
under and
over 15
years of age:
Europeans.

Non-
Europeans.

Table III—
Proportion of
the sexes,
under and
over 15.

Europeans.

Non-
Europeans.

Proportions of
the sexes:
Quinquennial
age periods:
European or
White.

Other than
European or
White.

112. Of the Europeans returned as 85 years of age and over, one male and two females in the Cape and one female in the Transvaal returned themselves as 100 years of age or over. The ages given were for the male 102, and for the females 100, 101, and 105.

113. The Bantu and other Coloured centenarians in each Province were as follows:—

Bantu.

Ages.	Cape.		Natal.		Transvaal.		Orange Free State.	
	M.	F.	M.	F.	M.	F.	M.	F.
100-104 years ...	87	94	18	73	34	49	44	71
105-109 „ ...	8	13	1	8	6	6	14	7
110-114 „ ...	5	4	—	4	—	4	8	4
115-119 „ ...	1	1	—	—	—	2	1	1
120 years and over...	—	1	—	2	—	—	—	2
TOTAL ...	101	113	19	87	40	61	67	85

Mixed and Other Coloured.

100-104 years ...	29	30	3	—	6	4	1	8
105-109 „ ...	7	6	—	—	—	—	1	—
110-114 „ ...	2	9	—	—	—	2	—	2
115-119 „ ...	1	—	—	—	1	—	—	—
120 years and over...	1	—	—	—	1	—	—	—
TOTAL ...	40	45	3	—	8	6	2	10

114. Comparative tables for 1911 and 1904 will be found on pages 112 to 119.

Sufficient details of the 1904 returns are not available for making complete comparisons for all the Provinces.

Centenarians:
European.

Centenarians:
Non-
European.

Part III.—Education of the People.

Europeans. 115. The general summaries in Tables I and II show that, while the percentage of the European population of the Union who can read and write is 75·93, Natal returns a considerably higher rate, viz., 81·59, the Cape being just over the Union with 76·19, the Transvaal just under with 75·41, and the Orange Free State further down with 73·16.

Bantu. 116. Among the Bantu, the Orange Free State has 9·95 per cent., closely followed by the Cape with 9·21, the Transvaal with 5·88, and Natal with 3·11, being below the rate of 6·81 for the Union.

Mixed and Other Coloured. 117. In the Mixed and Coloured Races, the Transvaal has 29·72 per cent. who can read and write, the Cape 23·63, the Orange Free State 13·17, and Natal 9·96, the percentage for the Union being 20·75.

Illiteracy : Age-periods. 118. Amongst Europeans and other than European, illiteracy is lowest in the Union and in the Provinces at the following age-periods, viz. :—

Province.	Europeans.		Others.	
	Age-period.	Percentage.	Age-period.	Percentage.
	Years.		Years.	
Union	20-24	1·50	15-19	82·62
Cape	20-24	1·84	15-19	74·60
Natal	30-34	0·91	15-19	91·71
Transvaal	20-24	1·35	25-29	87·07
Orange Free State	25-29	1·04	20-24	77·06

Comparison: 1911-04. 119. A complete comparison for the Union between 1911 and 1904 cannot be made.

Cape of Good Hope. At the most important educational age-periods, namely, 5-9 and 10-14, the returns show that in the Cape Province amongst Europeans the percentages of illiteracy have fallen from 55·24 to 50·38 and from 11·56 to 5·89 respectively, and amongst other than European from 93·22 to 92·27 and from 81·11 to 78·75 respectively.

Natal. Natal shows an improvement amongst Europeans aged from 10 to 14, the percentage of illiteracy having been reduced from 4·46 to 2·17, while the percentage has risen at 5-9 years from 34·97 to 39·42.

Transvaal. According to the Transvaal returns for 1904, the percentages of illiteracy amongst Europeans for the Transvaal and Swaziland combined were at 5-9 years 45·64 per cent. and at 10-14 years 10·24 per cent., compared with 54·77 and 3·28 per cent. respectively in 1911 for the Transvaal only, showing an improvement between 10 and 14 and a falling off between 5 and 9 years.

* Figures for 1904 relating to other than European at different age-periods in the Transvaal and in Natal are not available.

Orange Free State. In the Orange Free State in 1904 the two periods were combined. Amongst Europeans there is a considerable improvement, namely, a reduction of illiteracy between 5 and 14 from 42·83 to 35·82 per cent., and a slight increase amongst other races from 92·16 to 92·32 per cent.

120. The return for the Union shows that amongst both the Europeans and the other races the proportion of illiterate females is slightly higher than that of males. **Illiteracy : Sexes.**

In the Cape the position is reversed, both sections showing a higher percentage of illiteracy amongst males than amongst females.

In the other three Provinces illiteracy is higher amongst females.

121. Illiteracy is higher throughout the Union in the rural areas than it is in the urban areas. **Illiteracy : Urban and Rural Areas.**

The following are the proportions per cent. in each Province :—

Province.	Europeans.		Others.	
	* Urban.	Rural.	Urban.	Rural.
Cape	18·96	25·82	64·94	89·92
Natal	16·27	18·86	82·85	96·29
Transvaal	19·33	28·74	84·84	94·33
Orange Free State	19·81	27·21	70·66	90·15

In considering these figures, however, it must be borne in mind that a large number of children from the country districts who can read and write are at school in the towns and villages. These are returned as in urban areas, though, strictly speaking, they belong to the rural population. If allowance were made for them, the differences between illiterates of European race in urban and rural areas would not be very considerable.

122. Returns for the number of children attending school will be found on pages 1368-1391, Part X. These returns are based on schedules received from schools throughout the Union. **Children attending school.**

123. The following is a comparison between the numbers returned as having attended school during the week ended 5th May, 1911, according to the school returns, and the numbers returned on the householders' schedules as receiving instruction at school :— **Comparison : Scholars shown on Educational Returns and on Householders' Schedules.**

Province and Race.	Under 15 Years.		15 Years and over.	
	School Returns.	Householders' Schedules.	School Returns.	Householders' Schedules.
<i>European—</i>				
Union	158,780	181,601	26,910	32,502
Cape	78,709	89,645	16,030	17,466
Natal	14,100	15,377	1,777	2,035
Transvaal	49,106	56,499	4,899	7,859
Orange Free State	16,865	20,080	4,204	5,142
<i>Other than European—</i>				
Union	131,007	134,639	26,888	31,637
Cape	95,033	97,288	18,751	22,114
Natal	19,937	16,598	3,424	2,967
Transvaal	10,884	14,543	3,200	4,753
Orange Free State	5,153	6,210	1,513	1,803

European. 124. There is an excess of 22,821 in the number of European children under 15 years of age returned by parents and others as receiving instruction at school over the number returned by teachers as having actually attended school during the week preceding the census day, which is distributed as follows, viz. :—

Province.	Government and Government-aided Schools.	Private Schools.
Union	8,894	13,927
Cape	3,594	7,342
Natal	258	1,019
Transvaal	4,016	3,377
Orange Free State	1,026	2,189

Non-European. 125. Amongst other than European the net difference is 3,632, there being an excess of 7,047 in respect of private schools and a shortfall of 3,415 in the number returned as receiving instruction at government and government-aided schools compared with the number returned as having attended school.

The differences are detailed below, viz. :—

Province.	Government and Government-aided Schools.	Private Schools.
Union	- 3,415	+ 7,047
Cape	- 1,986	+ 4,241
Natal	- 2,373	- 966
Transvaal	+ 1,609	+ 2,050
Orange Free State	- 665	+ 1,722

126. The discrepancy for the Union in respect of government and government-aided schools between the number of children under 15 years of age returned as having attended school and the number returned as receiving instruction at such schools is a little over 6 per cent. in the case of Europeans and not quite 3 per cent. in the case of other than Europeans.

In respect of private schools the differences are about 100 per cent. and 50 per cent. respectively.

The differences so far as government and government-aided schools are concerned are what might be expected in returns rendered from perfectly independent sources and from different points of view.

There is no means of obtaining a complete list of private schools, and it is evident that in spite of endeavours to secure returns from all these, a number have been overlooked and have not been called on for returns.

Among other than Europeans, the description of school given in the householders' schedules is probably incorrect in many instances, and portion of the excess in private schools can be reasonably set off against the shortfall under government schools.

127. Of the total number of children under 15 years of age returned as receiving instruction at schools in the Occupation Table, page 902, part V, the proportion under 5 years of age is comparatively small. Children aged 5-14 years attending school.

Making allowance for these, the following are approximately the percentages of children between 5 and 14 years of age returned as receiving instruction at school, viz. :—

Province and Race.	No. of Children 5-14 Years of Age.	No. of Children 5-14 Years of Age at School.	Percentage of Total.
	000's omitted.	000's omitted.	
<i>European—</i>			
Union	280	181	64·64
Cape	139	90	64·75
Natal	20	15	75·00
Transvaal	83	56	67·47
Orange Free State	38	20	52·63
<i>Other than European—</i>			
Union	1,194	135	11·31
Cape	531	97	18·27
Natal	309	17	5·50
Transvaal	264	15	5·68
Orange Free State	90	6	6·67

Part IV.—Conjugal Condition of the People.

128. Persons were asked to state whether they were married, never married, widowed, or divorced, and to add in the case of men married according to other than European or Christian rites, the number of wives they had living on the census day.

129. The returns show that in the Union as a whole the proportion of both men and women who are married is highest amongst Europeans and lowest amongst the Mixed and Coloured Races other than Bantu.

The latter have the highest proportion of widowers, while the proportion of widows is 8.54 per cent. amongst the Bantu, 5.07 amongst the Mixed and Coloured Races, and only 4.52 amongst Europeans.

EUROPEAN OR WHITE RACE.

130. In all the Provinces the percentage of women who are married is higher than that of men.

131. There were 11,786 more husbands than wives in the Union, and there were 14,942 more widows than widowers, the differences being distributed as follows, viz. :—

Province.	Excess of Husbands over Wives.	Excess of Widows over Widowers.
Cape	2,312	8,553
Natal	480	1,379
Transvaal	8,316	3,432
Orange Free State	678	1,578

Conjugal condition :
Age-periods.

132. In the Union the proportion of married European males is highest at the age-period 45-49 years, and the proportion of married females is highest at 35-39 years.

133. The difference between the percentages of married men and women is greatest at 20-24, at which age-period 9.96 per cent. of men and 45.64 per cent. of women are married.

Excess of unmarried males aged 15 years and over.

134. The following is a comparison between unmarried European males and females 15 years of age and over in the Union and in each Province :—

Province.	Males.	Females.	Excess of Males.
Union	211,455	120,461	90,994
Cape	87,079	63,518	23,561
Natal	18,045	10,469	7,576
Transvaal	77,259	31,130	46,129
Orange Free State	29,072	15,344	13,728

In the Union there are thus nearly two marriageable men to every woman : in the Cape and Natal about three to two, in the Transvaal five to two, and in the Orange Free State nearly two to one.

135. In the Cape Province the proportion of married men has increased since 1904 from 30.37 to 32.23 per cent. and of married females from 33.42 to 33.71. Cape Province :
Europeans.

The following are the percentages of married Europeans in the Cape Province at each census since 1875 :—

Year.	Percentage of—	
	Married Males.	Married Females.
1911	32.23	33.71
1904	30.37	33.42
1891	30.48	31.83
1875	29.13	30.84

and of widowers and widows :—

Year.	Percentage of—	
	Widowers.	Widows.
1911	1.87	5.04
1904	1.85	5.02
1891	1.84	4.83
1875	1.72	4.29

136. In Natal, the percentage of married males has increased since 1904 from 30.22 to 33.05, while the percentage of married females has been almost stationary, being 36.97 and 36.98 respectively. In 1891 the percentages were : males 27.34 and females 32.31. Natal :
Europeans.

137. In the Transvaal both males and females show increases in the percentages of married persons since 1904, males having increased from 30.42 to 33.96 and females from 37.80 to 39.29 per cent. Transvaal :
Europeans.

138. In the Orange Free State, the increases since 1904 are : males 27.94 to 32.03 and females 34.70 to 36.66 per cent. Orange Free State :
Europeans.

OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE RACE.

139. For the first time an attempt has been made to obtain particulars as to the existence of polygamy amongst the Coloured Races in this country. Polygamy.

Taking the Bantu race first, there were 607,762 husbands and 680,652 wives in the Union. Bantu.

From the figures given in Table III, it will be seen that these husbands returned themselves as having 732,695 wives, or 52,043 more wives than there were in the Union.

The following shows the difference for each Province between the number of wives returned by husbands and the number of married women returned as in each Province on the census day :—

Province.	Wives Returned by Husbands.	Married Women in Province.	Difference.
Union	732,695	680,652	+ 52,043
Cape	243,312	267,455	— 24,143
Natal	156,663	177,564	— 20,901
Transvaal	275,125	183,810	+ 91,315
Orange Free State	57,595	51,823	+ 5,772

The movement of native labourers from the coast Provinces and from extra-Union territories accounts for the differences between the figures given above.

140. Among the Mixed and Coloured races other than Bantu the returns show that polygamy exists among these people to a very limited extent.

I cannot help thinking, however, that in a great many cases the request for particulars regarding the number of wives has been overlooked.

I certainly expected that in the Cape Province there would be more than 27 cases of Malays having more than one wife.

Natal returns the highest number of polygamists, due to the large number of Indians in that Province.

141. In the Union there are 679,277 unmarried males and 386,813 unmarried females of other than European race 15 years of age and over, the disproportion between the two being greatest in the Transvaal, where it is nearly four males to one female.

The returns are of course affected by the movement of labourers, which makes comparison between the Provinces useless for any practical purpose.

URBAN AND RURAL AREAS.

142. The following is a comparison between the percentages of married European men and women in urban and rural areas :—

Province.	Percentage of Married—			
	Males.		Females.	
	Urban.	Rural.	Urban.	Rural.
Union	33·40	32·20	36·40	35·76
Cape	33·15	31·21	33·47	33·93
Natal	33·20	32·74	36·87	37·17
Transvaal	34·56	32·99	40·50	37·59
Orange Free State	29·32	33·29	35·16	37·33

The proportion of men who are married is generally less in rural areas than in urban areas, the only exception being the Orange Free State.

Among women the country population contains a larger percentage of married women than the town population, excepting in the Transvaal.

Polygamy : Mixed and Other Coloured Races.

Excess of unmarried males aged 15 years and over.

Comparison : Married European males and females.

Part V.—Occupations of the People.

143. For purposes of reference an alphabetical list of occupations with the respective item numbers is published before the Tables in this part.

144. On the form issued persons were requested to state in addition to their occupations whether they were employers of labour, in business on their own account, wage earners, unemployed, or retired.

After tabulating several districts it was found that the replies given in the supplementary column were so incomplete and in many cases so obviously incorrect that it was clear that the instruction had not been perfectly understood. Under the circumstances it was not considered worth while proceeding with the tabulation of these particulars.

145. Omitting the Domestic and Dependents Classes, which consist mainly of women and children, the Agricultural Class is the principal one and accounts for the following proportions per cent. of the total population :—

Agricultural Class.

Province.	European.	Bantu.	Mixed and other Coloured.
Union	15·07	46·39	19·05
Cape	15·08	53·17	17·28
Natal	10·73	52·76	25·73
Transvaal	13·01	35·92	12·99
Orange Free State	22·49	35·42	24·59

146. The only cases in which these percentages are exceeded are amongst Europeans—

- (1) In Natal, where the Industrial Class is 12·55 and the Commercial Class 11·05 ;
- (2) In the Transvaal, where the Industrial Class is 16·73.

147. In the Domestic Class there is an increase of 4·64 in the percentage of females returned as engaged in domestic duties.

Comparisons : 1911 and 1904 : Cape Province.

In the tabulation in 1904 all farmers' wives were classed as assisting in the working of farms, whether they were returned as so assisting or merely as engaged in domestic duties.

In 1911 a farmer's wife was not placed in the Agricultural Class unless it was stated on the return that she was assisting her husband in his occupation.

The same occurred with regard to other relatives, including sons and daughters over 14 years of age, not described as of any occupation living on farms with their parents.

This accounts for the falling off in the percentage of European females in the Agricultural Class.

It will be noted that amongst European males in that class the percentage increased from 22·86 to 27·43 in the Cape, from 12·36 to 14·60 in Natal, and from 34·75 to 36·13 in the Orange Free State.

Comparison:
Transvaal:
1911 and
1904.

148. The returns published with the Census Report of 1904 for the Transvaal give the figures for the Transvaal and Swaziland combined. Separate figures for the Transvaal for 1904 are not available.

The following is a comparison of percentages in 1904, Transvaal and Swaziland, and in 1911 Transvaal only, in respect of Europeans:—

Occupations. (Classes.)	1911.		1904.	
	Transvaal.		Transvaal and Swaziland.	
	Males.	Females.	Males.	Females.
Professional	6·79	1·94	11·27	2·45
Domestic	1·63	46·57	1·95	33·11
Commercial	10·45	1·19	12·54	0·90
Agricultural	18·48	5·95	19·25	20·24
Industrial	28·25	1·82	25·65	1·73
Indefinite	0·45	0·97	0·94	1·19
Dependents	33·53	41·29	27·47	40·13
Unspecified	0·42	0·27	0·93	0·25

and in respect of other than European:—

Occupations. (Classes.)	1911.		1904.	
	Transvaal.		Transvaal and Swaziland.	
	Males.	Females.	Males.	Females.
Professional	0·45	0·03	0·41	0·01
Domestic	6·32	8·14	4·84	4·68
Commercial	1·87	0·01	2·84	0·02
Agricultural	23·94	50·52	31·87	54·47
Industrial	38·15	0·02	22·76	0·02
Indefinite	0·06	0·18	0·80	0·11
Dependents	29·06	40·94	36·18	40·49
Unspecified	0·15	0·16	0·30	0·20

Occupations
of children.

149. A special Table, No. XXII, giving particulars for the Provinces in regard to the distribution of children, will be found on pages 902-911.

Part VI.—Religions of the People.

150. The instructions with regard to the query relating to Religious Denomination included the following:—

“State the name of the *particular* Religion, Denomination, or Sect. Do not use *general* terms such as Protestant, or Catholic, or Christian (unless belonging to no other Denomination).”

151. Though these instructions were as a rule carefully followed, a number of vague terms were used which made the classification of religions a matter of some difficulty.

As an instance of this, the word “Gereformeerd” was used to designate both the “Nederduits Gereformeerde Kerk” and the “Gereformeerde Kerk,” with the result that it was found necessary to combine the returns relating to the various Dutch Churches as obtained from the householders’ forms. Separate returns for these Churches, compiled from the special ecclesiastical forms, will be found in Tables VI and VII of Part X, pages 1394-1413.

Dutch
Churches:
Difficulty in
distinguishing
between.

152. Any person who, from conscientious scruples, was unwilling to state his religion, was allowed to insert the word “Object,” or a word conveying the same meaning in the column headed “Religious Denomination.” The number of persons who availed themselves of the right to withhold information on this point was 3,980, equal to 0·07 per cent. of the total population.

Persons
objecting
to state
Religion.

153. It is satisfactory to note that very few flippant replies were given to the query regarding religious denomination.

154. Religions have been grouped under six main headings, viz., Christian, Non-Christian, Indefinite, No Religion, Object to State, and Unknown and Unspecified.

155. The subjoined statement shows for the Union the number and proportion per cent. of All Races, European or White, and other than European or White, returned in 1911 under the main headings:—

Religion.	All Races.		European or White.		Other than European or White.	
	Number.	Per cent.	Number.	Per cent.	Number.	Per cent.
Christian	2,730,729	45·70	1,216,265	95·31	1,514,464	32·23
Non-Christian	212,864	3·58	47,057	3·69	165,807	3·54
Indefinite	1,199	0·02	1,116	0·08	83	*
No Religion	3,016,365	50·49	3,703	0·29	3,012,662	64·14
Object to State	3,980	0·07	3,613	0·28	367	0·01
Unknown and Unspecified ...	8,257	0·14	4,488	0·35	3,769	0·08
TOTAL	5,973,394	100·00	1,276,242	100·00	4,697,152	100·00

* Percentage is so small that it has no significance.

156. As particulars of the religions of the native population of Natal for 1904 are not available, a complete comparison between the results of the 1904 and 1911 censuses cannot be made. Tables III and IV (pages 920-923) give complete comparative summaries for the Cape of Good Hope, Transvaal, and Orange Free State, and summaries in respect of Europeans only for Natal and the Union.

Comparisons :
European or
White.

157. The following comparative statement shows, in respect of Europeans only, the number of persons returned under each of the main heads in the Union in 1904 and 1911, with the numerical and percentage increase or decrease during the intercensal period :—

Religion.	Persons.		Increase or Decrease.	
	1911.	1904.	Number.	Per cent.
Christian	1,216,265	1,066,631	+149,634	+ 14·03
Non-Christian.. ...	47,057	38,220	+ 8,837	+ 23·12
Indefinite	1,116	1,004	+ 112	+ 11·16
No Religion	3,703	3,138	+ 565	+ 18·01
Object to State	3,613	3,640	— 27	— 0·74
Unknown and Unspecified ...	4,488	4,173	+ 315	+ 7·55

From the above figures it will be seen that, relatively, the non-Christian religions have made the greatest advance since 1904, owing to the increase of the number of Jews in the Transvaal and the Orange Free State.

Persons professing no religion have doubled in number in the Transvaal since 1904, this increase accounting for the greater part of the advance shown above.

Christians show increases in all the Provinces, the advances in the Transvaal and Orange Free State being most noticeable.

Comparisons :
Other than
European or
White.

158. Among the persons of other than European or White race, the most noticeable feature is the remarkable increase in the number of Christians in the Transvaal since 1904. The increase amounts to 237,853, equal to over 340 per cent. The proportion of the coloured population of that Province now returned as Christians is 24·30 per cent., as compared with 7·17 in 1904.

The Orange Free State also shows an appreciable increase, the proportion of Christians among the coloured races having risen from 47·63 in 1904 to 50·77 in 1911.

Religions :
European or
White.

159. Of the Europeans in the Union, 1,216,265, or 95·31 per cent., are Christians.

The Orange Free State returns the highest proportion, viz., 97·52, and the Transvaal, owing to the presence of a large number of Jews, the lowest, viz., 92·55.

Non-Christians are most numerous in the Transvaal and fewest in Natal, the percentage being 6·18 and 1·51 respectively.

The figures under the heading "Indefinite" are so unimportant as to call for no comment.

The Transvaal returns the majority of those who professed to have no religion. The highest proportion, viz., 0·46 per cent., occurs in Natal.

160. Of the total Bantu population of the Union, viz., 4,019,006, 1,053,706, or 26·22 per cent., belong to one or other of the Christian sects, while 73·70 are heathen. Religions :
Bantu.

The Orange Free State returns the highest percentage of Christians, 48·50, and Natal the lowest, 14·79, the positions being reversed in the case of the heathen Bantu.

The number of Bantu in the Union who declined to state their religion was 131, of whom 65 were resident in the Cape, 62 in the Transvaal, and 4 in the Orange Free State.

161. 460,758 persons, or 67·95 per cent., of the Mixed and other Coloured Races of the Union were returned as belonging to Christian religions. Religions :
Mixed and
Other
Coloured.

The majority of these are to be found in the Cape Province, where the percentage of Christians is 87·25. Natal, on account of its large Indian population, returns the lowest proportion, viz., 7·52 per cent.

24·17 per cent., mostly Indians, Malays, and Chinese, belong to non-Christian religions. In Natal and the Transvaal the percentages are 87·69 and 25·80 respectively, while the Orange Free State shows only 0·21 per cent. under this heading.

Included in the Indefinite class are eight persons of Mixed Race who returned themselves as Spiritualists.

The number of persons of Mixed and Coloured Race returned as of "No Religion" was 50,559, equal to 7·45 per cent. of the total. The highest percentage is shown by the Orange Free State with 21·52 and the lowest by Natal with 4·63.

There were 236 "Objectors," of whom 200 were returned in the Cape, 27 in the Transvaal, and 9 in Natal.

The Orange Free State may fairly claim to be the most Christian Province in the Union as it returns the highest percentage of Christians among all races, European or White and Bantu, and comes second only to the Cape in the case of Mixed and other Coloured.

CHRISTIAN DENOMINATIONS.

162. The following statement shows for the Union the most important Christian denominations, with the total number of adherents and percentage of total number of Christians in each case :—

Denomination.	All Races.		European or White.		Other than European or White.	
	Number.	Per cent.	Number.	Per cent.	Number.	Per cent.
1. Dutch Churches	898,600	32·91	693,898	57·05	204,702	13·52
2. Wesleyan Methodists	536,419	19·64	80,402	6·61	456,017	30·11
3. Anglican Communion	532,489	19·50	255,640	21·02	276,849	18·28
4. Independents or Congregationalists	160,358	5·87	13,335	1·10	147,023	9·71
5. Lutherans	143,269	5·25	20,878	1·72	122,391	8·08
6. Presbyterians	130,747	4·79	58,633	4·82	72,114	4·76
7. Church of Rome	91,035	3·33	53,793	4·42	37,242	2·46

From the above figures it will be seen that the relative order of importance of the various denominations varies considerably among the different races.

The Wesleyan Methodists and Anglican Communion are the leading denominations among the Bantu, while among the Mixed and other Coloured Races the Dutch Churches have the largest number of adherents, with the Anglican Communion, Independents or Congregationalists, and Wesleyan Methodists following in the order named.

Denominations : Comparison, 1911-04.

163. The only detailed comparison that is possible between the 1904 and 1911 results is in respect of the figures for Europeans. The Transvaal tables for 1904 include the Zwaziland returns, but the total European population of Swaziland at that date was so small, 890 in all, that its inclusion can have but little effect on the position of the various denominations.

The subjoined comparative statement shows in respect of Europeans only the number of persons belonging to the chief denominations in the Union in 1911 and 1904, with the numerical and percentage increase or decrease :—

Denomination.	Persons.		Increase or Decrease.	
	1911.	1904.	Number.	Per cent.
Dutch Churches	693,898	563,398	+ 130,500	+ 23.16
Anglican Communion	255,640	242,974	+ 12,666	+ 5.21
Methodists (including Wesleyan, United Methodist Church, etc.)	82,104	70,454	+ 11,650	+ 16.54
Presbyterians	58,633	61,401	- 2,768	- 4.51
Church of Rome	53,793	55,940	- 2,147	- 3.84
Lutheran (including Moravians, etc.)	23,707	24,376	- 669	- 2.74
Independent or Congregational (including London Missionary Society)	13,402	10,621	+ 2,781	+ 26.18

In the Cape of Good Hope, the Dutch Churches and the Independents or Congregationalists alone show increases. In Natal, the Dutch Churches, the Methodists, and the Anglican Communion have enlarged their respective followings.

In the Transvaal all denominations show large increases, while in the Orange Free State the Anglican Communion and the Presbyterian denominations return a decreased number of adherents.

The relative positions of the chief denominations remain practically unchanged, the Dutch Churches alone showing an appreciable improvement.

164. Among the Coloured Races, the African Methodist Episcopal or Ethiopian Church has made marked progress since 1904, as will be seen from the following comparative statement :—

Ethiopian Church.

Province.	Persons.		Increase.	
	1911.	1904.	Number.	Per Cent.
Cape of Good Hope...	18,001	12,019	5,982	49.77
Transvaal	17,107	2,579	14,528	563.32
Orange Free State ...	7,270	4,108	3,162	76.97

NON-CHRISTIAN SECTS.

165. The principal non-Christian sects in the Union are the Jews, Hindus, and Mohammedans.

The Jews form the most important non-Christian sect among Europeans, their number being 46,919, equal to 3.68 per cent. of the total European population. They have increased from 38,096 to 46,919 since 1904, an increase of 23 per cent. In the Transvaal the increase amounted to 67 per cent., while in the Cape of Good Hope a decrease of 14 per cent. was shown.

European or White.

Forty-two Europeans returned themselves as Buddhists, three as Confucians, and sixty-two as Mohammedans.

166. Among the Bantu the number of adherents of the non-Christian sects is trifling, 1,896 being returned as professing the Mohammedan faith. The majority of these were mine labourers from Central Africa.

Bantu.

167. Hinduism is the most prevalent religion amongst persons of Mixed and Coloured Race other than Bantu.

Mixed and Other Coloured.

Since 1904 the number of Hindus has increased from 94,017 to 115,701, Natal showing the largest increase, viz., 21,659, or nearly 25 per cent. Mohammedans have increased from 37,403 to 43,946 since 1904, the Transvaal having the largest proportionate increase, viz., over 35 per cent., followed by Natal with 33 per cent.

URBAN AND RURAL AREAS.

168. The subjoined statement shows the number and proportion of the population returned under each heading in the Urban and Rural Areas of the Union :—

Number.

Religions.	Urban Areas.			Rural Areas.		
	All Races.	European or White.	Other than European or White.	All Races.	European or White.	Other than European or White.
Christian... ..	1,033,909	607,222	426,687	1,692,979	606,329	1,086,650
Non-Christian	126,012	42,569	83,443	86,638	4,335	82,303
Indefinite	1,027	1,011	16	169	102	67
No Religion	310,345	2,915	307,430	2,704,815	759	2,704,056
Object to State	2,481	2,257	224	1,487	1,345	142
Unknown and Unspecified.	4,094	2,312	1,782	4,145	2,158	1,987

Percentage of Total Population.

Religions.	Urban Areas.			Rural Areas.		
	All Races.	European or White.	Other than European or White.	All Races.	European or White.	Other than European or White.
Christian... ..	69.96	92.24	52.06	37.70	98.59	28.04
Non-Christian	8.52	6.47	10.18	1.93	0.70	2.13
Indefinite	0.07	0.16	*	0.01	0.02	*
No Religion	21.00	0.44	37.51	60.24	0.12	69.78
Object to State	0.17	0.34	0.03	0.03	0.22	*
Unknown and Unspecified	0.28	0.35	0.22	0.09	0.35	0.05

* Percentage is so small that it has no significance.

169. Of the total population of the urban areas, about 70 per cent. are Christians and 21 per cent. have no religion. The corresponding percentages for the rural areas are 38 and 60. 92 per cent. of the Europeans and 52 per cent. of the Coloured persons in urban areas profess belief in Christianity, against 99 and 28 per cent. respectively in the rural areas.

Of every 100 persons of other than European or White Race in rural areas 70 have no religion.

170. The following are the figures for the chief Christian denominations :—

Christian denominations.

Number of Adherents.

Denominations.	Urban Areas.			Rural Areas.		
	All Races.	European or White.	Other than European or White.	All Races.	European or White.	Other than European or White.
Dutch Churches ...	257,912	193,092	64,820	640,006	500,218	139,788
Anglican Communion ...	316,173	205,900	110,273	214,859	48,642	166,217
Methodists ...	180,233	61,246	118,987	418,673	20,597	398,076
Presbyterians ...	62,262	48,805	13,457	68,188	9,552	58,636
Church of Rome ...	58,617	44,779	13,838	32,188	8,803	23,385
Lutherans ...	52,776	14,273	38,503	166,163	9,385	156,778
Independents or Congregational	68,757	11,083	57,674	118,473	2,285	116,188

Percentage of Total Christians.

Denominations.	Urban Areas.			Rural Areas.		
	All Races.	European or White.	Other than European or White.	All Races.	European or White.	Other than European or White.
Dutch Churches ...	24.95	31.80	15.19	37.80	82.50	12.86
Anglican Communion...	30.58	33.91	25.84	12.69	8.02	15.30
Methodists ...	17.43	10.09	27.89	24.73	3.40	36.63
Presbyterians ...	6.02	8.04	3.15	4.03	1.58	5.40
Church of Rome ...	5.67	7.37	3.24	1.90	1.45	2.15
Lutherans ...	5.10	2.35	9.02	9.81	1.55	14.43
Independent or Congregational	6.65	1.83	13.52	7.00	0.38	10.69

Europeans.

171. The Anglican Communion claims the greatest number of adherents among Europeans in urban areas, closely followed by the Dutch Churches; but in the rural areas the positions are reversed, over 80 per cent. of the rural population being returned as belonging to the latter denomination.

The Dutch Churches alone are stronger in rural than in urban areas.

172. Among the coloured races all denominations are stronger in rural than in urban areas. Non-Europeans.

The Methodists and Anglican Communion take first and second place respectively in both urban and rural areas.

ECCLESIASTICAL RETURNS.

173. A special ecclesiastical form was issued to all ministers of religion with a view to eliciting information in respect of the places of worship, financial position, etc., of the various denominations.

The results obtained from the tabulation of these returns will be found in Tables VI and VII of Part X (pages 1394-1413).

174. The number of places of worship in the Union was returned as 5,012, showing an increase of 830 as compared with the number returned at the census of 1904. Places of worship.

The Cape of Good Hope shows the greatest increase—578.

The Christian religions possess 4,896 places of worship, of which 1,372 belong to the Methodists, 1,145 to the Anglican Communion, 528 to the Dutch Churches, and 527 to the Presbyterians.

The non-Christian places of worship are apportioned as follows :— Mohammedans 59, Jews 44, Hindus 13.

175. The seating accommodation is 1,019,330 as compared with 812,334 in 1904, and the average attendance 481,253 as against 426,849. Accommodation and attendance.

176. The estimates of adherents furnished by the ministers of the various denominations are considerably smaller than the totals obtained from the householders' forms. The disparity is accounted for by the inclusion of young children in the latter case. The Dutch Churches show the smallest proportionate difference, the Presbyterian, Lutheran, and Methodist denominations and the Anglican Communion following in the order named. Adherents.

177. The following shows the proportion of communicants in every hundred adherents as obtained from the householders' forms :— Proportion of communicants to adherents.

Denomination.	European or White.	Other than European or White.
Dutch Churches ...	33	18
Wesleyan Methodists ...	17	19
Anglican Communion ...	13	19
Independents or Congregational	23	14
Lutheran ...	37	35
Presbyterian ...	17	35
Church of Rome ...	35	49

Services. 178. The number of weekly services held was 22,577 as compared with 18,377 in 1904. The number of fortnightly, monthly, and quarterly services also shows a considerable increase.

Sunday schools. 179. The number of Sunday schools was 5,816, and the average attendance 205,452, showing increases over the 1904 figures of 2,477 and 58,005 respectively.

Property. 180. The total value of all property owned by the different denominations was £6,458,917, of which £517,100 was the value of the movable and £5,941,817 the value of the immovable property.

The Dutch Reformed Church is much the wealthiest denomination, the value of its property amounting to nearly £2,400,000. The Anglican Communion comes next with £1,284,000.

The value of the property of non-Christian sects amounts to £270,714, of which the Jews claim £206,105.

Debt. 181. The total debt of the various denominations amounts to £915,000. The Dutch Reformed has the heaviest debt, £300,000, followed by the Methodists with £211,000.

Receipts and expenditure. 182. The total receipts amounted to £1,094,652, showing a decrease of £56,084 as compared with the 1904 total.

Increases are shown under the following heads:—Offering and Collections, Pew Rents, Church Fees, and Miscellaneous Receipts; while Grants-in-Aid and Special Contributions, Income from Land and Loans, and Capital Receipts show large decreases, the last named from £250,000 to £118,000.

Expenditure amounted to £1,063,164 as compared with £1,126,285 in 1904.

Increases are shown under all heads except Building Repairs and Furniture and Loans and Capital Expenditure.

The income of the Dutch Reformed Church is returned as £411,000, and the expenditure as £385,000.

The income of the non-Christian sects amounted to £40,000 and the expenditure to £37,000, of which the Jews claim £35,000 and £33,000 respectively.

Part VII.—Birthplaces.

EUROPEAN OR WHITE RACE.

183. Of the total European population of 1,276,242 persons enumerated in the Union, 1,016,106, equal to 79·62 per cent., were born in the Provinces now constituting the Union, the percentages of males and females being 75·04 and 84·92 respectively. European or White Race.

184. Of every 100 males and females respectively, 25 males and 15 females are immigrants. The following are the percentages of the European population returned as born in the countries named:—

Birthplaces.	Persons.	Males.	Females.
<i>British Possessions</i> ... .. TOTAL	15·61	19·11	11·56
Africa (excluding Union)	0·27	0·25	0·28
Europe	14·32	17·67	10·43
Asia	0·14	0·17	0·11
America	0·09	0·13	0·06
Australasia and Polynesia	0·79	0·89	0·68
<i>Other than British Possessions</i> ... .. TOTAL	4·72	5·79	3·48
Africa	0·09	0·13	0·06
Europe	4·32	5·31	3·20
Asia	0·08	0·08	0·06
America	0·23	0·27	0·16
<i>At Sea</i>	0·03	0·04	0·03
<i>Unknown and Unspecified</i>	0·02	0·02	0·01

185. Of the 60,154 persons, viz., 39,629 males and 20,525 females, returned as born in other than British possessions, the following claimed to be British subjects, viz.:—

	Persons.	Males.	Females.
By Parentage	1,008	668	340
By Naturalization	5,847	4,856	991
	6,855	5,524	1,331

and of 256 males and 172 females returned as born at sea the numbers that claimed British citizenship were:—

	Persons.	Males.	Females.
By Parentage	345	202	143
By Naturalization	44	34	10
	389	236	153

186. Of the African British possessions, Mauritius contributed 893, St. Helena being second with 771. Of those from Mauritius, the Province of Natal returns 683, while the Cape with 495 and Natal with 161 absorb most of the persons born in St. Helena. Of the other African countries, Madeira has sent 604 persons, of whom 362 are in the Transvaal and 231 in the Cape Province.

187. British possessions in Europe have sent 182,720 persons, 121,072 males and 61,648 females, the principal items being:—

Birthplace.	Persons.	Males.	Females.
England	126,488	83,567	42,921
Scotland	37,138	24,397	12,741
Ireland	14,571	9,845	4,726
Wales	3,694	2,697	997

These are distributed as follows amongst the Provinces:—

Province.	Proportions per Cent. of Persons born in—			
	England.	Scotland.	Ireland.	Wales.
Cape	32	26	36	27
Natal	16	19	12	11
Transvaal	45	48	45	57
Orange Free State	7	7	7	5
TOTAL	100	100	100	100

188. Other countries in Europe contributed 55,107 persons, of whom Russia with 24,028 and Germany with 12,799 account for about two-thirds. More than half the Russian-born persons are in the Transvaal, and more than one-third are in the Cape Province. Forty-two per cent. of those born in Germany are in the Cape Province and 39 per cent. in the Transvaal.

189. Indian-born Europeans number 1,670, nearly half of whom are in the Transvaal.

The only considerable number born in other than British possessions are 660 returned as born in Syria, about two-thirds of whom are in the Transvaal.

190. From America the principal contributions are 936 from Canada and 2,254 from the United States, about half of each being in the Transvaal.

191. Of 8,855 persons from the Commonwealth of Australia, 5,527, equal to 62 per cent., are in the Transvaal, which is also the Province most favoured by New Zealanders, of whom it has 769 out of 1,286, equal to 60 per cent.

192. The following are the proportions per cent. of the total European population of the Cape who were born in Africa and in Europe according to the censuses of 1891, 1904, and 1911. Comparisons
Cape
Province.

	Persons.	Males.	Females.
African Born—			
1911	86·45	83·53	89·55
1904	78·31	71·69	86·40
1891	86·33	82·48	90·49
European Born—			
1911	12·88	15·67	9·89
1904	20·39	26·68	12·74
1891	13·20	16·94	9·15

The exodus from the Cape during the years of from 1904 to 1908, which was mainly of males, is responsible for the decrease in the percentage of European born. Another factor operating in the same direction is the reduction of Military Garrisons.

The Province is now as regards the proportions of African and European born persons of European race in practically the same position as it was in 1891.

193. The Natal Tables relating to Birthplaces published in 1904 do not distinguish between the different races. Natal.

The only comparison that can be made is in respect of persons of all races. For these there is a small increase in the proportion of African born, and a small decrease in that of European born, while the percentage of Asiatic born has risen from 5·95 to 6·21 through immigration of Indians.

194. In the Transvaal the proportion of African-born Europeans has risen from 64·06 to 70·83. Males are responsible for this, the 1911 percentage being 9·81 higher than that of 1904. Transvaal.

These increases are counterbalanced by corresponding decreases of the European-born percentages.

Orange Free State.

195. The differences in the Orange Free State are nearly the same as in the Transvaal, viz. :—

Differences in percentages, 1911-1904.

	Persons.	Males.	Females.
African born	+6·19	+10·08	+0·36
European born	-5·72	-9·36	-0·25

Reduction of garrisons is in both these cases the main contributory cause for the differences.

In 1880 only 3·20 per cent. of the European race in the Orange Free State was born in Europe. The percentage rose to 3·28 in 1890, to 14·88 in 1904, and has now fallen to 9·16.

Movement between Provinces.

196. The inter-provincial movement of the Europeans born in the Union is shown by the following figures, giving the percentages of the population of each Province born in each of the other Provinces :—

Province.	Percentage of Total European Population born in—			
	Cape.	Natal.	Transvaal.	Orange Free State.
Cape	83·89	0·27	0·85	1·18
Natal	5·53	49·15	4·70	1·95
Transvaal	17·02	2·08	46·42	4·88
Orange Free State	20·37	1·64	2·47	65·64

While the Cape gets slightly over 2 per cent. of its European population from the three other Provinces combined, it has provided Natal with one-twentieth, the Transvaal with nearly one-fifth, and the Orange Free State with a little over one-fifth respectively of their European populations.

Comparison: Urban and Rural Areas.

197. The European population of the Union, exclusive of persons who were travelling by rail on the night of the census day, was distributed as follows :—

	Persons.	Males.	Females.
<i>In Urban Areas—</i>			
Born in Union	436,189	209,390	226,799
Born outside Union	222,097	143,990	78,107
TOTAL	658,286	353,380	304,906
<i>In Rural Areas—</i>			
Born in Union	578,416	303,664	274,752
Born outside Union	36,612	25,816	10,796
TOTAL	615,028	329,480	285,548

The proportions per cent of Union and *ex* Union born in Urban and in Rural Areas respectively were :—

	Persons.	Males.	Females.
<i>Union Born—</i>			
In Urban Areas	43	41	45
In Rural Areas	57	59	55
<i>Ex Union Born—</i>			
In Urban Areas	86	85	88
In Rural Areas	14	15	12

In the Cape Province in 1904 the proportions of the immigrants who were returned in urban and in rural areas were the same as the above.

OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE RACE.

198. The proportion of persons of other than European or White Race born outside the Union is trifling.

Other than European or White.

199. Among the Bantu 94·30 per cent. of the population, 90·72 per cent. of males and 97·92 per cent. of females, were born in the Union, the balances being accounted for mainly by—

Bantu.

Birthplaces.	Persons.	Males.	Females.
Basutoland	1·87	2·41	1·32
Swaziland	0·54	0·62	0·46
Portuguese East Africa	2·86	5·51	0·18

The persons returned as born in these Territories were distributed as follows among the Provinces :—

	Persons.	Males.	Females.
<i>Basutoland</i> ... .. TOTAL	75,132	48,798	26,334
Cape	13,034	8,010	5,024
Natal	330	216	114
Transvaal	14,452	12,835	1,617
Orange Free State	47,316	27,737	19,579
<i>Swaziland</i> ... .. TOTAL	21,662	12,573	9,089
Cape	63	61	2
Natal	2,504	1,206	1,298
Transvaal	18,581	11,038	7,543
Orange Free State	514	268	246
<i>Portuguese East Africa</i> ... .. TOTAL	114,976	111,467	3,509
Cape	871	865	6
Natal	404	317	87
Transvaal	112,675	109,260	3,415
Orange Free State	1,026	1,025	1

Mixed and Other Coloured.

200. Of the Mixed and Coloured Races, 85.91 per cent. were born in the Union. The only other country contributing more than 1 per cent. is India with 12.56 per cent. of persons—16.88 per cent. of males and 7.64 per cent. of females.

201. Coloured persons born in India were returned as follows :—

Province.	Persons.	Males.	Females.
Union	85,169	60,972	24,197
Cape	4,799	4,607	192
Natal	73,451	50,068	23,383
Transvaal	6,870	6,252	618
Orange Free State	49	45	4

LENGTH OF RESIDENCE IN UNION.

202. Persons born outside the Union were asked to state how long they had resided in the Union.

Out of 259,938 persons, replies were given by only 254,981, namely, 167,617 males and 87,364 females.

Of these 11 per cent. of the males and 18 per cent. of the females were under 21 years of age.

203. The following are the totals for the decennial periods, viz. :—

Province and Length of Residence in the Union.	Persons.	Males.	Females.
Union ... .. TOTAL	254,981	167,617	87,364
Under 10 years	125,500	76,972	48,528
10 to 19 years	80,792	59,201	21,591
20 to 29 years	25,151	16,522	8,629
30 to 39 years	14,681	9,921	4,760
40 to 49 years	3,633	2,188	1,445
50 years and over	5,224	2,813	2,411
Cape ... .. TOTAL	78,985	49,475	29,510
Under 10 years	32,661	19,095	13,566
10 to 19 years	24,849	17,169	7,680
20 to 29 years	9,680	6,031	3,649
30 to 39 years	6,808	4,417	2,391
40 to 49 years	1,768	1,057	711
50 years and over	3,219	1,706	1,513
Natal ... .. TOTAL	36,032	21,616	14,416
Under 10 years	16,627	9,590	7,037
10 to 19 years	9,850	6,501	3,349
20 to 29 years	4,593	2,655	1,938
30 to 39 years	2,979	1,830	1,149
40 to 49 years	949	508	441
50 years and over	1,034	532	502

Length of Residence : Europeans.

Province and Length of Residence in the Union.	Persons.	Males.	Females.
Transvaal ... .. TOTAL	123,184	83,966	39,218
Under 10 years	65,826	40,754	25,072
10 to 19 years	42,078	32,258	9,820
20 to 29 years	9,750	7,007	2,743
30 to 39 years	4,130	3,075	1,055
40 to 49 years	720	480	240
50 years and over	680	392	288
Orange Free State ... .. TOTAL	16,780	12,560	4,220
Under 10 years	10,386	7,533	2,853
10 to 19 years	4,015	3,273	742
20 to 29 years	1,128	829	299
30 to 39 years	764	599	165
40 to 49 years	196	143	53
50 years and over	291	183	108

204. Of the total immigrants of European race who have stated their length of residence in the Union, 49 per cent. have less than 10 years' residence, 32 per cent. have from 10 to 19 years, and 19 per cent. have 20 years or more.

205. Of the European immigrants of each period of residence, the following are the proportions per cent. returned in each Province :—

Province.	Less than 10 Years' Residence.	10-19 Years' Residence.	20 Years' Residence and Over.
Males—			
Cape	25	29	42
Natal	12	11	17
Transvaal	53	54	35
Orange Free State	10	6	6
TOTAL	100	100	100
Females—			
Cape	28	36	48
Natal	14	16	23
Transvaal	52	45	25
Orange Free State	6	3	4
TOTAL	100	100	100

The Transvaal attracts the majority of both male and female new-comers.

206. Among persons of non-European race, 29,551 omitted to state their length of residence in the Union.

Of those who gave the information, 235,302 were males and 59,385 were females.

Length of residence : Other than European.

The totals for decennial periods are as follows:—

Length of Residence.				Persons.	Males.	Females.
<i>Union</i>	TOTAL			294,687	235,302	59,385
Under 10 years				212,393	183,299	29,094
10 to 19 years				41,856	28,195	13,661
20 to 29 years				21,559	12,989	8,570
30 to 39 years				11,240	6,587	4,653
40 to 49 years				5,308	2,929	2,379
50 years and over				2,331	1,303	1,028
<i>Cape</i>	TOTAL			24,880	17,471	7,409
Under 10 years				12,191	9,163	3,028
10 to 19 years				6,035	4,328	1,707
20 to 29 years				3,203	1,894	1,309
30 to 39 years				1,828	1,091	737
40 to 49 years				1,067	640	427
50 years and over				556	355	201
<i>Natal</i>	TOTAL			74,330	50,322	24,008
Under 10 years				39,903	27,260	12,643
10 to 19 years				18,058	12,410	5,648
20 to 29 years				9,806	6,489	3,317
30 to 39 years				4,961	3,202	1,759
40 to 49 years				1,263	753	510
50 years and over				339	208	131
<i>Transvaal</i>	TOTAL			156,611	144,450	12,161
Under 10 years				136,038	131,208	4,830
10 to 19 years				11,744	8,418	3,326
20 to 29 years				5,009	2,826	2,183
30 to 39 years				2,132	1,132	1,000
40 to 49 years				1,117	594	523
50 years and over				571	272	299
<i>Orange Free State</i>	TOTAL			38,866	23,059	15,807
Under 10 years				24,261	15,668	8,593
10 to 19 years				6,019	3,039	2,980
20 to 29 years				3,541	1,780	1,761
30 to 39 years				2,319	1,162	1,157
40 to 49 years				1,861	942	919
50 years and over				865	468	397

The Transvaal and Natal account for 194,772 male immigrants who have stated their length of residence in the Union out of 235,302.

Those in the Transvaal are chiefly natives from Portuguese East Africa, Basutoland, Swaziland, Nyasaland Protectorate, and Rhodesia.

Indian immigrants account for nearly all the coloured males in Natal returned as born outside the Union.

Of the female immigrants of non-European race who have stated their length of residence in the Union, Natal returns 24,008 and the Orange Free 15,807 out of 59,385.

Most of those in Natal were born in India, half of whom have come to Natal within the last ten years.

The Orange Free State receives its immigrants from Basutoland. The returns show that for some years there has been a steady settlement of natives from Basutoland in the Orange Free State.

FOREIGN-BORN BRITISH SUBJECTS.

207. Table XIII gives a return of persons born outside the British Empire who returned themselves as British subjects by parentage or by naturalization.

Out of 1,353 claiming to be British subjects by parentage, 437 are returned as born in Russia.

These presumably represent children of persons born in Russia who have become British subjects by the naturalization of their parents.

Of those who are British subjects by naturalization, 62 per cent. were born in Russia and 16 per cent. were born in Germany.

Part VIII.—Sickness and Infirmities of the People.

208. The following were the instructions on the householder's form with regard to the query relating to Sickness and Infirmities:—

“If laid up or otherwise unable to follow usual occupation by reason of illness or accident, write ‘Sick’ or ‘Accident,’ or if afflicted by any of the following infirmities write—‘Dumb,’ ‘Deaf and Dumb’ (but not ‘Deaf’ only), ‘Blind,’ ‘Insane,’ ‘Imbecile’ or ‘Feeble-minded,’ ‘Epileptic,’ ‘Paralytic,’ ‘Leprous,’ ‘Lost a Limb,’ or ‘Lost an Eye,’ as the case may be.”

209. In Natal, Transvaal, and the Orange Free State in 1904 information was sought for only regarding those *permanently* incapacitated by reason of sickness, accident, or infirmity. Consequently, in respect of these Provinces, comparison between the figures returned in 1911 and 1904 under the general headings sickness, accident, etc., would be misleading.

In 1904 no particulars were obtained as to the prevalence of sickness, etc., among the native population of Natal.

All Races.

210. The total number of persons of all races returned in 1911 as disabled by reason of sickness, accident, or infirmity was 71,750, giving a proportion of 120·12 per 10,000 of the total population.

The rate for males is 155·80 per 10,000 and for females 82·40. The rate for males of all races is higher than that for females under every heading except blindness, the incidence of which, in the Transvaal, is higher among females than among males.

The Orange Free State returns the highest combined rate, viz., 149·40 per 10,000 and Natal the lowest, viz., 92·98.

211. The number of persons suffering from sickness was 31,570, and from accident 5,046, the respective proportions per 10,000 being 52·85 and 8·45. The Orange Free State shows the highest sickness rate, 72·08, and the Transvaal the highest accident rate, 18·61 per 10,000.

212. The persons suffering from the scheduled infirmities numbered 35,134, of whom 6,550 were blind, 2,398 deaf and dumb (including dumb), 2,932 imbecile and feeble-minded, 4,561 insane, 1,208 epileptic, 2,057 paralytic, 2,128 leprous, and 13,300 maimed, lamed, and deformed.

213. The following statement shows for all races the sickness rate per 10,000 of population in urban and rural areas separately:—

	Urban Areas.			Rural Areas.		
	Persons.	Males.	Females.	Persons.	Males.	Females.
Total	210·99	238·41	165·32	90·35	120·48	62·87
Sickness and Accident ...	117·10	136·05	85·54	43·01	55·41	31·69
Infirmities	93·89	102·36	79·78	47·34	65·07	31·18

214. In the Cape of Good Hope, the only Province in respect of which a complete comparison is possible, the combined sickness and infirmity rate has diminished from 120·01 to 117·07 per 10,000 during the intercensal period. Decreases are shown under the following heads: Sick, accident, epileptic, paralytic, leprous, and maimed, lamed, and deformed. Comparison: Cape of Good Hope.

The combined insanity and imbecility rate for 1911 is 15·62 per 10,000, as compared with 12·53 for lunacy and idiocy in 1904. The difference may be partly accounted for by the substitution of the term “imbecile and feeble-minded” for “idiotic,” as used at last census.

The decrease in the leprosy rate is accounted for by the removal of the Orange Free State lepers from Robben Island to Bloemfontein.

215. The total number of Europeans disabled by reason of sickness or accident, or afflicted by infirmity was returned as 23,762, being in the proportion of 186·19 in every 10,000 of the population. European or White.

The incidence of sickness is highest in the Orange Free State, where the proportion is 231·58, and lowest in the Transvaal with a proportion of 166·78 per 10,000.

216. For the Union the sickness and infirmity rate is higher for males than for females, except in the case of deafmutism, the incidence of which is higher among females (7·34 per 10,000) than among males (7·28 per 10,000).

217. Except in blindness and leprosy the combined sickness and infirmity rate is higher among Europeans than among Coloured persons.

218. The blindness rate for the Union has diminished from 8·40 to 7·65 per 10,000 since 1904, while the rates for deafmutism and insanity have risen from 6·59 to 7·31 and from 12·79 to 14·09 respectively.

219. In the Cape of Good Hope, the combined rate for Europeans has risen from 179·17 to 184·09 since last census. This advance is due to increases under heads deaf and dumb, imbecile and feeble-minded (as compared with idiotic in 1904), insane, and maimed, lamed and deformed. Comparison: Cape of Good Hope.

The sickness rate shows the largest decrease, being 83·21 as against 88·01 in 1904.

220. The subjoined statement gives for Europeans the numbers and proportions per 10,000 of those suffering from sickness or infirmity at certain age-periods. Age periods.

EUROPEANS.—UNION.

Sickness or Infirmity.	0-14.		15-39.		40-54.		55-69.		70 and over.	
	Persons.	Proportion per 10,000	Persons.	Proportion per 10,000	Persons.	Proportion per 10,000	Persons.	Proportion per 10,000	Persons.	Proportion per 10,000
TOTAL	2,725	58.54	9,036	161.01	5,526	330.46	4,200	644.21	2,270	1356.28
<i>Sickness and Accident:</i>										
Sick	1,078	23.16	3,896	69.42	2,612	156.20	2,328	355.41	1,369	817.95
Accident	149	3.20	607	10.82	380	22.72	255	38.93	115	68.71
<i>Infirmity:</i>										
Blind	113	2.43	296	5.27	163	9.75	188	28.70	216	129.06
Deaf and Dumb	310	6.66	482	8.59	86	5.14	36	5.50	16	9.56
Imbecile and Feeble-minded.	214	4.60	582	10.37	189	11.30	119	18.17	99	59.15
Insane	34	0.73	730	13.01	636	38.03	312	47.63	86	51.38
Epileptic	123	2.64	314	5.59	96	5.74	58	8.85	32	19.12
Paralytic	163	3.50	193	3.44	175	10.47	193	29.47	112	66.92
Leprous	5	0.11	88	1.57	56	3.35	18	2.75	6	3.58
Maimed, Lamed, and Deformed.	536	11.51	1,848	32.93	1,133	67.76	693	105.80	219	130.85

Birthplaces. 221. The following table shows the number and proportion of persons disabled by reason of sickness or infirmity among Europeans (a) born in Africa, (b) born elsewhere.

Sickness or Infirmity.	Born in Africa.		Born elsewhere.	
	Persons.	Proportion per 10,000.	Persons.	Proportion per 10,000.
TOTAL	18,313	179.41	5,450	213.29
<i>Sickness and Accident:</i>				
Sick	8,639	84.64	2,645	103.51
Accident	1,067	10.45	439	17.18
<i>Infirmity:</i>				
Blind	884	8.66	92	3.60
Deaf and Dumb	881	8.63	52	2.04
Imbecile and Feeble-minded	1,091	10.69	112	4.38
Insane	1,049	10.27	749	29.32
Epileptic	550	5.39	75	2.94
Paralytic	621	6.08	214	8.37
Leprous	163	1.60	10	0.39
Maimed, Lamed, and Deformed	3,368	33.00	1,062	41.56

222. 47,988 persons of other than European or White Race were returned as suffering from sickness or infirmity, being at the rate of 102.16 per 10,000 of the coloured population. The rate for males is 137.52 and for females 65.71. Other than European or White.

The Transvaal shows the highest incidence of sickness and infirmity and Natal the lowest, the respective proportions per 10,000 being 124.17 and 83.33.

The blindness rate among females in the Transvaal is 16.91 per 10,000, that for males being 10.99. This is the only instance in which the rate for females exceeds that for males.

The Transvaal shows the highest rates for sick, accident, blind, and maimed, lamed, and deformed, the Orange Free State the highest rate for insane, and the Cape of Good Hope the highest for leprous.

223. The combined sickness and infirmity rate has decreased from 101.28 to 97.38 per 10,000 of population. Comparison: Cape of Good Hope.

Decreases occur under headings sick, accident, paralytic, leprous, and maimed, lamed, and deformed, and increases under blind, deaf and dumb, imbecile and feeble-minded, insane, and epileptic.

224. The following Table shows the incidence of sickness, etc., among the Native and Coloured Races at certain age-periods:— Age periods.

Sickness or Infirmity.	0-14.		15-39.		40-54.		55-69.		70 and over.	
	Persons.	Proportion per 10,000.	Persons.	Proportion per 10,000.	Persons.	Proportion per 10,000.	Persons.	Proportion per 10,000.	Persons.	Proportion per 10,000.
TOTAL	4,239	22.26	21,884	111.53	9,165	177.27	6,569	300.48	6,094	650.81
<i>Sickness and Accident:</i>										
Sick	1,626	8.54	9,433	48.07	3,865	74.76	3,015	137.91	2,339	249.79
Accident	171	0.90	2,619	13.35	487	9.42	175	8.01	78	8.33
<i>Infirmity:</i>										
Blind	260	1.36	854	4.35	811	15.69	1,209	55.30	2,438	260.37
Deaf and Dumb	353	1.85	876	4.47	158	3.05	42	1.92	33	3.52
Imbecile and Feeble-minded	176	0.92	827	4.22	803	5.86	172	7.87	250	26.70
Insane	65	0.34	1,586	8.08	745	14.41	271	12.40	92	9.83
Epileptic	85	0.45	340	1.73	95	1.84	37	1.69	26	2.78
Paralytic	186	0.98	412	2.10	253	4.89	211	9.65	159	16.98
Leprous	154	0.81	1,019	5.19	519	10.04	211	9.65	52	5.55
Maimed, Lamed, and Deformed	1,163	6.11	3,918	19.97	1,929	37.31	1,226	56.08	627	66.96

225. Table XI (page 1080) shows conjugal condition, and Table XII (page 1090) the occupations of the sick and infirm. Conjugal condition and occupation.

Part IX.—Live Stock and Agriculture.

I.—LIVE STOCK.

226. All particulars regarding Live Stock were furnished on the ordinary householders' forms.

Tables I and II show the total number of each description of live stock, with the number and proportion returned as in the possession or charge of each of the Races—European or White and other than European or White.

Distribution of live stock among races.

227. It was found impossible to distinguish between the stock actually owned by Europeans and that owned by natives and coloured persons. In many cases the Stock belonging to coloured employees or squatters was included in the return furnished by the European farmer, while in other cases stock owned by Europeans was, in the absence of the owner, returned on the form relating to the herd in charge.

For the Union as a whole, the number of stock returned by Europeans is greater than that returned by persons of native or coloured races, except under headings: bulls, goats other than Angora, pigs, and dogs.

In the Cape Province 56·30 per cent. of the cattle are accounted for on native forms.

228. The following Table gives the average number of stock per head of population—European and other than European :—

Description of Stock.	Union of South Africa.		Cape of Good Hope.		Natal.		Transvaal.		Orange Free State.	
	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.
Cattle	2·61	0·53	2·04	0·77	2·49	0·19	2·05	0·38	5·89	0·72
Horses	0·44	0·03	0·42	0·05	0·53	0·02	0·19	0·01	1·07	0·10
Mules and Asses ...	0·26	0·02	0·36	0·02	0·39	*	0·17	0·05	0·09	*
Ostriches	0·58	*	1·24	*	0·04	*	0·01	*	0·05	*
Sheep	21·03	0·81	24·92	1·32	12·98	0·22	6·89	0·41	46·54	1·23
Goats	5·58	0·99	10·06	1·06	1·58	0·76	1·21	1·00	3·43	1·27
Pigs	0·34	0·14	0·35	0·15	0·42	0·06	0·26	0·15	0·50	0·21

* Proportion is so small that it has no significance.

229. From Table III it will be seen that marked increases have taken place since 1904 under practically every head, the only exceptions being cattle and goats in Natal and mules and asses in the Orange Free State.

Comparisons: 1911 and 1904.

In the Union as a whole cattle have increased by 2,296,496 or 65·61 per cent., horses by 269,875 or 60·03 per cent., ostriches by 385,906 or 106·95 per cent., sheep by 14,334,156 or 87·82 per cent., goats by 1,992,434 or 20·39 per cent., and pigs by 402,516 or 59·27 per cent.

230. The Orange Free State shows the largest increase in cattle, viz., 923,030 or 254·14 per cent. In Natal, on account of the ravages of East Coast fever, the number of cattle shows a decrease of 210,816 or 31·61 per cent. Cattle.

231. In horses the greatest advance is again shown by the Orange Free State, which returned 220,725 as against 76,251 in 1904, an increase of 144,474 or 189·47 per cent. Horses.

232. The number of ostriches in the Union has more than doubled since 1904. All Provinces show large increases, the most noticeable being those in the Cape and the Transvaal. In the latter Province the number of birds has advanced from 14 to 5,441 during the intercensal period. Ostriches.

233. The greatest numerical increase of sheep, viz., 5,588,091, equal to 186·30 per cent., is returned by the Orange Free State, though, relatively, the Transvaal has progressed more rapidly. Sheep.

Woolled sheep throughout the Union have increased by 10,021,580 or 84·78 per cent., other sheep by 4,312,576 or 95·80 per cent., the greatest proportionate increase in each case being shown by the Transvaal with 463·37 and 157·03 per cent. respectively.

Woolled sheep have increased more rapidly than other sheep in the Transvaal and Orange Free State, while the converse is the case in the Cape and Natal.

234. The Transvaal shows the greatest increase in goats, viz., 897,739, equal to 102·72 per cent. In Natal the number has decreased by 10,658 or 1·07 per cent. Goats.

In the Cape and the Transvaal, Angora goats have increased more rapidly than other goats, the number of Angoras in the latter Province being three times as great as in 1904. In the Orange Free State the rate of increase for Angoras is 35·65 per cent. as compared with 51·51 per cent. for other goats.

235. The greatest proportionate increase in pigs is shown by the Orange Free State, which returned 162,656 as compared with 61,409 in 1904, the rate of increase being 164·87 per cent. The rate of increase in the Transvaal is 94·35 per cent., in Natal 45·39, and in the Cape 31·04. Pigs.

236. All Provinces show considerable increases in poultry, the rates varying from 18·22 per cent. in the Cape to 377·60 per cent. in the Transvaal. Poultry.

237. The number of bee-hives in the Union was 67,026, of which 43,248 were returned for the Cape, 9,304 for the Transvaal, 7,956 for Natal, and 6,518 for the Orange Free State. Bee-hives.

238. The subjoined statement shows the number of the more important descriptions of live stock per square mile in 1911 and 1904: Stock per square mile.

Description of Stock.	Union of South Africa.		Cape of Good Hope.		Natal.		Transvaal.		Orange Free State.	
	1911.	1904.	1911.	1904.	1911.	1904.	1911.	1904.	1911.	1904.
Cattle	12·25	7·39	9·80	7·06	12·92	18·85	12·13	4·64	25·53	7·21
Horses	1·52	0·95	1·21	0·92	2·14	1·88	0·81	0·46	4·38	1·51
Mules and Asses	0·91	0·58	0·86	0·60	1·23	0·19	1·19	0·69	0·35	0·57
Ostriches	1·58	0·76	2·63	1·29	0·12	0·04	0·05	*	0·18	0·03
Sheep	64·80	34·44	61·86	42·67	43·05	18·90	30·93	7·52	170·43	59·52
Goats	24·86	20·61	28·71	25·86	28·03	28·27	16·04	7·86	20·81	14·57
Pigs	2·29	1·43	1·83	1·39	3·13	2·15	2·74	1·40	3·23	1·22

* Proportion is so small that it has no significance.

239. The districts with the largest number of each description of live stock to the square mile are as follows:—

Cattle ...	Nqamakwe ...	92.93
Horses ...	Durban ...	73.05
Mules and Asses ...	Johannesburg ...	36.16
Ostriches ...	Oudtshoorn ...	66.90
Sheep ...	Barkly East ...	472.30
Goats ...	Jansenville ...	200.51
Pigs ...	Ngqeleni ...	29.58

240. The districts with the largest number of each description of live stock are:—

Cattle ...	Pretoria ...	152,020
Horses ...	Harrismith ...	27,355
Mules and Asses ...	Zoutpansberg ...	36,075
Ostriches ...	Oudtshoorn ...	110,578
Sheep ...	Bloemfontein ...	833,161
Goats ...	Somerset East ...	422,757
Pigs ...	Zoutpansberg ...	54,089

Oudtshoorn carries 15.19 per cent. of the total number of ostriches in the Cape as compared with 22.26 per cent. in 1904.

Imported stock.

241. The following statement shows the number of certain descriptions of imported stock returned in 1911 as compared with the numbers returned in 1904:—

	Bulls.	Cows.	Stallions.	Mares.	Rams.	Ewes.
Cape ...	1911	216	766	232	942	850
	1904	263	1,828	206	1,247	716
Natal ...	1911	58	77	94	378	347
	1904	268	908	123	251	429
Transvaal ...	1911	119	450	79	266	467
	1904	438	3,524	144	530	440
Orange Free State ...	1911	279	990	251	813	1,981
	1904	*	*	*	*	*

* No figures for 1904 available.

It will be noticed that decreases are shown under all heads except the following:—Cape, stallions and rams; Natal, mares; Transvaal, rams.

Deaths of live stock.

242. Tables IX and X show the numbers of the different descriptions of live stock returned as having died from various diseases.

The subjoined Table shows the total number of deaths and the mortality rate per 100 animals in the Union and each Province:—

Description of Stock.	Union of South Africa.		Cape of Good Hope.		Natal.		Transvaal.		Orange Free State.	
	Number of Deaths.	Mortality Rate per 100.	Number of Deaths.	Mortality Rate per 100.	Number of Deaths.	Mortality Rate per 100.	Number of Deaths.	Mortality Rate per 100.	Number of Deaths.	Mortality Rate per 100.
Cattle ...	437,863	7.02	180,426	6.23	163,112	26.34	49,765	3.58	44,570	3.35
Horses, Mules, Asses	36,930	3.11	15,922	2.71	5,837	4.67	8,376	3.66	6,795	2.77
Ostriches ...	151,272	16.85	132,858	15.43	2,149	34.33	9,208	62.86	7,057	43.68
Sheep ...	3,759,059	10.92	2,054,038	10.70	83,410	5.20	310,692	8.34	1,310,919	13.24
Goats ...	1,112,687	8.64	820,788	9.35	43,096	4.17	132,839	6.97	115,964	9.96

243. The districts returning the largest number of deaths were as follows:—

	Number.	Per Cent.
Cattle ...	67,398	81.96
Horses, Mules, and Asses	1,397	3.61
Ostriches ...	10,933	9.00
Sheep ...	137,045	21.90
Goats ...	75,790	21.41

244. Among cattle East Coast fever was responsible for 174,930 or 39.95 per cent. of the total mortality. Natal suffered most severely, the number of deaths from this disease being 144,658 or 88.69 per cent. of the total mortality from all causes.

245. Horse-sickness was shown as the cause of 6,367 deaths among horses.

246. Worms and geilziekte were the most fatal of the specified diseases among sheep, the deaths from these ailments numbering 717,132 and 499,736 respectively. 2,288,148 sheep were returned as having died from "other causes."

247. Of 1,112,687 deaths among goats, 65,605 were ascribed to heartwater, 34,811 to nenta, and 1,012,271 to "other causes".

248. The deaths of ostriches numbered 151,272, of which 56,997 were due to chick disease, 32,029 to worms, and 62,246 to other causes.

II.—AGRICULTURE.

249. The agricultural statistics were collected by means of special agricultural forms which were distributed and collected by the census enumerators.

Returns were furnished in respect of all farms and allotments one acre or more in extent.

The particulars given refer to the year ended 30th April, 1911.

250. According to the returns, the total area of cultivated land in the Union was 3,282,971 morgen. Of this area, 974,266 morgen, or 30 per cent., was returned by the Cape of Good Hope; 481,807 morgen, or 15 per cent., by Natal; 954,825 morgen, or 29 per cent., by the Transvaal; and 872,073 morgen, or 26 per cent., by the Orange Free State.

The proportion per cent. of cultivated land to the total area was as follows:—Union, 2·30; Cape of Good Hope, 1·16; Natal, 4·61; Transvaal, 2·86; Orange Free State 5·73.

The district showing the greatest area under cultivation in the Cape was Malmesbury with 142,744 morgen, or 20 per cent. of its total area; in Natal, Klip River, with 104,016 morgen, or 25 per cent. of its total area; in the Transvaal, Zoutpansberg, with 121,768 morgen, or 1½ per cent.; and in the Orange Free State, Harrismith, with 79,281 morgen, or 8 per cent.

17,255 morgen were returned as vineyards, 36,623 morgen as orchards, and 10,529 morgen as vegetable gardens.

Irrigation. 251. The extent of land under irrigation was 464,102 morgen, of which 282,367 morgen was returned by the Cape of Good Hope, 113,756 morgen by the Transvaal, 49,308 morgen by the Orange Free State, and 18,671 morgen by Natal.

As compared with the returns for 1904, the area of irrigated land in the Cape of Good Hope increased by 85,967 morgen, or 44 per cent., and in the Orange Free State by 14,686 morgen, or 42 per cent., while in Natal there was a decrease of 9,102 morgen, or 33 per cent. No return of irrigated land was given in the 1904 Census Report for the Transvaal.

Half the irrigated land in the Union was stated to be watered from constantly flowing streams, a quarter from periodic streams, and a fifth from storage dams and wells. More than half the area returned for the Orange Free State was irrigated from dams and wells.

Fencing. 252. The area of land fenced was 34,132,230 morgen or a little less than quarter of the total area of the Union. Practically all the fencing was done by means of wire.

Boreholes. 253. The number of boreholes was returned as 14,602, of which 7,513 were in the Cape of Good Hope, 5,646 in the Orange Free State, 1,316 in the Transvaal, and 127 in Natal.

Wells. 254. The wells numbered 16,992, 8,584 being returned for the Cape, 4,135 for the Transvaal, 3,700 for the Orange Free State, and 573 for Natal.

Fountains and dams. 255. Particulars were furnished regarding 27,403 fountains and 42,012 dams. Of the former 12,766 were in the Cape, 7,218 in the Orange Free State, 5,783 in the Transvaal, and 1,636 in Natal, while of the latter 23,960 were in the Cape, 4,811 in the Transvaal, 12,351 in the Orange Free State, and 890 in Natal.

Agricultural produce: Comparison, 1911-1904: Union. 256. The subjoined comparative statement shows, for the Union, the quantities of the chief agricultural products returned in 1911 and 1904 with the numerical and percentage increase:—

Crop.	1911.	1904.	Increase.	
			Quantity.	Per cent.
Wheat ... .. muids	1,810,315	708,695	1,101,620	155
Oats ... .. "	2,060,922	871,413	1,189,509	137
Barley ... .. "	407,636	323,431	84,205	26
Mealies ... .. "	8,632,516	3,611,588	5,020,928	139
Potatoes ... .. "	1,228,256	1,114,196	114,060	10
Tobacco ... .. lb.	14,961,199	10,676,197	4,285,002	40

The following are the figures for each Province returned in 1911 and 1904:— Comparison, 1911-1904: Provinces.

Crop.	Cape of Good Hope.	Natal.	Transvaal.	Orange Free State.
Wheat ... { 1911 muids	1,305,006	7,231	265,487	232,591
... { 1904 ..	567,266	2,463	75,382	63,584
Oats ... { 1911 ..	1,228,927	43,639	155,067	633,289
... { 1904 ..	809,002	2,181	25,584	34,646
Barley ... { 1911 ..	373,509	2,807	12,381	18,939
... { 1904 ..	306,821	1,619	5,857	9,134
Mealies ... { 1911 ..	1,727,864	1,805,745	3,310,613	1,788,294
... { 1904 ..	1,131,708	788,672	1,303,665	387,543
Potatoes ... { 1911 ..	414,674	202,641	411,150	199,791
... { 1904 ..	627,644	160,658	230,972	94,922
Tobacco ... { 1911 lb.	3,767,179	2,685,037	7,701,774	807,209
... { 1904 ..	5,309,389	1,502,884	3,184,272	679,652

The quantity of tea produced in Natal increased from 2,075,975 lb. to 5,007,091 lb., and sugar from 29,298 tons to 79,633 tons. Tea and Sugar: Natal.

The following were the districts returning the largest quantities of the principal crops:—

Crop.	District.	Quantity.
Wheat	Malmesbury	271,157 muids.
Oats	Malmesbury	335,279 ..
Barley	Malmesbury	81,495 ..
Mealies	Potchefstroom	433,220 ..
Potatoes	Standerton	88,330 ..
Tobacco	Rustenburg	4,241,395 lb.

257. The following comparative statement gives the principal products as returned for the Cape, Natal, and the Orange Free State in 1911 and 1904:— Pastoral products: Comparison, 1911-1904.

Product.	Cape of Good Hope.	Natal.	Transvaal.	Orange Free State.
Wool ... .. { 1911 lb.	55,799,997	4,811,315	9,754,215	34,288,370
... { 1904 ..	42,244,731	2,431,979	*	11,105,553
Mohair ... .. { 1911 ..	12,224,262	186,178	439,154	1,134,264
... { 1904 ..	8,956,629	116,870	*	756,057
Hides and Skins ... .. { 1911 No.	3,055,608	256,347	269,388	1,253,797
... { 1904 ..	2,309,454	15,829	*	196,129
Ostrich Feathers ... .. { 1911 lb.	556,677	2,573	1,834	3,873
... { 1904 ..	389,050	*	*	919
Butter ... .. { 1911 ..	4,954,476	1,548,593	1,019,247	3,826,977
... { 1904 ..	3,605,009	696,173	*	637,148
Cheese ... .. { 1911 ..	414,301	15,746	14,332	100,911
... { 1904 ..	57,866	8,404	*	13,550

* No returns in 1904.

Wool. The total amount of wool returned for the Union was 104,653,897 lb., of which more than half was produced by the Cape and more than a third by the Orange Free State. The following districts show the largest returns in each Province—Barkly East 4,065,357 lb., Utrecht 1,047,014 lb., Wakkerstroöm 2,240,070 lb., Bloemfontein 3,319,511 lb.

Mohair. The clip of mohair for the Union was 13,983,858 lb., of which 12,224,262 lb. was returned by the Cape and 1,134,264 lb. by the Orange Free State. The districts showing the largest returns in their respective Provinces were Somerset East 1,426,142 lb., Harrismith 145,222 lb.

Hides and skins. Cattle hides for the Union numbered 351,992, horse hides 10,714, sheep skins 3,349,946, and goat skins 1,122,488.

Ostrich feathers. The ostrich feathers plucked in the Union amounted to 564,957 lb., of which 556,677 were returned by the Cape. Oudtshoorn produced 125,521 lb., or nearly 25 per cent. of the total for the Cape. The figures for the remaining Provinces, though still small, show considerable increases as compared with the returns for 1904.

Butter. The amount of butter produced was returned as 11,349,293 lb. Of this quantity 4,954,476 lb. was made in the Cape, 3,826,977 lb. in the Orange Free State, 1,548,593 lb. in Natal, and 1,019,247 lb. in the Transvaal.

Cheese. The output of cheese was 545,290 lb. Three-fourths of this amount was returned by the Cape, and almost one-fifth by the Orange Free State.

The following products of creameries have been included in the figures relating to butter and cheese:—

Product.	Union of South Africa.	Cape of Good Hope.	Natal.	Transvaal.	Orange Free State.
Butter ... .. lb.	5,190,514	1,200,502	1,089,799	146,336	2,753,877
Cheese ... .. lb.	225,309	209,474	13,435	2,400	—

Land under different crops. 258. In Table XVII will be found a statement of the land cultivated for different crops by Europeans in each Province and Census District.

The only Province giving a table of this nature in 1904 was the Orange Free State. The increases in the area under each product for this Province correspond approximately to the increases in the crops reaped as shown in paragraph 254.

Fruit. 259. The bulk of the fruit was grown in the Cape Province, the returns for which show large increases on the 1904 figures. The Orange Free State also shows large increases in all varieties. No returns of fruit were given for Natal and Transvaal in 1904.

The districts returning the largest quantity of citrus fruits were Humansdorp and Paarl in the Cape, Umlazi and Inanda in Natal, and Rustenburg and Waterberg in the Transvaal.

In other kinds of fruit, with the exception of bananas and pineapples, Paarl comes first in the Cape, Estcourt in Natal, Pretoria in the Transvaal, and Bethlehem in the Orange Free State.

260. The total quantity of dried fruit returned for the Union was 4,218,255 lb., of which 2,751,425 lb. was produced in the Cape, 861,027 lb. in the Transvaal, 548,608 lb. in the Orange Free State, and 57,195 lb. in Natal. Dried fruit.

The quantities returned for the Cape and the Orange Free State in 1904 were 2,290,164 lb. and 86,178 lb. respectively. No returns were given for Natal and the Transvaal in 1904.

261. The total grape crop of the Union was 5,753,682 bushel baskets, of which 495,965 baskets were made into brandy, 3,567,273 into wine, and 341,487 into raisins. The balance, 1,348,957 baskets, may, with some allowance for home consumption, be taken as the supply of fruit for market. Grape crop.

The districts showing the largest grape crop are Paarl (1,473,318 baskets), Worcester (1,154,823 baskets), and Stellenbosch (931,575 baskets).

262. 621,543 gallons of brandy were made, of which 617,040 gallons were returned by the Cape and 4,503 by the Transvaal. Brandy.

263. 5,468,032 gallons of white wine and 2,032,981 gallons of red wine were made, practically the whole quantity being returned by the Cape. Wine.

The district producing the most brandy and white wine was Paarl, while Stellenbosch produced most red wine.

264. 32,167 gallons of vinegar and 2,524,828 lb. of raisins were made, of which the Cape produced 31,786 gallons and 2,522,739 lb. respectively. Vinegar and raisins.

265. The following statement shows the returns of brandy, wine, etc., for the Cape in 1911 and 1904, with the increase or decrease in each case:— Comparison: Cape of Good Hope, 1911-1904.

	Brandy.	Wine.		Vinegar.	Raisins.
		White.	Red.		
	Gallons.	Gallons.	Gallons.	Gallons.	Lb.
1911	617,040	5,463,272	2,025,625	31,786	2,522,739
1904	1,534,069	4,225,950	1,460,721	114,015	1,838,330
Increase ...	(Numerical —)	1,237,322	564,904	—	684,409
	(Per cent. —)	29	39	—	37
Decrease ...	(Numerical 917,029)	—	—	82,229	—
	(Per cent. 60)	—	—	72	—

266. The following timber was cut during the year:—Assegai, 635,013 cubic feet; boxwood, 218,616; white elm, 3,922; black ironwood, 1,254,769; keur, 38,745; hard pear, 18,451; white pear, 423,489; sneezewood, 177,809; stinkwood, 223,594; yellow wood, 4,740,991; other wood, 6,254,768. Wood cut.

The Cape of Good Hope returned 62 per cent. and the Transvaal 29 per cent. of the total amount of timber cut in the Union. Of the different varieties specified above the Cape returned 99 per cent. The greater part of the wood cut in the Transvaal was accounted for under the heading of "Other Wood," consisting mostly of timber for mine props, etc.

Wattles.

267. The total extent of land under wattles was returned as 146,733 morgen, of which 35,010 morgen was stated to have been planted during the year. The area of wattle plantations in Natal was 125,553 morgen, equal to 84 per cent. of the area for the Union. This shows an increase of over 230 per cent. as compared with the area returned for Natal in 1904.

Workers on farms.

268. The number of persons employed in farm work according to the special agricultural forms was 552,992, of whom 423,234 were males and 129,758 females. The number of Europeans was 176,422 (males 140,437, females 35,985), South African natives 289,464 (males 212,649, females 76,815), other coloured persons 87,106 (males 70,148, females 16,958).

Machinery and implements.

269. A steady advance in farming methods is indicated by the large increases in the number of the more important implements and kinds of machinery returned for those Provinces in respect of which comparison with 1904 returns can be made.

The subjoined statement shows, for the Cape, Natal, and Orange Free State, comparative figures in respect of a few of the chief implements:—

Implement.	Cape.		Natal.		Orange Free State.	
	1911.	1904.	1911.	1904.	1911.	1904.
Ploughs	141,461	115,031	40,705	12,039	42,968	22,690
Cultivators	8,621	4,862	7,228	—	5,391	608
Harrows	28,755	24,503	7,185	4,641	14,009	6,879
Reapers	5,899	3,672	300	106	1,258	279
Cream Separators	7,667	4,088	1,740	310	6,490	713
Horse Rakes	2,165	843	1,320	720	1,400	223
Mowers	7,695	9,271	1,559	998	1,527	495
Threshers	697	547	272	115	247	82
Churns	16,117	16,256	1,845	144	8,824	4,248
Hay Presses	1,585	902	493	347	624	114

No return of implements was furnished for the Transvaal in 1904.

Part X.—Supplementary Tables.

270. The Tables relating to Schools, Churches, Fisheries, Industries, and Mines included in this section have been compiled from special forms, which, in accordance with the practice adopted at previous censuses, were distributed and collected by the census supervisors.

EDUCATION RETURNS.

271. By means of the special education form, information was obtained regarding the number of classrooms, the number of teachers, the degrees or certificates possessed by head teachers, the description of school, and the school attendance during the week preceding the census day.

From Table I it will be seen that the total number of schools in respect of which forms were received was 6,970. This number shows an increase of 1,783 or 34 per cent. on the 1904 figures. The Cape of Good Hope shows an increase of 1,053, or 30 per cent.; Natal, 130, or 24 per cent.; the Transvaal, 259, or 33 per cent.; and the Orange Free State, 341, or 90 per cent. Schools.

The number of classrooms was 12,269, giving an average of 1.76 per school. The Cape of Good Hope shows an average of 1.65 rooms per school as compared with 1.59 in 1904; the Transvaal, an average of 2.18 as compared with 1.90; and the Orange Free State, 1.61 as compared with 1.56. Classrooms.

The number of teachers returned on the special forms was 14,253, showing an increase of 3,829, or 37 per cent., on the figures returned in 1904. Teachers.

The number of teachers shown in the Occupation Table (Part V, page 534) is 16,863, as against 14,253 accounted for on the education forms. The difference is probably made up of: Teachers temporarily out of employment, teachers in schools for which no returns were received, and visiting teachers and pupil teachers not included in the special forms.

The figures relating to school attendance have been referred to in Part III—Education of the People (paragraphs 122–127). School Attendance.

ECCLESIASTICAL RETURNS.

272. The particulars obtained from the special Ecclesiastical Returns have been dealt with in Part IV—Religions of the People (paragraphs 173–182).

FISHERIES.

273. Tables VIII and IX, compiled from the special fisheries forms, give particulars of the quantity and value of the fish caught, the number and nationality of employees, and the total salaries and wages earned.

The figures representing the quantity and value of the different descriptions of fish caught can only be regarded as approximate, as in many cases no details of catches had been kept, and considerable difficulty was experienced in obtaining even approximate returns.

The total value of fish caught was returned as £179,123, of which the Cape accounts for £156,640 and Natal for £22,483.

The number of whales caught was 792, valued at £90,000. Of these 276, valued at £23,000, were caught by companies operating from Cape centres, and 516, valued at £67,000, by companies operating from Natal centres.

INDUSTRIES.

274. Provision was made in the Census Act for the collection of particulars respecting all industrial establishments where goods were manufactured or work turned out of the total annual value of £100 or more.

In Table X, 1-4 (pages 1416-1439), are given particulars regarding certain industries in each Province as obtained from the special industrial forms.

In view of the importance of statistics relating to the industries of the Union, it is to be regretted that the results of the inquiries did not prove as satisfactory as might have been expected. In future these statistics will, presumably, be collected annually, which will ensure a greater degree of accuracy than has hitherto been attained.

MINES.

275. Tables XI and XII (pages 1440-1447) give particulars regarding gold, diamond, coal, tin, copper, and asbestos mines in the Union, obtained by means of the special mines form.

VEHICLES.

276. On the householders' form particulars were asked for regarding vehicles other than those used for business purposes.

The total number of vehicles returned in answer to this query was 63,326, of which 1,200 were mechanically propelled and 62,126 not mechanically propelled. Of the latter, 49,972 were two-wheel vehicles and 12,154 four-wheel.

Table XIII gives details for Provinces and Census Districts.

CENSUS

VAN DE

UNIE VAN ZUID-AFRIKA

1911

RAPPORT

CENSUS, 1911.

UNIE VAN ZUID-AFRIKA.

Rapport.

	Paragraaf.	Pagina.
ALGEMEEN	—	lxxxv
BEVOLKING—		
Vergelijking—Voorlopige en Finale Opgaven	1	xcii
„ Alle Rassen	2	xciii
„ Europeanen of Blanken	3-32	xciv
„ Anderen dan Europeanen of Blanken	33-54	c
Bantu Ras, breedvoerig omschreven	55	civ
Gemengde en Gekleurde Rassen, ander dan Bantu, omschreven	56-64	civ
Verhoudingen van de Rassen	65-69	cvi
Verhoudingen van de Geslachten	70-73	cix
Dichtheid van de Bevolking	74-82	cxii
Woningen	83-85	cxiv
Bevolking: Stads- en Buitenvijken	86-96	cxv
Parlementaire Vertegenwoordiging	97-98	cxviii
LEEFTIJDEN	99-114	cxix
OPVOEDING	115-127	cxixiii
HUWELIKSTOESTAND	128-142	cxvii
BEROEPEN	143-149	cxviii
GODSDIENSTIGE GEZINDTEN	150-182	cxviii
GEBOORTEPLAATSEN	183-207	cxlii
ZIEKTE EN GEBREKEN	208-225	cli
LEVENDE HAVE EN LANDBOUW—		
Levende Have	226-248	clv
Landbouw	249-269	clix
BIJGEVOEGDE TABELLEN—		
Speciale Onderwijs-opgaven	122-127 en 271	cxviii clxv
Speciale Kerkelijke Opgaven	173-182 en 272	cxl clxv
Visserijen	273	clxv
Industrieën	274	clxvi
Mijnen	275	clxvi
Rijtuigen	276	clxvi
SCHEDULE A—Bevolking van de Kaap de Goede Hoop, 1865-1911	—	clxviii
„ B—Bevolking van de Censusedistrikten, geografies gegroepeerd	—	clxx
„ C—Lijst van Wijken als Stedelijk beschouwd	—	clxxxii
„ D—Vijftien grootste Steden in de orde van de Bevolking— (1) Alle Rassen, (2) Europeanen of Blanken, (3) Anderen dan Europeanen of Blanken	—	clxxxvii
„ E—Opgaaf van Indiërs	—	clxxxviii
„ F—Kaart aantonende de Verdeling van de Rassen	—	—
„ G—Kaart aantonende de Dichtheid van de Bevolking	—	—
„ H—Kaart aantonende de Magistraatsdistrikten, enz., als op 7 Mei 1911	—	—

CENSUS VAN DE UNIE VAN ZUID-AFRIKA, 1911.

RAPPORT

AAN

DE WELEDELGESTRENGE DE MINISTER VAN
BINNENLANDSE ZAKEN, PRETORIA.

CENSUSKANTOOR, PRETORIA,
14 SEPTEMBER 1912.

WELEDELGESTR. HEER,

De eerste volkstelling van de Unie van Zuid-Afrika werd op 7 Mei 1911 genomen.

Behalve informatie aangaande alle personen in leven te middernacht, op Zondag, 7 Mei 1911, werden opgaven genomen in verband met gebouwen, levende have, landbouw, godsdienstige gezindten, scholen, mijnen, industriële ondernemingen en visserijen in de ganse Unie.

Vóór mijn aanstelling op 1 Julie 1910, als Directeur van de Census voor de Unie van Zuid-Afrika, had ik hoegenaamd geen ondervinding van census-administratie, of statistiek werk of methoden.

Er bestond geen censuspersoneel of kantoor en de tijd beschikbaar voor 't nemen van voorzorgsmaatregelen was niet voldoende voor 'n degelijke en komplette organisatie, zoals wenselijk was voor zulk een onderneming. Dit zal elkeen, die met de zaak bekend is, mij toegeven.

De enige voorlopige stappen die genomen werden in de Kolonies, in afwachting van een census, waren de aanstelling in 1910 van een Interkoloniale Kommissie die konseptvormen heeft opgetrokken, en het optrekken van kaarten van de verschillende distrikten in de Kaapse Provincie.

De verschillende vormen werden niet door de Kommissie vastgesteld, doch de konseptvormen, zoals opgetrokken, werden met 'n paar geringe wijzigingen gevolgd.

Men kon niet tot 't drukken van de vormen overgaan voordat de Censuswet goedgekeurd en vastgesteld was, en dit werd niet gedaan tot laat in Desember 1910.

We hadden dus slechts vier maanden waarin de vormen konden gedrukt en verspreid worden. Gevolgelijk heeft men zich moeten haasten met het geven van instrukties aan en het onderrichten van een 5,500-tal tellers.

De Censuwet vastgesteld door 't Unie Parlement is 'n algemene wet, en haar bepalingen kunnen toegepast worden bij enig census die ter eniger tijd in de Unie mag genomen worden. In de toekomst dus zal 't Goevernement in staat zijn vroegtijdig kennis te geven van z'n voornemen om een census te nemen, en de bijzonderheden, die gevraagd moeten worden, vast te stellen. Men kan dan meer dan in 1911 't geval was, zich degelijk en zorgvuldig wijden aan de voorlopige voorbereidselen waarvan zoveel afhangt.

Ik heb 't dadelik gevoeld dat er geen sprake van was, in de beperkte tijd ter mijner beschikking, de beschrijving van tellerswijken, de aanstelling van tellers en de andere bijzonderheden in verband met de organisatie van uit één centraal kantoor te regelen. Gevolgelyk had ik maatregelen genomen de voorlopige werkzaamheden in Provincies Natal, Transvaal en Oranje Vrijstaat te laten uitvoeren door ambtenaren die als mijn plaatsvervangers ageerden.

Het werk in verband met de Kaapse Provincie werd aan 't hoofdkantoor verricht. Dit kantoor was voor 'n tijd te Kaapstad, alwaar ik de hulp had van de heer A. F. F. Scharffenorth, Assistent Registrateur van Geboorten en Sterfgevallen, die ondervinding had van de census in de Kaap Kolonie in 1891 en 1904 genomen.

De ambtenaren, die mij in de andere Provincies vertegenwoordigden, waren: In Natal, de heer C. J. Bird, C.M.G., Waarnemende Ondersekretaris van Binnenlandse Zaken; In de Transvaal, de heer J. J. Erlank, Registrateur-generaal van Geboorten, Sterfgevallen en Huweliken; en in de Oranje Vrijstaat, Dr. G. Pratt Yule, Gezondheidsambtenaar, die opzicht had over de census in 1904 genomen.

Ik ben m'n dank verschuldigd aan deze heren, die mij zo gewilliglik hebben ondersteund, terwijl zij tegelykertyd hun gewone plichten te vervullen hadden. Wegens hun kennis van de plaatselike toestanden in de respektievelike Provincies waren zij in staat vele nuttige wenken te geven en mij tot werkelijke hulp te zijn.

Het stelsel door de heer Henry de Smidt, C.M.G., in 1891 ingevoerd bij 't opnemen van de census in de Kaap Kolonie en daar later gevolgd, en in zekere mate in de Transvaal en Oranje Rivier Kolonie in 1904 gevolgd, werd zover mogelijk in de ganse Unie toegepast.

Elk magistraatsdistrikt of afdeling (onder laatstgemelde term verstaat men in Natal 't gebied onder de jurisdictie van 'n magistraat) werd vastgesteld als een censusdistrikt, met uitzondering van Distrikten Woodstock en Wijnberg in de Kaapse Provincie, die samengetrokken werden met het Distrikt van Kaapstad tot één distrikt en beschreven als 't Kaapse Censusdistrikt, waarvoor een speciale opziener aangesteld werd.

In de andere distrikten werden de plaatselike magistraten als opzieners aangesteld en waren verantwoordelik voor de censusopneming in hun respektievelike distrikten.

Elk opziener werd voorzien van kopieën van een kaart van zijn distrikt, en moest zijn distrikt in tellerswijken verdelen. In de regel werden de tellerswijken zo verdeeld, dat een teller zijn gehele wijk binnen drie tot vijf dagen kon opnemen. In vele gevallen echter moest men dit tijdperk te boven gaan.

De distrikten werden zo verdeeld dat men, waar nodig, door enige van de tellerswijken samen te trekken de bevolking van veldkornetschappen of wijken, dorpen, kafferlokaties, fiskale afdelingen, parlementaire en Provinciale Raad kiesafdelingen kon opmaken.

Een kaart aanwijzende de tellerswijken, te zamen met 'n uitvoerige beschrijving van elk wijk, werd door de opziener aan 't hoofdkantoor van de Provincie gezonden, waar die zorgvuldig werd nagezien, alle fouten verbeterd en enige twijfel aangaande grenslijnen verwezen naar 't kantoor van de Landmeter-generaal, en daar beslist.

De keuze van tellers werd toevertrouwd aan de opzieners die hun aanbevelingen naar het hoofdkantoor opzonden. Het werd van de gekozen personen vereist, waar doenlik, zich persoonlik te melden aan de magistraatskantoren ten einde onderricht aangaande hun plichten te ontvangen. Alle pogingen werden aangewend om elke teller te doen verstaan wat van hem verwacht werd.

In sommige van de grote en dichtbevolkte wijken werden hoofdtellers aangesteld.

Gedurende de opneming van de census bezochten deze ambtenaren de wijken aan hen toevertrouwd en hielden toezicht over 't werk van de individuele tellers.

De 7de Mei werd bepaald voor de opneming van de census in overeenstemming met de Goevernementen van Basoetoeland, het Bechuanaland Protektoraat, Rhodesia en Swaziland. In Basoetoeland echter vond men 't later noodzakelik deze datum te veranderen, en de census werd toen in dat gebied op 23 April genomen.

Men wilde eerst de census nemen op dezelfde datum als die vastgesteld in Engeland en andere delen van het Britse Rijk. Men vreesde echter dat dit te vroeg in 't jaar zou zijn, vooral in de noordelike gedeelten van de Unie. Bovendien was de beschikbare tijd zo beperkt dat nog één maand wel 'n verschil zou maken in 't nemen van de voorzorgsmaatregelen.

Wat de toestand van het weder betref, had men niet zijn doel door deze uitstelling bereikt, daar het in de noordelike gedeelten, vooral in de Oranje Vrijstaat en de Transvaal, 'n dag of twee vóór de censusdag begon te regenen en voor enige dagen aanhield. Het was dus zeer moeilik, soms bijna onmogelik, in gedeelten van de buitendistrikten te reizen, en dit veroorzaakte groot oponthoud in die streken.

De Unie werd verdeeld in 208 censusdistrikten en 5,447 tellerswijken, als volgt:—

	Distrikten.	Tellerswijken.
Kaap de Goede Hoop	117	2,911
Natal	42	703
Transvaal	23	1,213
Oranje Vrijstaat	24	620

Het werd van elke teller verwacht dageliks aantekening in zijn boek te maken van 't getal personen door hem opgenomen, onderscheid makende tussen mannelike en vrouwelike personen die beneden 21 jaar zijn en die 21 jaar en daarboven zijn, personen van het europese of blanke ras, naturellen en andere gekleurde rassen.

Na voltooiing van de opneming, leverde de teller zijn vormen en opgaven aan de opziener die, zodra al de vormen ingekomen waren, uit de tellersopgaven een opsomming voor het distrikt maakte. Deze opsommingen werden naar 't hoofdkantoor, dat intussen naar Pretoria verplaatst was, opgezonden.

Voorlopige opgaven voor de Unie, gebaseerd op deze opsommingen, werden toen opgetrokken en in een Blauwboek in Julie 1911 gepubliceerd.

Intussen werden al de staten in de kantoren van de opzieners nagegaan, fouten en weglatingen zover mogelijk verbeterd, en de staten en opgaven naar Kaapstad of naar Pretoria gezonden. Men had besloten dat de samenstelling van de resultaten voor de Kaapse Provincie, uitgezonderd Griqualand West en Bechuanaland, te Kaapstad, en de andere resultaten van de Unie te Pretoria, dat het hoofdkwartier geworden was, zouden gedaan worden.

Deze verdeling werd gemaakt om de onkosten verbonden aan 't verplaatsen van de gehele staf van Kaapstad naar Pretoria en de ekstra kosten voor plaatselijke toelagen te Pretoria te vermijden, maar in praktijk vond men dit ongerieflijk. Ik zou aanbevelen dat in de toekomst al 't werk in één centrum gedaan wordt.

De opneming van personen en levende have, die in de censusnacht op treinen waren, werd toevertrouwd aan ambtenaren van 't Spoorweg-departement, onder toezicht van drie opzieners, n.l. de heren Chignell, van Kaapstad, Corry, van Bloemfontein, en Murray, van Johannesburg, die 't werk op 'n bekwame wijze organiseerden en uitvoerden.

Tellers aan de havens waren verantwoordelijk voor de verzameling van opgaven aangaande personen en levende have die in de censusnacht aan boord van schepen en boten waren.

De opsomming van de resultaten van de volkstelling werd volgens het kaartestelsel gedaan, en de bijzonderheden aangaande elk individu op 'n afzonderlijke kaart opgenomen.

Een gedeelte van dit werk werd gedaan door ambtenaren van andere departementen die voor omtrent veertien dagen 's avonds geëmployeerd waren.

Een personeel bestaande uit bijna dertig ambtenaren uit de Civiele Dienst werd enige maanden vóór de censusdag aangesteld.

Al deze ambtenaren, op vier na, werden overgenomen van het Inkomstenbelastingkantoor, Kaapstad, dat vroeg in 1911 gesloten werd.

Het getal werd van tijd tot tijd verminderd door hen in permanente posten in andere departementen aan te stellen.

Zes ambtenaren voor wie geen geschikte aanstellingen konden gevonden worden, werden gepensioneerd, en drie worden aangehouden in het permanente Census- en Statistiekantoor, dat men besloten heeft op te richten.

Van af Junie 1911 tot Julie 1912 werden gemiddeld 80 tijdelijke klerken te Pretoria en 40 te Kaapstad aangesteld.

Het kantoor te Kaapstad werd in Julie gesloten en het personeel te Pretoria op 1 Augustus tot 28 verminderd. Sommigen van laatstgemelden zullen voor 'n tijd in 't permanente Census- en Statistiekantoor aangehouden worden.

Het zal van de uitgestrektheid en omvang van de plichten te worden ondernomen door dit kantoor afhangen hoe groot het personeel in 't vervolg zal moeten zijn.

Tans is men voornemens, behalve de vijfjaarlijkse volkstelling door de wet vastgesteld, dit kantoor ook jaarlijks statistieken te laten opmaken en publiceren aangaande de werkzaamheden van de verschillende publieke departementen, die de nodige bijzonderheden zullen inzamelen.

Gedurende de jaren tussen de volkstellingen zal men geen groot personeel voor deze beperkte werkzaamheden nodig hebben. Deze ambtenaren zullen echter van grote waarde zijn wanneer het personeel vermeerderd zal moeten worden voor het opnemen van de census.

In het verleden moest men voor elke census in dit land 'n geheel nieuwe organisatie vormen, en een personeel meerendeels van ongeoeffende en onervaren klerken aanstellen. Dit was tot geen voordeel voor een volkstelling, maar men kan dit in 't vervolg vermijden. Het permanente personeel zal overvloedige tijd hebben waarin plannen te beramen en alle voorlopige schikkingen te maken voor 't opnemen van elke census.

Het opnemen, samenstellen en in vorm brengen van een census is technies werk, en men kan slechts door praktische ondervinding en oefening voor dit werk geschikt gemaakt worden.

Gelukkig heb ik de diensten kunnen verkrijgen van de heer A. F. F. Scharffenorth, die in 't Censuskantoor te Kaapstad in 1891 en 1904 dienst deed, en de heer A. W. Carruthers, die zijn ondervinding in Schotland in 1901 en in de Oranje Rivier Kolonie in 1904 opdeed. Deze ambtenaren hebben dus mijn tekortkomingen aangevuld.

De heer P. Davidson, die als opziener voor 't Kaapse Censusedistrikt ageerde, werd in Mei 1911 als Assistent Directeur aangesteld en had opzicht over 't kantoor te Kaapstad tot Desember 1911, toen hij naar het Departement van Besproeiingswerken te Pretoria overgeplaatst werd. Hij werd opgevolgd door de heer A. F. F. Scharffenorth, die opzicht hield te Kaapstad tot de sluiting van het kantoor.

De heer H. M. D. Hutchinson regelde het werk in verband met het sorteren van de kaarten te Pretoria. Een zekere mate van wrijving en andere moeilijkheden kon men verwachten in geval van zo 'n groot personeel dat in der haast moest samengesteld worden, maar op 'n taktvolle wijze wist de heer Hutchinson alle moeilijkheden uit de weg te ruimen. Voordat hij zijn plichten te Pretoria aanvaardde, ageerde de heer Hutchinson als Assistent Opziener te Johannesburg, waar de resident magistraat, door zijn menigvuldige verplichtingen, niet de nodige tijd en attentie geven kon aan 't opzicht houden over de opneming vereist in zulk een groot en dichtbevolkt distrikt.

De heer A. W. Carruthers, die Dr. Pratt Yule behulpzaam was in 't nemen van de voorlopige maatregelen van de census in de Oranje Vrijstaat, had 't opzicht over het opstellen en publiceren van de staten.

Aan bovengenoemden zowel als aan de andere leden van de permanente staf wil ik hiermede mijn dank betuigen voor de wijze waarop zij hun plichten hebben uitgevoerd. Deze ambtenaren hebben mij op 'n zeer bekwame wijze bijgestaan.

Wat de tijdelijke staf betreft was de waarde van het werk door individuen verricht natuurlijk verschillend, maar in 't algemeen stelden zij belang in hun plichten en deden 't werk op bekwame wijze.

De resident magistraten, die als opzieners ageerden, en hun klerken deden uitstekend werk. Gevallen van ijver en degelijkheid waren overvloedig, met slechts enkele uitzonderingen van traagheid.

Het toezicht over de opneming van de census gaf deze ambtenaren veel werk, dat binnen 'n beperkte tijd moest gedaan worden, in vele gevallen onder moeilijke omstandigheden.

Uw voorganger was zo goed geweest om de uitbetaling van iets over de £5,000 als een bonus aan opzieners en hun klerken goed te keuren. Daar er zo velen waren, was 't bedrag aan een ieder toegekend gering, maar toch ten minste 'n tastbare erkenning van de diensten door hen gedaan, en als zodanig werd het ook algemeen gewaardeerd.

De Kommissarissen van Politie hebben geredelijk medegewerkt, en hebben politiedienaars toegelaten als tellers te dienen in zoverre dit geen inbreuk op hun gewone werkzaamheden maakte. In vele distrikten, waar geschikte en betrouwbare tellers niet konden gevonden worden, heeft de aanstelling van politiedienaars een onoverkomelijke moeilijkheid uit de weg geruimd.

Het Postwezendepartement verdient erkenning voor de wijze waarop de pakketten en brieven behandeld werden. Uit de opgaven door de Postmeester-generaal gepubliceerd, blijkt het, dat 59,574 brieven en 8,974 pakketten door de post werden verzonden.

De pers heeft er veel toe bijgedragen om de aandacht van het publiek te vestigen op de vereisten van de Censuswet, en in 't algemeen heeft het publiek geredelijk geantwoord op de vragen die gesteld werden.

De uitslag van de volkstelling werd in acht delen verdeeld, die, zodra zij gereed waren, naar de drukkers werden gezonden en wel op de volgende datums, nl. :—

Deel	I.	Bevolking en Woningen...	...	...	16 Januarië 1912.
"	II.	Leeftijden	...	...	29 Maart 1912.
"	III.	Opvoeding	...	...	2 Mei 1912.
"	IV.	Huwelikstoestand	...	...	4 Junie 1912.
"	V.	Stand of Beroep	...	...	20 Julie 1912.
"	VI.	Godsdienstige Gezindten	...	...	14 Augustus 1912.
"	VII.	Geboorteplaatsen	...	...	22 Augustus 1912.
"	VIII.	Gebreken	...	...	Gereed voor de drukkers op 1 September 1912.

De orde waarin de delen werden opgemaakt is niet de geschiktste uit 'n departementaal oogpunt beschouwd, maar werd gevolgd, daar bijzonderheden aangaande leeftijden zo spoedig mogelijk vereist werden, en de andere delen volgden in de orde waarin zij werden opgemaakt.

Behalve de informatie vervat in de gepubliceerde tabellen zal het Departement in staat zijn bijzonderheden, die niet van genoeg belang waren om gepubliceerd te worden, aan individuen en publieke lichamen te verschaffen.

Behalve bovengenoemde zullen nog twee delen binnenkort voor de drukkers gereed zijn, nl. :—

No. IX, bevattende opgaven van levende have, landbouwbesproeiing, enz., enz.

No. X, additionele tabellen aangaande scholen, godsdienstige gezindten, industriële ondernemingen, mijnen, visserijen en rijtuigen.

Waarschijnlijk zullen statistieken betreffende het voorgaande in 't vervolg, onafhankelijk van de volkstelling, jaarliks opgemaakt en gepubliceerd worden. Dit zal meer bevredigend zijn dan wat de gewoonte tot hiertoe was, nl., om zulke opgaven gelijktijdig met de volkstelling op te nemen.

Het is mijn ondervinding dat de tellers niet in staat zijn in de beperkte tijd ter hunner beschikking voor de volkstelling ook nog volledige informatie aangaande landbouw in te winnen.

Men behoort de plichten van de tellers te beperken tot het opnemen van bevolkingstatistieken, en misschien ook van gebouwen en levende have.

Zo ver mogelijk werden vergelijkende tabellen voor 1911 en 1904 gegeven.

De onkosten verbonden aan de opneming en samenstelling van de 1911 census zullen ongeveer £110,000 zijn, vergeleken met £131,000, zijnde het bedrag in 1904 uitgegeven door de vier kolonies, die nu de Unie van Zuid-Afrika uitmaken.

Aantekeningen en ophelderingen betreffende de statistieke tabellen, te zamen met schedulen en kaarten daarin vermeld, zijn hieraangehecht.

Ik heb de eer te zijn,

UEds. dienstwillige Dienaar,

J. B. MOFFAT,

Direkteur van de Census.

Deel I.—Bevolking en Woningen.

Vergelijking
tussen voor-
lopige en finale
opgaven.

1.—De bevolking van de Unie was volgens de voorlopige opgaven, opgemaakt van de tellersopsommingen en in Julie 1911 gepubliceerd, 5,958,499.

Na de schedulen naauwkeurig nagegaan te hebben, werd dit getal tot 5,973,394 vermeerderd, en wel door 1,783 af te trekken van de europese of blanke bevolking, en 16,678 bij te tellen bij anderen dan Europeanen of Blanken.

Hier volgen bijzonderheden van de vermeerderingen en verminderingen, nl. :—

Alle Rassen.

	Voorlopige.	Finale.	Vermeerdering.	
			Aantal.	Percent.
TOTAAL	5,958,499	5,973,394	14,895	0·25
Kaap de Goede Hoop	2,563,024	2,564,965	1,941	0·08
Natal	1,191,958	1,194,043	2,085	0·17
Transvaal	1,676,611	1,686,212	9,601	0·57
Oranje Vrijstaat	526,906	528,174	1,268	0·24

Europeanen of Blanken.

	Voorlopige.	Finale.	Vermindering.	
			Aantal.	Percent.
TOTAAL	1,278,025	1,276,242	1,783	0·14
Kaap de Goede Hoop	583,177	582,377	800	0·14
Natal	98,582	98,114	468	0·47
Transvaal	420,831	420,562	269	0·06
Oranje Vrijstaat	175,435	175,189	246	0·14

Anderen dan Europeanen of Blanken.

	Voorlopige.	Finale.	Vermeerdering.	
			Aantal.	Percent.
TOTAAL	4,680,474	4,697,152	16,678	0·36
Kaap de Goede Hoop	1,979,847	1,982,588	2,741	0·14
Natal	1,093,376	1,095,929	2,553	0·23
Transvaal	1,255,780	1,265,650	9,870	0·79
Oranje Vrijstaat	351,471	352,985	1,514	0·43

Meer dan de helft van de vermeerdering in de Provincie Transvaal was met betrekking tot 't Distrikt Zoutpansberg, dat 'n uitgestrektheid heeft van over de 23,000 vierkante mijlen en 'n bevolking van 336,000, waarvan 97 percent naturellen zijn. Vanwege de uitgestrektheid en de grote natuurlijke bevolking, alsook tengevolge van het ongunstig weder, werd de opnemng in dit distrikt onder buitengewone moeilijkheden gedaan. Deze en andere omstandigheden in aanmerking nemende, kan men 't verschilcijfer niet als uitermate groot beschouwen.

ALGEMENE VERGELIJKING—ALLE RASSEN.

2. Tabel I geeft voor de Unie en voor iedere Provincie 'n vergelijkende opsomming van de bevolking voor 1911 en 1904, onder drie hoofdrassen gerangschikt, nl. Europeanen, Bantu en Gemengde en Gekleurde Rassen (ander dan Bantu). De opgaaf geeft de volgende percentage vermeerderingen voor de Unie, nl. :—

Proportie van
vermeerde-
ring van
bevolking,
1904-1911.

Alle Rassen	15·41 percent.
Europeanen	14·28 „
Bantu	15·12 „
Gemengden en andere Gekleurden	19·40 „

Wanneer de vermeerderingen in overweging genomen worden, moet men echter niet uit 't oog verliezen dat de bevolking van dit land onderhevig is aan veranderingen, die slechts 'n tijdelike invloed hebben op de opgaaf.

Bij voorbeeld, tussen 1904 en 1911 werden de zee- en landmachten in de Unie met ongeveer 14,000 verminderd, 't aantal naturellen van landstreken buiten de Unie gekomen en in de arbeidsdistrikten van de Transvaal geëmployeerd werd met 55,000 vermeerderd, en 17,000 meer Indiërs zijn in Natal van overzee aangekomen dan teruggegaan naar Indië. Om de normale vermeerdering van de bevolking te bekomen, moet men deze cijfers in aanmerking nemen, alsdan zullen de opgaven zijn, in duizendtallen :—

	1911.	1904.	Vermeerdering.	
			Aantal.	Percent.
Voor Europeanen	1,276	1,117		
Minus Militairen	12	26		
	<u>1,264</u>	<u>1,091</u>	<u>173</u>	<u>15·86</u>
Voor Bantu... ..	4,019	3,491		
Minus tijdelike arbeiders	124	69		
	<u>3,895</u>	<u>3,422</u>	<u>473</u>	<u>13·82</u>
Voor Gemengden en andere Gekleurden	678	568		
Minus aangekomene Indiërs	17	—		
	<u>661</u>	<u>568</u>	<u>93</u>	<u>16·37</u>

EUROPESE OF BLANKE BEVOLKING.—UNIE.

Vergelijking:
Blanke bevolking, Unie van Zuid-Afrika.

3. De totale vermeerdering van de europese of blanke bevolking van de Unie is 159,436, min of meer als volgt, nl. :—

Geregistreerde geboorten	meer dan sterfgevallen	...	...	195,000
Minder personen vertrokken dan die van overzee aangekomen :				
Civiel	...	...	...	17,000
Militair	...	...	...	14,000
				31,000
				164,000

De overige 5,000 vertegenwoordigen hoeveel meer overland vertrokken dan aangekomen zijn.

De enige gepubliceerde gegevens van personen, die overland in de Unie aankwamen of de Unie verlieten, zijn die van aangekomenen en vertrokkenen van en naar het noorden per spoorweg door Ramathlabama op de noordelijke grenzen van de Kaapse Provincie, gedurende de jaren 1907 tot 1909. Volgens deze gegevens waren er :—

	Aangekomenen.	Vertrokkenen.	Vertrokken meer dan aangekomen.
In 1907	5,380	7,235	1,855
In 1908	6,446	9,526	3,080
In 1909	7,349	10,139	2,790
Totaal	19,175	26,900	7,725

De vermeerdering van de bevolking van Zuidelijk Rhodesia tussen April 1904 en September 1907 was slechts 1,422, en tussen 1907 en 1911 was de vermeerdering 9,588. De loop van de bevolking in de jaren 1904—1906 moet dus iets tegen Rhodesia geweest zijn. De netto balans voor de zeven jaren—1904 tot 1911—is waarschijnlijk dezelfde als voor de jaren 1907 tot 1909, hierboven aangegeven.

Opgaven van passagiers van en naar Lourenço Marques naar en van de Transvaal en Oranje Vrijstaat gedurende de jaren 1904 tot 1909, goedgunstiglijk door 't Spoorwegdepartement verschaft, tonen aan dat ongeveer 4,000 meer personen vertrokken zijn dan in de Unie aankwamen. Deze twee opgaven brengen de geschatte vermeerdering van de blanke bevolking op ongeveer 153,000, vergeleken met 159,000 volgens de Census.

Vergelijking:
Blanke bevolking van de Unie, 1891—1911.

4. Wat de Unie betreft is 1891 de eerste jaargang waarmede 'n vergelijking kan gemaakt worden. Tellingen van de blanke bevolking werden in de Kaap Kolonie en Natal in April 1891 gehouden, en in de Transvaal en Oranje Vrijstaat in Maart 1890.

Veranderingen in grenslijnen tussen 1890 en 1904.

Om 'n vergelijking te maken tussen de jaren 1890—91, 1904 en 1911, moeten de volgende veranderingen in de grenslijnen, tussen de jaren 1890 en 1904, in aanmerking genomen worden, nl. :—

- (1) Pondoland (uitsluitende 't stadsgebied van Port St. Johns) en Brits Bechuanaland in 1894 en 1895 bij de Kaap gevoegd ;
- (2) Zululand in 1897 bij Natal gevoegd, en de Distrikten Vrijheid, Utrecht en 'n gedeelte van Wakkerstroom van de Transvaal naar Natal in 1903 overgebracht, en die nu Distrikten Vrijheid, Utrecht, Ngotshe en Paulpietersburg in Natal uitmaken.

Hier volgt de bevolking van de wijken die de vier Staten, zoals in 1890—91 geconstitueerd, uitmaken, dat is, veronderstellende dat geen veranderingen in grenslijnen hadden plaats gevonden, nl. :—

	1890—91.	1904.	1911.
Kaap de Goede Hoop (1891)	376,987	569,441	566,289
Natal	46,788	87,776	88,395
Transvaal	119,128	304,917	428,161
Oranje Vrijstaat	77,716	142,679	175,189
TOTAAL	—	1,104,813	1,258,034

tonende getalsvermeerderingen—

	1890—91 tot 1904.	1890—91 tot 1911.	1904 tot 1911.
Kaap de Goede Hoop	192,454	189,302	—3,152
Natal	40,988	41,607	619
Transvaal	185,789	309,033	123,244
Oranje Vrijstaat	64,963	97,473	32,510
TOTAAL	—	—	153,221

of percentage vermeerderingen—

	1890—91 tot 1904.	1890—91 tot 1911.	1904 tot 1911.
Kaap de Goede Hoop	51·05	50·21	—0·55
Natal	87·60	88·93	0·71
Transvaal	155·96	259·41	40·42
Oranje Vrijstaat	83·59	125·42	22·79
TOTAAL	—	—	13·87

Minusteken duidt 'n vermindering aan.

Ik versta uit de Censusrapporten van de Transvaal en Oranje Vrijstaat van 1890, dat de opneming niet helemaal als bevredigend kon beschouwd worden. Indien men, zeg, tien percent bij de cijfers voor 1890 van die Staten rekent, zullen de totalen, bij benadering, de bevolking voor 1891 aangeven. Het totaal voor de vier Staten zal dan 640,303 zijn.

Transvaal en Oranje Vrijstaat Census, 1890.

Indien 3,000, 26,000 en 12,000 voor zee- en landmachten in de jaren 1891, 1904 en 1911, respektievelijk, worden toegestaan, dan krijgt men als de normale europese bevolking—

in 1891	637,300
„ 1904	1,078,800
„ 1911	1,246,000

tonende vermeerderingen—

1891—1904	441,500 of 69·28 percent.
1891—1911	608,700 of 95·51 percent.

De permanente of blijvende blanke bevolking van de Staten, die de Unie uitmaken, heeft zich dus, afgezien van het geannekseerd gebied, in twintig jaar feitelijk verdubbeld.

EUROPESE OF BLANKE BEVOLKING.—KAAP DE GOEDE HOOP.

5. Volkstellingen werden gehouden in de Kaap de Goede Hoop in de jaargangen 1865, 1875, 1891 en 1904.

Vergelijking:
Blanke bevolking, Kaapse Provincie, 1865—1904.

In Schedule A, pagina clxviii, vind men opgaven, aantonende de bevolking van de Kaap de Goede Hoop bij elke volkstelling, en de vermeerderingen gedurende de tussenkommende perioden.

Tussen 1904 en 1911 werden de grenslijnen niet veranderd.

Vergelijking:
Blanke
bevolking,
Kaapse
Provincie,
1904-1911.

6. De blanke bevolking van de Kaapse Provincie vermeerderde tussen 1891 en 1904 van 376,987 tot 579,741, laatstgemeld getal sluit in 10,300 door annexaties verkregen, terwijl de opgaven voor 1911 aantonen dat er sedert 1904 'n vermeerdering van slechts 2,636 in de bevolking was, nl., 'n vermindering van 17,276 mannelike en 'n vermeerdering van 19,912 vrouwelike personen. Het vertrek van militaire troepen is verantwoordelijk voor 'n vermindering van ongeveer 6,500 mannelike personen.

In Schedule B, pagina clxx, vind men 'n breedvoerige opgaaf van vermeerderingen en verminderingen van de bevolking in elk distrikt. De distrikten zijn geografies gegroepeerd.

Westelike
distrikten.

7. De westelike distrikten tonen 'n vermindering aan van 22,625. In 't Kaapse distrikt (inbegrepen Simonsstad) is er 'n vermindering van 22,814, nl., 20,787 mannelike en 2,027 vrouwelike personen.

Tijdens de opneming van de laatste census was de bevolking van kuststeden abnormaal, tengevolge van het feit dat 'n groot aantal mannen na de oorlog in 't land bleven, en, door kommerciële depressie in binnenlandse steden, naar de kustplaatsen zijn vertrokken.

De spoorwegopgaven voor de jaargangen 1903 tot 1905 tonen 'n geregelde uittocht van de Transvaal naar de kust. Dit hield in 1906 op, toen zaken verbeterden en men weer noordwaarts begon te trekken.

Overzee
aangekomen
en vertrok-
ken: Kaap-
stad,
1906-7-8.

Volgens opgaven, gepubliceerd door 't Doeane Statistieke Bureau, werd 't getal passagiers (zee- en landmachten uitgezonderd), die Kaapstad gedurende 1906, 1907 en 1908 verlieten, door 't getal dat daar aanlandde, met 18,520 overtroffen, de biezonderheden zijnde als volgt, nl. :—

	Vertrokken.	Aangeland.	Meerderheid van vertrokkenen.
Volwassen mannen ...	59,875	45,299	14,576
Volwassen vrouwen ...	21,125	21,055	70
Kinderen ...	14,357	10,483	3,874
TOTAAL ...	95,357	76,837	18,520

Geen onderscheid werd gemaakt in de opgaven tussen Europeanen en anderen, maar men kan 't verschil van 18,520 als bijna allen Europeanen beschouwen.

Voor twee van gemelde jaren worden opgaven gegeven in het Kaapse Statistieke Register, waar de Europeanen en gekleurden afzonderlijk opgegeven worden. Gedurende deze twee jaren was er 'n verschil van slechts 150 tussen gekleurde personen die vertrokken en die aangekomen zijn.

8. In de hiervolgende opgaven van de blanke bevolking van 't Kaapse Censusedistrikt ziet men dat, hoewel de bevolking tussen 1904 en 1911 afnam, er 'n vermeerdering van over 100 percent tussen 1891 en 1911, is, nl. :—

Jaar.	Mannelik.	Vrouwelik.	Totaal.
1891 ...	26,008	22,536	48,544
1904 ...	71,652	48,823	120,475
1911 ...	50,865	46,796	97,661

Vermeerdering 1891 tot 1911—

Aantal	24,857	24,260	49,117
Percent	95.57	107.65	101.18

In de westelike wijk toont Piquetberg de grootste vermeerdering aan, tengevolge van de aanbouw van de spoorweg.

9. Al de distrikten in de noordwestelike wijk tonen vermeerderingen aan, in 't geheel 24.02 percent, de grootste in vergelijking met de bevolking is voor 't Distrikt Kenhardt, met 'n vermeerdering van 78.29 percent. De landbouwvooruitzichten van deze zo lang verwaarloosde distrikten worden eindelijk verwezenlijkt.

Noordweste-
like
distrikten.

10. Voor de zuidwestelike wijk heb ik dertien distrikten gegroepeerd, bevattende het terrein langs de kust van Caledon naar Knysna en binnenslands van Uniondale, Oudtshoorn, Ladismith terug naar Robertson en Worcester.

Zuidwestelike
distrikten.

Al deze distrikten tonen vermeerderingen aan, de toeneming in 't geheel zijnde 13.48 percent. De laagste is Worcester met 1.38 percent, en de hoogste Oudtshoorn met 21.60 percent. Al de andere distrikten zijn binnen twee percent van de gemiddelde percentage, behalve George met 10.36 en Knysna met 8.83 percent.

11. Ik heb wat men kan beschouwen als de centrale distrikten van de Provincie in drie wijken verdeeld, nl. westelike, noordelike en oostelike wijken.

Centrale
distrikten.

12. De eerstgenoemde, de westcentrale wijk, heeft 'n vermeerdering van 6.51 percent, de hoogste zijnde Willowmore met 'n vermeerdering van 13.46 percent, terwijl Victoria West de gemiddelde percentage met 8.47 percent vermindert. De vermindering in laatstgemeld distrikt kan toegeschreven worden aan 't feit dat de spoorweg door dit distrikt naar Carnarvon onder konstruktie was, en er dus 'n tijdelike vermeerdering van bevolking was tijdens de opneming van de Census in 1904.

Westcentrale
distrikten.

13. De noordcentrale wijk heeft 'n vermindering van 720 of 4.07 percent: dit is aan biezondere oorzaken toe te schrijven. Gedurende 1904 was de spoorweg van De Aar naar Prieska door Britstown onder konstruktie, en troepen behorende aan het Middelburg garnizoen waren te Naauwpoort in 't Distrikt Colesberg gestationeerd.

Noord-
centrale
distrikten.

14. In de oostcentrale wijk was er 'n vermindering van 6,493, waarvan die van Middelburg 5,347 bijdraagt. Gedurende 1904 was er in dit distrikt 'n militair kamp met 'n bevolking van over de 4,400. De verplaatsing van dit kamp is de oorzaak van deze vermindering, en de blanke bevolking van 't dorp zelf werd als 'n gevolg hiervan van 2,700 gebracht op 1,800.

Oostcentrale
distrikten.

Zuidoostelijke distrikten. 15. In de zuidoostelijke wijk is er ook 'n vermindering, waarvoor Port Elizabeth verantwoordelijk is, de oorzaak zijnde dezelfde als die 't Kaapse Census-distrikt betreft.

Oostelijke distrikten. 16. In de oostelijke wijk is de blanke bevolking ook achteruitgegaan, en de vermeerderingen waren in de regel gering, terwijl Oost-Londen en Queenstown 'n aanmerkelijke vermindering aantonen.

Noord-oostelijke distrikten. 17. De noordoostelijke wijk heeft 'n vermindering van 3·70 percent.

Griqualand West. 18. Er is 'n vooruitgang van 9·69 percent in Griqualand West, grotelijks te wijten aan de vermeerdering in de bevolking van Barkley West, waar de diamant rivierdelverijen gedurende de laatste paar jaren aanmerkelijk werden uitgebreid.

Bechuana-land. 19. De blanke bevolking van Bechuana-land is met 59·23 percent vermeerderd, omdat grond in dat gebied over 't algemeen zo goedkoop is, en vele boeren uit andere delen van de Unie—meer bepaald van de centrale distrikten van de Kaapse Provincie—daarheen getrokken worden.

Transkeise Territorieën. 20. In de Transkeise Territorieën is de blanke bevolking met 17·18 percent toegenomen, de voornaamste vermeerderingen zijnde in de Distrikten Maclear, Mount Fletcher, Matatiele, Mount Currie en Umzimkulu. Het enige distrikt in de Territorieën waar de blanke bevolking bijna gelijk staat met de gekleurden is Elliot, waar er 'n kleine vermindering onder de blanken is.

Walvisbaai. 21. Walvisbaai toont 'n vermindering van 77·78 percent, te wijten aan het feit dat, bij de opneming van de Census in 1904, de manschappen van een van Zijn Majesteit's schepen, die toevallig in de haven was, ook werden opgenomen.

Reizigers per spoorlijn. 22. In de opgaven voor 1904, werden reizigers per spoorlijn verdeeld onder de distrikten waardoor zij reisden. In de 1911 opgaven worden zij afzonderlijk opgegeven.

EUROPESE OF BLANKE BEVOLKING—NATAL.

Vergelijking: Blanke bevolking, Provincie Natal. 23. Tussen de jaren 1891 en 1904 is de blanke bevolking van Natal van 46,788 tot 87,776 of 87·60 percent vermeerderd; Zululand, in 1897 bijgevoegd, en de distrikten van de Transvaal, in 1903 overgeplaatst, zijn uitgesloten. In de opgaven van 1891 werden de gemengde rassen niet afzonderlijk opgegeven. Hun getal echter is gering en zal geen materiële invloed hebben op de percentage van de vermeerdering.

Gedurende het tijdperk 1904 tot 1911, was er min of meer geen vooruitgang in de bevolking; de vrouwelijke personen zijn met 5,268 vermeerderd, en de mannelijke met 4,263 verminderd, van welk getal 1,300 toe te schrijven zijn aan de vermindering van garnizoenen.

De opgaven van personen, tussen 1904 en 1910 van overzee aangekomen en vertrokken, tonen dat er 86 meer aankwamen dan vertrokken.

Natal: Distrikten. 24. Biezonderheden van de vermeerderingen en verminderingen in afzonderlijke distrikten vindt men in schedule B, pagina clxxvi,

Zululand en de noordelijke wijk zijn de enige wijken die grote verschillen in de bevolking aantonen; eerstgenoemde heeft 'n vermeerdering van 25·22 percent, en laatstgemelde 11·07 percent. In Zululand was er een toestroming van suikerplanters, terwijl de toeneming in de bevolking van de noordelijke distrikten toe te schrijven is aan de ontwikkeling van de steenkolemijnen in Natal.

EUROPESE OF BLANKE BEVOLKING—TRANSVAAL.

25. In 1890 was de blanke bevolking van de Transvaal, zoals nu samengesteld, 113,713.

In 1904 en 1911 was de bevolking 297,277 en 420,562, respektievelik.

In deze cijfers zijn ongeveer 8,200 en 5,000 troepen inbegrepen.

De normale bevolking in de jaren 1904 en 1911 was dus 289,000 en 416,000, respektievelik, zijnde vermeerderingen, in duizendtallen—

1890 tot 1904—14 jaar	...	175 of 153·51 percent.
1890 .. 1911—21 ..	...	302 .. 264·91 ..
1904 .. 1911— 7 ..	...	127 .. 43·94 ..

26. Biezonderheden van de vermeerderingen in elk afzonderlijk magistraats-distrikt vindt men in schedule B, pagina clxxviii.

27. De vier distrikten Boksburg, Germiston, Johannesburg en Krugersdorp maakten in 1904 de Witwatersrand uit. Deze wijk heeft de grootste vermeerdering, bijna 60 percent, en is verantwoordelijk voor meer dan de helft van de getalsvermeerdering in de Provincie.

28. De zuidwestelijke is de wijk met de tweede grootste percentage vermeerdering, nl., 40·43 percent, en de distrikten Wolmaransstad, Bloemhof en Lichtenburg tonen vermeerderingen aan van 90·22, 78·02 en 65·51 percent, respektievelik.

De diamant rivierdelverijen hebben 'n groot aantal personen naar Distrikten Bloemhof en Wolmaransstad getrokken, terwijl de toeneming in 't Distrikt Lichtenburg te wijten is aan grote landbouwontwikkeling en aan het feit dat er in 1911 'n spoorweg in dit distrikt onder konstruktie was.

29. De andere distrikten die hun vermeerderingen gedeeltelik aan laatstgemelde reden te danken hebben, zijn Ermelo en Piet Retief in de zuidoostelijke en Zoutpansberg in de noordelijke wijk.

30. In 1904 waren er 2,000 troepen in 't Distrikt Middelburg en bijna 1,000 in 't Distrikt Standerton. Had men deze troepen niet verplaatst zouden deze distrikten vermeerderingen van bijna 20 percent elk hebben vertoond, in plaats van slechts 4·22 en 9·06 percent, respektievelik.

EUROPESE OF BLANKE BEVOLKING.—ORANJE VRIJSTAAT.

31. De eerste Volkstelling in de Oranje Vrijstaat werd in 't jaar 1880 gehouden, toen de blanke bevolking 61,022 telde.

Volgens de census van 1890 is de bevolking in tien jaar tot 77,716 vermeerderd, zijnde 'n toeneming van 16,694 of 27·36 percent voor tien jaar.

Vergelijking: Blanke bevolking, Provincie Transvaal.

Witwatersrand distrikten.

Zuidwestelijke distrikten.

Vergelijking: Blanke bevolking, Provincie Oranje Vrijstaat.

Als men de troepen die in de Provincie in 1904 en 1911 gestationeerd waren in aanmerking neemt, zijn de getallen voor deze jaren 135,000 en 171,000 respectievelijk, tonende vermeerderingen, in duizendtallen—

1890 tot 1904—14 jaar	...	57 of	73.08	percent.
1890 „ 1911—21 „	...	93 „	119.23	„
1904 „ 1911—7 „	...	36 „	26.67	„

Oranje
Vrijstaat :
distrikten.

32. Als men de bijzonderheden in Schedule B, pagina clxxx, nagaat, vindt men dat de westelijke wijk de hoogste percentage vermeerdering (40.02 percent) heeft, gevolgd door de noordelijke wijk met 33.86 percent.

In eerstgenoemde wijk staat 't Distrikt Hoopstad eerste met 81.82 percent, en het enige distrikt met minder dan twintig percent is Philippolis.

De toeneming in deze en de noordcentrale wijken is te danken aan de landbouwontwikkeling in die distrikten sedert 1904.

Distrikten Bloemfontein, Harrismith en Ladybrand werden getroffen door de vermindering van troepen in geval van de twee eerstgenoemde, en door de verplaatsing van garnizoenen in geval van laatstgemeld distrikt.

De grote vermeerdering in Distrikt Bethlehem is toe te schrijven aan spoorweguitbreiding en aan landbouwontwikkeling als gevolg daarvan.

ANDEREN DAN EUROPESE OF BLANKE BEVOLKING.

Vergelijking:
Anderen dan
Europeanen
of blanken.

33. Geen opgaven van anderen dan het europese of blanke ras werden in Natal en de Transvaal vóór 1904 genomen, en de enige vergelijking die dus mogelijk is, is tussen de tellingen van 1904 en 1911. Deze vergelijking vindt men in Tabel I, en wordt verder in paragraaf 2, pagina xciii, behandeld.

Kaapse
Provincie:
Vergelijking,
1865 tot 1904.

34. Men vindt de bijzonderheden aangaande de vermeerdering in de bevolking in de Kaapse Provincie tussen 1865 en 1904 in Schedule A, pagina clxviii, en 'n uitvoerige vergelijking tussen 1904 en 1911 volgens distrikten en wijken in Schedule B, pagina clxx.

Kaapse
Provincie:
Vergelijking,
1904 tot 1911.

35. Tabel I (2) toont dat de non-europese bevolking van de Kaapse Provincie tussen 1904 en 1911 is vermeerderd met 152,525 of 8.33 percent, de toeneming in 't getal mannelike en vrouwelike personen zijnde 6.00 percent en 10.60 percent, respectievelijk.

De opgaven voor de arbeidsdistrikten in de Transvaal tonen dat er in 1904, 15,000 Naturellen van de Kaap Kolonie in die distrikten in dienst waren, terwijl in 1911 dit getal is gestegen tot 75,000, zijnde 'n vermeerdering van 60,000.

Deze bijzonderheden in aanmerking nemende, zullen de verbeterde opgaven zijn, in duizendtallen—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
1904	1,830	900	930
Plus afwezigen	15	15	—
	<u>1,845</u>	<u>915</u>	<u>930</u>
1911	1,983	955	1,028
Plus afwezigen	75	75	—
	<u>2,058</u>	<u>1,030</u>	<u>1,028</u>

tonende vermeerderingen—

Personen	213 of	11.54	percent.
Mannelik... ..	115 „	12.57	„
Vrouwelik	98 „	10.54	„

Arbeiders van de Kaapse Provincie die afwezig mochten geweest zijn in andere distrikten dan die geklassificeerd als arbeidsdistrikten in de Transvaal werden niet in aanmerking genomen. Het verschil in dezen tussen 1904 en 1911 zal echter niet te groot zijn.

36. Van de wijken in de Kaapse Provincie, toont de noordwestelijke de grootste vermeerdering, nl. 25.04 percent, de toeneming van 75.20 percent in Kenhardt zijnde bijna gelijk aan die van de blanke bevolking. Al de distrikten in deze wijk tonen vermeerderingen.

Noordwestike
distrikten.

37. De Zuidwestelijke en de Griqualand West wijken volgen met 18.23 en 17.68 percent, respectievelijk.

Zuidwestelike
en Griqualand
West wijken.

38. In het Kaapse Censusedistrikt is er een vermindering van 6,420 onder de Bantu-bevolking, terwijl de gemengde en andere gekleurde personen vermeerderd zijn met 13,320, zijnde 'n netto vermeerdering van 6,900. De afneming van Bantu is te wijten aan de vermindering in 't getal naturellen geëmployeerd aan de dokken te Kaapstad en op de konstruktie van de dokken te Simonsstad.

Kaap census-
distrikt.

39. Het distrikt in de westelijke wijk dat de grootste vermeerdering toont is Piquetberg. Dit is toe te schrijven aan spoorwegkonstruktie en de daaropvolgende ontwikkeling.

Westelike
distrikten.

40. De percentage voor de noordcentrale wijk is slechts 3.70, zijnde er verminderingen in Britstown en Colesberg. In geval van eerstgenoemd is deze vermindering toe te schrijven aan de voltooiing van de spoorwegkonstruktie, en in geval van laatstgemeld distrikt aan de verplaatsing van het militaire kamp sedert 1904. De ontruiming van het garnizoen te Middelburg is ook de oorzaak van de vermindering in de netto toeneming in de oostcentrale wijk.

Noord-
centrale
distrikten.

41. Terwijl in de zuidoostelijke distrikten de non-europese bevolking van Port-Elizabeth en Uitenhage geen vooruitgang toont, was de vermeerdering in buitenwijken van Humansdorp, Alexandria en Bathurst zeer aanzienlijk, laatstgemelde bijna 50 percent.

Zuidoostelike
distrikten.

42. De oostelijke wijk, die, met uitzondering van de Transkeise Territorieën, 't meest lijdt door de tijdelijke uittocht van naturellarbeiders naar de mijnen, toont 'n kleine vermeerdering van 0.10 percent aan, ofschoon de Bantu trapsgewijze hun toestand in de vier distrikten Komgha, Stutterheim, Stockenstrom en Cathcart verbeteren.

Oostelike
distrikten.

43. In de noordoostelijke wijk is de vermeerdering 6.45 percent, de toeneming in Barkly Oost, alwaar 'n spoorweg in 1911 onder konstruktie was, zijnde verminderd door 'n afneming in Molteno, waar de steenkolemijnen in de laatste jaren veel door kompetitie van andere wijken te verduren hadden.

Noord-
oostelike
distrikten.

44. De vermeerdering in de Griqualand West wijk is grotendeels toe te schrijven aan de rivierdelverijen te Barkley West en de uitbreiding van de asbestmijnen in Distrikt Hay.

Griqualand
West.

45. De netto vermeerdering in de Transkeise Territorieën is 8.70 percent.

Transkeise
Territorieën.

Er is 'n aanmerkelijk verschil in de vermeerderingen in afzonderlijke distrikten, terwijl vijf van de negen en twintig distrikten verminderingen aantonen. Deze verschillen zijn vermoedelijk hieraan te wijten dat er tijdens de censusopneming meer mannen in sommige distrikten dan in andere afwezig waren. Van de naturellarbeiders, die van de Kaapse Provincie naar de mijnen gaan, komt het grootste gedeelte van de Transkeise Territorieën.

De toeneming in de Bantu-bevolking van de Territorieën sedert 1904 is:—

Personen	...	...	69,553 of 8.59 percent.
Mannelik	...	...	26,964 „ 7.17 „
Vrouwelijk	...	...	42,589 „ 9.82 „

Natal:
Vergelijking
1904-1911.

46. De totale vermeerdering van de non-europese bevolking van Natal sedert 1904, welke datum de vroegste is waarmede 'n vergelijking kan gemaakt worden, is 84,284 of 8.33 percent, als volgt uiteengezet, nl., 49,357 Bantu of 5.46 percent en 34,927 gemengde en andere gekleurde rassen, of 32.46 percent.

Het verschil in de naturellarbeiders van Natal in de arbeidcentrums van de Transvaal tussen 1904 en 1911, nl., 15,000 en 39,000 respektievelijk, in aanmerking nemende, is de normale Bantu-bevolking van Natal in die jaren, in duizendtallen—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelijk.
1904... ..	904	427	477
Plus afwezigen	15	15	—
Totaal ...	<u>919</u>	<u>442</u>	<u>477</u>
1911... ..	953	427	526
Plus afwezigen	39	39	—
Totaal ...	<u>992</u>	<u>466</u>	<u>526</u>

tonende vermeerderingen—

Personen	...	...	73 of 7.94 percent.
Mannelik	...	...	24 „ 5.43 „
Vrouwelijk	...	...	49 „ 10.27 „

Bantu.

47. De Bantu-bevolking van de Provincie, zoals opgegeven in de jaren 1904 en 1911, is als volgt, nl.:—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelijk.
Natal, uitsluitende Zululand—1911	738,429	338,102	400,327
1904	700,668	339,435	361,233
Vermeerdering—getal	37,761	—	39,094
Percent	5.39	—	10.82
Vermindering—getal	—	1,333	—
Percent	—	0.39	—
Zululand—1911	214,969	88,959	126,010
1904	203,373	87,331	116,042
Vermeerdering—getal	11,596	1,628	9,968
Percent	5.70	1.86	8.59

48. In 1911 waren de gemengde en andere gekleurde rassen in Natal 142,531, waarvan 133,031 Indiërs waren.

Gemengden
en andere
gekleurden.

De toeneming van de Indiër-bevolking sedert 1891, was 91,889, de volgende zijnde de opgaven voor de jaren 1891, 1904 en 1911, nl.:—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelijk.
1891 ...	41,142	25,686	15,456
1904 ...	100,727	63,311	37,416
1911 ...	133,031	80,160	52,871

De vermeerdering in de totalen zijnde—

1891 tot 1904—13 jaar	...	144.83 percent.
1891 „ 1911—20 „	...	223.35 „
1904 „ 1911—7 „	...	32.07 „

17,000 meer personen zijn van overzee aangekomen dan vertrokken, en dit is gedeeltelijk verantwoordelijk voor de vermeerdering van 32,304 tussen 1904 en 1911.

49. In de kustdistrikten (zie Schedule B, pagina clxxvi) werden 343,119 personen van het non-europese ras opgenomen, zijnde bijna de helft van de gekleurde bevolking van Natal, Zululand niet ingerekend.

Kust-
distrikten.

Van dezen zijn 236,913 Bantu en 106,206 Gemengden en Gekleurden, min of meer allen Indiërs, die voor 23,525 van de totale vermeerdering van 37,102 in deze wijk verantwoordelijk zijn.

50. De centrale wijk toont 'n vermeerdering van 7.98 percent; de afzonderlijke distrikten verschillen in vermeerderingen van over de twintig percent in Estcourt, Bergville en Umvoti tot verminderingen van 3.26, 8.50, 8.87 en 5.32 percent in Ipoela, Pietermaritzburg, Lions River en Krantzkop.

Centrale
distrikten.

In de andere wijken zijn de vermeerderingen 4.16 en 5.36 percent, terwijl Zululand 'n netto vermeerdering van 6.82 percent aantoonde.

51. De vermeerdering, tussen 1904 en 1911, van de non-europese bevolking van de Transvaal, zoals opgegeven, is 30.12 percent.

Provincie
Transvaal.

Het aantal naturellarbeiders van buiten de Transvaal in de arbeidcentrums in de Transvaal is tussen 1904 en 1911 van 103,000 tot 244,000 gestegen. Dit in aanmerking nemende, is de normale vermeerdering van de bevolking van deze Provincie als volgt, in duizendtallen, nl.:—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelijk.
1904	972	524	448
Minus arbeiders	103	103	—
TOTAAL ...	<u>869</u>	<u>421</u>	<u>448</u>
1911	1,266	735	531
Minus arbeiders	244	244	—
Totaal ...	<u>1,022</u>	<u>491</u>	<u>531</u>

tonende vermeerderingen—

Personen	...	...	153 of 17.60 percent.
Mannelik	...	...	70 „ 16.63 „
Vrouwelijk	...	...	83 „ 18.53 „

De opgaven van geboorteplaatsen van 't volk tonen dat, behalve de vermeerdering in 't getal naturellearbeiders, beide naturellen en gekleurde personen zich in de Transvaal sedert de laatste census hebben gevestigd. Immigratie is dus in zekere mate verantwoordelijk voor de grote vermeerderingen hierboven aangegeven.

Transvaal :
distrikten.

52. Slechts twee distrikten in de Transvaal tonen verminderingen in de non-europese bevolking, nl., Piet Retief in de zuidoostelijke wijk met 4.03 en Marico in de westelijke wijk met 2.66 percent.

De Witwatersrand wijk heeft 'n vermeerdering van 101.26 percent, terwijl de andere wijken van 5.60 in de noordelijke wijk tot 57.72 percent in de zuidwestelijke wijk verschillen.

Oranje
Vrijstaat.

53. De opgaven tonen 'n vermeerdering van 44.29 percent in de non-europese bevolking van Provincie Oranje Vrijstaat. Elk distrikt, behalve Bloemfontein, waar er 'n geringe vermindering is, toont 'n vermeerdering verschillende van 245.94 percent in Hoopstad tot 9.70 percent in Ladybrand.

Britse Indiërs.

54. Op aanvraag van 't Goevernement van Indië werd 'n speciale opgaaf, bevattende zekere bijzonderheden aangaande Britse Indiërs woonachtig in de Unie, opgetrokken.

Een kopie van deze opgaaf vindt men in Schedule E, pagina clxxxviii.

BANTU RAS, BREEDVOERIG OMSCHREVEN.

Bantu ras.

55. De instructie in de "Ras" kolom op vormen aan 't publiek uitgereikt was, dat men in geval van Naturellen "Nat" zou invullen en de naam van de bijzondere stam erbij voegen.

Tabel II, pagina's 10-11, geeft de getallen aan, opgegeven als behorende tot iedere stam. Hoewel de cijfers 'n algemeen idee geven van 't getal van ieder stam, denk ik toch dat vele individuen dikwijls, door onkunde van tellers en anderen, verkeerd werden beschreven. Bovendien, door wederzijdse huweliken en de langzame opbreking van stamgewoonten in vele delen van de Unie wordt 't moeilijk, indien niet onmogelijk, in vele distrikten onderscheid te maken tussen leden van verschillende stammen.

De gespecificeerde stammen in de opgaaf werden uitgekozen na raadpleging met het Departement van Naturellezaken. Die, welke verkozen en in de opgaaf opgenomen zijn, bevatten de voornaamste afdelingen van het Bantu Ras wonende in de Unie.

Waar een stam of gedeelte van 'n stam, zoals bij voorbeeld de Tonga, in de Unie is gevestigd, werden al de leden van zo'n stam in de Unie op de censusdag onder die naam geklassificeerd, hoewel sommigen van hen van buiten de Unie mogen gekomen zijn.

TABEL III.—GEMENGDE EN GEKLEURDE RASSEN, ANDER DAN BANTU.

56. Meer dan twee-derden van dit gedeelte van de bevolking zijn in de Kaapse Provincie opgegeven, en meer dan één-vijfde in Natal, 't getal van laatstgemelden zijnde bijna allen Indiërs.

Provincie
Kaap de
Goede Hoop.

57. Van diegenen in de Kaapse Provincie werden 84 percent beschreven als zijnde van gemengd ras.

Diegenen opgegeven als Maleier, Griqua en Mozambique behoren werkelijk als van gemengd ras geklassificeerd te zijn.

Het is twijfelachtig of deze klassen nog afzonderlijk zouden gegeven worden. De beschrijving "Maleier" is niet meer 'n rasse-onderscheid, en wordt hedendaags algemeen gebezigd voor gekleurde personen die Mohammedanen zijn.

58. De opgaaf voor de Kaapse Provincie geeft de volgende verminderingen, vergeleken met de census van 1904, nl. :—

Boesman 105, Hottentot 58,288, Griqua 842, Mozambique 568,
Chinees 557, Indiër 1,883,

terwijl de vermeerderingen zijn—

Koranna 3,319, Namaqua 8, Maleier 4,081, Gemengden 111,665,
Anderen 543.

59. De vraag welke personen onder 't hoofd "Hottentot" geklassificeerd moeten worden heeft reeds vroeger Censusedirekteuren aan de Kaap bezig gehouden. Hottentotten.

De uitdrukking "Hottentot" wordt gewoonlijk aan vele personen toegepast, die, hoewel hun voorouders aan 't hottentot-ras mogen behoord hebben, nu eigenlijk als van gemengd ras geklassificeerd behoren te worden.

De grote vermindering onder dit hoofd is hieraan te wijten dat de klassifikatie in 1911 verschilt van die in 1904 en 'n gedeelte van de vermeerdering onder Gemengden is veroorzaakt door de overplaatsing van 'n aantal personen die op de 1904 basis onder 't hoofd "Hottentot" zouden geklassificeerd zijn.

De getallen van Hottentotten zoals opgegeven bij de laatste vijf volkstellingen zijn :—

1865	...	...	...	81,598
1875	...	...	...	98,561
1891	...	...	...	42,891
1904	...	...	...	85,892
1911	...	...	...	27,604

In 1875 werd 'n groot aantal personen als Hottentotten opgegeven, die niet tot dat ras behoorden.

In de instructies in 1891 aan de tellers gegeven, werd 't hen opgedragen toe te zien dat personen niet als Hottentotten zouden geklassificeerd worden, tenzij zulke personen de karakteristieke kenmerken van dat ras hadden.

Ik verneem dat in 1904 dit punt niet zo prominent aan de aandacht van de tellers werd gebracht als in 1891 werd gedaan, met 't gevolg dat de beschrijving "Hottentot" meer algemeen werd gebezigd, en gevolgelijk toonden de opgaven de grote vermeerdering van 100 percent.

In 1911 werden de instructies van 1891 herhaald en 't getal daalde tot 27,604, zijnde 'n vermindering van 35 percent op de 1891 cijfers.

Daar zijn nu nog maar weinige rechte Hottentotten in 't land, en het getal dat de karakteristieke kenmerken nog draagt is sterk aan 't verminderen.

Provincie
Natal.

60. Van de 142,531 personen van Gekleurde Rassen ander dan Bantu in Provincie Natal, waren 133,031 of 93 percent Indiërs, terwijl van de overige 9500, 6194 personen werden opgegeven als zijnde van Gemengd Ras.

Provincie
Transvaal

61. In de Transvaal zijn ongeveer de helft van de gekleurde personen van Gemengd Ras, en bijna één-vierde zijn Indiërs; sedert 1904 zijn eerstgenoemden toegenomen van 12,474 tot 22,655 of 81·62 percent, en laatstgemelden van 9,984 tot 10,048 of 0·64 percent.

Hottentotten.

62. Vergeleken met de opgaven van 1904, is er 'n tamelike hoge percentage vermeerdering in de verschillende afdelingen van 't Hottentot ras. Dit is heel mogelijk te wijten aan verschillende manieren van klassificeren door tellers en anderen.

Syriërs.

63. Slechts 8 personen, beschreven als Syriërs, werden opgenomen, vergeleken met 373 in 1904. Het werd mij verteld dat de Syriërs in deze Provincie over 't algemeen zichzelf als Europeanen hebben beschreven.

Uit de opgaven van geboorteplaatsen blijkt het dat 475 personen in de Transvaal verklaard hebben in Syrië geboren te zijn.

Syrië heeft 'n gemengde bevolking, insluitende onder andere nationaliteiten, 'n aantal Grieken.

Een teller, die natuurlijk niet alle personen door hem opgenomen kan zien, kan niet de oorsprong van ieder persoon nagaan, en moet dus de gegevene beschrijving van ras aannemen, tenzij hij bewijs heeft dat de informatie onjuist is.

Provincie
Oranje
Vrijstaat.

64. Meer dan de helft van de gekleurde bevolking, ander dan Bantu, in de Oranje Vrijstaat werd opgegeven van gemengd ras te zijn, en meer dan één-derde werd beschreven als van 't Hottentot ras, insluitende Boesman, Hottentot, Koranna en Namaqua stamsoorten.

Personen van gemengd ras zijn van 11,481 tot 15,112 vermeerderd geworden, en personen behorende tot de verschillende stamsoorten van 't Hottentot ras van 6,833 tot 10,253. De vermeerdering onder laatstgemelden, echter, is waarschijnlijk toe te schrijven aan overplaatsingen van de ene stamsoort naar de andere, Koranna bij voorbeeld werd in 1904 niet afzonderlijk gespecificeerd.

TABEL IV.—VERHOUDING VAN DE RASSEN.

Vergelijking:
Brits Zuid-
Afrika.

65. De volgende opgaaf geeft de proporties van de bevolking van 't europese of blanke ras, en anderen dan 't europese of blanke ras in de Unie en de andere Staten van Brits Zuid-Afrika, zoals opgegeven bij de volkstellingen in 1911 gehouden:—

Staat.	Bevolking.			Proportie percent van totale bevolking.	
	Totaal.	Europeanen.	Anderen.	Euro-peanen.	Anderen.
Totaal—Brits Zuid-Afrika ...	7,374,287	1,304,019	6,070,268	17·68	82·32
Unie van Zuid-Afrika ...	5,973,394	1,276,242	4,697,152	21·37	78·63
Basoetoeland ...	404,507	1,396	403,111	0·35	99·65
Bechuanaland Protektoraat ...	125,350	1,692	123,658	1·35	98·65
Zuidelik Rhodesia ...	771,077	23,606	747,471	3·06	96·94
Swaziland ...	99,959	1,083	98,876	1·08	98·92

In 1904 waren de opgaven:—

Staat.	Bevolking.			Proportie Percent van Totale Bevolking.	
	Totaal.	Europeanen.	Anderen.	Europeanen.	Anderen.
Totaal: Brits Zuid-Afrika ...	6,336,972	1,132,191	5,204,781	17·87	82·13
Kolonies die nu de Unie van Zuid-Afrika uitmaken	5,175,824	1,116,806	4,059,018	21·58	78·42
Basoetoeland ...	348,848	895	347,953	0·26	99·74
Bechuanaland Protektoraat ...	120,776	1,004	119,772	0·83	99·17
Zuidelik Rhodesia ...	606,033	12,596	593,437	2·08	97·92
Swaziland ...	85,491	890	84,601	1·04	98·96

In de verhouding van de twee ras-afdelingen, vond er gedurende de laatste zeven jaren 'n zeer geringe verandering, ten gunste van het non-europese ras, plaats.

66. Hier volgt voor iedere Provincie de proportie percent van Europeanen tot de totale bevolking van deze en vorige volkstellingen:—

Jaar.	Kaap.	Natal.	Transvaal.	Oranje Vrijstaat.
1865	36·58	—	—	—
1875	32·84	—	—	—
1880	—	—	—	45·70
1890	—	—	—	37·45
1891	24·68	—	—	—
1904	24·06	8·76	23·41	36·84
1911	22·71	8·22	24·94	33·19

De annexatie, tussen 1865 en 1891, van wijken dicht door naturellen bevolkt, had 'n invloed op de bevolking van de Kaapse Provincie uitgeoefend.

Niettegenstaande de annexatie van Pondoland en Bechuanaland met 10,300 Europeanen en 276,522 van andere rassen, was er tussen 1891 en 1904 slechts 'n geringe verbetering in de toestand, doch weer zwakker gedurende de volgende zeven jaren.

Sedert 1904 toont Natal 'n kleine vermindering en Transvaal 'n kleine vermeerdering.

In 1880 heeft de Oranje Vrijstaat 'n goed begin gemaakt met 'n verhouding van 45·70 percent Europeanen. Er is echter sedert toen geen verbetering, toch is de verhouding van blanken tans in de Oranje Vrijstaat groter dan in enig van de andere Staten in Zuid-Afrika.

67. Biezonderheden van de proporties van de drie ras-afdelingen in stads- en buitenwijken vindt men in Tabel XIII, pagina's 24-43.

Proporties
van rassen:
Stads- en
buitenwijken.

Hier volgt de proportie van de bevolking in stads- en buitenwijken van de Unie :—

Ras.	Proportie percent van	
	Stedelijke Bevolking.	Landelijke Bevolking.
Europeanen of Blanken	44·54	13·70
Bantu	34·38	78·14
Gemengden en andere Gekleurden	21·08	8·16
TOTAAL	100·00	100·00

De percentage van de stedelijke bevolking, als Europeanen opgegeven, verschilt van 41·00 percent in Natal tot 51·97 percent in de Oranje Vrijstaat.

De percentage van de landelijke bevolking van 't europese ras vertoont opmerkelijke tegenstellingen, de Kaap en de Transvaal zijnde bijna op gelijke voet met 15·01 en 15·51 percent respectievelijk, terwijl Natal slechts 3·38 percent heeft en de Oranje Vrijstaat 28·46 percent.

Hier volgt voor iedere Provincie het distrikt met de hoogste percentage van de bevolking, opgegeven als van het europese of blanke ras, nl. —

Kaap de Goede Hoop	Piquetberg	met 60·63
Natal	Pietermaritzburg	„ 48·23
Transvaal	Wolmaransstad	„ 54·05
Oranje Vrijstaat	Philippolis	„ 52·82

Distrikten. 68. In Schedule F vindt men een kaart van de Unie waarop de distrikten als volgt zijn gekleurd, nl. :—

Distrikten waar Europeanen—

- (1) 10 percent of minder van de bevolking uitmaken Blauw.
- (2) Meer dan 10 tot 30 percent ... .. Bruin.
- (3) Meer dan 30 tot 50 percent ... .. Geel.
- (4) Meer dan 50 percent ... .. Wit

Op deze basis worden de distrikten in iedere Provincie als volgt gedistribueerd, nl. :—

Provincie	Getal Distrikten.	Blauw.	Bruin.	Geel.	Wit.
Kaap de Goede Hoop	117	33	20	43	21
Natal	42	36	4	2	—
Transvaal	23	5	8	7	3
Oranje Vrijstaat	24	—	8	14	2
TOTAAL	206	74	40	66	26

69. Indien men met de opgaven van 1904 'n vergelijking maakt van de wijken, opgemaakt door de distrikten volgens Schedule B te groeieren, dan is de proportie van Europeanen tot het totaal van iedere wijk in elk jaar als volgt, nl. :—

		Kaap.	
		1904.	1911.
Westelijke Wijk	...	52·37	47·12
Noordwestelijke Wijk	...	45·31	45·11
Zuidwestelijke Wijk	...	51·94	50·91
Westcentrale Wijk	...	48·63	46·31
Noordcentrale Wijk	...	45·95	44·02
Oostcentrale Wijk	...	35·90	32·66
Zuidoostelijke Wijk	...	40·36	37·24
Oostelijke Wijk	...	15·37	14·71
Noordoostelijke Wijk	...	26·19	25·69
Griqualand West	...	30·02	28·56
Bechuanaland	...	11·09	14·98
Transkeise Territorieën	...	2·01	2·16
Walvisbaai	...	14·44	5·02
Reizigers	...	—	65·85

		Natal.	
Kustdistrikten	...	12·69	11·94
Centrale Distrikten	...	10·17	8·81
Noordelijke Distrikten	...	7·89	8·37
Nieuw Gebied	...	7·64	7·25
Reizigers	...	60·76	35·59
Zululand	...	0·82	0·97

		Transvaal.	
Witwatersrand	...	44·41	38·83
Centrale Wijk	...	32·28	30·94
Zuidwestelijke Wijk	...	48·66	45·77
Zuid en Zuidoostelijke Wijk	...	27·66	26·44
Oostelijke Wijk	...	8·74	9·30
Westelijke Wijk	...	23·12	26·01
Noordelijke Wijk	...	31·55	39·57
Reizigers	...	78·83	58·45

		Oranje Vrijstaat.	
Westelijke Wijk	...	55·55	43·62
Zuidoostelijke „	...	50·70	44·93
Zuidcentrale „	...	35·51	34·91
Noordcentrale „	...	34·30	28·65
Oostelijke „	...	24·72	23·63
Noordelijke „	...	42·10	35·90
Reizigers „	...	68·75	39·61

VERHOUDING VAN DE GESLACHTEN.

70. Tabel V geeft 't aantal vrouwelijke op elke 100 mannelijke personen van elk Ras, voor de Unie en voor iedere Provincie.

De bijzonderheden aangaande distrikten en stads- en buitenwijken voor de drie hoofd-rasafdelingen vindt men in Tabel XIV, pagina's 44-58.

Vergelijking
1904-1911.

71. Het aantal vrouwelike op elke 100 mannelike personen in de Unie, onderging sedert 1904 de volgende veranderingen, nl.,

Provincie.		Alle Rassen.	Europeanen.	Bantu.	Gemengden en andere Gekleurden
De Unie	1911	95	86	99	88
	1904	93	76	101	83
De Kaap... ..	1911	104	93	111	99
	1904	98	82	106	95
Natal	1911	111	87	123	68
	1904	101	71	112	60
Transvaal	1911	74	78	73	59
	1904	81	67	88	44
Oranje Vrijstaat	1911	90	85	93	88
	1904	84	75	91	83

Onder Europeanen en de gemengde en gekleurde rassen, ander dan Bantu, heeft de verhouding van vrouwelike tot mannelike personen in iedere Provincie toegenomen, alsook in de Unie in 't geheel.

Dit is ook het geval met de Bantu, behalve in de Unie in 't geheel en in de Transvaal, waar het getal vrouwelike op elke 100 mannelike personen verminderd is van 101 tot 99 en van 88 tot 73, respektievelik. Dit is te wijten aan de vermeerdering in 't getal mannelike naturellen van buiten de Unie in de mijn-centrums geëmployeerd.

Onder Europeanen is 't verschil 't grootst in de Transvaal, 't getal vrouwelike personen in deze Provincie zijnde met 54.28 percent verminderd, vergeleken met 32.91 percent in geval van mannelike personen. Dit toont dat mannen, die naar de Transvaal komen, hun vrouwen en families meebrengen en zich hier vestigen, meer dan zij in 't verledene gewoon waren te doen.

Distrikten.

72. Er is 'n grote verandering in de verhouding van de geslachten in afzonderlike distrikten.

Hier volgen de distrikten in iedere Provincie waar 't getal vrouwelike op elke 100 mannelike personen 't hoogst en 't laagst is, nl. :—

EUROPEANEN OF BLANKEN.

Kaap de Goede Hoop (Transkeise Territorieën als één distrikt beschouwd.)

Hoogste.	Laagste.
1. Graaff-Reinet 108	1. Walvisbaai 52
2. Albany 104	2. Port Nolloth 60
3. { Paarl 103	3. Simonsstad 66
{ Queenstown 103	4. Barkly West 77
4. { Bathurst 102	5. { Glen Grey 79
{ Bedford 102	{ Herschel 79
{ Cradock 102	

Natal (Zululand als één distrikt beschouwd).

Hoogste.	Laagste.
1. Inanda 102	1. Impofana 23
2. Alexandra 100	2. Mapumulo 48
3. Umgeni 100	3. Zululand 64
4. Paulpietersburg 98	4. Lionsrivier 71
5. Newcastle 97	5. { Alfred 75
	{ Ixopo 75

Transvaal.

Hoogste.	Laagste.
1. Marico 94	1. Barberton 58
2. Rustenburg 90	2. Boksburg 62
3. Wakkerstroom 88	3. Germiston 68
4. { Bethal 87	4. Krugersdorp 71
{ Heidelberg 87	5. { Bloemhof 75
	{ Piet Retief 75
	{ Pretoria 75

Oranje Vrijstaat.

Hoogste.	Laagste.
1. { Jacobsdal 97	1. Harrismith 68
{ Philippolis 97	2. Bloemfontein 74
3. Edenburg 96	3. Vrede 80
4. { Bethulie 94	4. { Bethlehem 86
{ Ficksburg 94	{ Fauresmith 86
	{ Wepener 86
	{ Winburg 86

ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN.

Kaap de Goede Hoop (Transkeise Territorieën als één distrikt beschouwd).

Hoogste.	Laagste.
1. Taung 134	1. Kimberley 40
2. Kingwilliamstown 124	2. Ceres 66
3. Komgha 123	3. George... .. 73
4. Peddie 122	4. Britstown 74
5. { Glen Grey 120	5. Barkley Oost 77
{ Victoria Oost... .. 120	

Natal (Zululand als één distrikt beschouwd).

Hoogste.	Laagste.
1. Mapumulo 167	1. Durban 30
2. Krantzkop 148	2. City (P' Maritzburg) 40
3. Ngotshe 146	3. Dundee 78
4. Helpmakaar 145	4. { Newcastle 97
5. Impofana 142	{ Umlazi 97

Transvaal.

Hoogste.	Laagste.
1. Zoutpansberg... .. 143	1. Germiston 7
2. Waterberg 124	2. Johannesburg 10
3. Rustenburg 123	3. { Boksburg 11
4. Piet Retief 122	{ Krugersdorp 11
5. Lijdenburg 121	5. Pretoria 65

Oranje Vrijstaat.

Hoogste.		Laagste.	
1. Vrede	112	1. Fauresmith	37
2. Lindley	109	2. Boshof	77
3. Thaba 'Nchu	107	3. Philippolis	78
4. Senekal	105	4. { Kroonstad	79
5. Harrismith	103	{ Wepener	79

Witwaters-
rand
distrikten.

73. Wat het meest opvalt bij deze opgaven is de lage verhouding van vrouwen tot mannen van anderen dan het europese ras in de mijncentrums van de Transvaal, te wijten aan de opeenhoping van naturellere arbeiders aldaar.

Het Bantu ras alleen in aanmerking nemende, dan zijn de verhoudingen in de stadswijken in deze vier distrikten als volgt, nl. :—

Boksburg ...	8	vrouwelijke op elke 100 mannelijke personen.
Germiston ...	4	"
Johannesburg...	4	"
Krugersdorp ...	5	"

Deze cijfers zijn veelbetekenend wat de toestand van de blanke vrouw of de vrouw in 't algemeen op de Rand in verband met de naturel betreft, en verdienen zorgvuldige overweging in de oplossing van het vraagstuk van het "zwarte gevaar" in dit land.

Dat daar zoveel meer vrouwen dan mannen in de naturelledistrikten zijn is enigszins 'n bewijs hoeveel mannen weg zijn in de arbeidscentrums, hoewel de verhouding van vrouwen tot mannen hoog is—toe te schrijven aan de geboorten van meer vrouwelijke dan mannelijke kinderen.

DICHTHEID VAN DE BEVOLKING.

74. Tabellen VI en VII bevatten opsommingen van opgaven waarvan de bijzonderheden voor distrikten in Tabel XV, pagina's 59-62, gegeven worden.

75. In Schedule G, vindt men een kaart die de dichtheid van de bevolking in elk distrikt aangeeft.

Oppervlakte
van Unie en
Provincies.

76. De oppervlakte van de Unie in 't geheel is 473,100 vierkante mijlen, zijnde als volgt onder de Provincies verdeeld, nl. :—

De Kaap ...	276,995	vierkante mijlen of 59 percent van de Unie.
Natal ...	35,290	" " 7 " "
Transvaal ...	110,426	" " 23 " "
Oranje Vrijstaat	50,389	" " 11 " "

Getal acres
per hoofd van
de bevolking.

77. De Kaap, hoewel de grootste is de ijlste bevolkte Provincie, terwijl Natal met de kleinste oppervlakte, het grootste aantal personen per vierkante mijl draagt, waar elk individu slechts 18·92 akkers heeft, vergeleken met 69·11 in de Kaapse Provincie, 61·06 in de Oranje Vrijstaat en 41·91 in de Transvaal.

Personen per
vierkante
mijl.

78. Het aantal personen per vierkante mijl voor de Unie is 12·63, en van dezen zijn 2·70 van het europese ras, en 9·93 van andere rassen.

Personen per
bewoond huis.

79. Het aantal personen per bewoond huis verschilt van 3·64 in Natal tot 5·24 in de Oranje Vrijstaat, en het gemiddelde getal voor de Unie is 4·57.

80. In de Kaapse Provincie, was de dichtheid van de bevolking in de jaren 1891, 1904 en 1911, als volgt :—

	Totaal.	Europeanen.	Anderen.
1911	9·26	2·10	7·16
1904	8·70	2·09	6·61
1891	6·90	1·70	5·20

Dichtheid :
Vergelijking :
Kaapse
Provincie.

In Natal in 1904 en 1911 :—

1911	33·83	2·78	31·05
1904	31·34	2·74	28·60

Vergelijking :
Natal.

In de Transvaal in 1904 en 1911 :—

1911	15·27	3·81	11·46
1904	11·50	2·69	8·81

Vergelijking :
Transvaal.

In de Oranje Vrijstaat in 1880, 1890, 1904 en 1911 :—

1911	10·48	3·48	7·00
1904	7·69	2·83	4·86
1890	4·12	1·54	2·58
1880	2·65	1·21	1·44

Vergelijking :
Oranje
Vrijstaat.

81. Hier volgen de distrikten in de Unie, die het dichtste bevolkt zijn :—

Dichtheid :
Distrikten.

Distrikt.	Personen per Vierkante Mijl.		
	Totaal.	Europeanen.	Anderen.
1. Durban	3452·95	1578·76	1874·19
2. Johannesburg	1310·49	662·27	648·22
3. Pietermaritzburg	679·00	327·49	351·51
4. Germiston	635·34	199·27	436·07
5. Kaap	331·86	163·32	168·54
6. Boksburg	321·93	83·60	238·33
7. Port Elizabeth	239·68	112·80	126·88
8. Umlazi	151·71	14·23	137·48
9. Inanda	133·38	5·81	127·57
10. Mapumulo	99·67	0·24	99·43

De volgende distrikten zijn 't ijlst bevolkt :—

Distrikt.	Personen per vierkante mijl.		
	Totaal.	Europeanen.	Anderen.
1. Gordonia	0·70	0·18	0·52
2. Port Nolloth	0·74	0·17	0·57
3. Kenhardt	0·77	0·44	0·33
4. Fraserburg	0·81	0·46	0·35
5. Calvinia	1·01	0·51	0·50
6. Sutherland	1·12	0·67	0·45
7. Van Rhynsdorp	1·20	0·65	0·55
8. Carnarvon	1·29	0·61	0·68
9. Vrijburg	1·34	0·27	1·07
10. Prieska	1·35	0·63	0·72

In Durban wordt ongeveer één-vijfde van een akker per inwoner berekend, en in Gordonia meer dan 900 akkers per individu.

Indien de inwoners van Durban gelijkelik over het gehele distrikt werden verdeeld, zouden zij 32 yards van elkander verwijderd zijn. Als hetzelfde gedaan wordt in 't distrikt Gordonia, zou elk individu bijna 1½ mijl van zijn buurman verwijderd zijn.

Dichtheid :
Vergelijking
tussen Unie
en andere
landen.

82. De volgende cijfers voor andere landen, vergeleken met de dichtheid van 12·63 personen per vierkante mijl in de Unie, mogen van belang zijn :—

Land	Personen per vierkante mijl
België	655·23
Verenigd Koninkrijk	372·49
Italië	312·36
Het Duitse Rijk	310·87
Brits Indië	222·50
Frankrijk	190·17
Spanje	100·13
Basoetoeland	38·97
Zweden	31·68
Verenigde Staten van Amerika	30·90
Duits Oost-Afrika	26·02
Brits Oost-Afrika	22·24
Belgies Congo	21·99
Nieuw Zeeland	9·63
Canada	1·90
Staat van Australië	1·53

BEVOLKING EN WONINGEN.

83. Tabel VIII geeft opsommingen van de bevolking wonende in gebouwen, die gerangschikt zijn volgens 't materiaal waarvan zij gemaakt zijn; Tabel IX geeft het getal gebouwen en woningen, en Tabel X het getal bewoonde huizen, gerangschikt volgens aantal vertrekken in elk.

Biezonderheden voor distrikten en voor stads- en buitenwijken van eerstgenoemde vindt men in Tabel XVI, pagina's 64-85.

De proporties percent van de bevolking wonende in huizen van verschillende soorten in de Unie en iedere Provincie, waren als volgt, nl. :—

Materiaal.	Unie.	Kaap.	Natal.	Transvaal.	Oranje Vrijstaat.
Baksteen en Klip	30	33	13	33	40
Hout en IJzer	8	4	10	13	7
Wilg en Dagga, Klei, Zoden, enz., Hutten	61	61	77	53	52
Tenten en Zeildoek, Wagens en andere	1	2	*	1	1
Aan boord schepen en reizende	*	*	*	*	*
TOTAAL	100	100	100	100	100

* Percentage zo gering dat 't van geen belang is.

84. Dat de verhouding van woningen, opgegeven als het eigendom van de bewoners, zo groot is, moet toegeschreven worden aan de grote meerderheid van de natuurlijkebevolking, die voor het grootste gedeelte eigenaars zijn van de hutten door hen bewoond.

85. Het gemiddelde getal inwoners per woning van elke klasse is als volgt:—

Aantal
inwoners per
woning.

Materiaal.	Unie.	Kaap.	Natal.	Transvaal.	Oranje Vrijstaat.
Baksteen en Klip	6·79	5·89	7·00	9·20	6·13
Hout en IJzer	6·63	5·84	5·83	7·60	7·39
Wilg en Dagga, Zoden, Klei, enz., Hutten	3·80	4·36	3·22	3·50	4·53

STADS- EN BUITENWIJKEN.

86. In Tabellen XIII, XIV en XVI, worden de totalen van de bevolking, de verhouding van de geslachten, en gebouwen en woningen voor de stads- en buitenwijken van elk distrikt afzonderlik opgegeven.

87. Een speciale opgaaf van stadscentrums met 2,000 en meer inwoners vindt men in Tabel XVII. Een volledige lijst van wijken, die als stedelik beschouwd werden, vindt men in schedule C, pagina clxxxii, van dit rapport.

88. Klaarblijkelijk had men altijd moeilijkheid ondervonden in het onderscheiden tussen stads- en buitenwijken.

Verdeling :
Stads- en
buitenwijken.

Volgens vroegere rapporten aan de Kaap werd elke aparte wijk in 1891 en 1904 afzonderlik op zich zelf beschouwd.

In Natal, in 1904, werden Municipale en Plaatselike Bestuurswijken als stedelik beschouwd.

In zijn rapport van de 1904 census in de Transvaal, verklaarde de Directeur dat het geheel en al afhangt van de municipale wetten of een wijk als stedelik zou beschouwd worden.

In de Oranje Vrijstaat werden alle steden en dorpen als stadscentrums geklassificeerd.

De Kaapse Geboorten en Sterfgevallen Registratie Wet van 1894 bepaalt dat enig wijk, waar de "Dorpsbestuur Wet, 1881" in werking is, voor doeleinden van die wet, als stedelik zal beschouwd worden.

Om eenvormigheid te verkrijgen heb ik deze regel in de Kaapse Provincie toegepast. Sommige wijken, die aldus als stedelik genomen werden, kan men zeker niet als stadscentrums beschouwen, doch, daar zij 'n stedelike vorm van plaatselik bestuur hebben aangenomen, werden zij als zulks geklassificeerd.

In de andere Provincies, waar plaatselik stedelik bestuur in enige vorm door proklamatie onder enig wet wordt toegepast, werden alle centrums op dezelfde wijze behandeld.

Verplaatsingen van landelijk naar stedelik.

89. Om 'n vergelijking met 1904 te maken, moeten overplaatsingen van en tot de stedelijke klasse geregeld worden, en wel als volgt:—

Overplaatsingen van Landelik naar Stedelik.

Provincie.	Aantal wijken.	Bevolking, 1911.		
		Totaal.	Europeanen.	Anderen.
De Kaap	23	29,510	7,568	21,942
Natal	23	33,692	7,487	26,205
Transvaal	7	53,445	13,133	40,312
Oranje Vrijstaat	9	4,558	2,727	1,831
TOTAAL	62	121,205	30,915	90,290

Overplaatsingen van Stedelik naar Landelik.

Provincie.	Aantal wijken.	Bevolking 1911.		
		Totaal.	Europeanen.	Anderen.
De Kaap	11	7,889	656	7,233
Transvaal	5	2,152	697	1,455
TOTAAL	16	10,041	1,353	8,688

Vergelijking: 1911-1904.

90. Bovengenoemde in aanmerking nemende is de vergelijking tussen 1904 en 1911 als volgt:—

Totale Bevolking—Stedelik.

Unie	Vermeerdering, 170,105 = 14·22 percent.
De Kaap	Vermindering, 32,234 = 5·11 ..
Natal	„ 3,817 = 3·10 ..
Transvaal... ..	Vermeerdering, 202,447 = 58·55 ..
Oranje Vrijstaat	„ 3,709 = 3·80 ..

Totale Bevolking—Landelik.

Unie	Vermeerdering, 623,566 = 15·68 percent.
De Kaap	„ 184,956 = 10·39 ..
Natal	„ 88,827 = 9·02 ..
Transvaal... ..	„ 213,237 = 23·09 ..
Oranje Vrijstaat	„ 136,546 = 47·17 ..

Blanke Bevolking—Stedelik.

Unie	Vermeerdering, 40,738 = 6·93 percent.
De Kaap	Vermindering, 30,347 = 9·71 ..
Natal	„ 3,480 = 5·93 ..
Transvaal... ..	Vermeerdering, 70,199 = 41·58 ..
Oranje Vrijstaat	„ 4,366 = 9·12 ..

Blanke Bevolking—Landelik.

Unie	Vermeerdering, 116,751 = 22·12 percent.
De Kaap	„ 31,377 = 11·74 ..
Natal	„ 4,505 = 11·83 ..
Transvaal... ..	„ 52,871 = 41·31 ..
Oranje Vrijstaat	„ 27,998 = 29·60 ..

Anderen dan Europeanen—Stedelik.

Unie	Vermeerdering, 129,367 = 21·26 percent.
De Kaap	Vermindering, 1,883 = 0·59 ..
Natal	„ 337 = 0·52 ..
Transvaal... ..	Vermeerdering, 132,248 = 74·74 ..
Oranje Vrijstaat	Vermindering, 657 = 1·32 ..

Anderen dan Europeanen—Landelik.

Unie	Vermeerdering, 506,815 = 14·69 percent.
De Kaap	„ 153,579 = 10·15 ..
Natal	„ 84,322 = 20·16 ..
Transvaal... ..	„ 160,366 = 8·90 ..
Oranje Vrijstaat	„ 108,548 = 55·70 ..

91. De vermindering van de blanke stedelijke bevolking in de Kaapse Provincie is grotelijks te wijten aan de verminderingen in kustdistrikten en de verplaatsing van troepen. Hier volgen de bijzonderheden:—

Kaapstad en Voorsteden	21,386
Port Elizabeth en Voorsteden	3,179
Oost-Londen en Voorsteden	1,804
Simonsstad	1,965
Middelburg Kamp	4,436
Middelburg Municipaliteit... ..	903
TOTAAL	33,673

In Natal is er 'n kleine vermindering en in de Oranje Vrijstaat 'n geringe toeneming, terwijl er in de Transvaal 'n grote vermeerdering is, nl., 70,199 of 41·58 percent, grotelijks veroorzaakt door:—

Johannesburg	36,590
Pretoria en voorsteden	9,524
Boksburg	7,354
Germiston	6,750
Krugersdorp	6,186
Benoni, die niet in de 1904 opgaven werd opgegeven, heeft een bevolking van... ..	8,639

92. In de Kaap, Natal en de Oranje Vrijstaat zijn er geringe verminderingen in de stedelijke bevolking van anderen dan het europese of blanke ras.

De grote vermeerdering in de Transvaal moet toegeschreven worden aan het feit dat er meer naturellen geëmployeerd zijn op de mijnen te Johannesburg en naburige municipaliteiten.

93. Hier volgen de distrikten waar de voornaamste vermeerderingen in de landelijke bevolking van het europese ras voorkomen:—

Kaap—Barkly West, Caledon, Calvinia, Carnarvon, Clanwilliam, Humansdorp, Kenhardt, Oudtshoorn, Piquetberg, Robertson, Swellendam en Bechuanaland.

Transvaal—Bloemhof, Heidelberg, Lichtenburg, Lijdenburg, Middelburg, Potchefstroom, Rustenburg, Standerton en Zoutpansberg.

Oranje Vrijstaat—Bethlehem, Frankfort, Heilbron, Hoopstad, Kroonstad, Senekal, Vrede en Vredefort.

In Natal is de totale vermeerdering slechts 4,505.

In de Kaapse Provincie is de vermeerdering in de blanke bevolking van de buitendistrikten dus beperkt tot de noordwestelijke en zuidwestelijke distrikten, Barkly West en Bechuanaland.

In de Transvaal is de vermeerdering meer algemeen verspreid, en in de Oranje Vrijstaat wordt zij beperkt tot de distrikten in de noordelijke helft van de Provincie.

Non-Europese
bevolking:
Landelik.

94. Ongeveer de helft van de vermeerdering in de landelijke non-europese bevolking in de Kaapse Provincie wordt door de Transkeise Territorieën bijgedragen. De distrikten grotelijks verantwoordelijk voor de andere helft zijn de noordwestelijke, de zuidwestelijke, sommige van de zuidoostelijke en "Border" distrikten, Barkly West en Bechuanaland.

In Natal zijn de kust- en centrale distrikten en Zoeloeland verantwoordelijk voor bijna de gehele vermeerdering.

In de Transvaal en de Oranje Vrijstaat zijn er vermeerderingen onder de non-europese bevolking in al de buitendistrikten, behalve Piet Retief en Marico.

95. In Schedule D vindt men 'n opgaaf van de bevolking van de vijftien dorpen in de Unie hebbende (a) de grootste bevolking van alle rassen, (b) de grootste bevolking van Europeanen of blanken, en (c) de grootste bevolking van anderen dan Europeanen of blanken.

Bevolking
van Johannes-
burg: 1904-
08-10-11.

96. Het volgende toont de vooruitgang van Johannesburg, de grootste stad in Zuid-Afrika, sedert 1904 :—

Jaar.	Bevolking.		
	Totaal.	Europeanen.	Anderen.
1904	155,642	83,363	72,279
1908	180,687	95,126	85,561
1910	220,304	111,857	108,447
1911	237,104	119,953	117,151

De opgaven voor 1908 en 1910 zijn van tellingen door de Municipaliteit van Johannesburg genomen.

VERTEGENWOORDIGING VAN 'T VOLK IN 'T PARLEMENT EN IN DE PROVINCIALE RAAD.

97. Tabellen XI en XII geven bijzonderheden van de bevolking en 't aantal kiezers in iedere kiesafdeling voor Parlementaire- en Provinciale Raad-doel-einden.

In de Kaap en de Transvaal zijn de kiesafdelingen voor 't Parlement en de Provinciale Raad dezelfde.

In Natal en de Oranje Vrijstaat zijn er 17 afdelingen voor eerstgenoemde en 25 voor laatstgemelde.

In geval van de Kaapse Provincie werd onderscheid gemaakt tussen kiezers van het blanke ras en van andere rassen.

Slechts in één afdeling, nl. Tembuland, overtreffen laatstgemelden die van het blanke ras.

98. Hier volgt 'n opgaaf van de vermeerdering of vermindering in 't getal blanke mannelijke volwassenen, leden van Zijn Majesteits Geregelde Troepen uitgezonderd, in iedere Provincie, sedert 1904 :—

Blanke
mannelijke
volwassenen:
Vergelijking,
1904-1911.

	Kaap de Goede Hoop.	Natal.	Transvaal.	Oranje Vrijstaat.
Aantal blanke mannen, 21 jaar en ouder	153,778	31,459	138,380	48,973
Minus leden van Zijn Majesteits Geregelde Troepen (hierboven inbegrepen)... ..	2,143	1,025	4,609	3,612
Aantal blanke mannelijke volwassenen, zoals bepaald door Sektie 34 (VI) van de Zuid- Afrika Wet, volgens de Census van 1911	151,635	30,434	133,771	45,361
Aantal blanke mannelijke volwassenen, zoals bepaald door Sektie 34 (VI) van de Zuid- Afrika Wet, volgens de Census van 1904	167,546	34,784	106,493	41,014
Vermeerdering	—	—	27,278	4,347
Vermindering	15,911	4,350	—	—

Deel II.—Leeftijden van 't Volk.

99. De instructie in de opgaafvorm gegeven, was—

“De ouderdom laatste verjaardag van personen één jaar en ouder in jaren te worden gegeven. Indien jonger dan één jaar, maak 'n kruisje (X)”.

Onjuiste opgaven van leeftijden.

100. De neiging om onjuiste opgaven van leeftijden te geven wordt door alle census-autoriteiten erkend. Door de aanneming van ouderdomsgroepen, beginnende met 'n ongelijke veelvoud van vijf voor statistieke berekeningen, vermijdt men onjuistheden doordat de personen, die de vormen invullen, niet zeker zijn van de ouderdommen van de geënumereerde personen.

In sommige gevallen worden verkeerde ouderdommen moedwillig opgegeven. Velen, door verschillende persoonlijke redenen, menen het ongewenst hun ouderdommen te verklaren, zelfs aan census-ambtenaren.

Leeftijden van naturellen.

101. In geval van naturellen, worden de ouderdommen grotendeels bepaald door rekening te houden met zekere belangrijke gebeurtenissen in de geschiedenis van de stam of van 't distrikt.

102. Op verzoek van 't Onderwijsdepartement werden de ouderdommen van kinderen tot op 14-jarige leeftijd in afzonderlijke jaren opgemaakt, maar de resultaten tonen dat de cijfers klaarblijkelijk onjuist zijn.

Leeftijden: 1-5 jaar.

103. De enige cijfers in de tabellen gepubliceerd, voor afzonderlijke jaren zijn die voor ouderdommen beneden 5 jaar.

Als men die nagaat (pagina's 120 tot 125) zal men zien dat in ieder geval 't aantal opgegeven als 1 jaar oud, d.i. tussen 1 en 2, minder is dan 't aantal opgegeven als 2 jaar oud, d.i. tussen 2 en 3.

Het is duidelijk dat 'n aantal kleine kinderen, die reeds 12 maanden of ouder waren, opgegeven werden als jonger dan één jaar, terwijl jongeren als van 'n hogere ouderdom beschouwd werden.

De volgende opgaven van geboorten tonen dat gedurende de afgelopen 5 jaren 't getal blanke geboorten min of meer hetzelfde was, met zeer geringe verschillen elk jaar.

Jaar.	Totaal.	Kaap.	Natal.	Transvaal.	Oranje Vrijstaat.
1906...	41,055	19,097	3,110	12,961	5,887
1907...	41,966	19,405	2,840	13,542	6,179
1908...	40,810	18,786	2,792	13,327	5,905
1909...	39,928	17,575	2,694	13,832	5,827
1910...	40,827	17,513	2,709	15,240	5,365

In plaats van de gestadige vermindering in getallen die men in de censustabellen behoort te zien, vindt men dat volgens de opgaven beneden 1 jaar 't hoogst is, slechts 475 boven 3 jaar, gevolgd door 2 en 4 jaar, terwijl 1 jaar 't laagst is.

104. Onder de Europeanen is er in iedere Provincie sedert 1904 'n vermindering in de verhouding van de totale bevolking opgegeven als zijnde beneden 15 jaar.

Tabel II—
Proportie beneden 15 jaar en ouder: Europeanen.

In de opgaven ziet men 'n vermeerdering van 3·72 in de proportie percent van mannelike personen beneden 15 jaar, vergeleken met 1904. Dit is toe te schrijven aan de uittocht sedert 1904 van grotendeels mannelike volwassenen en 't vertrek van 14,000 troepen. Er is 'n geringe vermindering in de verhouding van vrouwelijke personen beneden 15 jaar.

105. Onder de gekleurde rassen, als gevolg van de invoering van natuurlijke arbeiders voor de mijncentrums, is de verhouding voor de Unie van mannelike personen beneden 15 lager dan in de provincies aan de kust die arbeiders naar de mijnen zenden, en de Oranje Vrijstaat is 'n weinig hoger, terwijl de Transvaal, die het grootste gedeelte van de ingevoerde arbeiders opneemt, 6·46 percent lager is dan in 1904.

Non-Europeanen.

De cijfers aangaande vrouwelijke personen van gekleurde rassen tonen overall geringe verschillen, Natal, met 42·99 percent beneden 15 jaar in 1904 en 39·07 percent in 1911, toont 't grootste verschil.

106. Tabellen met biezonderheden voor vijfjarige leeftijdperioden vindt men op pagina's 120-136 voor stads- en buitenwijken gekombineerd; op pagina's 138-152 voor stadswijken; pagina's 154-165 voor de voornaamste stadscentrums; pagina's 166-180 voor de buitenwijken, en pagina's 182-233 voor distrikten.

107. Onder personen beneden 15-jarige leeftijd is de verhouding van de geslachten bijna evenredig, met 'n geringe vermeerdering in elk geval onder de mannelike personen, de Bantu in de Kaap en Natal uitgezonderd.

Tabel III—
Verhouding van de geslachten, beneden 15 jaar en ouder

108. In de opgaven van personen 15 jaar en ouder, vindt men dat 't verschil ten gunste van de blanke mannelike personen, groter is dan in geval van die beneden 15 jaar, hoewel niet zo groot als in 1904. Van elke 100-tal blanke personen van 15 jaar en ouder waren er in 1904, 60·04 mannelike en 39·96 vrouwelijke personen, 'n verschil van 20·08. Terwijl in 1911 de percentages 55·44 en 44·56 waren, 'n verschil van 10·88.

Europeanen.

109. De storende invloed van de arbeidsbeweging is duidelijk merkbaar in de opgaven voor gekleurde rassen; de Kaap en Natal hebbende slechts 46·65 en 44·58 percent mannelike personen en de Transvaal 62·13 percent van de bevolking, 15 jaar en ouder.

Non-Europeanen.

110. Onder de blanken in de Unie is de getalsterkte van mannelike personen groter dan die van vrouwelijke personen op de leeftijd 35-39 jaar in stadswijken, en op 55-59 jaar in buitenwijken, terwijl er meer vrouwelijke dan mannelike personen voorkomen op de leeftijd 90 jaar en ouder in stadswijken en beneden 5 jaar in buitenwijken.

Verhouding van de geslachten: Vijfjarige leeftijden, Europeanen en blanken.

111. Onder de gekleurde rassen bereiken de mannelike personen de hoogste percentage op de leeftijd 25-29 jaar in stadswijken, en op 10-14 jaar in buitenwijken, terwijl zij 't minst voorkomen in stadswijken op de leeftijd 85-89 jaar, en in buitenwijken op 80-84 jaar.

Anderen dan Europeanen of blanken.

Honderd-
jarige
Europeanen.

112. Van de blanken, opgegeven als zijnde 85 en ouder, hebben één man en twee vrouwen in de Kaap, en één vrouw in de Transvaal hun ouderdommen opgegeven als 100 jaar of ouder. De ouderdommen waren, voor die van de man 102, en die van de vrouwen 100, 101 en 105.

Honderd-
jarige non-
Europeanen.

113. De honderdjarigen van de Bantu en andere gekleurde rassen in iedere Provincie waren als volgt :—

Bantu.

Leeftijden.	Kaap.		Natal.		Transvaal.		Oranje Vrijstaat.	
	M.	V.	M.	V.	M.	V.	M.	V.
101-104 jaar ...	87	94	18	73	34	49	44	71
105-109 „ ...	8	13	1	8	6	6	14	7
110-114 „ ...	5	4	—	4	—	4	8	4
115-119 „ ...	1	1	—	—	—	2	1	1
120 en ouder ...	—	1	—	2	—	—	—	2
TOTAAL ...	101	113	19	87	40	61	67	85

Gemengden en andere Gekleurden.

100-104 jaar ...	29	30	3	—	6	4	1	8
105-109 „ ...	7	6	—	—	—	—	1	—
110-114 „ ...	2	9	—	—	—	2	—	2
115-119 „ ...	1	—	—	—	1	—	—	—
120 en ouder ...	1	—	—	—	1	—	—	—
TOTAAL ...	40	45	3	—	8	6	2	10

114. Vergelijkende Tabellen voor 1911 en 1904 vindt men op pagina's 112-119.

Voldoende bijzonderheden zijn niet te krijgen uit de 1904 opgaven om volledige vergelijkingen voor al de Provincies te maken.

Deel III.—Opvoeding van 't Volk.

115. De algemene opsommingen in Tabellen I en II tonen aan dat de percentage van de blanke bevolking van de Unie die lezen en schrijven kunnen 75·93 is. In Natal is de percentage veel hoger, nl. 81·59, de Kaap 'n weinig hoger dan de Unie met 76·19, de Transvaal 'n weinig lager met 75·41 en de Oranje Vrijstaat nog lager met 73·16. Europeanen.

116. Onder de Bantu is de percentage in de Oranje Vrijstaat 9·95, gevolgd door de Kaap met 9·21, de Transvaal met 5·88 en Natal met 3·11, terwijl de Unie 6·81 percent aantoot. Bantu.

117. Onder gemengde en gekleurde rassen telt de Transvaal 29·72 percent die lezen en schrijven kunnen, de Kaap 23·63, Oranje Vrijstaat 13·17 en Natal 9·96, terwijl de percentage voor de Unie 20·75 is. Gemengden en andere gekleurden.

118. In de Unie en Provincies is ongeletterdheid onder Europeanen en anderen dan Europeanen 't laagst op de volgende leeftijden nl. :— Ongeletterdheid :
Leeftijden.

Provincie.	Europeanen.		Anderen.	
	Leeftijd.	Percentage.	Leeftijd.	Percentage.
	Jaar.		Jaar.	
Unie	20-24	1·50	15-19	82·62
Kaap	20-24	1·84	15-19	74·60
Natal	30-34	0·91	15-19	91·71
Transvaal	20-24	1·35	25-29	87·07
Oranje Vrijstaat	25-29	1·04	20-24	77·06

119. Een volledige vergelijking tussen 1911 en 1904 voor de Unie kan niet gemaakt worden. Vergelijking
1911-1904.

Op de belangrijkste opvoedkundige leeftijden, nl. 5-9 en 10-14 jaar, tonen de opgaven dat in de Kaapse Provincie de percentage van ongeletterdheid onder de Europeanen verminderd is van 55·24 tot 50·38, en van 11·56 tot 5·89 respectievelijk, en onder anderen dan Europeanen van 93·22 tot 92·27, en van 81·11 tot 78·75 respectievelijk. Kaap de
Goede Hoop.

In Natal is er 'n vermeerdering onder Europeanen op de leeftijd 10-14 jaar, en is de percentage van ongeletterdheid verminderd van 4·46 tot 2·17, terwijl er 'n vermeerdering is op de leeftijd 5-9 jaar, nl. 34·97 tot 39·42 percent. Natal.

Volgens de Transvaal census van 1904, was de percentage van ongeletterdheid onder Europeanen voor Transvaal en Swaziland gekombineerd 45·64 op de leeftijd 5-9 jaar en 10·24 op 10-14 jaar, vergeleken met 54·77 en 3·28 percent respectievelijk in 1911 voor de Transvaal alleen, tonende dus 'n vooruitgang tussen 10 en 14 jaar en 'n achteruitgang tussen 5 en 9 jaar. Transvaal.

Cijfers voor 1904, betrekking hebbende op de gekleurde rassen in de Transvaal en Natal op verschillende leeftijden, zijn niet verkrijgbaar.

In de Oranje Vrijstaat werden deze twee perioden verenigd. 'Er is 'n aanmerkelijke vooruitgang onder de Europeanen, nl. 'n vermindering van ongeletterdheid tussen 5 en 14 jaar van 42·83 tot 35·82 percent, en 'n geringe vermeerdering van 92·16 tot 92·32 percent onder andere rassen. Oranje
Vrijstaat.

Ongeletterdheid:
Geslachten.

120. De opgaaf voor de Unie toont dat onder beide de europese en andere rassen, de verhouding van ongeletterdheid onder vrouwelijke personen 'n weinig hoger is dan onder mannelijke personen.

De verhouding is omgekeerd in de Kaap waar de percentage van ongeletterdheid onder beide rassen hoger is onder de mannelijke dan onder de vrouwelijke personen.

Ongeletterdheid:
Stads- en buitenwijken.

121. In de Unie is ongeletterdheid hoger in de buitenwijken dan in de Stadswijken.

Hier volgen de proporties percent in iedere Provincie:—

Provincie.	European.		Anderen.	
	Stedelik.	Landelik.	Stedelik.	Landelik.
Kaap	18.96	25.82	64.94	89.92
Natal	16.27	18.86	82.85	96.29
Transvaal	19.33	28.74	84.84	94.33
Oranje Vrijstaat	19.81	27.21	70.66	90.15

Als men deze cijfers in overweging neemt, moet men echter in 't oog houden, dat 'n groot aantal kinderen van 't platteland die lezen en schrijven kunnen in steden en dorpen op school zijn. Deze werden opgegeven als zijnde in stadswijken, doch eigenlijk behoren zij tot de landelijke bevolking. Indien zij in aanmerking genomen worden dan zullen de verschillen tussen europese ongeletterden in stads- en buitenwijken niet aanmerkelijk zijn.

Schoolgaande kinderen.

122. Opgaven van 't getal kinderen die de school bijwoonden vindt men in Deel X, pagina's 1368-1391. Deze opgaven zijn gebaseerd op 'vormen ontvangen van scholen in de ganse Unie.

Vergelijking:
Scholieren opgegeven in onderwijsstaten en in huishoudersvormen.

123. Hier volgt 'n vergelijking tussen 't aantal kinderen die volgens de schoolstaten de scholen bijwoonden gedurende de schoolweek geëindigd 5 Mei 1911, en het getal die volgens de huishoudersvormen onderricht in scholen ontvingen:—

Provincie en Ras.	Beneden 15 Jaar.		15 Jaar en ouder.	
	Schoolstaten.	Huishoudersvormen.	Schoolstaten.	Huishoudersvormen.
<i>Europeanen—</i>				
Unie	158,780	181,601	26,910	32,502
Kaap	78,709	89,645	16,030	17,466
Natal	14,100	15,377	1,777	2,035
Transvaal	49,106	56,499	4,899	7,859
Oranje Vrijstaat	16,865	20,080	4,204	5,142
<i>Anderen dan Europeanen—</i>				
Unie	131,007	134,639	26,888	31,637
Kaap	95,033	97,288	18,751	22,114
Natal	19,937	16,598	3,424	2,967
Transvaal	10,884	14,543	3,200	4,753
Oranje Vrijstaat	5,153	6,210	1,513	1,803

124. Het aantal blanke kinderen beneden 15 jaar die onderricht in scholen ontvingen, zoals opgegeven door ouders of anderen, overtreft het door onderwijzers aangegeven aantal kinderen die werkelijk op school waren gedurende de week vóór de censusdag. Dit verschil is 22,821 en wordt als volgt verdeeld, nl.:—

Provincie.	Goevernement- en Goevernement-ondersteunde Scholen.	Private Scholen.
Unie	8,894	13,927
Kaap	3,594	7,342
Natal	258	1,019
Transvaal	4,016	3,377
Oranje Vrijstaat	1,026	2,189

125. Onder anderen dan Europeanen is het verschil 3,632. Indien men 't aantal kinderen die de scholen bijwoonden (volgens schoolstaten) vergelijkt met 't aantal die onderricht in scholen ontvingen (volgens huishoudersvormen) dan vindt men 'n meerderheid van 7,047 in geval van private scholen, en 'n minderheid van 3,415 in geval van Goevernement- en Goevernement-ondersteunde scholen.

Biezonderheden van dit verschil worden hier gegeven:—

Provincie.	Goevernement- en Goevernement-ondersteunde Scholen.	Private Scholen.
Unie	- 3,415	+ 7,047
Kaap	- 1,986	+ 4,241
Natal	- 2,373	- 966
Transvaal	+ 1,609	+ 2,050
Oranje Vrijstaat	- 665	+ 1,722

126. Met betrekking tot Goevernement- en Goevernement-ondersteunde scholen in de Unie is het verschil tussen het aantal beneden 15 jaar op de schoolregisters en het aantal kinderen die onderricht in zulke scholen ontvingen 'n weinig meer dan zes percent in geval van Europeanen, en niet helemaal drie percent in geval van anderen dan Europeanen.

Met betrekking tot private scholen is het verschil ongeveer 100 percent en 50 percent respektievelik.

Het verschil, in zoverre het Goevernement- en Goevernement-ondersteunde scholen betreft, is wat men kan verwachten van opgaven van geheel en al onafhankelijke bronnen, en uit verschillende oogpunten beschouwd.

Men heeft geen hulpmiddel om 'n volledige lijst van private scholen te verkrijgen, en het is duidelijk dat, niettegenstaande de pogingen aangewend om opgaven van al zulke scholen te bekomen, 'n aantal over 't hoofd werd gezien en niet gevraagd werd opgaven te doen.

Onder anderen dan Europeanen is de beschrijving van de school op de huishoudersvormen heel waarschijnlijk in vele gevallen onjuist, en 'n gedeelte van de meerderheid in private scholen kan redelijk vereffend worden door 't tekort in Goevernementscholen.

127. Van het totale aantal kinderen beneden 15 jaar die onderricht in scholen ontvingen (zie Beroepstabellen pagina 902, Deel V) is de proportie beneden 5 jaar zeer gering.

Als men dit in aanmerking neemt krijgt men, bij benadering, de volgende percentages van kinderen tussen 5 en 14 jaar, die onderricht in scholen ontvingen, nl. :—

Schoolgaande kinderen op leeftijd 5-14 jaar.

Provincie.	Aantal Kinderen, 5-14 Jaar.	Aantal Kinderen op School, 5-14 Jaar.	Procentage van Totaal.
	000's weggelaten.	000's weggelaten.	
<i>Europeanen—</i>			
Unie	280	181	64.64
Kaap	139	90	64.75
Natal	20	15	75.00
Transvaal	83	56	67.47
Oranje Vrijstaat	38	20	52.63
<i>Anderen dan Europeanen—</i>			
Unie	1,194	135	11.31
Kaap	531	97	18.27
Natal	309	17	5.50
Transvaal	264	15	5.68
Oranje Vrijstaat	90	6	6.67

Deel IV.—Huwelijkstoestand van 't Volk.

128. Personen moesten verklaren of zij getrouwd, nooit getrouwd, in wedu(naar)staat of gescheiden waren, en in gevallen waar de man getrouwd was volgens andere dan europese of christelijke plechtigheden moest hij erbij voegen het aantal vrouwen in leven op de censusdag.

129. Voor de Unie in 't algemeen tonen de opgaven aan dat de verhouding van beide mannen en vrouwen, die gehuwd zijn, 't hoogst is onder Europeanen en 't laagst onder de Gemengde en Gekleurde Rassen.

Laatstgemelden hebben de grootste verhouding van weduwnaars, terwijl de proportie van weduwen onder de Bantu 8.54 percent is, 5.07 onder de Gemengde en Gekleurde Rassen en slechts 4.52 percent onder Europeanen.

130. In al de Provincies is de percentage van vrouwen die gehuwd zijn, hoger dan in geval van mannen. Het europese of blanke ras.

131. Er waren 11,786 meer gehuwde mannen dan gehuwde vrouwen in de Unie, en 14,942 meer weduwen dan weduwnaars.

De verschillen worden als volgt verdeeld, nl. :—

Provincie.	Meerderheid van Gehuwde Mannen over Gehuwde Vrouwen.	Meerderheid van Weduwen over Weduwnaars.
Kaap	2,312	8,553
Natal	480	1,379
Transvaal	8,316	3,432
Oranje Vrijstaat	678	1,578

132. Voor de Unie is de verhouding van blanke gehuwde mannen 't hoogst op de leeftijd 45-49 jaar, en de verhouding van gehuwde vrouwen is 't hoogst op de leeftijd 35-39 jaar. Huwelijks-toestand: Leeftijden.

133. Het verschil tussen de percentages van gehuwde mannen en vrouwen is 't grootst op 20-24 jaar, op welke leeftijd 9.96 percent mannen en 45.64 percent vrouwen gehuwd zijn.

134. Hier volgt 'n vergelijking tussen ongehuwde blanke mannen en vrouwen 15 jaar en ouder in de Unie en in iedere Provincie :— Meerderheid van ongehuwde mannelijke personen, 15 jaar en ouder.

Provincie.	Mannen.	Vrouwen.	Meerderheid van Mannen.
Unie	211,455	120,461	90,994
Kaap	87,079	63,518	23,561
Natal	18,045	10,469	7,576
Transvaal	77,259	31,130	46,129
Oranje Vrijstaat	29,072	15,344	13,728

In de Unie zijn er dus bijna twee huwbare mannen tegenover iedere vrouw, in de Kaap en Natal omtrent drie tegenover twee, in de Transvaal vijf tegenover twee, en in de Oranje Vrijstaat bijna twee tegenover één.

135. In de Kaapse Provincie is de proportie van gehuwde mannen sedert 1904 toegenomen van 30·37 tot 32·23 percent, en van gehuwde vrouwen van 33·42 tot 33·71 percent.

Kaapse Provincie: Europeanen.

Hier volgen de percentages van gehuwde Europeanen in de Kaapse Provincie, volgens iedere census sedert 1875:—

Jaar.	Percentage van	
	Gehuwde Mannen.	Gehuwde Vrouwen.
1911	32·23	33·71
1904	30·37	33·42
1891	30·48	31·83
1875	29·13	30·84

en van weduwnaars en weduwen:—

Jaar.	Percentage van	
	Weduwnaars.	Weduwen.
1911	1·87	5·04
1904	1·85	5·02
1891	1·84	4·83
1875	1·72	4·29

136. In Natal is de percentage van gehuwde mannen sedert 1904 van 30·22 tot 33·05 vermeerderd, terwijl er ongeveer geen verandering in de percentage van gehuwde vrouwen was, nl., 36·97 en 36·98 respektievelijk. In 1891 waren de percentages: 27·34 voor mannen en 32·31 voor vrouwen.

Natal: Europeanen.

137. In de Transvaal zijn er vermeerderingen in de percentages van beide gehuwde mannen en vrouwen sedert 1904, mannen zijnde vermeerderd van 30·42 tot 33·96 en vrouwen van 37·80 tot 39·29 percent.

Transvaal: Europeanen.

138. In de Oranje Vrijstaat zijn de vermeerderingen sedert 1904, in geval van mannen 27·94 tot 32·03 en van vrouwen 34·70 tot 36·66 percent.

Oranje Vrijstaat: Europeanen.

ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN.

139. Voor de eerste maal werd 'n poging aangewend om biezonderheden aangaande veelwilverij onder de gekleurde rassen in dit land te verkrijgen.

Onder 't Bantu Ras vindt men in de Unie 607,762 gehuwde mannen en 680,652 gehuwde vrouwen.

Uit de opgaven in Tabel III blijkt het, dat deze gehuwde mannen 732,695 vrouwen hebben, zijnde 52,043 meer gehuwde vrouwen dan er werkelijk in de Unie waren.

De volgende opgaaf toont, voor iedere Provincie, het verschil tussen het getal vrouwen zoals opgegeven door hun echtgenoten, en het getal gehuwde vrouwen opgenomen op de censusdag:—

Provincie.	Vrouwen opgegeven door hun Echtgenoten.	Gehuwde Vrouwen in de Provincie.	Vershil.
Unie	732,695	680,652	+ 52,043
Kaap	243,312	267,455	- 24,143
Natal	156,663	177,564	- 20,901
Transvaal	275,125	183,810	+ 91,315
Oranje Vrijstaat	57,595	51,823	+ 5,772

De beweging van naturellere arbeiders van kustdistrikten en van landstreken buiten de Unie, is verantwoordelijk voor 't verschil tussen de cijfers hierboven aangegeven.

140. Onder de Gemengde en Gekleurde Rassen, andere dan Bantu, tonen de opgaven dat veelwilverij onder deze mensen zeer beperkt is.

Veelwilverij: Gemengde en andere gekleurde rassen.

Ik denk echter dat in zeer vele gevallen het verzoek voor biezonderheden aangaande het aantal vrouwen door de mannen over 't hoofd werd gezien.

Ik heb stellig verwacht dat er meer dan 27 Maleiers met meer dan één vrouw elk in de Kaapse Provincie zou geweest zijn.

In Natal vindt men de hoogste percentage van veelwilverij. Dit is toe te schrijven aan 't grote getal Indiërs in die Provincie.

141. In de Unie zijn er 679,277 ongehuwde mannelike en 386,813 ongehuwde vrouwelike personen 15 jaar en ouder onder anderen dan het europese ras, de onevenredigheid zijnde 't grootst in de Transvaal, waar er bijna vier mannelike personen tegen één vrouwelike zijn.

Meerderheid van ongehuwde mannelike personen, 15 jaar en ouder.

De opgaven zijn natuurlijk onderhevig aan de beweging van naturellere arbeiders, en 'n vergelijking tussen de Provincies is dus nutteloos voor praktische doeleinden.

STADS- EN BUITENWIJKEN.

Vergelijking: 142. Het volgende is 'n vergelijking tussen de percentages van gehuwde
Gehuwde europese mannen en vrouwen in stads- en buitenwijken:—

Provincie.	Percentage van Gehuwde			
	Mannen.		Vrouwen.	
	Stedelik.	Landelik.	Stedelik.	Landelik.
Unie	33·40	32·20	36·40	35·76
Kaap	33·15	31·21	33·47	33·93
Natal	33·20	32·74	36·87	37·17
Transvaal	34·56	32·99	40·50	37·59
Oranje Vrijstaat	29·32	33·29	35·16	37·33

De proportie van mannen, die gehuwd zijn, is gewoonlik lager in buitenwijken dan in stadswijken. De enige uitzondering is de Oranje Vrijstaat.

Onder de vrouwen bevat de landelijke bevolking 'n groter percentage van gehuwde vrouwen dan de stedelijke bevolking, de Transvaal uitgezonderd.

Deel V—Stand of Beroep van 't Volk.

143. Voor verwijzingsdoeleinden wordt, vóór de Tabellen in dit deel, 'n alfabetiese lijst van beroepen met de afzonderlike "item" nommers gepubliceerd.

144. Op de vormen aan het publiek uitgereikt moesten personen, behalve hun beroepen, ook verklaren of zij werkvolk employeren, in bezigheid voor eigen rekening, loon verdienen, zonder werk, of rustend zijn.

Nadat enige distrikten opgemaakt waren, vond men dat de antwoorden in de bijgevoegde kolom zo onvolledig en in vele gevallen klaarblijkelijk onjuist waren, dat 't duidelijk te bespeuren was dat de instructies niet goed verstaan werden. Onder deze omstandigheden dacht men het de moeite niet waard deze biezonderheden op te maken.

145. De "huishoudelike" en "afhankelike" klassen bestaan merendeels uit vrouwen en kinderen en behoeven niet in aanmerking genomen te worden. De "landbouw" klasse is de belangrijkste en maakt aanspraak op de volgende proporties percent van de totale bevolking:—

Provincie.	Europeanen.	Bantu.	Gemengden en andere Gekleurden.
Unie	15·07	46·39	19·05
Kaap	15·08	53·17	17·28
Natal	10·73	52·76	25·73
Transvaal	13·01	35·92	12·99
Oranje Vrijstaat	22·49	35·42	24·59

146. Onder Europeanen worden deze percentages in de volgende gevallen overtroffen, nl. :—

(1) In Natal, alwaar de industriële klasse 12·55 percent is, en de kommerciële klasse 11·05 percent, en

(2) in de Transvaal alwaar de industriële klasse 16·73 percent is.

147. In de huishoudelike klasse is er 'n vermeerdering van 4·64 in de percentage van vrouwelike personen die in huishoudingwerk betrokken zijn.

In de opmaking van de 1904 census werden alle boerevrouwen geklassificeerd onder diegenen die behulpzaam waren in 't bewerken van de plaats, of zij nu ook als zulks werden opgegeven, of slechts in huishoudingwerk betrokken waren.

In 1911 werd 'n boerevrouw niet in de landbouwklasse inbegrepen, tenzij 't duidelijk op de vormen verklaard was dat zij haar echtgenoot in zijn beroep behulpzaam was. Dit was ook 't geval met betrekking tot andere bloedverwanten, insluitende zoons en dochters ouder dan 14 jaar, die niet als van enig bepaald beroep beschreven werden en die bij hun ouders op de plaats woonden.

Vergelijking:
1911 en 1904,
Kaapse
Provincie.

Dit is de oorzaak van de vermindering in de percentage van blanke vrouwelijke personen in de landbouwklasse.

Men zal bemerken dat onder de blanke mannelijke personen in de landbouwklasse de verhouding vermeerderd is van 22·86 tot 27·43 percent in de Kaap, van 12·36 tot 14·60 in Natal en van 34·75 tot 36·13 percent in de Oranje Vrijstaat.

Vergelijking: Transvaal, 1911-1904. 148. De opgaven gepubliceerd met het Transvaal Censurapport voor 1904 geven cijfers voor de Transvaal en Swaziland gezamenlik. Afzonderlike cijfers voor de Transvaal voor 1904 zijn niet te krijgen.

Hier volgt 'n vergelijking van percentages tussen de Transvaal en Swaziland in 1904 en de Transvaal alleen in 1911:—

Europeanen of blanken—

Beroep.	1911.		1904.	
	Transvaal.		Transvaal en Swaziland.	
	Mannelik.	Vrouwelik.	Mannelik.	Vrouwelik.
Professioneel	6·79	1·94	11·27	2·45
Huishoudelik	1·63	46·57	1·95	33·11
Kommercieel	10·45	1·19	12·54	0·90
Landbouw	18·48	5·95	19·25	20·24
Industrieel	28·25	1·82	25·65	1·73
Onbepaald	0·45	0·97	0·94	1·19
Afhankelijk	33·53	41·29	27·47	40·13
Niet gespecificeerd ...	0·42	0·27	0·93	0·25

Anderen dan Europeanen of blanken—

Professioneel	0·45	0·03	0·41	0·01
Huishoudelik	6·32	8·14	4·84	4·68
Kommercieel	1·87	0·01	2·84	0·02
Landbouw	23·94	50·52	31·87	54·47
Industrieel	38·15	0·02	22·76	0·02
Onbepaald... ..	0·06	0·18	0·80	0·11
Afhankelijk	29·06	40·94	36·18	40·49
Niet gespecificeerd ...	0·15	0·16	0·30	0·20

Beroepen van kinderen. 149. Op pagina's 902-911, vindt men 'n speciale Tabel No. XXII, die, voor de Provincies, bijzonderheden aangaande de verdeling van kinderen aangeeft.

Deel VI.—Godsdienstige Gezindten van 't Volk.

150. De instructies met referete tot de vraag aangaande de godsdienstige gezindten, bevatten de navolgende:—

“Vermeld naam van biezondere Godsdienst, Gezindte of Sekte. Gebruik geen algemene termen zoals Protestant of Katholiek of Christen (tenzij tot geen andere gezindte behorende).”

151. Alhoewel deze instructies in de regel nauwkeurig gevolgd werden, heeft men toch onduidelike termen gebruikt die de uiteenzetting moeilijk hebben gemaakt.

Bij voorbeeld het woord “Gereformeerd” werd gebruikt om beide, de “Nederduits Gereformeerde” en de “Gereformeerde Kerk” aan te duiden, met het gevolg dat het noodzakelik werd gevonden, om al de gegevens zoals verkregen uit de huishoudersvormen met betrekking tot de verschillende Hollandse Kerken, in één samen te vatten. Afzonderlike opgaven van deze Kerken, samengesteld uit de speciale kerkvormen, zullen in Tabellen VI en VII van Deel X (pagina's 1394-1413) gevonden worden.

Hollandse Kerken: Moeilik te onderscheiden.

152. Enig persoon die gewetensbezwaar had zijn godsdienst te melden, werd toegelaten het woord “objekteer” of een woord van gelijke betekenis in te vullen in de kolom onder het hoofd “Godsdienstige Gezindte”. Het aantal personen die van het recht gebruik hebben gemaakt om op dit punt geen informatie te geven, bedraagt 3,980 of 0·07 percent van de gehele bevolking.

Personen die weigeren Godsdienst te melden.

153. Het is bevredigend om aan te merken dat er maar weinig onbezonnen antwoorden gegeven werden.

154. De godsdiensten werden onder zes hoofden gerangschikt. nl.: Christelik, Niet-Christelik, Onbepaald, Geen Godsdienst, Weiger-te-melden, en Onbekend en Niet Gespecificeerd.

155. De volgende opgaaf toont aan voor de Unie, het getal en de verhouding percent, van Alle Rassen, Europeanen of Blanken en anderen dan Europeanen of Blanken, volgens de gegevens van 1911.

Godsdienst.	Alle Rassen.		Europeanen of Blanken.		Anderen dan Europeanen of Blanken.	
	Getal.	Percent.	Getal.	Percent.	Getal.	Percent.
Christelik	2,730,729	45·70	1,216,265	95·31	1,514,464	32·23
Niet-Christelik	212,864	3·58	47,057	3·69	165,807	3·54
Onbepaald	1,199	0·02	1,116	0·08	83	*
Geen Godsdienst	3,016,365	50·49	3,703	0·29	3,012,662	64·14
Weiger-te-melden	3,980	0·07	3,613	0·28	367	0·01
Onbekend en niet Gespecificeerd	8,257	0·14	4,488	0·35	3,769	0·08
TOTAAL	5,973,394	100·00	1,276,242	100·00	4,697,152	100·00

* Percentage zo gering dat 't van geen belang is.

156. Daar biezonderheden omtrent de godsdiensten van de naturellen van Natal voor 1904 niet te krijgen zijn, kan een volledige vergelijking tussen de tellingen van 1904 en 1911 niet gemaakt worden. Tabellen III en IV (pagina's 920-923) geven volledige vergelijkende opsommingen voor de Kaap de Goede Hoop, de Transvaal, en Oranje Vrijstaat, en alleenlijk Europeanen voor zover het Natal en de Unie betreft.

Vergelijking:
Europeanen
of blanken.

157. De volgende vergelijkende opgaaf toont aan, voor Europeanen alleen, het getal personen opgegeven onder elk hoofd in de Unie in 1904 en 1911 met de getals- en percentage-vermeerdering of vermindering gedurende de tussen census-periode:—

Godsdienst.	Personen.		Vermeerdering of Vermindering.	
	1911.	1904.	Getal.	Percent.
Christelike	1,216,265	1,066,631	+ 149,634	+ 14·03
Niet-Christelike	47,057	38,220	+ 8,837	+ 23·12
Onbepaald	1,116	1,004	+ 112	+ 11·16
Geen Godsdienst	3,703	3,138	+ 565	+ 18·01
Weiger-te-melden	3,613	3,640	— 27	— 0·74
Onbekend en niet Gespecificeerd	4,488	4,173	+ 315	+ 7·55

Uit de hierbovenaangegeven cijfers kan het gezien worden dat, vergelijkenderwijze, van af 1904 de niet-Christelike gezindten sterk vermeerderd zijn geworden ten gevolge van 't toenemend getal Joden in de Transvaal en Oranje Vrijstaat.

De personen zonder Godsdienst zijn verdubbeld geworden in de Transvaal sedert 1904; deze vermeerdering is verantwoordelijk voor het grootste gedeelte van de vooruitgang hierboven aangetoond.

Daar is een vermeerdering van Christenen in al de Provincies. Vooral in Transvaal en Oranje Vrijstaat is de vooruitgang zeer opmerkelijk.

Vergelijking:
Anderen dan
Europeanen
of blanken.

158. Wat de personen van anderen dan het europese of blanke ras betreft is het zeer opmerkelijk hoe 't getal Christenen sedert 1904 in de Transvaal vermeerderd is geworden. De vermeerdering bedraagt 237,853 of 340 percent. De verhouding van de gekleurde bevolking van die Provincie tans opgenomen als Christenen is 24·30 percent in vergelijking met 7·17 in 1904.

Ook de Oranje Vrijstaat toont een aanmerkelijke vermeerdering aan, de verhouding van Christenen onder de gekleurde rassen is van 47·63 in 1904 tot 50·77 in 1911 vermeerderd geworden.

Godsdienst:
Europeanen.

159. Van de Europeanen in de Unie zijn 1,216,265 of 95·31 percent Christenen.

De Oranje Vrijstaat staat bovenaan met 97·52, en de Transvaal, tengevolge van het grote aantal Joden, staat onderaan met 92·55 percent.

De Niet-Christenen zijn het talrijkst in de Transvaal en het minst in Natal, de verhouding is 6·18 en 1·51 percent respektievelik.

De cijfers onder het hoofd "Onbepaald" zijn van zo min belang dat daar niets op valt aan te merken.

De meerderheid van diegenen die zonder godsdienst zijn bevindt zich in de Transvaal. De grootste proportie, nl. 0·46 percent, is in Natal.

160. Van de gehele Bantu-bevolking van de Unie, nl. 4,019,006, behoren 1,053,706 of 26·22 percent aan een of andere Christelike sekte, terwijl 73·70 percent heidenen zijn.

Godsdienst:
Bantu.

In de Oranje Vrijstaat vindt men de hoogste percentage Christenen, nl. 48·50, en in Natal de laagste, 14·79; wat de heiden Bantu betreft is de positie omgekeerd.

Het getal Bantu in de Unie, die geweigerd hebben te melden tot welke godsdienstige gezindten zij behoren, bedraagt 131; 65 van hen zijn in de Kaapse Provincie, 62 in de Transvaal en 4 in de Oranje Vrijstaat.

161. 460,758 personen of 67·95 percent van de gemengde of andere gekleurde rassen in de Unie werden opgegeven als behorende tot de Christelike godsdienst.

Godsdienst:
Gemengden
en andere
gekleurden.

Het merendeel behoort tot de Kaapse Provincie, waar de Christenen 87·25 percent bedragen. Tengevolge van de grote Indiërbevolking staat Natal het laagst met 7·52 percent.

24·17 percent, meestal Indiërs, Maleiers en Chinezen behoren tot de niet-Christelike godsdienst.

Onder dit hoofd is de percentage in Natal en Transvaal 87·69 en 25·80 respektievelik, terwijl de percentage in de Oranje Vrijstaat slechts 0·21 is.

Onder de "Onbepaalde" zijn acht personen van gemengd ras, die zich als Spiritualisten hebben opgegeven.

Het getal personen van gemengd of gekleurd ras zonder godsdienst bedraagt 50,559, dit is 7·45 percent van het totaal. De Vrijstaat staat het hoogst met 21·52 percent, en Natal het laagst met 4·63 percent. 236 hebben geweigerd te melden tot welke godsdienst zij behoren, daarvan zijn 200 in de Kaap, 27 in de Transvaal en 9 in Natal.

De Oranje Vrijstaat kan zich daarop beroemen de meest Christelike Provincie van de Unie te zijn. Zij toont de hoogste percentage Christenen van alle rassen, Europeanen of Blanken en Bantu, en wordt alleen door de Kaap, in geval van Gemengden en andere Gekleurden, overtroffen.

CHRISTELIKE GEZINDTEN.

162. De navolgende staat toont de belangrijkste Christelike gezindten in de Unie aan, alsook het getal aanhangers en de percentage van totaal aantal Christenen in elk.

	Alle Rassen.		Europeanen of Blanken.		Anderen dan Europeanen of Blanken.	
	Getal.	Percent.	Getal.	Percent.	Getal.	Percent.
1. Hollandse Kerken	898,600	32.91	693,898	57.05	204,702	13.52
2. Wesleyaanse Kerken	536,419	19.64	80,402	6.61	456,017	30.11
3. Anglikaanse Kerken	532,489	19.50	255,640	21.02	276,849	18.28
4. Independenten of Kongregationaliste Kerken	160,358	5.87	13,335	1.10	147,023	9.71
5. Lutherse Kerken	143,269	5.25	20,878	1.72	122,391	8.08
6. Presbyteriaanse Kerken	130,747	4.79	58,633	4.82	72,114	4.76
7. Kerk van Rome	91,035	3.33	53,793	4.42	37,242	2.46

Uit bovenstaande cijfers kan het gezien worden, dat de verhouding in rang van de verschillende gezindten, aanmerkelijk verschilt wat de rassen betreft.

De Wesleyaanse en Anglikaanse Kerken zijn de voornaamste kerkgenootschappen onder de Bantu, terwijl onder de gemengde en andere gekleurde rassen de Hollandse Kerken de meeste aanhangers tellen; dan volgen de Anglikaanse, Independenten of Kongregationaliste en Wesleyaanse Kerken in de orde genoemd.

163. De enige gespecificeerde vergelijking die mogelijk is tussen 1904 en 1911 is in verband met de cijfers aangaande Europeanen. In 1904 werden de opgaven voor de Transvaal en Swaziland samengevat. De totale Europese bevolking van Swaziland was toen zo klein, 890 in 't geheel, dat de bijtelling daarvan slechts een geringe invloed uitoefent op de verhouding van de verschillende gezindten.

De navolgende vergelijkende opgaaf toont voor Europeanen alleen, het aantal personen behorende tot de voornaamste gezindten in de Unie in 1911 en 1904, met het getal en de percentage vermeerdering of vermindering:—

Gezindte.	Personen.		Vermeerdering of Vermindering.	
	1911.	1904.	Aantal.	Percent.
Hollandse Kerken	693,898	563,398	+ 130,500	+ 23.16
Anglikaanse Kerken	255,640	242,974	+ 12,666	+ 5.21
Methodiste Kerken (insluitende Wesleyaanse, Verenigde Methodiste Kerk, enz.)	82,104	70,454	+ 11,650	+ 16.54
Presbyteriaanse Kerken	58,633	61,401	- 2,768	- 4.51
Kerk van Rome	53,793	55,940	- 2,147	- 3.84
Lutherse Kerken (insluitende Moraviese Kerk, enz.)	23,707	24,376	- 669	- 2.74
Independenten of Kongregationaliste Kerken (insluitende Londen Zendingsgenootschap)	13,402	10,621	+ 2,781	+ 26.18

Godsdienstige gezindten: Vergelijking 1911-1904.

In de Kaapse Provincie tonen slechts de Hollandse en de Independenten of Kongregationaliste Kerken een vermeerdering aan. In Natal hebben de Hollandse, de Methodiste en Anglikaanse Kerken zich uitgebreid. In de Transvaal tonen al de kerken een grote vermeerdering aan, terwijl in de Oranje Vrijstaat de Anglikaanse en Presbyteriaanse Kerken een vermindering van aanhangers aantonen.

De betrekkelijke verhoudingen van de voornaamste kerken blijven min of meer onveranderd, slechts de Hollandse Kerken tonen een aanmerkelijke verbetering aan.

164. Van af 1904 heeft de Afrikaans Methodist Episcopale of Ethiopische Kerk aanmerkelijke vooruitgang gemaakt onder de gekleurde rassen, zoals gezien kan worden uit nevensgaande vergelijkende opgaaf.

Provincie.	Personen.		Vermeerdering.	
	1911.	1904.	Aantal.	Percent.
Kaap de Goede Hoop	18,001	12,019	5,982	49.77
Transvaal	17,107	2,579	14,528	563.32
Oranje Vrijstaat	7,270	4,108	3,162	76.97

NIET-CHRISTELIKE SEKTE.

165. De voornaamste niet-Christelike sekten in de Unie zijn de Joden, Hindoes en Mohammedanen.

Onder de Europeanen vormen de Joden de belangrijkste niet-Christelike sekte, hun getal is 46,919 of 3.68 percent van de gehele Europese bevolking. Zij zijn van af 1904 vermeerderd van 38,096 tot 46,919, een vermeerdering van 23 percent. In de Transvaal is de vermeerdering 67 percent, terwijl er in de Kaapse Provincie een vermindering is van 14 percent.

Van de Europeanen hebben 42 zich opgegeven als Boedhisten, 3 als Navolgers van Confucius en 62 als Mohammedanen.

166. Onder de Bantu is het getal volgelingen van de niet-Christelike sekten maar gering, 1,896 werden opgegeven als behorende tot het Mohammedaanse geloof. De meesten van dezen waren arbeiders in de mijnen, van Midden-Afrika gekomen.

167. De Hindoe Godsdienst is de voornaamste onder de gemengde en gekleurde rassen, de Bantu uitgezonderd.

Van af 1904 is het getal Hindoes vermeerderd van 94,017 tot 115,701, in Natal zijnde de vermeerdering het grootst, namelijk 21,659 of bijna 25 percent. De Mohammedanen zijn van 37,403 tot 43,946 vermeerderd, de Transvaal hebbende de grootste proportionele vermeerdering, nl. over 35 percent, gevolgd door Natal met 33 percent.

STADS- EN BUITENWIJKEN.

168. Nevensgaande staat geeft het getal en de proportie van de bevolking onder elk hoofd van de Stads- en Buitenwijken in de Unie.

Getal.

Godsdienst.	Stadswijken.			Buitenwijken.		
	Alle Rassen.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Alle Rassen.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.
Christelik	1,033,909	607,222	426,687	1,692,979	606,329	1,086,650
Niet-Christelik	126,012	42,569	83,443	86,638	4,335	82,303
Onbepaald	1,027	1,011	16	169	102	67
Geen Godsdienst	310,345	2,915	307,430	2,704,815	759	2,704,056
Weiger-te-melden	2,481	2,257	224	1,487	1,345	142
Onbekend en niet Gespecificeerd	4,094	2,312	1,782	4,145	2,158	1,987

Verhouding tot totale Bevolking.

Godsdienst.	Stadswijken.			Buitenwijken.		
	Alle Rassen.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Alle Rassen.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.
Christelik	69·96	92·24	52·06	37·70	98·59	28·04
Niet-Christelik	8·52	6·47	10·18	1·93	0·70	2·13
Onbepaald	0·07	0·16	*	0·01	0·02	*
Geen Godsdienst	21·00	0·44	37·51	60·24	0·12	69·78
Weiger-te-melden	0·17	0·34	0·03	0·03	0·22	*
Onbekend en niet Gespecificeerd	0·28	0·35	0·22	0·09	0·35	0·05

* Percentage zo gering dat 't van geen belang is.

169. Van de totale stedelijke bevolking zijn omtrent 70 percent Christenen en 21 percent van geen godsdienst. De verhouding in de buitenwijken is 38 en 60 percent respectievelijk. 92 percent van de europese bevolking en 52 percent van de gekleurden in de stadswijken belijden de Christelike leer, tegen 99 en 28 percent respectievelijk in de buitenwijken.

Uit elke 100 personen van anderen dan het europese of blanke ras, in de buitenwijken hebben 70 geen godsdienst.

170. De volgende zijn de cijfers voor de voornaamste Christelike gezindten:— Christelike Kerken.

Aantal Aanhangers.

Gezindten.	Stadswijken.			Buitenwijken.		
	Alle Rassen.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Alle Rassen.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.
Hollandse Kerken	257,912	193,092	64,820	640,006	500,218	139,788
Anglikaanse Kerken	316,173	205,900	110,273	214,859	48,642	166,217
Methodiste Kerken	180,233	61,246	118,987	418,673	20,597	398,076
Presbyteriaanse Kerken	62,262	48,805	13,457	68,188	9,552	58,636
Kerk van Rome... ..	58,617	44,779	13,838	32,188	8,803	23,385
Lutherse Kerken	52,776	14,273	38,503	166,163	9,385	156,778
Independente of Kongregationaliste Kerken	68,757	11,083	57,674	118,473	2,285	116,188

Verhouding tot totaal aantal Christenen.

Gezindten.	Stadswijken.			Buitenwijken.		
	Alle Rassen.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Alle Rassen.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.
Hollandse Kerken	24·95	31·80	15·19	37·80	82·50	12·86
Anglikaanse Kerken	30·58	33·91	25·84	12·69	8·02	15·30
Methodiste Kerken	17·43	10·09	27·89	24·73	3·40	36·63
Presbyteriaanse Kerken	6·02	8·04	3·15	4·03	1·58	5·40
Kerk van Rome	5·67	7·37	3·24	1·90	1·45	2·15
Lutherse Kerken... ..	5·10	2·35	9·02	9·81	1·55	14·43
Independente of Kongregationaliste Kerken	6·65	1·83	13·52	7·00	0·38	10·69

171. De Anglikaanse Kerken tellen de meeste volgelingen onder de Europeanen in de stadswijken, de Hollandse Kerken komende dichtbij; maar in de buitenwijken is de positie omgekeerd, meer dan 80 percent van de landelijke bevolking behorende tot laatstgemelde kerken.

De Hollandse Kerken alleen zijn sterker in buitenwijken dan in de stadswijken.

172. Onder de gekleurde rassen, zijn al de gezindten sterker in de buitenwijken dan in de stadswijken. De Methodisten komen eerste en de Anglikaanse Kerken tweede in beide stads- en buitenwijken.

KERKELIKE STATEN.

173. Speciale vormen werden uitgereikt aan alle godsdienstleraars, ten einde informatie in te winnen met betrekking tot de plaatsen van eredienst, financiële toestand, enz., van de verschillende gezindten.

De uitslag hiervan vindt men in de Tabellen VI en VII, Deel X (pagina's 1394-1413).

Plaatsen van eredienst.

174. Het getal plaatsen van eredienst in de Unie is 5,012, tonende een vermeerdering aan van 830 in vergelijking met de census-opgaven van 1904. De grootste vermeerdering is in de Kaapse Provincie, nl. 578.

De Christelike kerken bezitten 4,896 plaatsen van eredienst, waarvan 1,372 tot de Methodisten behoren, 1,145 tot de Anglikaanse Kerken, 528 tot de Hollandse Kerken en 527 tot de Presbyteriaanse Kerken. De niet-Christelike plaatsen van eredienst zijn :—Mohammedanen 59, Joden 44, Hindoes 13.

Akkomodatie en opkomst

175. Daar zijn zitplaatsen voor 1,019,330 personen in vergelijking met 812,334 in 1904, en het gemiddeld bezoek 481,253 vergeleken met 426,849 in 1904.

Volgelingen.

176. De beraming van de volgelingen, zoals door de leraars van de verschillende kerken opgeven, is aanmerkelijk kleiner dan de totalen verkregen uit de huishoudersvormen. Het verschil is toe de schrijven aan de bijtelling van de jonge kinderen in laatstgemeld geval. De Hollandse Kerken tonen het kleinste proportionele verschil, dan komen in volgorde de Presbyteriaanse, Lutherse, Methodiste en de Anglikaanse Kerken.

Verhouding tussen avondmaalgangers en volgelingen.

177. De navolgende toont aan het getal avondmaalgangers uit elke 100 volgelingen, zoals verkregen uit de huishoudersvormen :—

Gezindten.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.
Hollandse Kerken	33	18
Methodiste Kerken	17	19
Anglikaanse Kerken	13	19
Independente of Kongregationaliste Kerken	23	14
Lutherse Kerken	37	35
Presbyteriaanse Kerken	17	35
Kerk van Rome	35	49

Diensten.

178. Het aantal wekelijks gehouden diensten was 22,577 vergeleken met 18,377 in 1904. Het aantal diensten om de veertien dagen gehouden, maandelijks en alle drie maanden gehouden, tonen ook 'n aanmerkelijke vermeerdering aan.

Zondag-scholen.

179. Het aantal Zondagscholen was 5,816 en 't Gemiddeld Bezoek 205,452, een vermeerdering op de 1904 cijfers van 2,477 en 58,005 respektievelik.

180. De totale waarde van alle Eigendommen, behorende aan de verschillende gezindten, bedraagt £6,458,917, zijnde roerende £517,100 en onroerende £5,941,817. De Nederduits Gereformeerde Kerk is het rijkste Kerkgenootschap, de waarde van zijn eigendommen zijnde bijna £2,400,000. De Anglikaanse Kerk komt tweede met £1,284,000. Die van de niet-Christelike Sekten bedraagt £270,714, waarvan £206,105 aan de Joden behoren.

Eigendom.

181. De totale schuld van de verschillende gezindten bedraagt £915,000. De Nederduits Gereformeerde Kerk heeft de grootste schuld, nl. £300,000, gevolgd door de Methodiste Kerk met £211,000.

Schuld.

182. De totale ontvangsten bedroegen £1,094,652, zijnde een vermindering van £56,084 op die van 1904.

Ontvangsten en uitgaven.

Vrije giften en kollekten, huur van zitplaatsen, kerkgeld en diverse ontvangsten tonen een vermeerdering aan, terwijl hulptoelagen en speciale bijdragen, inkomsten van land, en leningen en ontvangsten van hoofdsommen, grote verminderingen aantonen, laatstgenoemde van £250,000 tot £118,000.

De uitgaven bedroegen £1,063,164 in vergelijking met £1,126,285 in 1904. Er was een vermeerdering onder alle hoofden uitgezonderd gebouwen, reparaties, meubelen, leningen en kapitale uitgaven.

De inkomsten van de Nederduits Gereformeerde Kerk werden opgegeven als £411,000 en de uitgaven £385,000.

De inkomsten van de niet-Christelike Sekten bedroegen £40,000 en de uitgaven £37,000, waarvan £35,000 en £33,000 respektievelik op rekening van de Joden komen.

Deel VII.—Geboorteplaatsen.

EUROPEANEN OF BLANKEN.

Het europesé
of blanke ras.

183. Van de totale blanke bevolking van 1,276,242 personen in de Unie opgenomen, werden 1,016,106 of 79·62 percent in de Provincies, die nu de Unie uitmaken, geboren; de verhouding van mannelijke en vrouwelijke personen zijnde 75·04 en 84·92 percent respectievelik.

184. Van elke 100 mannelijke en vrouwelijke personen, respectievelik, zijn min of meer 25 mannelijke en 15 vrouwelijke personen immigranten.

Hier volgen de percentages van immigranten volgens land van geboorte:—

Land van Geboorte.	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>Britse Bezittingen</i> ... .. TOTAAL	15·61	19·11	11·56
Afrika (uitgezonderd de Unie)	0·27	0·25	0·28
Europa	14·32	17·67	10·43
Azië	0·14	0·17	0·11
Amerika	0·09	0·13	0·06
Australazië en Polynesië	0·79	0·89	0·68
<i>Andere dan Britse Bezittingen</i> ... .. TOTAAL	4·72	5·79	3·48
Afrika	0·09	0·13	0·06
Europa	4·32	5·31	3·20
Azië	0·08	0·08	0·06
Amerika	0·23	0·27	0·16
<i>Op Zee</i>	0·03	0·04	0·03
<i>Onbekend en niet Gespecificeerd</i>	0·02	0·02	0·01

185. Van de 60,154 personen, nl. 39,629 mannelijke en 20,525 vrouwelijke, opgegeven als in andere dan Britse Bezittingen geboren, beweren de volgende britse onderdanen te zijn, nl.,

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
Door Geboorte	1,008	668	340
Door Naturalisatie	5,847	4,856	991
TOTAAL	6,855	5,524	1,331

En van 256 mannelijke en 172 vrouwelijke personen opgegeven als op zee geboren, maken de volgenden op Brits Burgerschap aanspraak, nl.,

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
Door Geboorte	345	202	143
Door Naturalisatie	44	34	10
TOTAAL	389	236	153

186. Van de Britse Bezittingen in Afrika, kwamen 893 personen van Mauritius en 771 van St. Helena. Van diegenen in Mauritius geboren zijn 683 in Provincie Natal, terwijl de in St. Helena geboren personen grotendeels in de Kaap, ten getale van 495, en in Natal, ten getale van 161, opgenomen zijn. Van de andere landen in Afrika, zond Madera 604 personen, waarvan 362 in de Transvaal en 231 in de Kaapse Provincie zijn.

187. De Britse Bezittingen in Europa zonden 182,720 personen, nl. 121,072 mannelijke en 61,648 vrouwelijke, de voornaamste delen zijnde:—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
Engeland	126,488	83,567	42,921
Schotland	37,138	24,397	12,741
Ierland	14,571	9,845	4,726
Wallis	3,694	2,697	997

Bovengenoemden zijn als volgt onder de Provincies verdeeld:—

Provincie.	Proporties percent van Personen geboren in:			
	Engeland.	Schotland.	Ierland.	Wallis.
Kaap	32	26	36	27
Natal	16	19	12	11
Transvaal	45	48	45	57
Oranje Vrijstaat	7	7	7	5
TOTAAL	100	100	100	100

188. Andere landen in Europa kontribueerden 55,107 personen, waarvan Rusland met 24,028 en Duitsland met 12,799 voor ongeveer twee-derden verantwoordelijk zijn.

Meer dan de helft van personen in Rusland geboren zijn in de Transvaal, en meer dan één-derde in de Kaapse Provincie.

Van diegenen in Duitsland geboren zijn 42 percent in de Kaapse Provincie en 39 percent in de Transvaal.

189. De blanken in Indië geboren tellen 1,670, van wie bijna de helft in de Transvaal zijn.

Het enige aanmerkelijke getal in andere dan britse bezittingen geboren zijn 660, opgegeven als zijnde in Syrië geboren; ongeveer de helft van dezen zijn in de Transvaal.

190. De voornaamste bijdragen uit Amerika zijn 936 van Kanada en 2,254 van de Verenigde Staten, ongeveer de helft van elk zijnde in de Transvaal.

191. Van de 8,855 personen van Australië zijn 5,527 of 62 percent in de Transvaal. Deze is ook de Provincie 't meest begunstigd door personen van Nieuw-Zeeland, daar er van de 1,286 Nieuw-Zeelanders, 769 of 60 percent in de Transvaal zijn.

Vergelijking- en: Kaapse Provincie. 192. Hier volgen de proporties percent van de totale blanke bevolking van de Kaap, die in Afrika en Europa geboren zijn, volgens de Tellingen van 1891, 1904 en 1911:—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
In Afrika Geboren—			
1911	86·45	83·53	89·55
1904	78·31	71·69	86·40
1891	86·33	82·48	90·49
In Europa Geboren—			
1911	12·88	15·67	9·89
1904	20·39	26·68	12·74
1891	13·20	16·94	9·15

De uittocht uit de Kaap gedurende de jaren van depressie (1904 tot 1908), bestond merendeels uit mannelike personen. De vermindering van militaire troepen is een andere faktor die dezelfde uitwerking heeft gehad. Deze Provincie—wat de proporties van blanke personen in Afrika en Europa geboren betreft—is nu min of meer in dezelfde positie als in 1891.

Natal. 193. In de tabellen aangaande geboorteplaatsen voor Natal in 1904 gepubliceerd, werd geen onderscheid tussen de rassen gemaakt.

De enige vergelijking die men maken kan is in geval van personen van alle rassen. Wat alle rassen betreft is er 'n geringe vermindering in de proportie van personen in Afrika geboren, en 'n kleine vermeerdering in die in Europa geboren, terwijl de verhouding van personen in Azië geboren van 5·95 tot 6·21 percent gestegen is, toe te schrijven aan de immigratie van Indiërs.

Transvaal. 194. In de Transvaal is de proportie van blanke personen in Afrika geboren gestegen van 64·06 tot 70·83 percent, mannelike personen zijnde hiervoor verantwoordelijk; de verhouding in 1911 is 9·81 percent hoger dan in 1904.

Deze vermeerderingen worden geëvenredigd door de verminderingen in de percentages van personen in Europa geboren.

195. De verschillen in de Oranje Vrijstaat zijn ongeveer dezelfde als in de Transvaal, nl.:—

Verschillen in percentages, 1911-1904.

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
In Afrika geboren ...	+6·19	+10·08	+0·36
In Europa geboren ...	-5·72	-9·36	-0·25

De vermindering van garnizoenen is in beide van deze gevallen de hoofdmedewerkende oorzaak van de verschillen.

In 1880 was slechts 3·20 percent van de blanke bevolking in de Oranje Vrijstaat in Europa geboren. Deze percentage is in 1890 tot 3·28 en in 1904 tot 14·88 gestegen, maar is nu tot 9·16 gedaald.

196. De interprovinciale beweging van de Europeanen, in de Unie geboren, wordt aangetoond door de volgende cijfers, gevende de percentages van de bevolking van iedere Provincie geboren in elk van de andere Provincies.

Provincie.	Percentage van Totale Blanke Bevolking geboren in—			
	Kaap.	Natal.	Transvaal.	Oranje Vrijstaat.
Kaap	83·89	0·27	0·85	1·18
Natal	5·53	49·15	4·70	1·95
Transvaal	17·02	2·08	46·42	4·88
Oranje Vrijstaat	20·37	1·64	2·47	65·64

Terwijl de Kaap iets over de twee percent van haar blanke bevolking van de drie andere Provincies gezamenlik verkrijgt, geeft zij aan Natal één-twintigste, aan de Transvaal bijna één-vijfde, en aan de Oranje Vrijstaat iets meer dan één-vijfde van hun respektievelike blanke bevolkingen.

197. De blanke bevolking van de Unie, uitgezonderd personen die in de censusnacht per spoorrein reisden, wordt als volgt verdeeld:—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>In Stadswijken—</i>			
In de Unie Geboren ...	436,189	209,390	226,799
Buiten de Unie Geboren ...	222,097	143,990	78,107
TOTAAL	658,286	353,380	304,906
<i>In Buitengewijken—</i>			
In de Unie Geboren ...	578,416	303,664	274,752
Buiten de Unie Geboren ...	36,612	25,816	10,796
TOTAAL	615,028	329,480	285,548

Vergelijking: Stads- en buitengewijken.

De proporties percent van personen in en buiten de Unie geboren, in stads- en buitenwijken respectievelijk, waren :—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>In de Unie geboren—</i>	%	%	%
In Stadswijken	43	41	45
In Buitenwijken	57	59	55
<i>Buiten de Unie geboren—</i>			
In Stadswijken	86	85	88
In Buitenwijken	14	15	12

In de Kaapse Provincie waren de proporties van immigranten, die in stads- en buitenwijken in 1904 werden opgegeven, dezelfde als hierboven aangegeven.

ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN.

Anderen dan Europeanen of blanken.

198. De verhouding van personen van ander dan het europese of blanke ras, buiten de Unie geboren, is gering.

199. Onder de Bantu waren 94·30 percent van de bevolking, 90·72 percent mannelike en 97·92 percent vrouwelike personen, in de Unie geboren; de overigen zijn grotendeels geboren in :—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
Basoetoeland	1·87	2·41	1·32
Swaziland	0·54	0·62	0·46
Portugees Oost-Afrika	2·86	5·51	0·18

De personen, opgegeven als in deze Territorieën geboren, worden als volgt onder de Provincies verdeeld :—

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>Basutoland</i> ... .. TOTAAL	75,132	48,798	26,334
Kaap	13,034	8,010	5,024
Natal	330	216	114
Transvaal	14,452	12,835	1,617
Oranje Vrijstaat	47,316	27,737	19,579
<i>Swaziland</i> ... .. TOTAAL	21,662	12,573	9,089
Kaap	63	61	2
Natal	2,504	1,206	1,298
Transvaal	18,581	11,038	7,543
Oranje Vrijstaat	514	268	246

	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>Portugees Oost-Afrika</i> ... .. TOTAAL	114,976	111,467	3,509
Kaap	871	865	6
Natal	404	317	87
Transvaal	112,675	109,260	3,415
Oranje Vrijstaat	1,026	1,025	1

200. Van de gemengde en gekleurde rassen, waren 85·91 percent in de Unie geboren. Het enige van de andere landen, die meer dan één percent kontribuëren, is Indië met 12·56 percent—16·88 percent mannelik en 7·64 percent vrouwelik.

Gemengden en andere gekleurden.

201. Gekleurde personen in Indië geboren werden als volgt opgegeven :—

Provincie.	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>Unie</i>	85,169	60,972	24,197
Kaap	4,799	4,607	192
Natal	73,451	50,068	23,383
Transvaal	6,870	6,252	618
Oranje Vrijstaat	49	45	4

DUUR VAN VERBLIJF IN DE UNIE.

202. Personen buiten de Unie geboren werd gevraagd om op te geven hoe lang zij in de Unie woonachtig waren.

Duur van verblijf: Europeanen.

Van 259,938 personen hebben slechts 254,981, nl. 167,617 mannelike en 87,364 vrouwelike personen hierop geantwoord. Van dezen waren elf percent van de mannelike en 18 percent van de vrouwelike beneden 21 jaar.

203. Hier volgen de totalen voor de tienjarige perioden, nl. :—

Provincie en Duur van Verblijf in de Unie.	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>Unie</i> ... .. TOTAAL	254,981	167,617	87,364
Minder dan 10 jaar	125,500	76,972	48,528
10 tot 19 jaar	80,792	59,201	21,591
20 tot 29 jaar	25,151	16,522	8,629
30 tot 39 jaar	14,681	9,921	4,760
40 tot 49 jaar	3,633	2,188	1,445
50 jaar en langer	5,224	2,813	2,411
<i>Kaap</i> ... .. TOTAAL	78,985	49,475	29,510
Minder dan 10 jaar	32,661	19,095	13,566
10 tot 19 jaar	24,849	17,169	7,680
20 tot 29 jaar	9,680	6,031	3,649
30 tot 39 jaar	6,808	4,417	2,391
40 tot 49 jaar	1,768	1,057	711
50 jaar en langer	3,219	1,706	1,513

Provincie en Duur van Verblijf in de Unie.	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>Natal</i> ... .. TOTAAL	36,032	21,616	14,416
Minder dan 10 jaar	16,627	9,590	7,037
10 tot 19 jaar	9,850	6,501	3,349
20 tot 29 jaar	4,593	2,655	1,938
30 tot 39 jaar	2,979	1,830	1,149
40 tot 49 jaar	949	508	441
50 jaar en langer	1,034	532	502
<i>Transvaal</i> ... .. TOTAAL	123,184	83,966	39,218
Minder dan 10 jaar	65,826	40,754	25,072
10 tot 19 jaar	42,078	32,258	9,820
20 tot 29 jaar	9,750	7,007	2,743
30 tot 39 jaar	4,130	3,075	1,055
40 tot 49 jaar	720	480	240
50 jaar en langer	680	392	288
<i>Oranje Vrijstaat</i> ... .. TOTAAL	16,780	12,560	4,220
Minder dan 10 jaar	10,386	7,533	2,853
10 tot 19 jaar	4,015	3,273	742
20 tot 29 jaar	1,128	829	299
30 tot 39 jaar	764	599	165
40 tot 49 jaar	196	143	53
50 jaar en langer	291	183	108

204. Van de totale blanke immigranten die de duur van hun verblijf in de Unie opgaven, waren 49 percent minder dan 10 jaar, 32 percent van 10 tot 19 jaar en 19 percent 20 jaar en langer in de Unie woonachtig.

205. Hier volgen de proporties percent in iedere Provincie van de blanke immigranten, volgens de periode van verblijf in de Unie :—

Provincie.	Minder dan 10 Jaar.	10 tot 19 Jaar.	20 Jaar en langer.
<i>Mannelike Personen—</i>			
Kaap	25	29	42
Natal	12	11	17
Transvaal	53	54	35
Oranje Vrijstaat	10	6	6
TOTAAL	100	100	100
<i>Vrouwelike Personen—</i>			
Kaap	28	36	48
Natal	14	16	23
Transvaal	52	45	25
Oranje Vrijstaat	6	3	4
TOTAAL	100	100	100

De meerderheid van beide mannelike en vrouwelike immigranten wordt door de Transvaal aangetrokken.

206. Onder anderen dan Europeanen of Blanken hebben 29,551 personen de duur van hun verblijf in de Unie niet opgegeven.

Van diegenen die wel deze informatie hebben gegeven zijn 235,302 mannelike en 59,385 vrouwelike personen.

Duur van verblijf:
Anderen dan Europeanen.

Hier volgen de totalen voor tienjarige perioden :—

Provincie en Duur van Verblijf.	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>Unie</i> ... .. TOTAAL	294,687	235,302	59,385
Minder dan 10 jaar	212,393	183,299	29,094
10 tot 19 jaar	41,856	28,195	13,661
20 tot 29 jaar	21,559	12,989	8,570
30 tot 39 jaar	11,240	6,587	4,653
40 tot 49 jaar	5,308	2,929	2,379
50 jaar en langer	2,331	1,303	1,028
<i>Kaap</i> ... .. TOTAAL	24,880	17,471	7,409
Minder dan 10 jaar	12,191	9,163	3,028
10 tot 19 jaar	6,035	4,328	1,707
20 tot 29 jaar	3,203	1,894	1,309
30 tot 39 jaar	1,828	1,091	737
40 tot 49 jaar	1,067	640	427
50 jaar en langer	556	355	201
<i>Natal</i> ... .. TOTAAL	74,330	50,322	24,008
Minder dan 10 jaar	39,903	27,260	12,643
10 tot 19 jaar	18,058	12,410	5,648
20 tot 29 jaar	9,806	6,489	3,317
30 tot 39 jaar	4,961	3,202	1,759
40 tot 49 jaar	1,263	753	510
50 jaar en langer	339	208	131
<i>Transvaal</i> ... .. TOTAAL	156,611	144,450	12,161
Minder dan 10 jaar	136,038	131,208	4,830
10 tot 19 jaar	11,744	8,418	3,326
20 tot 29 jaar	5,009	2,826	2,183
30 tot 39 jaar	2,132	1,132	1,000
40 tot 49 jaar	1,117	594	523
50 jaar en langer	571	272	299

Provincie en Duur van Verblijf.	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
<i>Oranje Vrijstaat</i> ... TOTAAL	38,866	23,059	15,807
Minder dan 10 jaar	24,261	15,668	8,593
10 tot 19 jaar	6,019	3,039	2,980
20 tot 29 jaar	3,541	1,780	1,761
30 tot 39 jaar	2,319	1,162	1,157
40 tot 49 jaar	1,861	942	919
50 jaar en langer	865	468	397

Van de 235,302 mannelijke immigranten, die de duur van hun verblijf in de Unie hebben opgegeven, zijn 194,772 in de Transvaal en Natal.

Diegenen in de Transvaal zijn grotelijks naturellen van Portugees Oost-Afrika, Basoetoeland, Swaziland, Nyassaland Protektoraat en Rhodesia.

Het grootste gedeelte van de mannelijke gekleurden in Natal, opgegeven als buiten de Unie geboren, zijn Indiër immigranten.

Van de 59,385 vrouwelijke immigranten van non-europees ras, die de duur van hun verblijf in de Unie hebben opgêgeven, zijn 24,008 in Natal en 15,807 in de Oranje Vrijstaat.

De meesten van diegenen in Natal waren in Indië geboren, en de helft van hen kwamen binnen de laatste tien jaren naar Natal.

De Oranje Vrijstaat krijgt haar immigranten van uit Basoetoeland. Uit de opgaven blijkt het dat er nu reeds voor enige jaren 'n geregelde uittocht was uit Basoetoeland van naturellen die zich in de Oranje Vrijstaat vestigen.

BRITSE ONDERDANEN IN DEN VREEMDE GEBOREN.

207. Tabel XIII geeft 'n opgaaf van personen—buiten het Britse Rijk geboren—die zich of door geboorte of door naturalisatie als britse onderdanen beschouwen.

Van de 1,353 personen, die door geboorte op brits burgerschap aanspraak maken, verklaarden 437 dat zij in Rusland geboren zijn. Vermoedelijk zijn deze kinderen van personen in Rusland geboren, en die, door de naturalisatie van hun ouders, britse onderdanen geworden zijn.

Van diegenen, die door naturalisatie britse onderdanen zijn, waren 62 percent in Rusland en 16 percent in Duitsland geboren.

Deel VIII.—Ziekte en Gebreken van 't Volk.

208. De volgende instructies werden op de huishoudersvormen gegeven in verband met de vraag aangaande ziekte en lichaamsgebreken:—

“Indien bedlegerig of anders niet in staat gewoon beroep te volgen wegens ziekte of ongeluk, schrijf ‘Ziek’ of ‘Ongeluk,’ of indien lijdende aan enige van de volgende gebreken, schrijf ‘Stom’ ‘Doofstom’ (maar niet als persoon alleen ‘Doof’ is), ‘Blind,’ ‘Krankzinnig,’ ‘Idioot’ of ‘Zwak van Verstand,’ ‘Epilepties,’ ‘Beroerte,’ ‘Melaats,’ ‘een Ledemaat Verloren’ of ‘een Oog Verloren,’ zoals het geval is.”

209. In Natal, Transvaal en Oranje Vrijstaat werd in 1904 informatie verkregen alleen van personen die om reden van ziekte, ongeluk of lichaamsgebrek *blijvend* onbekwaam gemaakt zijn. Gevolgelijk zal 't misleidend zijn in verband met deze Provincies 'n vergelijking te maken tussen de cijfers van 1911 en 1904, onder de algemene hoofden—ziekte, ongeluk, enz.

In 1904 werden biezonderheden aangaande 't heersen van ziekte, enz., onder de naturellebevolking niet verkregen.

210. Het totaal aantal personen van alle rassen—in 1911 opgenomen—die onbekwaam gemaakt zijn om reden van ziekte, ongeluk of lichaamsgebrek, was 71,750, zijnde 'n verhouding van 120·12 per 10,000 van de bevolking. Alle rassen.

De verhouding onder mannelike personen is 155·80 per 10,000 en onder vrouwelike 82·40. De verhouding onder mannelike personen van alle rassen is hoger dan die voor vrouwelike onder al de hoofden, uitgezonderd blindheid, die in de Transvaal hoger is onder vrouwelike dan onder mannelike personen.

De Oranje Vrijstaat toont de hoogste verenigde proportie, nl. 149·40 per 10,000, en Natal de laagste—92·98.

211. Het aantal personen lijdende aan ziekte was 31,570, en aan ongeluk 5,046, de respektieve proporties per 10,000 zijnde 52·85 en 8·45. De Oranje Vrijstaat toont de hoogste proportie van ziekte (72·08 per 10,000) en de Transvaal de hoogste proportie van ongeluk (18·61 per 10·000).

212. De personen lijdende aan de lichaamsgebreken, die op de lijst voorkomen, waren 35,134, van wie 6,550 blind waren, 2,398 doofstom (stom inbegrepen), 2,932 idioot of zwak van verstand, 4,561 krankzinnig, 1,208 epilepties, 2,057 verlamd, 2,128 melaats, en 13,300 verminkt, kreupel en mismaakt.

213. Hier volgt 'n opgaaftonende voor alle rassen de verhouding van ziekte per 10,000 van de bevolking, in stads- en buitenwijken afzonderlijk:—

	Stadswijken.			Buitengewijken.		
	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.
Totaal	210·99	238·41	165·32	90·35	120·48	62·87
Ziekte en Ongeluk ...	117·10	136·05	85·54	43·00	55·41	31·69
Gebreken	93·89	102·36	79·78	47·34	65·07	31·18

Vergelijking:
Kaap de
Goede Hoop.

214. In de Kaap de Goede Hoop, de enige Provincie waar 'n volledige vergelijking mogelijk is, is de gezamenlijke verhouding van ziekte en gebreken van 120·01 to 117·07 per 10,000 gedaald gedurende de jaren tussen de volkstellingen. Verminderingen vindt men onder de volgende hoofden, nl. Ziek, Ongeluk, Epilepties, Beroerte, Melaats, en Verminkt, Kreupel en Mismaakt.

De gezamenlijke verhouding van krankzinnigheid en zwakheid van verstand is 15·62 per 10,000 voor 1911, vergeleken met 12·53 voor 1904. Het verschil mag hieraan toegeschreven worden dat in 1904 de term "idiot" gebruikt werd, terwijl in 1911 "zwak van verstand" erbij werd gevoegd.

De vermindering in de verhouding van melaatsheid is te wijten aan de verplaatsing van de Vrijstaat leprozen van Robben-eiland naar Bloemfontein.

Europeanen
of blanken.

215. Het totaal aantal blanken onbekwaam gemaakt om reden van ziekte, ongeluk of lichaamsgebrek was 23,762, zijnde 'n verhouding van 186·19 per 10,000 van de bevolking. In de Oranje Vrijstaat is de verhouding van ziekte 't hoogst, nl. 231·58 per 10,000 en 't laagst in de Transvaal, nl. 166·78 per 10,000.

216. De verhouding van ziekte en gebreken voor de Unie is hoger onder mannelijke dan vrouwelijke personen, behalve in geval van doofstomheid, die hoger is onder vrouwelijke (7·34 per 10,000) dan onder mannelijke personen (7·28 per 10,000).

217. De gezamenlijke verhouding van ziekte en gebreken is hoger onder blanken dan onder gekleurde personen, blindheid en melaatsheid uitgezonderd.

218. De verhouding van blindheid in de Unie is sedert 1904 van 8·40 tot 7·65 per 10,000 gedaald, en de verhoudingen van doofstomheid en krankzinnigheid zijn gestegen van 6·59 tot 7·31 per 10,000, en van 12·79 tot 14·09 per 10,000 respectievelijk.

Vergelijking:
Kaap de
Goede Hoop.

219. In de Kaap de Goede Hoop is de gezamenlijke verhouding onder Europeanen sedert de laatste census van 179·17 tot 184·09 gestegen, toe te schrijven aan vermeerderingen onder de hoofden doofstom, idiot en zwak van verstand (vergeleken met idiot in 1904), krankzinnig, en verminkt, kreupel en mismaakt. De proportie van ziekte toont de grootste vermindering aan, nl. 83·21 per 10,000 tegen 88·01 in 1904.

220. De nevensgaande opgaaftoont voor Europeanen—op zekere leeftijden— de getallen en verhoudingen per 10,000 van degenen lijdende aan ziekte of gebreken:—

EUROPEANEN.—UNIE.

Ziekte en Lichaamsgebrek.	0-14.		15-39.		40-54.		55-69.		70 en ouder.	
	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.
TOTAAL	2,725	58·54	9,036	161·01	5,526	330·46	4,200	641·21	2,270	1356·28
<i>Ziekte en Ongeluk:</i>										
Ziekte	1,078	23·16	3,896	69·42	2,612	156·20	2,328	355·41	1,369	817·95
Ongeluk	149	3·20	607	10·82	380	22·72	255	38·93	115	68·71
<i>Lichaamsgebrek:</i>										
Blind	113	2·43	296	5·27	163	9·75	188	28·70	216	129·06
Doofstom	310	6·66	482	8·59	86	5·14	36	5·50	16	9·56
Idiot en Zwak van Verstand.	214	4·60	582	10·37	189	11·30	119	18·17	99	59·15
Krankzinnig	34	0·73	730	13·01	636	38·03	312	47·63	86	51·38
Epilepties	123	2·64	314	5·59	96	5·74	58	8·85	32	19·12
Beroerte	163	3·50	193	3·44	175	10·47	193	29·47	112	66·92
Melaats	5	0·11	88	1·57	56	3·35	18	2·75	6	3·58
Verminkt, Kreupel en Mismaakt	536	11·52	1,848	32·93	1,133	67·76	693	105·80	219	130·85

221. De volgende opgaaftoont 't getal en proportie van personen onbekwaam gemaakt om reden van ziekte of gebreken, van Europeanen—(a) In Afrika geboren en (b) elders geboren:—

Ziekte en Lichaamsgebrek.	In Afrika Geboren.		Elders Geboren.	
	Personen.	Proportie per 10,000.	Personen.	Proportie per 10,000.
TOTAAL	18,313	179·41	5,450	213·29
<i>Ziekte en Ongeluk:</i>				
Ziekte	8,639	84·64	2,645	103·51
Ongeluk	1,067	10·45	439	17·18
<i>Lichaamsgebrek:</i>				
Blind	884	8·66	92	3·60
Doofstom	881	8·63	52	2·04
Idiot en Zwak van Verstand	1,091	10·69	112	4·38
Krankzinnig	1,049	10·27	749	29·32
Epilepties	550	5·39	75	2·94
Beroerte	621	6·08	214	8·37
Melaats	163	1·60	10	0·39
Verminkt, Kreupel en Mismaakt	3,368	33·00	1,062	41·56

Geboorte-
plaatsen.

Anderen dan Europeanen of blanken.

222. Het getal personen van andere dan het europese of blanke ras, lijdende aan ziekte of gebreken, was 47,988, zijnde in de verhouding van 102·16 per 10,000 van de gekleurde bevolking. De verhouding voor mannelijke personen is 137·52 per 10,000 en 65·71 voor vrouwelijke.

De Transvaal toont de hoogste proportie van ziekte en gebreken, nl. 124·17 per 10,000, en Natal de laagste met 83·33 per 10,000.

De proportie van blindheid in de Transvaal is 16·91 per 10,000 onder vrouwelijke en 10·99 onder mannelijke personen. Dit is het enige geval waar de proportie onder vrouwelijke die onder de mannelijke personen overtreft.

De Transvaal toont de hoogste proporties van ziek, ongeluk, blind, en verminkt, kreupel en mismaakt; de Oranje Vrijstaat toont de hoogste proportie van krankzinnigheid, en de Kaap de Goede Hoop de hoogste van melaatsheid.

Vergelijking: Kaap de Goede Hoop.

223. De gezamenlijke proportie van ziekte en gebreken is verminderd van 101·28 tot 97·38 per 10,000 van de bevolking.

Er zijn verminderingen onder de hoofden—ziek, ongeluk, beroerte, melaats, en verminkt, kreupel en mismaakt, en vermeerderingen onder blind, doofstom, idiotoot en zwak van verstand, krankzinnig en epilepties.

Leeftijden.

224. Hier volgt een opgaaf tonende de proportie van ziekte en gebreken onder de natuurlijke en gekleurde rassen, op zekere leeftijden:—

Ziekte en Lichaamsgebrek.	0-14.		15-39.		40-54.		55-69.		70 en ouder.	
	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.	Per-sonen.	Propor-tie per 10,000.
TOTAAL ...	4,239	22·26	21,884	111·53	9,165	177·27	6,569	300·48	6,094	650·81
<i>Ziekte en Ongeluk:</i>										
Ziekte ...	1,626	8·54	9,433	48·07	3,865	74·76	3,015	137·91	2,339	249·79
Ongeluk ...	171	0·90	2,619	13·35	487	9·42	175	8·01	78	8·33
<i>Lichaamsgebrek:</i>										
Blind ...	260	1·36	854	4·35	811	15·69	1,209	55·30	2,438	260·37
Doofstom ...	353	1·85	876	4·47	158	3·05	42	1·92	33	3·52
Idioot en Zwak van Verstand ...	176	0·92	827	4·22	303	5·86	172	7·87	250	26·70
Krankzinnig ...	65	0·34	1,586	8·08	745	14·41	271	12·40	92	9·83
Epilepties ...	85	0·45	340	1·73	95	1·84	37	1·69	26	2·78
Beroerte ...	186	0·98	412	2·10	253	4·89	211	9·65	159	16·98
Melaats ...	154	0·81	1,019	5·19	519	10·04	211	9·65	52	5·55
Verminkt, Kreupel en Mismaakt	1,163	6·11	3,918	19·97	1,929	37·31	1,226	56·08	627	66·96

Huweliks-toestand en beroep.

225. Tabel XI (pagina 1,080) geeft de huwelikstoestand, en Tabel XII (pagina 1,090) de beroepen van de zieken en gebrekkigen.

Deel IX.—Levende Have en Landbouw.

I.—LEVENDE HAVE.

226. Alle biezonderheden aangaande levende have werden op de gewone huishoudersvormen opgenomen.

Het totale aantal van iedere soort levende have, met het getal en verhouding, in bezit of onder toezicht van Europeanen of Blanken en anderen dan Europeanen of Blanken vindt men in Tabellen I en II.

227. Men vond het onmogelijk onderscheid te maken tussen levende have, werkelijk het eigendom van Europeanen, en het eigendom van naturellen en gekleurde personen. In vele gevallen werd het vee behorende aan gekleurde bedienden of bijwoners ingesloten in de opgaaf van de boer, terwijl in andere gevallen het vee behorende aan Europeanen, in de afwezigheid van de eigenaar opgenomen werd in de vorm van de opzichter of wachter.

Verdeling van levende have onder de rassen.

Voor de Unie in 't geheel, is het getal levende have door Europeanen opgegeven groter dan die opgegeven door naturellen en gekleurde personen, behalve onder hoofden—stieren, bokken andere dan angora, varkens en honden.

In de Kaapse Provincie vindt men dat 56·30 percent beesten op vormen van naturellen opgegeven werden.

228. Het gemiddelde aantal vee per hoofd van de bevolking vindt men in de volgende opgaaf—Europeanen en anderen dan Europeanen:—

Beschrijving van Vee.	Unie van Zuid-Afrika.		Kaap de Goede Hoop.		Natal.		Transvaal.		Oranje Vrijstaat.	
	Europeanen.	Anderen dan Europeanen.	Europeanen.	Anderen dan Europeanen.	Europeanen.	Anderen dan Europeanen.	Europeanen.	Anderen dan Europeanen.	Europeanen.	Anderen dan Europeanen.
Beesten ...	2·61	0·53	2·04	0·77	2·49	0·19	2·05	0·38	5·89	0·72
Paarden ...	0·44	0·03	0·42	0·05	0·53	0·02	0·19	0·01	1·07	0·10
Muilezels en Ezels	0·26	0·02	0·36	0·02	0·39	*	0·17	0·05	0·09	*
Struisvogels ...	0·58	*	1·24	*	0·04	*	0·01	*	0·05	*
Schape ...	21·03	0·81	24·92	1·32	12·98	0·22	6·89	0·41	46·54	1·23
Bokken ...	5·58	0·99	10·06	1·06	1·58	0·76	1·21	1·00	3·43	1·27
Varkens ...	0·34	0·14	0·35	0·15	0·42	0·06	0·26	0·15	0·50	0·21

* Verhouding zo gering dat 't van geen belang is.

229. In Tabel III vindt men dat, sedert 1904, onder bijna ieder hoofd er 'n aanmerkelijke vermeerdering plaats vond. De enige uitzonderingen zijn: beesten en bokken in Natal, en muilezels en ezels in de Oranje Vrijstaat.

Vergelijkingen :
1911-1904.

In de Unie in 't geheel vindt men de volgende vermeerderingen :—Beesten, 2,296,496 of 65·61 per cent ; paarden, 269,875 of 60·03 per cent ; struisvogels 385,906 of 106·95 per cent ; schapen 14,334,156 of 87·82 per cent ; bokken 1,992,434 of 20·39 per cent ; en varkens 402,516 of 59·27 per cent.

Beesten. 230. Wat de vermeerdering van beesten betreft staat de Oranje Vrijstaat eerste met 923,030 of 254·14 per cent. Tengevolge van de verwoesting door de Oostkustkoorts aangericht, heeft Natal een vermindering van 210,816 of 31·61 per cent.

Paarden. 231. Wat de paarden betreft heeft de Oranje Vrijstaat ook de grootste vordering gemaakt, nl., 220,725 in vergelijking met 76,251 in 1904, zijnde een vermeerdering van 144,474 of 189·47 per cent.

Struisvogels. 232. Sedert 1904 zijn de struisvogels meer dan verdubbeld geworden. Men vindt grote vermeerderingen in al de Provincies, maar vooral in de Kaap en in de Transvaal. In laatstgemelde Provincie is 't getal struisvogels van 14 tot 5,441 vermeerderd.

Schapen. 233. In de Oranje Vrijstaat vindt men de grootste getalsvermeerdering van schapen, nl., 5,588,091 of 186·30 per cent, doch, vergelijkenderwijze, heeft de Transvaal de grootste vordering gemaakt.

In de Unie zijn de wolschapen vermeerderd met 10,021,580 of 84·78 per cent, en andere schapen met 4,312,476 of 95·80 per cent. In vergelijking toont de Transvaal, in elk geval, de grootste vermeerdering, nl., 463·37 en 157·03 per cent respektievelik.

In de Transvaal en Oranje Vrijstaat is de aantel van wolschapen groter dan die van andere schapen, terwijl dit omgekeerd is in de Kaap en Natal.

Bokken. 234. De Transvaal toont de grootste vermeerdering van bokken aan, nl., 897,739 of 102·72 per cent. In Natal is het getal verminderd met 10,658 of 1·07 per cent.

In de Kaap en Transvaal is de aantel van angorabokken veel groter dan die van andere soorten. Het getal angora's in laatstgemelde Provincie is drie-maal zo groot als in 1904. In de Oranje Vrijstaat is de vermeerdering van angora's 35·65 per cent vergeleken met 51·51 per cent van andere bokken.

Varkens. 235. Wat de vermeerdering van varkens aangaat, staat de Oranje Vrijstaat eerste met 162,656, vergeleken met 61,409 in 1904, of 'n vermeerdering van 164·87 per cent. In de Transvaal is de vermeerdering 94·35 per cent, in Natal 45·39 en in de Kaap 31·04 per cent.

Pluimvee. 236. In al de Provincies is er 'n aanmerkelijke vermeerdering onder pluimvee—van 18·22 per cent in de Kaap tot 377·60 per cent in de Transvaal.

Bijekorven. 237. De Unie telt 67,026 bijekorven, nl., 43,248 in de Kaap, 9,304 in de Transvaal, 7,956 in Natal en 6,518 in de Oranje Vrijstaat.

238. Op nevensgaande staat vindt men het getal—per vierkante mijl—van de voornaamste soorten vee, voor 1911 en 1904 :—

Vee per vierkante mijl.

Vee.	Unie van Zuid-Afrika.		De Kaap de Goede Hoop.		Natal.		Transvaal.		Oranje Vrijstaat.	
	1911.	1904.	1911.	1904.	1911.	1904.	1911.	1904.	1911.	1904.
Beesten ...	12·25	7·39	9·80	7·06	12·92	18·85	12·13	4·64	25·53	7·21
Paarden ...	1·52	0·95	1·21	0·92	2·14	1·88	0·81	0·46	4·38	1·51
Muilezels en Ezels	0·91	0·58	0·86	0·60	1·23	0·19	1·19	0·69	0·35	0·57
Struisvogels...	1·58	0·76	2·63	1·29	0·12	0·04	0·05	*	0·18	0·03
Schapen ...	64·80	34·44	61·86	42·67	43·05	18·90	30·93	7·52	170·43	59·52
Bokken ...	24·86	20·61	28·71	25·86	28·03	28·27	16·04	7·86	20·81	14·57
Varkens ...	2·29	1·43	1·83	1·39	3·13	2·15	2·74	1·40	3·23	1·22

* Proportie zo gering dat 't van geen belang is.

239. De volgende zijn de distrikten met 't grootste aantal van iedere soort levende have per vierkante mijl, nl. :—

Beesten ...	Nqamakwe ...	92·93
Paarden ...	Durban ...	73·05
Muilezels en Ezels..	Johannesburg ...	36·16
Struisvogels ...	Oudtshoorn ...	66·90
Schapen ...	Barkly Oost ...	472·30
Bokken ...	Jansenville ...	200·51
Varkens ...	Ngqeleni ...	29·58

240. De distrikten met 't grootste aantal van iedere soort levende have zijn :—

Beesten ...	Pretoria ...	152,020
Paarden ...	Harrismith ...	27,355
Muilezels en Ezels .	Zoutpansberg ..	36,075
Struisvogels ...	Oudtshoorn ...	110,578
Schapen ...	Bloemfontein ...	833,161
Bokken ...	Somerset Oost ...	422,757
Varkens ...	Zoutpansberg ...	54,089

Van 't totaal aantal struisvogels in de Kaapse Provincie levert Oudtshoorn 15·19 per cent op, vergeleken met 22·26 per cent in 1904.

Ingevoerd vee. 241. De volgende opgaaf toont het getal van zekere soorten ingevoerd vee, zoals opgenomen in 1911, vergeleken met de getallen in 1904 opgenomen:—

		Stieren.	Koeien.	Hengsten.	Merries.	Rammen.	Ooien.
De Kaap	1911	216	766	232	942	850	1,573
	1904	263	1,828	206	1,247	716	4,572
Natal	1911	58	77	94	378	347	633
	1904	268	908	123	251	429	4,186
Transvaal	1911	119	450	79	266	467	2,448
	1904	438	3,524	144	530	440	14,082
Oranje Vrijstaat	1911	279	990	251	813	1,981	10,963
	1904	*	*	*	*	*	*

* Cijfers voor 1904 niet te krijgen.

Men zal bemerken dat er 'n vermindering is onder al de hoofden, uitgezonderd de volgende:—De Kaap: hengsten en rammen; Natal: merries; Transvaal: rammen.

Vee: Sterftecijfer. 242. Een beschrijving van de verschillende soorten vee, met de ziekte waaraan zij gestorven zijn, vindt men in Tabellen IX en X.

Nevensgaande opgaaf geeft het totaal aantal gestorven, en 't sterftecijfer per 100 dieren, in de Unie en in iedere Provincie:—

Beschrijving van Vee.	Unie van Zuid-Afrika.		Kaap de Goede Hoop.		Natal.		Transvaal.		Oranje Vrijstaat.	
	Sterftecijfer.		Sterftecijfer.		Sterftecijfer.		Sterftecijfer.		Sterftecijfer.	
	Getal.	Per 100.	Getal.	Per 100.	Getal.	Per 100.	Getal.	Per 100.	Getal.	Per 100.
Beesten ...	437,863	7.02	180,426	6.23	163,112	26.34	49,765	3.58	44,570	3.35
Paarden, Muilezels en Ezels	36,930	3.11	15,922	2.71	5,837	4.67	8,376	3.66	6,795	2.77
Struisvogels	151,272	16.85	132,858	15.43	2,149	34.33	9,208	62.86	7,057	43.68
Schape	3,759,059	10.92	2,054,038	10.70	83,410	5.20	310,692	8.34	1,310,919	13.24
Bokken ...	1,112,687	8.64	820,788	9.35	43,096	4.17	132,839	6.97	115,964	9.96

243. De distrikten, die het zwaarst geleden hebben, zijn:—

	Getal.	Percent.
Beesten	Ixopo	67,398 81.96
Paarden, Muilezels en Ezels	Zoutpansberg	1,397 3.61
Struisvogels	Oudtshoorn	10,933 9.00
Schape	Rouxville	137,045 21.90
Bokken	Hay	75,790 21.41

244. De Oostkustkoorts is verantwoordelijk voor het verlies van 174,930 of 39.95 percent uit het totaal aantal beesten die gestorven zijn. Natal heeft 't zwaarst geleden; het aantal aan deze ziekte gestorven bedraagt 144,658 of 88.69 percent van het gehele aantal van alle oorzaken gestorven. Sterftecijfer: Beesten.

245. Van al de paarden die gestorven zijn komen 6,367 op rekening van de paardeziekte. Paarden.

246. Wormen en geilziekte waren de meest dodelijke van de ziekten onder schape; 717,132 schape stierven aan wormen, 499,736 aan geilziekte en 2,288,148 aan "andere oorzaken". Schape.

247. Uit 1,112,687 bokken zijn 65,605 dood aan hartwater, 34,811 aan nenta en 1,012,271 aan "andere oorzaken". Bokken.

248. Het sterftecijfer onder struisvogels was 151,272, waarvan 56,997 aan kuikenziekte stierven, 32,029 aan wormen en 62,246 aan "andere oorzaken." Struisvogels.

II.—LANDBOUW.

249. De landbouwstatistieken werden verkregen door middel van speciale landbouwvormen die door de tellers verspreid en ingezameld werden.

Opgaven werden verkregen aangaande alle plaatsen en percelen van één of meer akkers groot.

De biezonderheden zijn voor 't jaar geëindigd 30 April 1911.

250. De bewerkte landen in de Unie waren, volgens de opgaven, in 't geheel 3,282,971 morgen, nl. 974,266 morgen of 30 percent in de Kaapse Provincie, 481,807 morgen of 15 percent in Natal, 954,825 morgen of 29 percent in de Transvaal en 872,073 morgen of 26 percent in de Oranje Vrijstaat. Verbouwd land.

De verhouding, percentsgewijze, van de bewerkte landen tot de gehele oppervlakte, was als volgt:—Unie 2.30, Kaap 1.16, Natal 4.61, Transvaal 2.86 en Oranje Vrijstaat 5.73.

De distrikten met de grootste areas onder bebouwing waren: In de Kaapse Provincie, Malmesbury met 142,744 morgen of 20 percent van z'n totale oppervlakte; in Natal, Kliprivier met 104,016 morgen of 25 percent; in de Transvaal, Zoutpansberg met 121,768 morgen of 1½ percent; in de Oranje Vrijstaat, Harrismith met 79,281 morgen of 8 percent.

Wijngaarden beslaan 17,255 morgen; boomgaarden 36,623 morgen en groentetuinen 10,529 morgen.

251. De grootte van land onder besproeiing was 464,102 morgen, nl. 282,367 morgen in de Kaapse Provincie, 113,756 morgen in de Transvaal, 49,308 morgen in de Oranje Vrijstaat en 18,671 morgen in Natal. Besproeiing.

Als men de voorgaande cijfers vergelijkt met die van 1904, dan vindt men een vermeerdering van 85,967 morgen of 44 percent in de Kaapse Provincie, 14,686 morgen of 42 percent in de Oranje Vrijstaat, en een vermindering van 9,102 morgen of 33 percent in Natal. Voor de Transvaal zijn geen cijfers voor 1904 te krijgen.

De helft van de landen onder besproeiing in de Unie worden besproeid door standhoudende stromen, een kwart door tijdelijke stromen en een vijfde door opvangdammen en putten. Meer dan de helft voor de Oranje Vrijstaat opgegeven, wordt uit dammen en putten besproeid.

Omheining. 252. De grootte van land omheind was 34,132,230 morgen, of 'n weinig minder dan een kwart van de gehele oppervlakte van de Unie. Bijna al de omheiningen zijn van draad.

Boorgaten. 253. Het aantal boorgaten opgegeven was 14,602, waarvan 7,513 in de Kaap de Goede Hoop waren, 5,646 in de Oranje Vrijstaat, 1,316 in de Transvaal en 127 in Natal.

Putten. 254. Er waren 16,992 putten, nl., 8,584 in de Kaap, 4,135 in de Transvaal, 3,700 in de Oranje Vrijstaat en 573 in Natal.

Fontein. en dammen. 255. Biezonderheden aangaande 27,403 fonteinen en 42,012 dammen werden opgenomen. Van eerstgenoemde waren 12,766 in de Kaap, 7,218 in de Oranje Vrijstaat, 5,783 in de Transvaal en 1,636 in Natal. Van de dammen waren 23,960 in de Kaap, 4,811 in de Transvaal, 12,351 in de Oranje Vrijstaat en 890 in Natal.

Landbouw-
produkten:
Vergelijking,
1911-1904,
Unie. 256. De opgaven voor 1911 en 1904 van de voornaamste landbouwprodukten, met getals- en percentage-vermeerdering, worden voor de Unie op nevensgaande vergelijkende staat gegeven:—

Oogst.	1911.	1904.	Vermeerdering.	
			Hoeveelheid.	Percent.
Tarwe ... .. mudden	1,810,315	708,695	1,101,620	155
Haver ... .. "	2,060,922	871,413	1,189,509	137
Garst ... .. "	407,636	323,431	84,205	26
Mielies ... .. "	8,632,516	3,611,588	5,020,928	139
Aardappels ... .. "	1,228,256	1,114,196	114,060	10
Tabak ... .. lb.	14,961,199	10,676,197	4,285,002	40

De volgende zijn de cijfers voor iedere Provincie voor 1911 en 1904:—

Oogst.	Kaap de Goede Hoop.	Natal.	Transvaal.	Oranje Vrijstaat.	
Tarwe ... {	1911 mudden	1,305,006	7,231	265,487	232,591
	1904 "	567,266	2,463	75,382	63,584
Haver ... {	1911 "	1,228,927	43,639	155,067	633,289
	1904 "	809,002	2,181	25,584	34,646
Garst ... {	1911 "	373,509	2,807	12,381	18,939
	1904 "	306,821	1,619	5,857	9,134
Mielies ... {	1911 "	1,727,864	1,805,745	3,310,613	1,788,294
	1904 "	1,131,708	788,672	1,303,665	387,543
Aardappels {	1911 "	414,674	202,641	411,150	199,791
	1904 "	627,644	160,658	230,972	94,922
Tabak ... {	1911 lb.	3,767,179	2,685,037	7,701,774	807,209
	1904 "	5,309,389	1,502,884	3,184,272	679,652

Vergelijking,
1911-1904:
Provincies.

De hoeveelheid tee, in Natal geproduceerd, was van 2,075,975 lb. tot 5,007,091 lb. vermeerderd geworden, en suiker van 29,298 ton tot 79,633 ton. Tee en suiker: Natal.

De grootste hoeveelheid van de voornaamste gewassen werd door de volgende distrikten geproduceerd:—

Gewas.	Distrikt.	Hoeveelheid.
Tarwe	Malmesbury	271,157 mudden.
Haver	Malmesbury	335,279 ..
Garst	Malmesbury	81,495 ..
Mielies	Potchefstroom	433,220 ..
Aardappels	Standerton	88,330 ..
Tabak	Rustenburg	4,241,395 lb.

257. In de volgende vergelijkende opgaaf vindt men de voornaamste produkten voor de Kaap, Natal en Oranje Vrijstaat voor 1911 en 1904:— Boerderij-
produkten:
Vergelijking,
1911-1904.

Produkten.	Kaap de Goede Hoop.	Natal.	Transvaal.	Oranje Vrijstaat.	
Wol (lb.) ... .. {	1911	55,799,997	4,811,315	9,754,215	34,288,370
	1904	42,244,731	2,431,979	*	11,105,553
Angorahaar (lb.) ... .. {	1911	12,224,262	186,178	439,154	1,134,264
	1904	8,956,629	116,870	*	756,057
Huiden en Vellen (getal) ... {	1911	3,055,608	256,347	269,388	1,253,797
	1904	2,309,454	15,829	*	196,129
Struisvogelveren (lb.) ... .. {	1911	556,677	2,573	1,834	3,873
	1904	389,050	*	*	919
Boter (lb.) ... .. {	1911	4,954,476	1,548,593	1,019,247	3,826,977
	1904	3,605,009	696,173	*	637,148
Kaas (lb.) ... .. {	1911	414,301	15,746	14,332	100,911
	1904	57,866	8,404	*	13,550

* Geen opgaaf in 1904.

De Unie heeft in 't geheel 104,653,897 lb. wol opgebracht; hiervan werd wol. meer dan de helft door de Kaap geproduceerd en meer dan één-derde door de Oranje Vrijstaat. De volgende distrikten tonen de grootste hoeveelheid in de respektieve Provincies:—Barkly Oost, 4,065,357 lb.; Utrecht, 1,047,014 lb.; Wakkerstroom, 2,240,070 lb.; Bloemfontein, 3,319,511 lb.

Het totaal angorahaar voor de Unie bedraagt 13,983,858 lb., voor de Kaap Angorahaar. 12,224,262 lb. en 1,134,264 lb. voor de Oranje Vrijstaat. Somerset Oost staat eerste op de lijst voor de Kaapse Provincie met 1,426,142 lb., en Harrismith voor de Oranje Vrijstaat met 145,222 lb.

Huiden en vellen.

De Unie heeft 351,992 beestehuiden, 10,714 paardehuiden, 3,349,946 schapevellen en 1,122,488 bokvellen opgebracht.

Struisvogelveren.

Struisvogelveren in de Unie geknipt bedroegen 564,957 lb., waarvan 556,677 lb. door de Kaap opgebracht werd. Oudtshoorn heeft 125,521 lb. of bijna 25 percent van 't totaal voor de Kaap opgebracht. Hoewel de getallen voor de andere Provincies maar gering zijn, is daar toch 'n aanmerkelijke vermeerdering als men de cijfers met die van 1904 vergelijkt.

Boter.

De hoeveelheid boter geproduceerd was 11,349,293 lb.; hiervan werd 4,954,476 lb. door de Kaap opgebracht, 3,826,977 lb. door de Oranje Vrijstaat, 1,548,593 lb. door Natal en 1,019,247 lb. door Transvaal.

Kaas.

De hoeveelheid kaas gemaakt was 545,290 lb. Hiervan werd drie-kwart door de Kaap en bijna één-vijfde door de Oranje Vrijstaat opgebracht.

De volgende romerij-produkten zijn inbegrepen in de cijfers aangaande boter en kaas:—

Produkt.	Unie van Zuid-Afrika.	Kaap de Goede Hoop.	Natal.	Transvaal.	Oranje Vrijstaat.
Boter ... .. lb.	5,190,514	1,200,502	1,089,799	146,336	2,753,877
Kaas ... .. lb.	225,309	209,474	13,435	2,400	—

Landen onder verschillende gewassen.

258. In Tabel XVII vindt men 'n opgaaf voor iedere Provincie en elk censusdistrikt, tonende de landen door Europeanen voor verschillende gewassen bewerkt.

De Oranje Vrijstaat is de enige Provincie die voor 1904 zulk een tabel geeft. De vermeerdering in deze Provincie, van de landen onder elk gewas, komt min of meer overeen met de vermeerdering van de oogsten, zoals in par. 254 aangegeven.

Vruchten.

259. Het grootste gedeelte van de vruchten werd door de Kaapse Provincie geproduceerd. De opgaven voor deze Provincie tonen grote vermeerderingen sedert 1904 aan. De Oranje Vrijstaat toont ook 'n grote vermeerdering van de verschillende soorten. Natal en Transvaal hebben geen opgaven voor 1904.

De distrikten die de meeste citroenvruchten hebben opgebracht zijn:— Humansdorp en de Paarl in de Kaapse Provincie; Umlazi en Inanda in Natal; Rustenburg en Waterberg in de Transvaal.

Wat de andere soorten vruchten betreft, uitgezonderd bananas en ananas, komt Paarl de eerste in de Kaap, Estcourt in Natal, Pretoria in de Transvaal en Bethlehem in de Oranje Vrijstaat.

Gedroogde vruchten.

260. De totale hoeveelheid gedroogde vruchten voor de Unie was 4,218,255 lb., nl. 2,751,425 lb. in de Kaap geproduceerd, 861,027 lb. in de Transvaal, 548,608 lb. in de Oranje Vrijstaat en 57,195 lb. in Natal.

De hoeveelheid in 1904 opgegeven voor de Kaap en de Oranje Vrijstaat was 2,290,164 lb. en 86,178 lb. respektievelik. Natal en Transvaal hebben geen opgaven voor 1904.

261. De totale opbrengst druiven in de Unie was 5,753,682 schepelmandjes, waarvan 495,965 tot brandewijn gestookt werden, 3,567,273 in wijn, en 341,487 in rozijnen gemaakt. De balans van 1,348,957 mandjes kan, met uitzondering van 'n gedeelte voor huiselijk gebruik, genomen worden als voor de markt bestemd.

De distrikten die de grootste druiveoogst aantonen zijn:—Paarl (1,473,318 mandjes), Worcester (1,154,823 mandjes) en Stellenbosch (931,575 mandjes).

262. Van 621,543 gallons brandewijn, werden 617,040 in de Kaap en 4,503 in de Transvaal gemaakt.

263. 5,468,032 gallons witte wijn en 2,032,981 gallons rode wijn werden gemaakt, de Kaap zijnde voor bijna de gehele hoeveelheid verantwoordelijk.

Distrikt Paarl heeft de meeste brandewijn en witte wijn geproduceerd, en Distrikt Stellenbosch de meeste rode wijn.

264. Van het totaal 32,167 gallons azijn en 2,524,828 lb. rozijnen, heeft de Kaap 31,786 gallons en 2,522,739 lb. respektievelik geproduceerd.

265. De volgende is 'n opgaaf van brandewijn en wijn, enz., voor de Kaap in 1911 en 1904, met de vermeerdering en vermindering in elk geval:—

	Brandewijn.	Witte Wijn.	Rode Wijn.	Azijn.	Rozijnen.
	Gallons.	Gallons.	Gallons.	Gallons.	lb.
1911	617,040	5,463,272	2,025,625	31,786	2,522,739
1904	1,534,069	4,225,950	1,460,721	114,015	1,838,330
Vermeerdering...	{Getal —	1,237,322	564,904	—	684,409
	{Percent —	29	39	—	37
Vermindering ...	{Getal 917,029	—	—	82,229	—
	{Percent 60	—	—	72	—

266. Hier volgt 'n opgaaf van timmerhout, gehakt gedurende het jaar:— Assegaai, 635,013 kub. vt.; boxwood, 218,616; witte olm, 3,922; zwart ijzerhout, 1,254,769; keur, 38,745; hardepeer, 18,451; wittepeer, 423,489; sneezewood, 177,809; stinkhout, 223,594; geelhout, 4,740,991; andere soorten, 6,254,768 kub. vt.

Van al het hout, dat in de Unie gedurende 't jaar gehakt werd, heeft de Kaap 62 percent en de Transvaal 29 percent opgebracht. Van de verschillende soorten hierboven gespecificeerd heeft de Kaap 99 percent opgebracht. Het grootste gedeelte van het hout in de Transvaal gehakt komt onder 't hoofd "ander hout," en bestaat meestal uit mijnpalen, enz.

267. De totale grootte van land met wilgen beplant was 146,733 morgen, waarvan 35,010 morgen gedurende 't jaar beplant werd. Natal heeft 125,553 morgen onder wilgen of 84 percent van de gehele Unie. Voor Natal is dit 'n vermeerdering van over de 230 percent op de cijfers van 1904.

Werkers
op de plaats.

268. Volgens de speciale landbouwvormen, is het aantal personen in boerderijwerk geëmployeerd 552,992, nl. 423,234 mannelik en 129,758 vrouwelik. Het aantal Europeanen was 176,422 (140,437 mannelik en 35,985 vrouwelik); zuidafrikaanse inboorlingen—289,464 (212,649 mannelik en 76,815 vrouwelik); andere gekleurde personen—87,106 (70,148 mannelik en 16,958 vrouwelik).

Machinerie en
werktuigen.

269. Dat de boerderijmethoden geregeld vooruit gaan is te bespeuren aan de vermeerdering van 't groot aantal belangrijke werktuigen en soorten van machinerie. Dit kan gezien worden in de Provincies waar een vergelijking met de cijfers van 1904 kan gemaakt worden.

De staat hieronder geeft voor de Kaap, Natal en Oranje Vrijstaat vergelijkende cijfers in verband met de voornaamste werktuigen:—

Werktuigen.	De Kaap.		Natal.		Oranje Vrijstaat.	
	1911.	1904.	1911.	1904.	1911.	1904.
Ploegen	141,461	115,031	40,705	12,039	42,968	22,690
Schoffelploegen	8,621	4,862	7,228	—	5,391	608
Eggen	28,755	24,503	7,185	4,641	14,009	6,879
Maaimachines	5,899	3,672	300	106	1,258	279
Roomafscheiders	7,667	4,088	1,740	310	6,490	713
Paardeharken	2,165	843	1,320	720	1,400	223
Grassnijmachines	7,695	9,271	1,559	998	1,527	495
Dorsmachines	697	547	272	115	247	82
Karns	16,117	16,256	1,845	144	8,824	4,248
Hooipersen	1,585	902	493	347	624	114

Voor de Transvaal werd in 1904 geen opgaaf van werktuigen genomen.

Deel X.—Bijgevoegde Tabellen.

270. De tabellen aangaande scholen, kerken, visserijen, industriële inrichtingen en mijnen, in deze sectie inbegrepen, werden opgemaakt van speciale vormen, die, volgens gebruik bij vroegere tellingen, door de census-opziensers werden verspreid en ingezameld.

ONDERWIJS-OPGAVEN.

271. Door middel van de speciale onderwijsvormen werd informatie verkregen aangaande 't aantal schoolkamers, 't aantal onderwijzers(essen), universiteitsgraden of onderwijs-certifikaten door hoofdonderwijzers(essen) behaald, de klasse van school, en 't schoolbezoek gedurende de week vóór de censusdag.

In Tabel I vindt men dat 't totaal aantal scholen, waarvan opgaven ontvangen werden, 6,970 was. Dit is 'n vermeerdering van 1,783 of 34 percent op de 1904 cijfers. De Kaap de Goede Hoop toont 'n vermeerdering van 1,053 of 30 percent, Natal 130 of 24 percent, de Transvaal 259 of 33 percent en de Oranje Vrijstaat 341 of 90 percent. Scholen.

Het aantal schoolkamers was 12,269, gevende gemiddeld 1.76 kamers per school. De Kaap de Goede Hoop toont gemiddeld 1.65 kamers per school, vergeleken met 1.59 in 1904; de Transvaal gemiddeld 2.18, vergeleken met 1.90, en de Oranje Vrijstaat 1.61, vergeleken met 1.56 in 1904. Schoolkamers.

Het aantal onderwijzers(essen) opgenomen op de speciale vormen was 14,253, tonende 'n vermeerdering van 3,829 of 37 percent, vergeleken met de cijfers van 1904. Onderwijzers (essen).

Het aantal onderwijzers(essen) opgegeven in de Beroepstabellen (Deel V, pagina 534) is 16,863, tegen 14,253 opgenomen op de onderwijsvormen. Het verschil is waarschijnlijk te wijten aan:—Onderwijzers(essen) die tijdelik buiten dienst zijn, onderwijzers(essen) in scholen van wie geen opgaven ontvangen werden, en bezoekende- en kwekeling-onderwijzers(essen) niet in de speciale vormen opgenomen.

Melding werd gemaakt in Deel III—Opvoeding van 't Volk (paragrafen 122–127)—van de cijfers aangaande het schoolbezoek. Schoolbezoek.

KERKELIKE OPGAVEN.

272. De bijzonderheden uit de speciale kerkstaten verkregen werden in Deel IV—Godsdienstige Gezindheden van 't Volk (paragrafen 173–182)—behandeld.

VISSERIJEN.

273. Tabellen VIII en IX, opgemaakt van de speciale visserijvormen, geven bijzonderheden van de hoeveelheid en waarde van de visvangst, 't aantal en de nationaliteit van de employees, en 't totaal salarissen en lonen verdiend.

Met betrekking tot de visvangst kan men de hoeveelheid en waarde van de verschillende soorten niet als helemaal juist beschouwen. In vele gevallen had men geen aantekeningen gehouden, en met de grootste moeite konden opgaven slechts bij benadering verkregen worden.

De totale waarde van de visvangst was £179,123—voor de Kaapse Provincie £156,640 en voor Natal £22,483.

792 Walvissen ter waarde van £90,000 werden gevangen. Hiervan werden 276, gewaardeerd op £23,000, gevangen door maatschappijen in de Kaapse Provincie, en 516, gewaardeerd op £67,000, door maatschappijen in Natal.

INDUSTRIEËN.

274. In de Censuswet werd voorziening gemaakt voor 't verkrijgen van bijzonderheden met betrekking tot alle industriële inrichtingen, waar goederen tot een totaal jaarliks bedrag van £100 of daarboven vervaardigd werden.

In Tabel X, 1-4 (pagina's 1416-1439) worden bijzonderheden gegeven aangaande zekere industrieën in iedere Provincie, zoals uit de speciale industriële vormen verkregen.

Met 't oog op de belangrijkheid van de statistieken aangaande de industrieën van de Unie, is 't te betreuren dat de uitslag van de opgaven niet zo bevredigend was als men zou verwacht hebben. Waarschijnlijk zullen deze statistieken in 't vervolg jaarliks verzameld worden. Men kan dan van groter nauwkeurigheid verzekerd zijn.

MIJNEN.

275. Bijzonderheden aangaande goud-, diamant-, steenkole-, tin-, koper- en asbestmijnen in de Unie vindt men in Tabellen XI en XII (pagina's 1440-1447). Deze bijzonderheden werden verkregen door middel van de speciale mijnvormen.

RIJTUIGEN.

276. Door middel van de huishoudersvormen werden bijzonderheden gevraagd aangaande rijtuigen die niet voor bezigheidsdoeleinden gebruikt worden.

Het totaal aantal rijtuigen op deze wijze opgenomen bedraagt 63,326, waarvan 1,200 op mechaniese wijze en 62,126 op niet-mechaniese wijze voortgedreven worden. Van laatstgemelde zijn 49,972 tweewielig en 12,154 vierwielig.

In Tabel XIII vindt men de bijzonderheden voor de Provincies en Census-distrikten.

SCHEDULES.

Schedule A.

Increase of Population, 1865—1911: Province of Cape of Good Hope.

1. ALL RACES.

DATE OF CENSUS.	CAPE AS BOUNDED IN 1865.	* TERRITORIES ANNEXED BETWEEN 1865 AND 1875.	CAPE AS BOUNDED IN 1875.
	DE KAAP ALS IN 1865 BEGRENSD.	* TERRITOREIEN TUSSEN 1865 EN 1875 GEANNEKSEERD.	DE KAAP ALS IN 1875 BEGRENSD.
Census of 1865.....	496,381	—	—
Census of 1875.....	598,830	122,154	720,984
Census of 1891.....	830,387	126,098	956,485
Census of 1904.....	1,199,184	182,009	1,381,193
Census of 1911.....	—	—	1,431,626

2. EUROPEAN OR WHITE AND OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE.

DATE OF CENSUS.	CAPE AS BOUNDED IN 1865.		* TERRITORIES ANNEXED BETWEEN 1865 AND 1875.		CAPE AS BOUNDED IN 1875.	
	DE KAAP ALS IN 1865 BEGRENSD.		* TERRITOREIEN TUSSEN 1865 EN 1875 GEANNEKSEERD.		DE KAAP ALS IN 1875 BEGRENSD.	
	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.
	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.
Census of 1865.....	181,592	314,789	—	—	—	—
Census of 1875.....	223,998	374,832	12,785	109,369	236,783	484,201
Census of 1891.....	317,139	513,248	19,799	106,299	336,938	619,547
Census of 1904.....	486,831	712,353	34,051	147,958	520,882	860,311
Census of 1911.....	—	—	—	—	512,074	919,552

3. INCREASE OR DECREASE PER CENT.: EUROPEAN OR WHITE AND OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE. (+ Signifies increase; - signifies decrease).

PERIOD.	CAPE AS BOUNDED IN 1865.		* TERRITORIES ANNEXED BETWEEN 1865 AND 1875.		CAPE AS BOUNDED IN 1875.	
	DE KAAP ALS IN 1865 BEGRENSD.		* TERRITOREIEN TUSSEN 1865 EN 1875 GEANNEKSEERD.		DE KAAP ALS IN 1875 BEGRENSD.	
	Increase or Decrease per Cent.		Increase or Decrease per Cent.		Increase or Decrease per Cent.	
	Vermeerdering of Vermindering Percent.		Vermeerdering of Vermindering Percent.		Vermeerdering of Vermindering Percent.	
	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.
	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.
1865-1875.....	+ 23.35	+ 19.07	—	—	—	—
1875-1891.....	+ 41.58	+ 36.93	+ 54.86	- 2.81	+ 42.30	+ 27.96
1891-1904.....	+ 53.51	+ 38.79	+ 71.98	+ 39.19	+ 54.59	+ 39.63
1904-1911.....	—	—	—	—	- 1.69	+ 6.89

* British Kaffraria. † Griqualand West and Native Territories (excluding Pondoland).
 † British Bechuanaland and Pondoland (excluding Township of Port St. John's).

Schedule A.

Vermeerdering van Bevolking, 1865—1911: Provincie Kaap de Goede Hoop.

1. ALLE RASSEN.

† TERRITORIES ANNEXED BETWEEN 1875 AND 1891.	CAPE AS BOUNDED IN 1891.	‡ TERRITORIES ANNEXED BETWEEN 1891 AND 1904.	CAPE AS BOUNDED IN 1904 AND 1911.	DATUM VAN CENSUS.
† TERRITOREIEN TUSSEN 1875 EN 1891 GEANNEKSEERD.	DE KAAP ALS IN 1891 BEGRENSD.	‡ TERRITOREIEN TUSSEN 1891 EN 1904 GEANNEKSEERD.	DE KAAP ALS IN 1904 EN 1911 BEGRENSD.	
—	—	—	—	Census van 1865.
—	—	—	—	Census van 1875.
570,739	1,527,224	—	—	Census van 1891.
741,789	2,122,982	286,822	2,409,804	Census van 1904.
799,927	2,231,553	333,412	2,564,965	Census van 1911.

2. EUROPEANEN OF BLANKEN EN ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN.

† TERRITORIES ANNEXED BETWEEN 1875 AND 1891.		CAPE AS BOUNDED IN 1891.		‡ TERRITORIES ANNEXED BETWEEN 1891 AND 1904.		CAPE AS BOUNDED IN 1904 AND 1911.		DATUM VAN CENSUS.
† TERRITOREIEN TUSSEN 1875 EN 1891 GEANNEKSEERD.		DE KAAP ALS IN 1891 BEGRENSD.		‡ TERRITOREIEN TUSSEN 1891 EN 1904 GEANNEKSEERD.		DE KAAP ALS IN 1904 EN 1911 BEGRENSD.		
European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.	
Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	
—	—	—	—	—	—	—	—	Census van 1865.
—	—	—	—	—	—	—	—	Census van 1875.
40,049	530,690	376,987	1,150,237	—	—	—	—	Census van 1891.
48,559	693,230	569,441	1,553,541	10,300	276,522	579,741	1,830,063	Census van 1904.
54,215	745,712	566,289	1,665,264	16,088	317,324	582,377	1,982,588	Census van 1911.

3. VERMEERDERING OF VERMINDERING PERCENT: EUROPEANEN OF BLANKEN EN ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN. (+ Duidt 'n vermeerdering aan en - 'n Vermindering.)

† TERRITORIES ANNEXED BETWEEN 1875 AND 1891.	CAPE AS BOUNDED IN 1891.	‡ TERRITORIES ANNEXED BETWEEN 1891 AND 1904.	CAPE AS BOUNDED IN 1904 AND 1911.	PERIODE.
† TERRITOREIEN TUSSEN 1875 EN 1891 GEANNEKSEERD.	DE KAAP ALS IN 1891 BEGRENSD.	‡ TERRITOREIEN TUSSEN 1891 EN 1904 GEANNEKSEERD.	DE KAAP ALS IN 1904 EN 1911 BEGRENSD.	
Increase or Decrease per Cent.		Increase or Decrease per Cent.		
Vermeerdering of Vermindering Percent.		Vermeerdering of Vermindering Percent.		
European or White.	Other than European or White.	European or White.	Other than European or White.	
Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	Europeanen of Blanken.	Anderen dan Europeanen of Blanken.	
—	—	—	—	1865-1875.
—	—	—	—	1875-1891.
+ 21.25	+ 30.63	+ 51.05	+ 35.06	1891-1904.
+ 11.65	+ 7.57	- 0.55	+ 7.19	1904-1911.

* Brits Kaffraria. † Griqualand West en Naturelle Territorien (uitgesloten Pondoland).
 † Brits Bechuanaland en Pondoland (uitgesloten Stadsgebied van Port St. John's).

Schedule B.

Population of Provinces, 1911 and 1904: Detailed
Bevolking van Provincies, 1911 en 1904: Breedvoerige

CAPE OF GOOD HOPE.

Table with columns: CENSUS DISTRICT, 1904.; CORRESPONDING CENSUS DISTRICT, 1911.; ALL RACES. ALLE RASSEN. (Persons, Increase or Decrease); EUROPEAN EUROPEANEN (Persons); and totals for various sections like WESTERN SECTION, NORTH-WESTERN SECTION, SOUTH-WESTERN SECTION, WEST CENTRAL SECTION.

Schedule B.

Comparison according to Sections and Districts.
Vergelijking volgens Wijken en Distrikten.

KAAP DE GOEDE HOOP.

Table with columns: OR WHITE. OF BLANKEN. (Increase or Decrease, Persons); OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE. ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN. (Persons, Increase or Decrease); OVEREENKOMEND CENSUS-DISTRIKT, 1911.; and CENSUSDISTRIKT, 1904. (TOTAAL, WIJKEN, WESTELIKE WIJK, etc.).

Schedule B—(continued).

Population of Provinces, 1911 and 1904: Detailed
Bevolking van Provincies, 1911 en 1904: Breedvoerige

CAPE OF GOOD HOPE—(continued).—

CENSUS DISTRICT, 1904.	CORRESPONDING CENSUS DISTRICT, 1911.	ALL RACES. ALLE RASSEN.				EUROPEAN EUROPEANEN	
		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.		Persons. Personen.	
		1911.	1904.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.	1911.	1904.
NORTH CENTRAL SECTION—							
Britstown.....	Britstown and part De Aar.....	8,112	9,279	- 1,167	- 12.58	3,457	3,688
Colesberg.....	Colesberg.....	10,225	11,716	- 1,491	- 12.73	3,728	4,809
Hopetown.....	Hopetown.....	6,408	6,118	+ 290	+ 4.74	3,294	3,125
Phillipstown.....	Phillipstown and part De Aar.....	6,244	5,743	+ 501	+ 8.72	2,941	3,127
Prieska.....	Prieska.....	7,593	5,676	+ 1,917	+ 33.77	3,565	2,956
TOTAL.....		38,582	38,532	+ 50	+ 0.13	16,985	17,705
EAST CENTRAL SECTION—							
Albany.....	Albany and part Adelaide.....	32,055	29,875	+ 2,780	+ 9.31	10,721	10,475
Bedford.....	Bedford and part Adelaide.....	13,462	13,180	+ 273	+ 2.07	2,328	2,337
Cradock.....	Cradock.....	20,765	18,803	+ 1,962	+ 10.43	7,723	7,721
Fort Beaufort.....	Fort Beaufort and part Adelaide.....	20,586	19,956	+ 630	+ 3.16	3,829	3,699
Graaff-Reinet.....	Graaff-Reinet.....	19,396	20,216	- 820	- 4.06	7,395	7,830
Jansenville.....	Jansenville and part Steytlerville.....	11,444	11,336	+ 108	+ 0.95	5,552	5,188
Middelburg.....	Middelburg.....	12,948	20,289	- 7,341	- 36.18	4,826	10,173
Somerset East.....	Somerset East.....	22,283	22,399	- 116	- 0.52	7,442	7,843
Steynsburg.....	Steynsburg.....	5,825	6,162	- 537	- 8.71	2,514	2,994
Tarka.....	Tarka.....	9,596	9,401	+ 195	+ 2.07	2,787	3,350
TOTAL.....		168,760	171,626	- 2,866	- 1.67	55,117	61,610
SOUTH-EASTERN SECTION—							
Alexandria.....	Alexandria.....	15,000	10,846	+ 4,244	+ 39.13	2,803	2,606
Bathurst.....	Bathurst.....	12,402	10,751	+ 1,651	+ 15.36	2,025	2,014
Humansdorp.....	Humansdorp.....	16,623	13,999	+ 2,624	+ 18.74	6,330	5,120
Port Elizabeth.....	Port Elizabeth.....	44,101	46,832	- 2,731	- 5.83	20,755	23,892
Uitenhage.....	Uitenhage and part Steytlerville.....	32,772	32,020	+ 752	+ 2.35	13,148	12,560
TOTAL.....		120,988	114,448	+ 6,540	+ 5.71	45,061	46,192
EASTERN SECTION—							
Cathcart.....	Cathcart.....	12,518	11,468	+ 1,050	+ 9.16	2,430	2,628
East London.....	East London.....	47,711	49,721	- 2,010	- 4.04	18,146	19,793
Glen Grey.....	Glen Grey.....	50,597	55,107	- 4,510	- 8.18	774	690
Kingwilliamstown.....	Kingwilliamstown.....	106,474	103,784	+ 2,690	+ 2.59	10,333	10,250
Komgha.....	Komgha.....	16,355	14,708	+ 1,647	+ 11.20	1,728	1,642
Peddie.....	Peddie.....	20,946	19,739	+ 1,207	+ 6.11	1,583	1,379
Queenstown.....	Queenstown.....	32,905	36,128	- 3,223	- 8.92	7,285	8,685
Stutterheim.....	Stutterheim.....	10,641	9,895	+ 746	+ 7.54	2,030	1,868
Stutterheim.....	Stutterheim.....	13,305	12,281	+ 1,024	+ 8.34	2,466	2,207
Victoria East.....	Victoria East.....	16,275	17,120	- 845	- 4.94	1,439	1,574
TOTAL.....		327,727	329,951	- 2,224	- 0.67	48,214	50,716
NORTH-EASTERN SECTION—							
Albert.....	Albert.....	14,709	13,122	+ 1,587	+ 12.09	6,625	6,394
Aliwal North.....	Aliwal North.....	16,425	14,857	+ 1,568	+ 10.55	6,795	5,969
Barkly East.....	Barkly East.....	9,577	8,490	+ 1,087	+ 12.80	4,286	4,303
Herschel.....	Herschel.....	39,078	36,000	+ 2,169	+ 5.88	272	279
Molteno.....	Molteno.....	8,171	9,753	- 1,582	- 16.22	2,093	3,485
Wodehouse.....	Wodehouse.....	22,854	21,678	+ 1,176	+ 5.42	7,500	7,024
TOTAL.....		110,814	104,809	+ 6,005	+ 5.73	28,471	27,454

Schedule B—(vervolg).

Comparison according to Sections and Districts.
Vergelijking volgens Wijken en Distrikten.

KAAP DE GOEDE HOOP—(vervolg).

OR WHITE. OF BLANKEN.		OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE. ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN.				OVEREENKOMEND CENSUS-DISTRIKT, 1911.	CENSUSDISTRIKT, 1904.
Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.			
Number. Getal.	Per Cent. Procent.	1911.	1904.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.		
- 231	- 6.26	4,655	5,591	- 936	- 16.74	Britstown en gedeelte De Aar.....	NOORDCENTRALE WIJK—
- 1,081	- 29.48	6,497	6,907	- 410	- 5.94	Colesberg.....	Britstown. Colesberg.
+ 169	+ 5.41	3,114	2,993	+ 121	+ 4.04	Hopetown.....	Hopetown.
- 186	- 5.95	3,303	2,616	+ 687	+ 26.26	Phillipstown en gedeelte De Aar.....	Phillipstown.
+ 609	+ 20.69	4,028	2,720	+ 1,308	+ 48.09	Prieska.....	Prieska.
- 720	- 4.07	21,597	20,827	+ 770	+ 3.70		TOTAAL.
OOSTCENTRALE WIJK—							
+ 246	+ 2.35	21,934	19,400	+ 2,534	+ 13.06	Albany en gedeelte Adelaide.....	Albany.
- 9	- 0.39	11,134	10,892	+ 242	+ 2.60	Bedford en gedeelte Adelaide.....	Bedford.
+ 2	+ 0.03	13,042	11,082	+ 1,960	+ 17.69	Cradock.....	Cradock.
+ 130	+ 3.51	16,757	16,257	+ 500	+ 3.08	Fort Beaufort en gedeelte Adelaide.....	Fort Beaufort.
+ 435	+ 5.56	12,001	12,386	- 385	- 3.11	Graaff-Reinet.....	Graaff-Reinet.
+ 364	+ 7.02	5,892	6,148	- 256	- 4.16	Jansenville en gedeelte Steytlerville.....	Jansenville.
- 5,347	- 52.56	8,122	10,116	- 1,994	- 19.71	Middelburg.....	Middelburg.
- 401	- 5.11	14,841	14,556	+ 285	+ 1.96	Somerset East.....	Somerset East.
- 480	- 16.03	3,111	3,168	- 57	- 1.80	Steynsburg.....	Steynsburg.
- 563	- 16.81	6,809	6,051	+ 758	+ 12.53	Tarka.....	Tarka.
- 6,493	- 10.54	113,643	110,016	+ 3,627	+ 3.30		TOTAAL.
ZUIDOOSTELIKE WIJK—							
+ 197	+ 7.56	12,287	8,240	+ 4,047	+ 49.11	Alexandria.....	Alexandria.
+ 11	+ 0.55	10,777	8,737	+ 1,940	+ 18.77	Bathurst.....	Bathurst.
+ 1,210	+ 23.63	10,293	8,879	+ 1,414	+ 15.93	Humansdorp.....	Humansdorp.
+ 3,137	+ 13.13	23,346	22,940	+ 406	+ 1.77	Port Elizabeth.....	Port Elizabeth.
+ 588	+ 4.68	19,624	19,460	+ 164	+ 0.84	Uitenhage en gedeelte Steytlerville.....	Uitenhage.
- 1,131	- 2.45	75,927	68,256	+ 7,671	+ 11.24		TOTAAL.
OOSTELIKE WIJK—							
- 198	- 7.53	10,088	8,840	+ 1,248	+ 14.12	Cathcart.....	Cathcart.
- 1,647	- 8.32	29,565	29,928	- 363	- 1.21	East London.....	East London.
+ 84	+ 12.17	49,823	54,417	- 4,594	- 8.44	Glen Grey.....	Glen Grey.
+ 82	+ 0.81	96,141	93,534	+ 2,607	+ 2.79	Kingwilliamstown.....	Kingwilliamstown.
+ 86	+ 5.24	14,627	13,066	+ 1,561	+ 11.95	Komgha.....	Komgha.
+ 204	+ 14.70	13,363	18,360	- 5,003	- 5.46	Peddie.....	Peddie.
+ 1,400	+ 16.12	25,620	27,443	- 1,823	- 6.64	Queenstown.....	Queenstown.
+ 162	+ 8.07	8,611	8,027	+ 584	+ 7.28	Stoekenstrom.....	Stoekenstrom.
+ 250	+ 11.74	10,539	10,074	+ 465	+ 4.63	Stutterheim.....	Stutterheim.
- 135	- 8.58	14,836	15,546	- 710	- 4.57	Victoria East.....	Victoria East.
- 2,502	- 4.93	279,513	279,235	+ 278	+ 0.10		TOTAAL.
NOORDOOSTELIKE WIJK—							
+ 231	+ 3.61	8,084	6,728	+ 1,356	+ 20.15	Albert.....	Albert.
+ 826	+ 13.84	9,630	8,888	+ 742	+ 8.35	Aliwal North.....	Aliwal North.
- 7	- 0.40	5,291	4,187	+ 1,104	+ 26.37	Barkly East.....	Barkly East.
- 492	- 2.51	38,806	36,630	+ 2,176	+ 5.94	Herschel.....	Herschel.
+ 476	+ 6.78	15,354	14,654	+ 700	+ 4.78	Molteno.....	Molteno.
						Wodehouse.....	Wodehouse.
+ 1,017	+ 3.70	82,343	77,355	+ 4,988	+ 6.45		TOTAAL.

Schedule B—(continued).

Population of Provinces, 1911 and 1904: Detailed
Bevolking van Provincies, 1911 en 1904: Breedvoerige

CAPE OF GOOD HOPE—(continued).—

CENSUS DISTRICT, 1904.	CORRESPONDING CENSUS DISTRICT, 1911.	ALL RACES. ALLE RASSEN.				EUROPEAN EUROPEANEN	
		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.		Persons. Personen.	
		1911.	1904.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.	1911.	1904.
GRIQUALAND WEST—							
Barkly West.....	Barkly West.....	36,858	26,300	+ 10,558	+ 40.14	6,848	4,533
Hay.....	Hay.....	12,698	10,507	+ 2,191	+ 20.85	4,937	4,779
Herbert.....	Herbert.....	11,172	11,531	- 359	- 3.11	3,065	2,858
Kimberley.....	Kimberley.....	64,352	60,160	+ 4,192	+ 6.97	20,876	20,400
TOTAL.....		125,080	108,498	+ 16,582	+ 15.28	35,726	32,570
BECHUANALAND—							
Gordonia.....	Gordonia.....	13,024	8,811	+ 4,213	+ 47.82	3,350	1,712
Mafeking.....	Mafeking.....	24,578	21,532	+ 3,046	+ 14.15	2,741	2,516
Vryburg.....	Kuruman, Taung, and Vryburg.....	61,951	54,129	+ 7,822	+ 14.45	8,826	5,140
TOTAL.....		99,553	84,472	+ 15,081	+ 17.85	14,917	9,368
TRANSKEIAN TERRITORIES—							
<i>East Griqualand—</i>							
Maclear.....	Part Maclear.....	6,447	6,222	+ 225	+ 3.62	1,884	1,393
Matafiele.....	Matafiele.....	38,875	33,840	+ 5,035	+ 14.88	1,701	1,213
Mount Ayliff.....	Mount Ayliff.....	19,212	16,911	+ 2,301	+ 13.61	542	379
Mount Currie.....	Mount Currie.....	15,161	12,328	+ 2,833	+ 22.98	1,960	1,631
Mount Fletcher.....	Mount Fletcher and part Maclear.....	26,972	24,311	+ 2,661	+ 10.95	564	319
Mount Frere.....	Mount Frere.....	38,282	33,025	+ 5,257	+ 15.92	318	260
Qumbu.....	Qumbu.....	33,731	31,343	+ 2,388	+ 7.62	240	183
Tsolo.....	Tsolo.....	33,119	31,672	+ 1,447	+ 4.57	344	270
Umzimkulu.....	Umzimkulu.....	37,289	33,033	+ 4,256	+ 12.88	697	459
<i>Tembuland—</i>							
Elliot.....	Elliot.....	8,654	10,507	- 1,853	- 17.64	4,105	4,266
Elliotdale.....	Elliotdale.....	28,321	29,305	- 984	- 3.36	213	169
Engcobo.....	Engcobo.....	62,055	60,042	+ 2,013	+ 3.35	634	420
Mqanduli.....	Mqanduli.....	35,408	35,487	- 79	- 0.22	257	169
St. Mark's.....	St. Mark's.....	39,041	37,607	+ 1,434	+ 3.81	392	462
Umtata.....	Part Umtata.....	45,346	43,456	+ 1,890	+ 4.35	1,589	1,672
Xalanga.....	Xalanga.....	16,839	15,068	+ 1,771	+ 11.75	829	907
<i>Transkei—</i>							
Butterworth.....	Butterworth.....	21,744	19,202	+ 2,542	+ 13.24	741	577
Idutywa.....	Idutywa.....	30,708	27,593	+ 3,115	+ 11.29	400	314
Kentani.....	Kentani.....	36,775	34,238	+ 2,537	+ 7.41	236	190
Nqamakwe.....	Nqamakwe.....	37,013	34,234	+ 2,779	+ 8.12	319	257
Tsomo.....	Tsomo.....	20,983	20,034	+ 949	+ 4.74	206	165
Willowvale.....	Willowvale.....	41,672	42,429	- 757	- 1.78	287	204
<i>Pondoland—</i>							
Bizana.....	Bizana.....	42,719	33,146	+ 9,573	+ 28.88	235	124
Flagstaff.....	Flagstaff.....	28,169	25,964	+ 2,205	+ 8.49	198	161
Libode.....	Libode and part Port St. John's.....	25,970	24,926	+ 1,044	+ 4.19	267	131
Lusikisiki.....	Lusikisiki and part Port St. John's.....	44,042	42,380	+ 1,662	+ 6.05	251	211
Nqeleni.....	Nqeleni and part Port St. John's.....	42,793	37,963	+ 4,830	+ 12.72	163	125
Port St. John's.....	Part Port St. John's.....	12,660	8,916	+ 3,744	+ 41.99	271	233
Tabankulu.....	Tabankulu.....	37,716	29,462	+ 8,254	+ 28.02	117	126
TOTAL.....		908,706	834,644	+ 74,062	+ 8.87	19,660	16,777
WALFISH BAY.....	WALFISH BAY.....	637	997	- 360	- 36.11	32	144
TRAVELLERS BY RAIL.....	TRAVELLERS BY RAIL.....	2,439	*	+ 2,439	-	1,606	*

* Not specified.

Schedule B—(vervolg).

Comparison according to Sections and Districts.
Vergelijking volgens Wijken en Distrikten.

KAAP DE GOEDE HOOP—(vervolg).

OR WHITE. OF BLANKEN.		OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE. ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN.				OVEREENKOMEND CENSUS-DISTRIKT, 1911.	CENSUSDISTRIKT, 1904.
Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.			
Number. Getal.	Per Cent. Procent.	1911.	1904.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.		
+ 2,315	+ 51.07	30,010	21,767	+ 8,243	+ 37.87	Barkly West.....	GRIQUALAND WEST—
+ 158	+ 3.31	7,761	5,728	+ 2,033	+ 35.49	Hay.....	Barkly West.
+ 207	+ 7.24	8,107	8,673	- 566	- 6.93	Herbert.....	Hay.
+ 476	+ 2.33	43,476	39,760	+ 3,716	+ 9.35	Kimberley.....	Herbert.
							Kimberley.
+ 3,156	+ 9.69	89,354	75,928	+ 13,426	+ 17.68		TOTAAL.
BECHUANALAND.							
+ 1,638	+ 95.68	9,674	7,099	+ 2,575	+ 36.27	Gordonia.....	Gordonia.
+ 225	+ 8.94	21,837	19,016	+ 2,821	+ 14.83	Mafeking.....	Mafeking.
+ 3,056	+ 71.71	53,125	48,989	+ 4,136	+ 8.44	Kuruman, Taung en Vryburg.....	Vryburg.
+ 5,549	+ 59.23	84,636	75,104	+ 9,532	+ 12.69		TOTAAL.
HET TRANSKEI GRONDGEBIED—							
<i>Griqualand Oost—</i>							
+ 401	+ 35.25	4,563	4,829	- 266	- 5.51	Gedeelte Maclear.....	Maclear
+ 488	+ 40.23	37,174	32,627	+ 4,547	+ 13.94	Matafiele.....	Matafiele.
+ 69	+ 39.88	18,970	16,738	+ 2,232	+ 13.33	Mount Ayliff.....	Mount Ayliff.
+ 329	+ 20.17	13,201	10,697	+ 2,504	+ 23.41	Mount Currie.....	Mount Currie.
+ 245	+ 76.80	26,408	23,962	+ 2,446	+ 10.07	Mount Fletcher en gedeelte Maclear.....	Mount Fletcher.
+ 58	+ 22.31	37,964	31,160	+ 6,804	+ 21.83	Mount Frere.....	Mount Frere.
+ 57	+ 31.15	33,491	32,765	+ 726	+ 2.20	Qumbu.....	Qumbu.
+ 74	+ 27.41	32,775	31,402	+ 1,373	+ 4.37	Tsolo.....	Tsolo.
+ 238	+ 51.85	36,592	32,574	+ 4,018	+ 12.33	Umzimkulu.....	Umzimkulu.
<i>Tembuland—</i>							
- 161	- 3.77	4,549	6,241	- 1,692	- 27.11	Elliot.....	Elliot.
+ 53	+ 33.13	28,108	29,145	- 1,037	- 3.56	Elliotdale.....	Elliotdale.
+ 214	+ 59.95	61,421	59,622	+ 1,799	+ 3.02	Engcobo.....	Engcobo.
+ 88	+ 52.07	35,241	35,318	- 77	- 0.22	Mqanduli.....	Mqanduli.
- 70	+ 15.15	38,649	37,145	+ 1,504	+ 4.05	St. Mark's.....	St. Mark's.
- 83	+ 4.96	43,737	41,784	+ 1,953	+ 4.72	Umtata.....	Umtata.
- 78	+ 8.60	16,010	14,161	+ 1,849	+ 13.06	Xalanga.....	Xalanga.
<i>Transkei—</i>							
+ 164	+ 28.42	21,003	18,625	+ 2,378	+ 12.77	Butterworth.....	Butterworth.
+ 86	+ 27.39	30,308	27,279	+ 3,029	+ 11.10	Idutywa.....	Idutywa.
+ 62	+ 24.21	36,539	34,048	+ 2,491	+ 7.32	Kentani.....	Kentani.
+ 41	+ 24.85	36,694	33,977	+ 2,717	+ 8.00	Nqamakwe.....	Nqamakwe.
+ 83	+ 40.69	20,777	19,869	+ 908	+ 4.57	Tsomo.....	Tsomo.
		41,385	42,225	- 840	- 1.99	Willowvale.....	Willowvale.
<i>Pondoland—</i>							
+ 111	+ 89.52	42,484	33,022	+ 9,462	+ 28.65	Bizana.....	Bizana.
+ 37	+ 32.98	27,971	25,803	+ 2,168	+ 8.49	Flagstaff.....	Flagstaff.
+ 136	+ 103.82	25,703	24,705	+ 998	+ 3.66	Libode en gedeelte Umtata.....	Libode.
+ 40	+ 18.96	44,691	42,189	+ 2,502	+ 5.98	Lusikisiki en gedeelte Port St. John's.....	Lusikisiki.
+ 38	+ 30.40	42,630	37,838	+ 4,792	+ 12.66	Nqeleni en gedeelte Port St. John's.....	Nqeleni.
+ 36	+ 15.32	12,389	8,681	+ 3,708	+ 42.71	Gedeelte Port St. John's.....	Port St. John's.
- 9	- 7.14	37,599	29,336	+ 8,263	+ 28.17	Tabankulu.....	Tabankulu.
+ 2,883	+ 17.18	889,046	817,867	+ 71,179	+ 8.70		TOTAAL.
- 112	- 77.78	605	853	- 248	- 29.07	WALFISH BAY.....	WALFISH BAY.
+ 1,606	-	833	*	+ 833	-	REIZIGERS PER SPOORTREIN.....	REIZIGERS PER SPOORTREIN.

* Niet gespecificeerd.

Schedule B—(continued).

Population of Provinces, 1911 and 1904: Detailed
Bevolking van Provincies, 1911 en 1904: Breedvoerige

NATAL—

CENSUS DISTRICT, 1904.	CORRESPONDING CENSUS DISTRICT, 1911.	ALL RACES. ALLE RASSEN.				EUROPEAN EUROPEANEN	
		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.		Persons. Personen.	
		1911.	1904.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.	1911.	1904.
TOTAL.....		1,194,043	1,108,754	+ 85,289	+ 7.69	98,114	97,109
SECTIONS.							
COAST SECTION.....		389,635	350,493	+ 39,142	+ 11.17	46,516	44,476
CENTRAL SECTION.....		341,177	320,733	+ 20,444	+ 6.37	30,054	32,007
NORTHERN SECTION.....		137,999	131,802	+ 6,197	+ 4.70	11,557	10,405
NEW TERRITORY.....		104,873	99,966	+ 4,907	+ 4.91	7,599	7,640
TRAVELLERS BY RAIL.....		753	474	+ 279	+ 58.86	268	288
TOTAL (excluding Zululand).....		974,437	903,468	+ 70,969	+ 7.86	95,994	95,416
ZULULAND.....		219,606	205,286	+ 14,320	+ 6.98	2,120	1,693
COAST SECTION—							
Alexandra.....	Alexandra.....	52,578	42,508	+ 10,070	+ 23.69	1,233	953
Alfred.....	Alfred.....	26,998	24,317	+ 2,681	+ 11.03	407	482
Durban.....	Durban.....	72,512	69,903	+ 2,609	+ 3.73	33,154	32,926
Inanda.....	Inanda en Ndwedwe.....	59,222	54,084	+ 5,138	+ 9.50	2,579	1,950
Lower Tugela.....	Lower Tugela.....	44,416	40,982	+ 3,434	+ 8.38	919	957
Lower Umzimkulu.....	Lower Umzimkulu.....	31,142	25,359	+ 5,783	+ 22.80	1,042	912
Mapumulo.....	Mapumulo.....	26,911	26,575	+ 336	+ 1.26	65	52
Umlazi.....	Umlazi.....	75,856	66,765	+ 9,091	+ 13.62	7,117	6,244
TOTAL.....		389,635	350,493	+ 39,142	+ 11.17	46,516	44,476
CENTRAL SECTION—							
Bergville.....	Bergville.....	15,554	12,735	+ 2,819	+ 22.14	571	628
Camperdown.....	Camperdown.....	18,189	16,684	+ 1,505	+ 9.02	917	950
City (Pietermaritzburg).....	Pietermaritzburg.....	30,555	34,973	- 4,418	- 12.63	14,737	17,689
Estcourt.....	Estcourt.....	38,625	31,774	+ 6,851	+ 21.56	3,113	2,657
Impendhle.....	Impendhle.....	9,543	9,550	- 7	- 0.07	485	514
Ipolela and Underberg.....	Ipolela en Underberg.....	17,742	18,386	- 644	- 3.50	896	875
Ixopo.....	Ixopo.....	47,262	45,866	+ 1,396	+ 3.04	695	878
Krantzkop (part) and Impofana (part).....	Krantzkop.....	20,121	21,238	- 1,117	- 5.26	342	348
Lions River.....	Lions River.....	12,977	14,165	- 1,188	- 8.39	1,494	1,564
New Hanover.....	New Hanover.....	19,807	17,624	+ 2,183	+ 12.39	1,776	1,656
Richmond.....	Richmond.....	21,911	19,454	+ 2,457	+ 12.63	880	950
Umgeni.....	Umgeni.....	23,739	21,896	+ 1,843	+ 8.42	1,158	1,101
Umvoti (part) and Impofana (part).....	Umvoti.....	34,628	28,988	+ 5,640	+ 19.46	1,947	2,096
Weenen (part) and Impofana (part).....	Weenen.....	30,124	27,370	+ 2,754	+ 10.06	743	728
TOTAL.....		341,177	320,733	+ 20,444	+ 6.37	30,054	32,007
NORTHERN SECTION—							
Dundee and Helpmakaar (part).....	Dundee.....	33,416	31,310	+ 2,106	+ 6.73	3,599	3,272
Helpmakaar (part) and Impofana (part).....	Umsinga.....	31,003	29,782	+ 1,221	+ 4.10	270	290
Klip River and Weenen (part).....	Klip River.....	41,619	39,720	+ 1,899	+ 4.78	3,688	3,376
Newcastle.....	Newcastle.....	31,961	30,990	+ 971	+ 3.13	4,000	3,497
TOTAL.....		137,999	131,802	+ 6,197	+ 4.70	11,557	10,405
NEW TERRITORY—							
Paulpietersburg.....	Paulpietersburg.....	14,119	13,699	+ 420	+ 3.07	1,055	970
Utrecht.....	Utrecht.....	27,403	19,229	+ 8,174	+ 42.51	2,792	2,484
Vryheid and Ngotshe.....	Vryheid.....	63,351	67,038	- 3,687	- 5.50	3,752	4,186
TOTAL.....		104,873	99,966	+ 4,907	+ 4.91	7,599	7,640
TRAVELLERS BY RAIL.....							
		753	474	+ 279	+ 58.86	268	288
ZULULAND.....	ZULULAND.....	219,606	205,286	+ 14,320	+ 6.98	2,120	1,693

Schedule B—(vervolg).

Comparison according to Sections and Districts.
Vergelijking volgens Wijken en Distrikten.

NATAL—

OR WHITE. OF BLANKEN.	INCREASE OR DECREASE. VERMEERDERING OF VERMINDERING.	OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE. ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN.				OVEREENKOMEND CENSUS-DISTRIKT, 1911.	CENSUSDISTRIKT, 1904.
		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.			
		Number. Getal.	Per Cent. Procent.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.		
+ 1,005	+ 1.03	1,095,929	1,011,645	+ 84,284	+ 8.33	TOTAAL.	
WIJKEN.							
+ 2,040	+ 4.59	343,119	306,017	+ 37,102	+ 12.12	Alexandra.....	
- 2,553	- 7.83	311,123	288,126	+ 22,997	+ 7.98	Bergville.....	
+ 1,152	+ 11.07	126,442	121,397	+ 5,045	+ 4.16	Camperdown.....	
- 41	- 0.54	97,274	92,326	+ 4,948	+ 5.36	City (Pietermaritzburg).....	
- 20	- 0.94	485	186	+ 299	+ 160.75	Estcourt.....	
+ 578	+ 0.61	878,443	808,052	+ 70,391	+ 8.71	Impendhle.....	
+ 427	+ 25.22	217,486	203,593	+ 13,893	+ 6.82	Ipolela en Underberg.....	
+ 280	+ 29.38	51,345	41,555	+ 9,790	+ 23.56	Ixopo.....	
- 75	- 15.56	26,591	23,895	+ 2,696	+ 11.56	Krantzkop (gedeelte) en Impofana (gedeelte).....	
+ 228	+ 0.69	39,358	36,977	+ 2,381	+ 6.44	Lions River.....	
+ 629	+ 32.26	56,643	52,134	+ 4,509	+ 8.65	New Hanover.....	
- 38	- 3.97	43,497	40,925	+ 2,572	+ 6.07	Upper Umkomazi.....	
+ 130	+ 14.25	30,100	24,447	+ 5,653	+ 23.12	Umgeni.....	
+ 13	+ 25.00	26,846	26,523	+ 323	+ 1.22	Umvoti (gedeelte) en Impofana (gedeelte).....	
+ 873	+ 13.98	68,739	60,521	+ 8,218	+ 13.58	Weenen (gedeelte) en Impofana (gedeelte).....	
+ 2,040	+ 4.59	343,119	306,017	+ 37,102	+ 12.12	TOTAAL.	
+ 43	+ 8.14	14,983	12,207	+ 2,776	+ 22.74	Bergville.....	
- 33	- 3.45	17,272	15,734	+ 1,538	+ 9.78	Camperdown.....	
- 2,949	- 16.67	15,818	17,287	- 1,469	- 8.59	City (Pietermaritzburg).....	
+ 456	+ 17.16	35,512	29,117	+ 6,395	+ 21.96	Estcourt.....	
- 29	- 5.64	9,458	9,066	+ 392	+ 4.32	Impendhle.....	
- 77	- 7.91	16,846	17,413	- 567	- 3.26	Ipolela en Underberg.....	
+ 119	+ 13.58	46,267	44,990	+ 1,277	+ 2.84	Ixopo.....	
- 6	- 1.72	19,779	20,890	- 1,111	- 5.32	Krantzkop.....	
- 70	- 4.48	11,483	12,601	- 1,118	- 8.87	Lions River.....	
+ 140	+ 8.56	18,031	15,985	+ 2,046	+ 12.78	New Hanover.....	
- 70	- 7.37	21,031	18,504	+ 2,527	+ 13.66	Upper Umkomazi.....	
+ 67	+ 5.18	22,581	20,795	+ 1,786	+ 8.59	Umgeni.....	
- 149	- 7.11	32,681	26,892	+ 5,789	+ 21.53	Umvoti (gedeelte) en Impofana (gedeelte).....	
+ 15	+ 2.06	29,381	26,642	+ 2,739	+ 10.28	Weenen.....	
- 2,553	- 7.83	311,123	288,126	+ 22,997	+ 7.98	TOTAAL.	
+ 327	+ 9.99	29,817	28,038	+ 1,779	+ 6.34	Dundee.....	
+ 10	+ 3.85	30,733	29,522	+ 1,211	+ 4.10	Umsinga.....	
+ 312	+ 9.24	37,931	36,344	+ 1,587	+ 4.37	Klip River.....	
+ 503	+ 14.38	27,961	27,493	+ 468	+ 1.70	Newcastle.....	
+ 1,152	+ 11.07	126,442	121,397	+ 5,045	+ 4.16	TOTAAL.	
+ 85	+ 8.76	13,064	12,729	+ 335	+ 2.63	Paulpietersburg.....	
+ 308	+ 12.40	24,611	16,745	+ 7,866	+ 46.98	Utrecht.....	
- 434	- 10.37	69,599	62,852	+ 6,747	+ 10.58	Vrijheid.....	
- 41	- 0.54	97,274	92,326	+ 4,948	+ 5.36	TOTAAL.	
- 20	- 0.94	485	186	+ 299	+ 160.75	REIZIGERS PER SPOORTREIN.....	
+ 427	+ 25.22	217,486	203,593	+ 13,893	+ 6.82	ZULULAND.....	

Schedule B—(continued).

Population of Provinces, 1911 and 1904: Detailed
Bevolking van Provincies, 1911 en 1904: Breedvoerige

TRANSSVAAL—

CENSUS DISTRICT, 1911.	CORRESPONDING CENSUS DISTRICT, 1904.	ALL RACES. ALLE RASSEN.				EUROPEAN EUROPEANEN	
		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.		Persons. Personen.	
		1911.	1904.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.	1911.	1904.
TOTAL		1,686,212	1,269,951	+ 416,261	+ 32.78	420,562	297,271
SECTIONS.							
WITWATERSRAND		496,331	271,377	+ 224,954	+ 82.89	192,739	120,532
CENTRAL SECTION		221,695	173,683	+ 48,012	+ 27.64	68,585	56,057
SOUTH-WESTERN SECTION		126,292	84,586	+ 41,706	+ 49.31	57,801	41,159
SOUTH AND SOUTH-EASTERN SECTION		169,009	130,064	+ 38,945	+ 29.92	44,928	35,977
EASTERN SECTION		91,806	78,525	+ 13,281	+ 16.91	23,882	18,158
WESTERN SECTION		409,976	385,008	+ 24,968	+ 6.49	16,221	12,148
NORTHERN SECTION		1,177	600	+ 577	+ 96.17	688	473
TRAVELLERS BY RAIL							
WITWATERSRAND—							
Boksburg		86,022				22,572	
Germiston		64,805				20,326	
Johannesburg		241,131				131,857	
Krugersdorp		103,473				27,984	
TOTAL		496,331	271,377	+ 224,954	+ 82.89	192,739	120,532
CENTRAL SECTION—							
Middelburg		64,251	50,753	+ 13,498	+ 26.60	13,292	12,754
Pretoria		157,444	122,930	+ 34,514	+ 28.08	55,293	43,303
TOTAL		221,695	173,683	+ 48,012	+ 27.64	68,585	56,057
SOUTH-WESTERN SECTION—							
Bloemhof		18,061	8,865	+ 9,196	+103.73	9,805	5,227
Lichtenburg		25,379	16,131	+ 9,248	+ 57.33	10,417	6,294
Potchefstroom		69,360	52,550	+ 16,810	+ 31.99	30,786	25,804
Wolmaransstad		13,492	7,040	+ 6,452	+ 91.65	7,293	3,834
TOTAL		126,292	84,586	+ 41,706	+ 49.31	57,801	41,159
SOUTH AND SOUTH-EASTERN SECTION—							
Bethal		13,844	8,684	+ 5,160	+ 59.65	5,916	3,939
Ernelo		39,035	21,192	+ 17,843	+ 84.20	16,633	10,479
Heidelberg		39,363	27,001	+ 12,362	+ 45.78	12,988	9,062
Piet Retief		27,512	28,223	- 711	- 2.52	2,406	2,398
Standerton		25,029	19,371	+ 5,658	+ 29.21	9,159	8,398
Wakkerstroom		33,223	25,593	+ 7,630	+ 29.81	7,538	6,540
TOTAL		169,926	130,064	+ 39,862	+ 30.65	44,928	35,977
EASTERN SECTION—							
Barberton		37,292	32,704	+ 4,588	+ 14.03	3,247	3,048
Carolina		16,960	13,083	+ 3,877	+ 29.63	3,691	2,932
Lydenburg		114,757	100,321	+ 14,436	+ 14.39	8,780	6,793
TOTAL		169,009	146,108	+ 22,901	+ 15.67	15,718	12,773
WESTERN SECTION—							
Marico		26,904	26,354	+ 550	+ 2.09	7,800	6,727
Rustenburg		64,902	52,171	+ 12,731	+ 24.40	16,082	11,411
TOTAL		91,806	78,525	+ 13,281	+ 16.91	23,882	18,158
NORTHERN SECTION—							
Waterberg		73,901	62,410	+ 11,491	+ 18.41	6,780	4,317
Zoutpansberg		336,075	322,598	+ 13,477	+ 4.18	9,441	7,801
TOTAL		409,976	385,008	+ 24,968	+ 6.49	16,221	12,148
TRAVELLERS BY RAIL		1,177	600	+ 577	+ 96.17	688	473

Schedule B—(vervolg).

Comparison according to Sections and Districts.
Vergelijking volgens Wijken en Distrikten.

TRANSSVAAL.

OR WHITE. OF BLANKEN.		OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE. ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN.				OVEREENKOMEND CENSUS-DISTRIKT, 1911.	CENSUSDISTRIKT, 1904.
Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.			
Number. Getal.	Per Cent. Procent.	1911.	1904.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.		
+ 123,285	+ 41.47	1,265,650	972,674	+ 292,976	+ 30.12	TOTAAL.	
WILKEN.							
+ 72,207	+ 59.91	303,592	150,845	+ 152,747	+ 101.36	WITWATERSRAND.	
+ 12,528	+ 22.35	153,110	117,626	+ 35,484	+ 30.17	CENTRALE WIJK.	
+ 16,642	+ 40.43	68,491	43,427	+ 25,064	+ 57.72	ZUIDWESTELIKE WIJK.	
+ 5,951	+ 24.88	124,998	94,087	+ 30,911	+ 32.85	ZUID EN ZUIDOOSTELIKE WIJK.	
+ 2,945	+ 23.06	153,201	133,335	+ 19,866	+ 14.97	OOSTELIKE WIJK.	
+ 5,724	+ 31.52	67,924	60,367	+ 7,557	+ 12.52	WESTELIKE WIJK.	
+ 4,073	+ 33.53	393,755	372,860	+ 20,895	+ 5.60	NOORDELIKE WIJK.	
+ 215	+ 45.45	489	127	+ 362	+ 285.04	REIZIGERS PER SPOORTREIN.	
WITWATERSRAND—							
		64,350				Boksburg.	
		44,479				Germiston.	
		119,274				Johannesburg.	
		75,480				Krugersdorp.	
+ 72,207	+ 59.91	303,592	150,845	+ 152,747	+ 101.26	TOTAAL.	
CENTRALE WIJK—							
+ 538	+ 4.22	50,959	37,999	+ 12,960	+ 34.11	Middelburg.	
+ 11,990	+ 27.69	102,151	79,627	+ 22,524	+ 28.29	Pretoria.	
+ 12,528	+ 22.35	153,110	117,626	+ 35,484	+ 30.17	TOTAAL.	
ZUIDWESTELIKE WIJK—							
+ 4,078	+ 78.02	8,756	3,638	+ 5,118	+140.68	Bloemhof.	
+ 4,123	+ 65.51	14,962	9,837	+ 5,125	+ 52.10	Lichtenburg.	
+ 4,982	+ 19.31	38,574	26,746	+ 11,828	+ 44.22	Potchefstroom.	
+ 3,459	+ 90.22	6,199	3,206	+ 2,993	+ 93.36	Wolmaransstad.	
+ 16,642	+ 40.43	68,491	43,427	+ 25,064	+ 57.72	TOTAAL.	
ZUID EN ZUIDOOSTELIKE WIJK—							
+ 1,977	+ 50.19	7,948	4,745	+ 3,203	+ 67.50	Bethal.	
+ 2,362	+ 51.81	24,914	16,633	+ 7,381	+ 44.38	Ernelo.	
+ 2,509	+ 23.94	26,375	16,522	+ 9,853	+ 59.64	Heidelberg.	
+ 344	+ 16.68	25,196	26,161	- 965	- 4.03	Piet Retief.	
+ 761	+ 9.06	15,870	10,973	+ 4,897	+ 44.63	Standerton.	
+ 998	+ 15.26	25,685	19,053	+ 6,632	+ 34.81	Wakkerstroom.	
+ 8,951	+ 24.88	124,998	94,087	+ 30,911	+ 32.85	TOTAAL.	
OOSTELIKE WIJK—							
+ 199	+ 6.53	34,045	29,656	+ 4,389	+ 14.80	Barberton.	
+ 759	+ 25.89	13,279	10,151	+ 3,128	+ 30.72	Carolina.	
+ 1,987	+ 29.25	105,977	93,528	+ 12,449	+ 13.31	Lydenburg.	
+ 2,945	+ 23.06	153,201	133,335	+ 19,866	+ 14.97	TOTAAL.	
WESTELIKE WIJK—							
+ 1,073	+ 15.95	19,104	19,627	- 523	- 2.66	Marico.	
+ 4,651	+ 40.69	48,820	40,740	+ 8,080	+ 19.83	Rustenburg.	
+ 5,724	+ 31.52	67,924	60,367	+ 7,557	+ 12.52	TOTAAL.	
NOORDELIKE WIJK—							
+ 2,433	+ 55.97	67,121	58,063	+ 9,058	+ 15.60	Waterberg.	
+ 1,640	+ 21.02	326,634	314,797	+ 11,837	+ 3.76	Zoutpansberg.	
+ 4,073	+ 33.53	393,755	372,860	+ 20,895	+ 5.60	TOTAAL.	
+ 215	+ 45.45	489	127	+ 362	+ 285.04	REIZIGERS PER SPOORTREIN.	

Schedule B—(continued).

Population of Provinces, 1911 and 1904: Detailed
Bevolking van Provincies, 1911 en 1904: Breedvoerige

ORANGE FREE STATE.—

CENSUS DISTRICT, 1904.	CORRESPONDING CENSUS DISTRICT, 1911.	ALL RACES. ALLE RASSEN.				EUROPEAN EUROPEANEN	
		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.		Persons. Personen.	
		1911.	1904.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.	1911.	1904.
TOTAL.....		528,174	387,315	+ 140,859	+ 36.37	175,189	142,679
SECTIONS.							
WESTERN SECTION.....		67,259	37,717	+ 29,542	+ 78.33	20,338	20,953
SOUTH-EASTERN SECTION.....		39,587	32,165	+ 7,422	+ 23.07	17,788	16,300
SOUTH CENTRAL SECTION.....		93,831	88,978	+ 4,853	+ 5.45	32,757	31,597
NORTH CENTRAL SECTION.....		76,236	48,204	+ 28,032	+ 58.15	21,843	16,534
EASTERN SECTION.....		136,696	107,539	+ 29,157	+ 27.11	32,300	26,589
NORTHERN SECTION.....		113,641	72,392	+ 41,249	+ 56.98	40,797	30,477
TRAVELLERS BY RAIL.....		924	320	+ 604	+ 188.75	366	220
WESTERN SECTION—							
Boshof.....	Boshof.....	16,310	9,470	+ 6,846	+ 72.29	7,785	5,949
Fauresmith.....	Fauresmith.....	26,092	14,950	+ 11,142	+ 74.53	9,646	7,001
Hoopstad.....	Hoopstad.....	15,504	6,350	+ 9,154	+ 144.16	7,100	3,038
Jacobsdal.....	Jacobsdal.....	3,929	3,106	+ 823	+ 26.50	1,885	1,511
Philippolis.....	Philippolis.....	5,418	3,841	+ 1,577	+ 41.06	2,862	2,554
TOTAL.....		67,259	37,717	+ 29,542	+ 78.33	20,338	20,953
SOUTH-EASTERN SECTION—							
Bethulie.....	Bethulie.....	7,033	6,349	+ 684	+ 10.77	3,429	3,094
Rouxville.....	Rouxville.....	16,525	13,717	+ 2,808	+ 20.47	7,148	6,245
Smithfield.....	Smithfield.....	8,060	5,625	+ 2,435	+ 43.29	4,190	3,576
Wepener.....	Wepener.....	7,969	6,474	+ 1,495	+ 23.09	3,021	2,796
TOTAL.....		39,587	32,165	+ 7,422	+ 23.07	17,788	16,300
SOUTH CENTRAL SECTION—							
Bloemfontein.....	Bloemfontein.....	58,451	58,251	+ 200	+ 0.34	26,147	25,300
Edenburg.....	Edenburg.....	7,417	6,713	+ 704	+ 10.49	3,363	3,173
Thaba 'Nchu.....	Thaba 'Nchu.....	27,963	24,014	+ 3,949	+ 16.44	3,247	3,122
TOTAL.....		93,831	88,978	+ 4,853	+ 5.45	32,757	31,597
NORTH CENTRAL SECTION—							
Lindley.....	Lindley.....	15,493	8,871	+ 6,622	+ 74.65	4,640	3,398
Senekal.....	Senekal.....	24,615	15,345	+ 9,270	+ 60.41	6,654	4,901
Winburg.....	Winburg.....	36,128	23,988	+ 12,140	+ 50.61	10,549	9,045
TOTAL.....		76,236	48,204	+ 28,032	+ 58.15	21,843	16,534
EASTERN SECTION—							
Bethlehem.....	Bethlehem and part Ficksburg.....	42,474	26,306	+ 16,168	+ 61.46	10,961	7,182
Ficksburg.....	Part Ficksburg.....	18,926	16,775	+ 2,151	+ 12.82	4,699	3,668
Harrismith.....	Harrismith.....	49,553	40,366	+ 9,187	+ 22.76	8,798	7,975
Ladybrand.....	Ladybrand.....	25,743	24,092	+ 1,651	+ 6.85	7,842	7,774
TOTAL.....		136,696	107,539	+ 29,157	+ 27.11	32,300	26,589
NORTHERN SECTION—							
Frankfort.....	Frankfort.....	16,225	9,013	+ 7,212	+ 80.02	6,690	4,092
Heilbron.....	Heilbron.....	24,267	14,875	+ 9,392	+ 63.14	8,781	6,075
Kroonstad.....	Kroonstad.....	35,820	26,754	+ 9,066	+ 33.89	12,990	11,344
Vrede.....	Vrede.....	21,487	12,287	+ 9,200	+ 74.88	4,716	3,186
Vrededorp.....	Vrededorp.....	15,842	9,463	+ 6,379	+ 67.41	7,020	5,275
TOTAL.....		113,641	72,392	+ 41,249	+ 56.98	40,797	30,477
TRAVELLERS BY RAIL.....	TRAVELLERS BY RAIL.....	924	320	+ 604	+ 188.75	366	220

Schedule B—(vervolg).

Comparison according to Sections and Districts.
Vergelijking volgens Wijken en Distrikten.

ORANJE VRIJSTAAT.

OF BLANKEN. OF BLANKEN.	INCREASE OR DECREASE. VERMEERDERING OF VERMINDERING.	OTHER THAN EUROPEAN OR WHITE. ANDEREN DAN EUROPEANEN OF BLANKEN.				OVEREENKOMEND CENSUS-DISTRIKT, 1911.	CENSUSDISTRIKT, 1904.
		Persons. Personen.		Increase or Decrease. Vermeerdering of Vermindering.			
		Number. Getal.	Per Cent. Procent.	Number. Getal.	Per Cent. Procent.		
+ 32,510	+ 22.79	352,985	244,636	+ 108,349	+ 44.29	TOTAAL.	
WIJKEN.							
+ 8,385	+ 40.02	37,921	16,764	+ 21,157	+ 126.20	WESTELIKE WIJK—	
+ 1,479	+ 9.07	21,799	15,856	+ 5,943	+ 37.48	ZUIDOOSTELIKE WIJK—	
+ 1,160	+ 3.67	61,074	57,381	+ 3,693	+ 6.44	ZUIDCENTRALE WIJK—	
+ 5,309	+ 32.11	54,393	31,670	+ 22,723	+ 71.75	NOORDCENTRALE WIJK—	
+ 5,711	+ 21.48	104,396	80,950	+ 23,446	+ 28.96	OOSTELIKE WIJK—	
+ 10,320	+ 33.86	72,844	41,915	+ 30,929	+ 73.79	NOORDELIKE WIJK—	
+ 146	+ 66.36	558	100	+ 458	+ 458.00	REIZIGERS PER SPOORTREIN.	
WESTELIKE WIJK—							
+ 1,836	+ 30.86	8,531	3,521	+ 5,010	+ 142.29	Boshof.....	
+ 2,645	+ 37.78	16,446	7,949	+ 8,497	+ 106.89	Fauresmith.....	
+ 3,222	+ 81.82	8,344	2,412	+ 5,932	+ 245.94	Hoopstad.....	
+ 374	+ 24.75	2,044	1,595	+ 449	+ 28.15	Jacobsdal.....	
+ 308	+ 12.06	2,556	1,287	+ 1,269	+ 98.60	Philippolis.....	
+ 8,885	+ 40.02	37,921	16,764	+ 21,157	+ 126.20	TOTAAL.	
ZUIDOOSTELIKE WIJK—							
- 265	- 7.17	3,604	2,655	+ 949	+ 35.74	Bethulie.....	
+ 965	+ 14.50	9,377	7,474	+ 1,903	+ 25.46	Rouxville.....	
+ 114	+ 17.17	3,879	2,949	+ 821	+ 88.87	Smithfield.....	
+ 225	+ 8.05	4,948	3,678	+ 1,270	+ 34.53	Wepener.....	
+ 1,479	+ 9.07	21,799	15,856	+ 5,943	+ 37.48	TOTAAL.	
ZUIDCENTRALE WIJK—							
+ 847	+ 3.35	32,304	32,951	- 647	- 1.96	Bloemfontein.....	
+ 188	+ 5.92	4,054	3,538	+ 516	+ 14.58	Edenburg.....	
+ 125	+ 4.00	24,716	20,892	+ 3,824	+ 18.30	Thaba 'Nchu.....	
+ 1,160	+ 3.67	61,074	57,381	+ 3,693	+ 6.44	TOTAAL.	
NOORDCENTRALE WIJK—							
+ 1,242	+ 36.55	10,853	5,473	+ 5,380	+ 98.30	Lindley.....	
+ 2,563	+ 62.65	17,961	11,254	+ 6,707	+ 59.60	Senekal.....	
+ 1,594	+ 16.63	25,579	14,943	+ 10,636	+ 71.18	Winburg.....	
+ 5,309	+ 32.11	54,393	31,670	+ 22,723	+ 71.75	TOTAAL.	
OOSTELIKE WIJK—							
+ 3,779	+ 52.62	31,513	19,124	+ 12,389	+ 64.78	Bethlehem en gedeelte Ficksburg.....	
+ 1,041	+ 28.46	14,227	13,117	+ 1,110	+ 8.46	Gedeelte Ficksburg.....	
+ 823	+ 10.32	40,755	32,391	+ 8,364	+ 25.82	Harrismith.....	
+ 68	+ 0.87	17,901	16,318	+ 1,583	+ 9.70	Ladybrand.....	
+ 5,711	+ 21.48	104,396	80,950	+ 23,446	+ 28.96	TOTAAL.	
NOORDELIKE WIJK—							
+ 2,598	+ 63.49	9,535	4,921	+ 4,614	+ 93.76	Frankfort.....	
+ 2,703	+ 44.47	15,486	8,797	+ 6,689	+ 76.04	Heilbron.....	
+ 1,147	+ 9.69	22,830	14,911	+ 7,919	+ 53.11	Kroonstad.....	
+ 1,530	+ 48.02	16,771	9,101	+ 7,670	+ 84.28	Vrede.....	
+ 2,342	+ 44.37	8,222	4,185	+ 4,037	+ 96.46	Vrededorp.....	
+ 10,320	+ 33.86	72,844	41,915	+ 30,929	+ 73.79	TOTAAL.	
+ 146	+ 66.36	558	100	+ 458	+ 458.00	REIZIGERS PER SPOORTREIN.	

Schedule C—(continued—vervolg).

Urban Centres in each Province, alphabetically arranged.
Stadscentrums in iedere Provincie, alfabeties gerangschikt.

URBAN CENTRE. STADSCENTRUM.	ALL RACES. ALLE RASSEN.			EUROPEAN OR WHITE. EUROPEANEN OF BLANKEN.		BANTU.		MIXED AND OTHER COLOURED. GEMENGDE EN ANDERE GEKLEURDEN.	
	Persons. Personen.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.
CAPE OF GOOD HOPE—(continued). KAAP DE GOEDE HOOP—(vervolg).									
Paterson.....	359	171	188	44	48	79	82	48	58
Pearston.....	1,174	550	624	239	276	86	96	225	252
Peddie.....	2,399	1,105	1,294	19	20	1,080	1,271	6	3
Peepton.....	852	396	456	257	290	—	1	139	165
Petrusville.....	1,048	492	556	325	339	76	120	91	97
Philpottown.....	587	266	321	20	24	171	227	311	406
Philpottown.....	1,187	526	661	209	252	6	9	7	2
Piquetberg.....	1,257	554	703	256	331	511	528	158	194
Pine.....	1,918	925	993	—	—	—	—	—	—
Port Alfred.....	37,063	19,001	18,062	10,117	9,890	2,358	1,841	6,526	6,331
Port Elizabeth and Suburbs—Port Elizabeth en Voorsteden.....	30,488	15,627	15,061	9,094	9,096	997	647	5,536	5,318
Port Elizabeth Municipality—Port Elizabeth Munisipaliteit.....	261	257	4	390	4	—	—	37	—
Algoa Bay, Islands and Shipping—Algoa Bay, Eilands en Scheepvaart.....	4,522	2,328	2,194	254	223	1,237	1,107	807	864
Korsten.....	1,592	789	803	519	567	124	87	146	149
Walmere.....	1,084	874	810	279	130	17	10	578	670
Port Nolloth.....	778	491	287	113	318	—	—	60	74
Port St. John's.....	1,393	648	745	390	430	2	—	256	315
Porterville.....	574	190	184	95	78	59	—	36	32
Postmasburg.....	1,648	808	840	462	419	106	134	240	287
Prieska.....	1,968	972	996	551	581	8	—	206	184
Prince Alfred.....	732	370	362	164	173	—	—	701	701
Prince Alfred's Hamlet.....	9,028	3,976	5,052	1,789	1,970	1,690	2,381	497	5
Queenstown.....	240	120	114	61	58	75	51	4	7
Qumbu.....	744	376	368	69	69	—	—	51	51
Rawsonville.....	1,728	216	216	45	232	244	92	79	79
Readsdale.....	432	216	135	136	72	72	—	282	381
Rhodes.....	318	151	167	109	117	—	—	4	7
Riebeeck East.....	562	260	302	132	151	—	—	59	74
Riebeeck West.....	461	214	247	103	108	178	239	38	51
Ritchie.....	2,953	1,334	1,619	578	709	3	—	753	910
Riversdale.....	1,666	1,093	573	377	231	240	48	476	294
Robben Island.....	3,721	1,792	1,929	1,122	1,211	5	—	665	718
Robertson.....	185	102	83	49	43	43	33	10	7
Rondebosch (vide Capetown and Suburbs—vide Capetown en Voorsteden).....	470	298	262	47	48	130	180	31	34
Rooigrond.....	572	256	316	83	81	104	153	69	82
Salem.....	4,751	3,153	1,598	2,094	784	600	840	882	991
Simonstown.....	5,012	2,297	2,715	515	884	10	19	595	721
Somers West.....	2,441	1,170	1,265	571	525	25	29	614	686
Somers West Strand.....	2,784	1,354	1,430	715	715	25	29	93	109
Springbokfontein.....	322	154	168	57	52	—	—	94	111
Stanford.....	591	275	316	181	204	18	11	1,581	1,588
Stellenbosch.....	6,152	2,810	3,343	1,220	1,484	18	11	1,581	1,588
Sterkstroom.....	1,415	671	744	361	369	218	278	94	97
Steynsburg.....	1,800	865	935	545	557	93	67	213	256
Steynsburg.....	1,123	537	586	265	289	59	67	73	82
Steynsburg.....	540	249	291	165	182	11	16	73	21
Steynsburg.....	2,548	1,243	1,305	462	497	755	787	162	162
Stutterheim.....	604	294	310	187	156	—	—	560	701
Sutherland.....	1,188	581	1,360	626	659	2	3	169	204
Swellendam.....	1,867	891	1,036	388	462	274	380	169	16
Takastad.....	392	182	150	74	60	96	75	12	12
Tulbagh.....	850	383	467	216	294	—	—	167	208
Ugie.....	11,573	5,706	5,867	3,161	3,063	1,113	1,265	1,432	1,539
Uitenhage.....	1,371	578	793	8	15	569	772	108	100
Ungwal.....	2,274	1,267	1,007	592	525	567	382	13	4
Umtata.....	1,103	536	567	53	57	470	606	41	41
Umzinculu.....	279	174	185	47	23	82	41	45	43
Uniondale.....	2,325	1,061	1,164	246	276	56	57	371	432
Upington.....	672	332	340	203	182	111	129	108	78
Van Rhynsdorp.....	490	262	228	224	196	6	6	131	124
Van Wyksdorp.....	960	457	503	233	244	100	91	296	365
Venterstad.....	1,828	816	1,012	429	539	91	108	76	72
Victoria West.....	664	312	352	235	279	1	—	40	71
Villiersdorp.....	466	214	252	167	179	7	—	42	42
Vosburg.....	502	222	280	179	209	—	—	583	205
Vredenburg.....	2,461	1,169	1,292	483	473	481	—	—	—
Vryburg.....	1,563	948	615	357	296	439	179	152	140
Walmere (vide Port Elizabeth en Voorsteden).....	4,850	2,134	2,716	916	1,357	12	3	1,206	1,356
Wellington.....	844	149	195	63	63	—	—	64	33
Whitlisen.....	128	65	63	63	63	—	—	—	47
Willemuit.....	1,080	918	1,062	434	437	81	113	403	512
Willowmore.....	2,780	1,705	1,075	332	250	1,005	551	365	390
Windsorfontein.....	881	508	473	180	174	10	—	9	318
Woodstock (vide Capetown and Suburbs—vide Capetown en Voorsteden).....	213	108	105	23	21	84	81	1	3
Worcester.....	7,961	3,779	4,182	1,573	1,792	51	20	2,150	2,370
Wynberg (vide Capetown and Suburbs—vide Capetown en Voorsteden).....	1,400	660	731	80	73	—	—	589	658
Zuurbraak.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—
TOTAL URBAN POPULATION—TOTALE STEDE-LIKE BEVOLKING.....	619,577	309,652	309,925	145,475	143,632	60,897	52,246	103,280	114,047

Schedule C—(continued—vervolg).

Urban centres in each Province, alphabetically arranged.
Stadscentrums in iedere Provincie, alfabeties gerangschikt.

URBAN CENTRE. STADSCENTRUM.	ALL RACES. ALLE RASSEN.			EUROPEAN OR WHITE. EUROPEANEN OF BLANKEN.		BANTU.		MIXED AND OTHER COLOURED. GEMENGDE EN ANDERE GEKLEURDEN.	
	Persons. Personen.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.
NATAL AND (EN) ZULULAND.									
Bellairs and (en) Hillary.....	1,781	1,023	758	360	374	167	4	496	380
Bulwer.....	253	170	83	59	53	19	25	15	104
Charlestown.....	525	302	223	141	149	37	15	104	59
Dundee.....	2,995	1,824	1,171	536	598	839	305	449	268
Durban and Suburbs—Durban en Voorsteden.....	89,998	57,955	32,043	18,815	16,065	17,808	1,139	21,332	14,839
Durban Borough—Durban Voorstad.....	69,187	45,572	23,615	16,706	15,077	16,710	1,064	12,156	7,474
Harbour and Shipping—Havens en Scheepvaart.....	1,523	1,499	24	1,107	23	150	1	242	—
Clare Estate.....	1,474	809	665	4	4	12	2	793	659
Jacobs.....	843	504	339	41	38	116	1	347	300
Mayville.....	1,133	629	504	38	24	1	—	567	471
Overport.....	1,887	1,065	822	147	192	90	1	828	629
South Coast Junction.....	2,442	1,548	894	246	164	286	13	1,016	717
Springfield.....	6,108	3,323	2,845	247	270	158	25	2,918	2,550
Sydenham.....	3,818	2,142	1,676	269	259	218	26	1,655	1,391
Wentworth.....	1,523	864	659	10	6	44	5	810	648
Ebhowe.....	1,017	750	267	189	161	499	61	62	45
Estcourt.....	1,295	823	472	290	278	271	73	262	121
Greytown.....	2,344	1,455	889	519	510	663	209	270	170
Howick.....	725	428	297	156	167	100	26	172	104
Ladysmith.....	5,595	3,428	2,167	1,226	1,061	1,179	486	1,023	620
Malvern.....	1,093	633	460	262	247	86	13	285	200
Newcastle.....	2,886	1,730	1,156	784	780	79	—	466	293
Paulpietersburg.....	257	148	109	78	82	70	—	—	—
Pietermaritzburg.....	30,555	18,958	11,597	7,697	7,040	6,538	1,491	4,723	3,066
Pietermaritzburg.....	768	449	319	163	158	109	29	177	107
Port Shepstone.....	548	369	179	122	122	7	—	89	59
Richmond.....	783	533	250	146	134	252	32	135	84
Sea View.....	1,394	748	606	334	341	118	9	296	256
Stanger.....	951	641	310	192	219	17	—	290	191
Umtata.....	2,262	1,338	924	146	162	204	47	988	715
Utrecht.....	976	603	373	299	242	277	117	27	27
Vereeniging.....	1,279	765	514	160	160	157	30	448	324
Vryheid.....	1,956	1,201	755	354	382	593	237	74	36
Weenen.....	792	498	294	212	180	73	106	—	—
TOTAL URBAN POPULATION—TOTALE STEDE-LIKE BEVOLKING.....	152,988	96,772	56,216	33,051	29,681				

Schedule C—(continued—vervolg).

Urban Centres in each Province, alphabetically arranged.
Stadscentrums in iedere Provincie, alfabeties gerangschikt.

URBAN CENTRE. STADSCENTRUM.	ALL RACES. ALLE RASSEN.			EUROPEAN OF WHITE. EUROPEANEN OF BLANKEN.		BANTU.		MIXED AND OTHER COLOURED. GEMENGDE EN ANDERE GEKLEURDEN.	
	Persons. Personen.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.	Males. Mannelik.	Females. Vrouwelik.
TRANSVAAL—(continued—vervolg).									
Rustenburg.....	1,895	1,122	773	480	412	582	349	51	12
Schweizer Reneke.....	474	250	224	161	146	84	77	5	1
Springs.....	5,917	4,841	1,076	909	596	3,767	405	165	75
Standerton.....	2,907	1,727	1,180	923	821	606	249	198	110
Ventersdorp.....	904	479	425	273	271	140	96	66	58
Vereeniging.....	1,915	1,357	558	364	230	860	266	133	62
Volksrust.....	2,435	1,528	907	816	760	621	113	91	34
Wakkerstroom.....	1,567	831	736	332	322	462	388	37	26
Witbank.....	3,880	3,224	656	559	346	2,605	282	64	28
Wolmaransstad.....	639	332	307	229	199	91	66	32	22
Zeerust.....	1,809	993	816	466	440	452	343	75	33
TOTAL URBAN POPULATION—TOTALE STEDE- LIKE BEVOLKING.....	599,509	456,850	142,659	144,684	106,784	292,133	24,553	20,033	11,322
ORANGE FREE STATE—ORANJE VRIJSTAAT.									
Bethlehem.....	3,172	1,846	1,326	955	872	792	360	99	94
Bethulie.....	1,762	835	927	485	505	230	291	139	131
Bloemfontein.....	26,925	15,207	11,718	8,995	5,725	5,337	5,138	875	855
Boshof.....	1,528	750	778	462	480	115	97	173	195
Bothaville.....	293	150	143	91	92	50	50	9	1
Brandfort.....	1,909	946	963	530	507	334	373	82	83
Bultfontein.....	635	335	300	237	227	61	47	16	16
Clocolan.....	736	422	314	129	145	22	16	23	17
Dealesville.....	352	174	178	391	390	164	151	49	37
Dewetsdorp.....	1,182	604	578	391	390	113	143	128	136
Edenburg.....	1,155	553	602	312	321	111	78	12	8
Excelsior.....	509	287	222	164	136	367	322	330	119
Fauresmith.....	1,605	799	806	358	367	529	319	109	113
Ficksburg.....	2,394	1,293	1,101	664	670	210	99	35	9
Fouriesburg.....	825	336	289	202	210	220	157	24	23
Frankfort.....	1,168	620	548	276	260	1,187	1,335	173	128
Harrismith.....	6,799	4,368	2,431	2,260	1,187	403	317	69	90
Heilbron.....	2,900	1,051	949	579	542	114	129	16	25
Hooftstad.....	510	238	272	108	118	95	91	72	69
Jacobsdal.....	663	319	344	152	184	870	5,570	315	321
Jagersfontein.....	9,019	7,082	1,937	1,197	870	132	110	6	7
Kestell.....	710	367	343	229	226	132	110	380	264
Koffyfontein.....	4,863	3,484	1,379	756	622	2,348	493	21	6
Kopjes.....	318	186	132	97	76	68	50	21	6
Kroonstad.....	5,700	2,970	2,730	1,380	1,222	1,280	1,256	310	252
Ladybrand.....	3,323	1,658	1,665	926	998	635	552	97	115
Lindley.....	1,091	583	508	353	326	201	158	29	24
Linchoff.....	649	314	335	200	224	52	52	62	59
Marquard.....	651	346	305	231	207	105	84	13	15
Ondendaalsrust.....	710	138	140	76	79	49	46	58	35
Paris.....	1,887	969	918	743	747	173	136	7	20
Petrusburg.....	700	339	361	245	266	87	75	67	54
Philippolis.....	1,132	555	577	359	381	129	142	34	44
Reddersburg.....	1,925	486	469	326	311	126	114	42	44
Reitz.....	1,294	740	554	436	348	262	162	52	42
Rouxville.....	1,065	532	533	251	245	321	263	30	39
Senekal.....	1,453	747	706	396	404	321	270	45	34
Smithfield.....	1,512	785	727	462	423	278	279	69	95
Springfontein.....	1,139	571	568	284	281	238	242	12	12
Thaba Nchu.....	637	340	297	274	268	54	17	41	40
Theunissen.....	738	372	366	175	142	156	184	19	24
Trompsburg.....	1,213	607	606	377	378	211	204	22	21
Ventersburg.....	644	334	310	204	195	108	94	13	9
Villiers.....	584	300	284	199	203	88	72	41	44
Vrede.....	1,426	827	599	397	317	362	238	68	53
Vredefort.....	742	375	367	146	136	188	199	15	22
Waterkloof.....	266	134	132	105	102	11	8	47	53
Wepener.....	1,697	879	818	592	597	240	198	145	171
Witburg.....	2,559	1,271	1,288	625	492	601	625	39	54
Zastron.....	1,627	793	834	572	576	182	204		
TOTAL URBAN POPULATION—TOTALE STEDE- LIKE BEVOLKING.....	105,794	60,217	45,577	30,170	24,809	25,709	16,637	4,338	4,131

Schedule D.

Fifteen Chief Urban Centres arranged in order of Population—(1) of all Races, (2) European or White, and (3) Other than European or White.

Vijftien voornaamste Stadscentrums volgens de Bevolking gerangschikt—(1) van alle Rassen, (2) Europeanen of Blanken, (3) Anderen dan Europeanen of Blanken.

URBAN CENTRE. STADSCENTRUM.	All Races. Alle Rassen.	URBAN CENTRE. STADSCENTRUM.	European or White. Europeanen of Blanken.	URBAN CENTRE. STADSCENTRUM.	Other than European or White. Anderen dan Europeanen of Blanken.
1. Johannesburg.....	237,104	1. Johannesburg.....	119,953	1. Johannesburg.....	117,151
2. Capetown and Suburbs (en Voorsteden)	161,579	2. Capetown and Suburbs (en Voorsteden)	85,442	2. Capetown and Suburbs (en Voorsteden)	76,137
3. Durban and Suburbs (en Voorsteden)	89,998	3. Pretoria and Suburbs (en Voorsteden)	35,942	3. Durban and Suburbs (en Voorsteden)	55,118
4. Pretoria and Suburbs (en Voorsteden)	57,674	4. Durban and Suburbs (en Voorsteden)	34,880	4. Krugersdorp.....	42,012
5. Krugersdorp.....	55,144	5. Port Elizabeth and Suburbs (en Voorsteden)	20,007	5. Germiston.....	38,746
6. Germiston.....	54,325	6. Kimberley and (en) Beaconsfield	17,507	6. Boksburg.....	32,099
7. Kimberley and (en) Beaconsfield	44,433	7. Germiston.....	15,579	7. Kimberley and (en) Beaconsfield	26,926
8. Boksburg.....	43,628	8. East London and Suburbs (en Voorsteden)	14,899	8. Roodepoort-Maraisburg.	24,921
9. Port Elizabeth and Suburbs (en Voorsteden)	37,063	9. Pietermaritzburg.....	14,737	9. Benoni.....	23,921
10. Roodepoort-Maraisburg..	32,578	10. Bloemfontein.....	14,720	10. Pretoria and Suburbs (en Voorsteden)	21,732
11. Benoni.....	32,560	11. Krugersdorp.....	13,132	11. Port Elizabeth and Suburbs (en Voorsteden)	17,056
12. Pietermaritzburg.....	30,555	12. Boksburg.....	11,529	12. Pietermaritzburg.....	15,818
13. Bloemfontein.....	26,925	13. Benoni.....	8,639	13. Bloemfontein.....	12,205
14. East London and Suburbs (en Voorsteden)	24,606	14. Roodepoort-Maraisburg.	7,657	14. Premier.....	10,834
15. Grahamstown.....	13,830	15. Grahamstown.....	7,323	15. East London and Suburbs (en Voorsteden)	9,707

Schedule E.

Birthplaces, Religions, Conjugal Conditions, Occupations, and Ages of Indians in each Province.
Geboorteplaatsen, Godsdienst, Huwelikstoestand, Beroepen en Leeftijden van Indiërs in iedere Provincie.

	THE UNION. DE UNIE.			CAPE OF GOOD HOPE. KAAP DE GOEDE HOOP.			Persons. Personen.
	Persons.	Males.	Females.	Persons.	Males.	Females.	
	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.	
TOTAL.....	149,791	93,886	55,905	6,606	5,590	1,016	133,031
BIRTHPLACE.							
Union of South Africa.....	63,776	32,408	31,368	1,381	716	665	59,377
Assam.....	31	30	1	5	5	—	20
Bengal.....	16,165	10,662	5,503	193	182	11	15,468
Bombay.....	10,883	9,745	1,138	2,819	2,760	59	4,588
Burma.....	33	30	3	7	6	1	12
Central Provinces and Berar.....	49	44	5	8	8	—	26
Eastern Bengal.....	3	3	—	3	3	—	—
Madras.....	41,314	27,847	13,467	619	544	75	39,295
Punjab.....	342	312	30	123	120	3	95
United Provinces of Agra and Oudh.....	265	188	77	32	32	—	225
Other and Unspecified Provinces.....	15,921	11,965	3,956	974	931	43	13,592
Other Countries.....	1,009	652	357	442	283	159	433
RELIGION.							
Hindus.....	115,580	69,995	45,585	2,288	1,841	447	108,877
Mohammedans.....	20,892	15,148	5,744	3,211	2,968	243	12,938
Parsis.....	341	218	123	4	4	—	319
Others.....	12,978	8,525	4,453	1,103	777	326	10,897
CONJUGAL CONDITION.							
Married.....	62,692	35,824	26,868	3,158	2,776	382	54,074
Single.....	82,306	55,462	26,844	3,129	2,565	564	74,787
Widowed.....	4,344	2,245	2,099	298	230	68	3,759
Divorced.....	166	122	44	13	11	2	142
Unspecified.....	283	233	50	8	8	—	269
OCCUPATION.							
Professional.....	729	675	54	51	49	2	627
Domestic.....	31,339	7,757	23,582	1,145	636	509	27,810
Commercial.....	10,307	9,563	744	1,718	1,705	13	4,961
Agricultural.....	36,238	29,180	7,052	179	177	2	35,677
Industrial.....	21,861	21,010	851	2,443	2,403	40	18,053
Indefinite.....	1,149	316	833	26	20	6	1,066
Depend. nts.....	47,291	24,691	22,600	1,022	581	441	44,050
Unspecified.....	877	688	189	22	19	3	787
AGE.							
Under 20 Years.....	62,223	32,686	29,537	1,479	929	550	57,534
20-39 Years.....	65,193	44,650	20,543	3,855	3,543	312	56,332
40-59	18,971	14,114	4,857	1,130	1,007	123	16,118
60 Years and Over.....	3,380	2,422	958	142	111	31	3,023
Unspecified.....	24	14	10	—	—	—	24

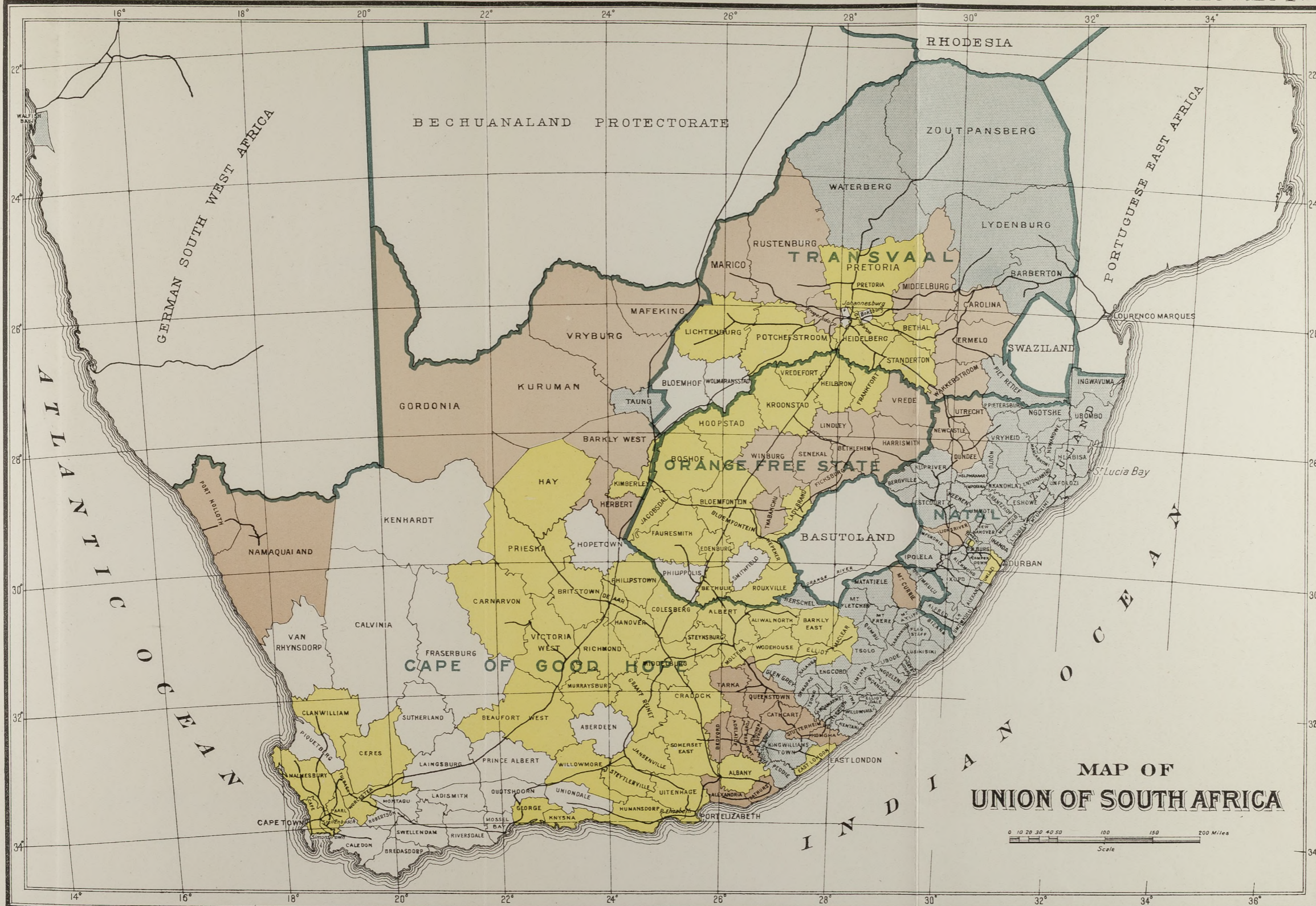
Schedule E.

pations, and Ages of Indians in each Province.
Beroepen en Leeftijden van Indiërs in iedere Provincie.

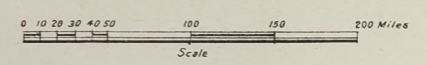
NATAL.	TRANSVAAL.			ORANGE FREE STATE. ORANJE VRIJSTAAT.			TOTAAL.
	Males.	Females.	Persons.	Males.	Females.	Persons.	
	Mannelik.	Vrouwelik.	Personen.	Mannelik.	Vrouwelik.	Personen.	
80,160	52,871	10,048	8,050	1,998	106	86	20
GEBORTEPLAATSEN.							
29,946	29,331	3,065	1,708	1,357	53	38	15
20	—	6	5	1	—	—	—
10,036	5,432	501	442	59	3	2	1
3,695	893	3,474	3,288	186	2	—	—
10	2	14	14	—	—	—	—
22	4	15	14	1	—	—	—
26,125	13,170	1,392	1,170	222	8	8	—
78	17	121	111	10	3	3	—
148	77	8	8	—	—	—	—
9,817	3,775	1,323	1,188	135	32	29	3
263	170	129	102	27	5	4	1
GODSDIENST.							
64,716	44,161	4,403	3,426	977	12	12	—
8,193	4,745	4,724	3,970	754	19	17	2
197	122	17	16	1	1	1	—
7,054	3,843	904	638	266	74	56	18
HUWELIKSTOESTAND.							
28,469	25,605	5,423	4,545	878	37	34	3
49,562	25,225	4,328	3,288	1,040	62	47	15
1,809	1,950	283	204	79	4	2	2
101	41	9	8	1	2	2	—
219	50	5	5	—	1	1	—
BEROEP.							
582	45	49	42	7	2	2	—
5,734	22,076	2,323	1,330	993	61	57	4
4,253	708	3,622	3,599	23	6	6	—
28,663	7,014	373	338	35	9	8	1
17,251	802	1,358	1,350	8	7	6	1
254	812	54	39	15	3	3	—
22,818	21,232	2,201	1,288	913	18	4	14
605	182	68	64	4	—	—	—
LEEFTIJDEN.							
29,683	27,851	3,183	2,062	1,121	27	12	15
36,761	19,571	4,954	4,297	657	52	49	3
11,566	4,552	1,701	1,521	180	22	20	2
2,136	887	210	170	40	5	5	—
14	10	—	—	—	—	—	—

Printed at the Surveyor-General's Office, Pretoria. Compiled & Lithographed in the Surveyor-General's Office, Pretoria.

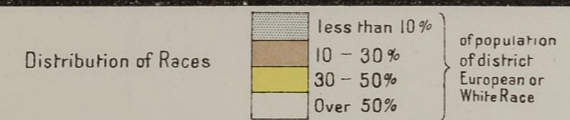

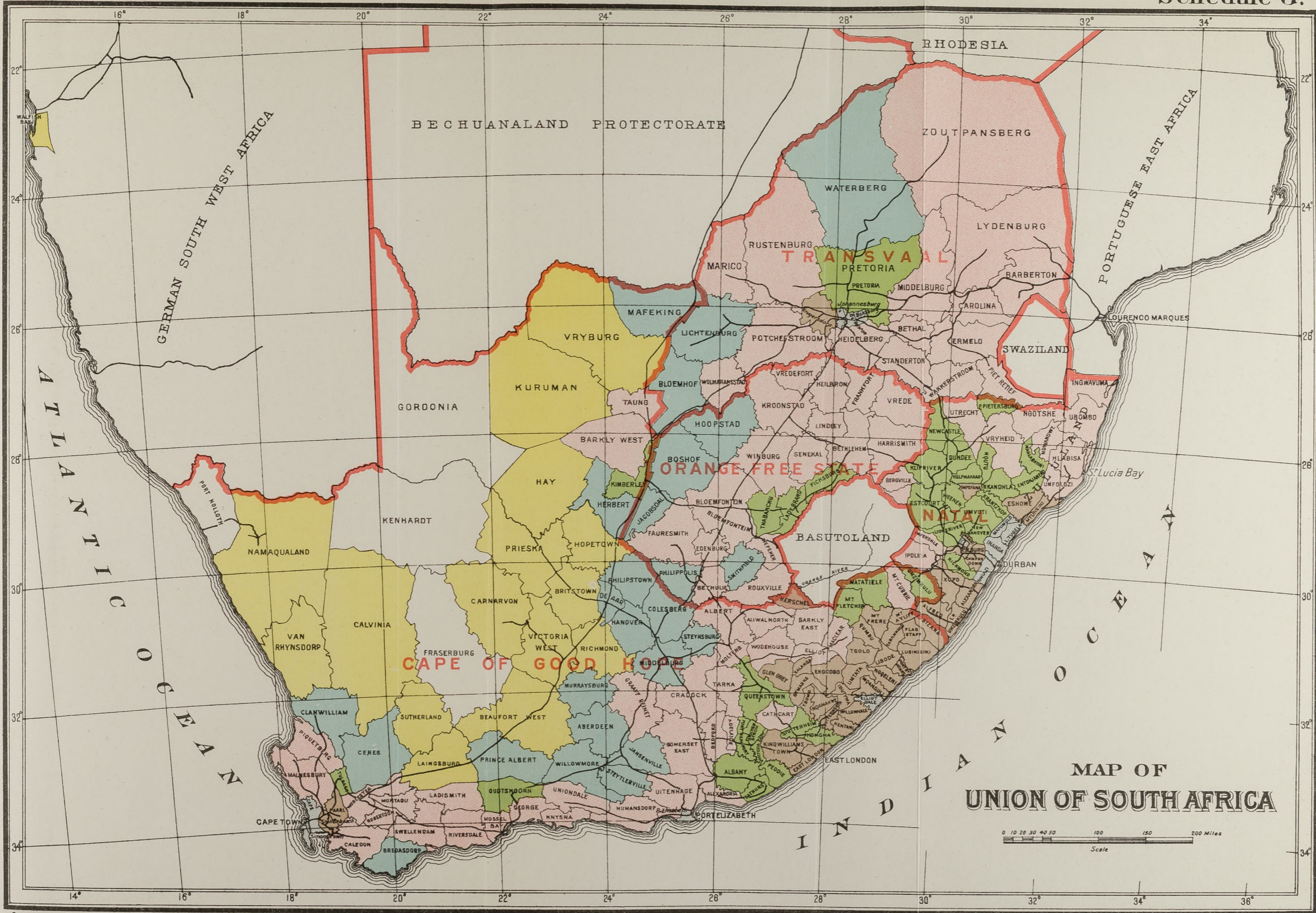
MAP OF UNION OF SOUTH AFRICA

Compiled & Lithographed in the Surveyor-General's Office, Pretoria.

Printed at the Govt. Printing Works, Pretoria.

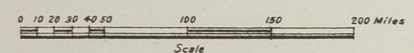

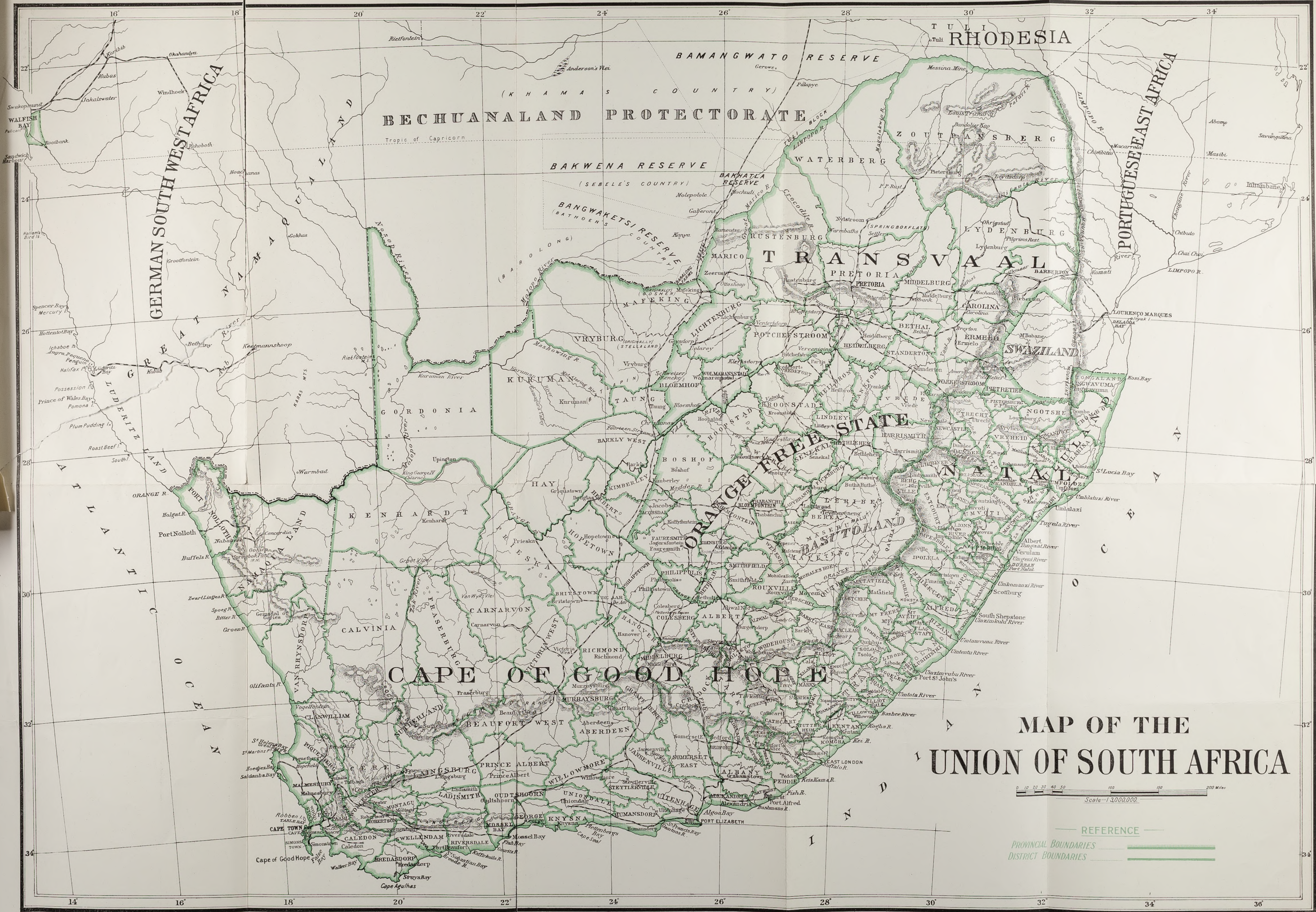
Printed at the Govt. Printing Works, Pretoria.

Compiled & Lithographed in the Surveyor-General's Office, Pretoria.

Density of the Population

	Under 1 Inhabitant to Sq. Mile.
	1-2 Inhabitants " "
	2-6 " " "
	6-18 " " "
	18-45 " " "
	45-90 " " "
	90 and over " " "

**MAP OF THE
UNION OF SOUTH AFRICA**

Scale - 1:3,000,000
0 10 20 30 40 50 100 150 200 Miles

REFERENCE
PROVINCIAL BOUNDARIES
DISTRICT BOUNDARIES